41121

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EL SANATLARI EĞİTİMİ BÖLÜMÜ

ANKARA İLİ PİYASALARINDA BULUNAN DEKORATİF DERİ EV VE GİYİM AKSESUARLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

41121

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mediha GÜLER

Hazırlayan
Melda ÖZDEMİR

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Ankara - 1995

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Melda ÖZDEMİR'e ait "Ankara İli Piyasasında Bulunan Dekoratif Deri Ev ve Giyim Aksesuarları Üzerine Bir Araştırma" adlı çalışma, jürimiz tarafından El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan .....

Üye .....

Üye .....

ÖZET

Araştırmanın amacı Ankara il merkezinde pazarlanan dekoratif deri ürünlerini çeşit, teknik, sanat, kullanım yeri ve kalite açısından incelemek; belirlenen bu özelliklerin tüketici tercihlerinde sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan etkili olup olmadığını ortaya çıkarmaktır. Bu bulguları özel ve kamu kuruluşları, dernekler tüketici ve üreticilerin bilgisine sunmak, ayrıca Fakültemiz"de yer alan deri dersi programlarının gelişmesine katkıda bulunması düşünülmektedir.

Ankara il merkezinde yapılan araştırma dekoratif deri ev ve giyim aksesuarı üzerine çalışan 20 satış yeri ile sınırlandırılmıştır. Bu satış yerlerinden tespit edilen 43 adet ev aksesuarı, 42 adet giyim aksesuarı olmak üzere toplam 85 ürün incelenmiştir. Ayrıca satış yeri sahiplerine uygulanan anketle piyasada bulunan deri ürün çeşitleri tüketici kesimin ürünlerde aradığı özellikler ürünlerin satışını etkileyen faktörler vb konularda bilgiler edinilmiştir.

Deri ürünlerin ayrı ayrı fotoğrafları çekilmiş, çeşit, teknik, renk, motif, kompozisyon, kullanım yeri ve kalitesi açısından incelenmiştir.

Dekoratif deri ev ve giyim aksesuarları fonksiyonelliğinin yanısıra dekorasyonda ve giyime yönelik yeni kullanım alanları bulunması ve bunun yanısıra turistik özelliğe sahip olmasıyla birlikte pazar durumunu olumlu yönde etkilemektedir.

Dekoratif deri ev aksesuarları olarak çerçeve, pano, kalemlik gibi ürünler, giyim aksesuarı olarak da başta çanta ve kemer olmak üzere sigaralık, para cüzdanı gibi ürünler tüketiciler tarafından tercih edilen ve piyasada en çok bulunan ürün çeşitidir.

Bu ürünlerde en çok kullanılan malzeme kösele sırım ve deridir.

Deri ürünlerin yüzey süslemelerinde toplam 11 adet teknik kullanılmaktadır. Bunlar aplike, kabartma, oyma, gömme, keserek işleme, linol işleme, ıslatarak şekil verme, işleme, dikiş, baskı ve boyama teknikleridir.

Ürünlerde en çok kullanılan renk kahverengi tonlarıdır. Bununla birlikte köselenin doğal rengi, yeşil, siyah, beyaz da yoğun olarak kullanılmaktadır. Bu ürünlerin renklendirilmesinde ise en çok anilin boya tercih edilmektedir.

Dekoratif deri ürünlerinde yoğun olarak geometrik motifler kullanılmaktadır. Bununla birlikte kullanım yerlerine göre değişen bitkisel, hayvansal, soyut, mask vb şekillerden oluşturulan kompozisyonlar da mevcuttur.

SUMMARY

The research has been planed and carried out in order to study the decorative leather products marketed in the province of Ankara from the points of variety, technique, craftsmanship, areas of usage and quality; to find out whether the sociocultural and economic status of the customers effects the customer performance about the defined specifications of the products; to provide these findings to the private and government establishments, to the unions and to consumers and manufacturers; and to help the development of the leather lecture programs in our faculty.

The research carried out in the province center of Ankara has been limited with 20 workplaces which manufactures decorative leather home and outfit accessories. Chosen from these workplaces, 43 home accessories and 42 outfit accessories, total of 85 products has been examined. Also some information has been obtained by a survey carried out between the owners of the workplaces about the leather product types in the market, the specifications which consumer requires from the products and the factors which prevents the selling of the products.

The photos have been taken of each product and each have been examined towards the points of type, technique, color, motive, composition, areas of usage and quality.

Decorative leather home and outfit accessories beside being functional have new areas of usages in decoration and clothing and they also are touristic souvenir items therefore they effect the market positively.

The products which are most popular to the consumer and widely available in the market of the decorative leather as a home accessories are photo frames, decoration panels, pen holders; as an outfit accessories are firstly handbags, belts, cigarette holders and purses.

The widely used materials in these products are thick leather, thin leather straps and normal leather.

Total of 11 techiques are used in the surface crafting of the leather products. These techniques are appliqué, high relief carving, damascene, engraving by cutting. Linol engraving (ornamenting), wet sculpturing, printing and painting.

The color which is mostly used in the products is brown and also its shades. Also the natural color of the thick leather, green, black and white are used extensively. Aniline dye is preferably used in the coloration of the products.

The most widely found motives used in decorative leather products are geometrical motives. Nevertheless depending on where the product is going to be used different compositions are available such as plants, animals, abstracts and masks.

İÇİNDEKİLER

ÖZET iii

SUMMARY v

İÇİNDEKİLER vii

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ x

ÇİZELGELER LİSTESİ xvi

GRAFİKLER LİSTESİ xviii

ÖNSÖZ xix

1. GİRİŞ 1

2. MATERYAL VE YÖNTEM 6

2.1. Materyal 6

2.2. Metod 7

3. TANIMLAR 10

4. DERİCİLİK HAKKINDA GENEL BİLGİLER 14

4.1. Derinin Tarihsel Gelişimi 14

4.2 Derinin Elde Edilmesi 34
4.2.1. Derinin Tanımı ve Yapısı 34
4.2.2. Derinin Korunması 36
4.2.3. Derinin İşlenmesi 37

4.3. Deri Çeşitleri ve Kullanıldığı Yerler 41

4.4. Derinin Dekoratif Ürünlerde Kullanım Alanları 43

4.5. Deriden Dekoratif Ürün Yapımında Kullanılan Araç ve Gereçler 46
4.5.1. Dekoratif Deri Ürün Yapımında Kullanılan Araçlar 46
4.5.1.1. Kesim ve Traşlama Araçları 46
4.5.1.2. Oyma ve Delme Araçları 48
4.5.1.3. Birleştirme Araçları 50
4.5.1.4. Diğer Araçlar 53
4.5.2. Dekoratif Deri Ürün Yapımında Kullanılan Gereçler 56
4.5.2.1. Temel Gereçler 56

4.6. Deriden Yapılan Dekoratif Deri Ürünlerinde Kullanılan Teknikler 59

5. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA 79

5.1. Anketten Elde Edilen Araştırma Bulguları ve Tartışma 79
5.1.1. Satış Yeri Sahiplerine Ait Kişisel Bilgiler 79
5.1.1.1. Satış Yeri Sahiplerinin Yaş, Cinsiyet ve Öğrenim Durumları 79
5.1.1.2. Satış Yeri Sahiplerinin Konuya İlgi Duyma ve Satış Yeri Açma Yılları 81
5.1.2. Satış Yerlerinde Pazarlanan Dekoratif Deri Ürün Çeşitleri 83
5.1.3. Dekoratif Deri Ürünlerin Pazarlanmasında Satış Yeri Sahiplerinin Aradığı Özellikler 86
5.1.4. Dekoratif Deri Ürünleri Talep Eden ve Ürün Seçiminde Aradıkları Özellikler 89
5.1.4.1. Dekoratif Deri Ürünleri Talep Eden Tüketici Kesim 89
5.1.4.2. Tüketicilerin Dekoratif Deri Ürünlerin Seçiminde Aradıkları Özellikler 91
5.1.4.3. Tüketicilerin Gelir Durumlarının Ürün Seçimine Etkisi 93
5.1.5. Dekoratif Deri Ürünlerinin Satış Yerlerine Temin Edilme Durumları ve Temininde Karşılaşılan Güçlükler 95
5.1.6. Satış Yerlerinde Satışı Etkileyen Faktörler 97
. 98
5.1.7. Dekoratif Deri Ürün Çeşitlerinin Pazarlanması 99
5.1.7.1. Ürünlerin Pazarlama Çeşitleri 99
5.1.7.2. Pazarlanan Oranda Ürün Temin Edememe 99
5.1.7.3. Gelir Miktarının Artırılması İçin Satış Yeri Sahiplerinin Önerileri 100
5.1.7.4. Satış Yerlerinde Dekoratif Deri Ürünlerin İthalat ve İhracatı 101
5.1.8. Satış Yeri Sahiplerinin Kaliteye Verdiği Önem 102
5.1.8.1. Satış Yeri Sahiplerinin Kaliteyi Etkileme Konusunda Yaptığı İşlemler 102
5.1.8.2. Satış Yeri Sahiplerinin Kalite Kontrolünde Aradığı Özellikler ve Karşılaştıkları Güçlükler 103
5.1.9. Öğretim Kurumlarında Üretilen Dekoratif Deri Ürünlerinin Pazar Bulabilmesi Konusunda Satış Yeri Sahiplerinin Görüşleri 106

5.2. Gözlem Formlarından Elde Edilen Araştırma Bulguları ve Tartışma 108
5.2.1. Araştırma Kapsamına Alınan Dekoratif Deri Ürünlerine İlişkin Bilgiler 108
5.2.1.1. Dekoratif Deri Ürünlerinde Kullanılan Gereçler 270
5.2.1.2. Dekoratif Deri Ürünlerinde Kullanılan Yüzey Süsleme Teknikleri 274
5.2.1.3. Dekoratif Deri Ürünlerinde Kullanılan Desenler 276
5.2.1.4. Dekoratif Deri Ürünlerinde Kullanılan Renkler 278

6. SONUÇ 280

KAYNAKÇA 288

EKLER 295

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1: Pazırık kurganlarında bulunmuş, Hunlar dönemine ait deri aplike yapılarak süslenmiş, keçe yaygı kalıntısı 18

Fotoğraf 2: Hunlar dönemine ait keçe yaygı üzerine deri aplike tekniği ile yapılmış eğer örtüsü..... 19

Fotoğraf 3: 16.yy. murassa okluklar..... 19

Fotoğraf 4: 16. yy. deriden, inci ile bitkisel süslemeler yapılmış okluk 20

Fotoğraf 5: 16. yy. da Sultan II. Selim'e ait olduğu bilinen işlemeli deri çizme 22

Fotoğraf 6: 1584 tarihli saray işi siyah deri üzerine ipek iplik ve altın tel ile işlenmiş maşrapa 23

Fotoğraf 7: 16. yy.'la ait aplikasyon tekniği ile yapılmış işlemeli deri kaftan 24

Fotoğraf 8: 16. yy.'la ait deri üzerine rumi motifleri aplike edilmiş pabuç 25

Fotoğraf 9: 19. yy.'la ait gümüş tel ile işlenmiş deri evrak çantası 25

Fotoğraf 10: Beykoz Fabrika kolleksiyonuna ait 1712 yılı el yapımı çöl fotini28

Fotoğraf 11: Beykoz Fabrika kolleksiyonuna ait 1848 yılı el yapımı işlemeli terlik..... 28

Fotoğraf 12: Beykoz Fabrika koleksiyonuna ait kaloşlu kadın ayakkabısı ... 29

Fotoğraf 13: Elle Ayakkabı ve Çanta Mağzası'na ait deri şeritler ile örülerek yapılmış çanta. 31

Fotoğraf 14: Elle Ayakkabı ve Çanta Mağzası'na ait deri şeritler ile örülerek yapılmış kemer..... 31

Fotoğraf 15: Ha Halıcılığa ait çanta..... 32

Fotoğraf 16: Deri Kolye 32

Fotoğraf 17: Deri ile kaplanmış çömlek..... 33

Fotoğraf 18: Deri yastık..... 33

Fotoğraf 19: Makas, falçata, deri kesim bıçağı 47
Fotoğraf 20: Deri traş makinası 48
Fotoğraf 21: Biz, çarklı zımba, bıçak, linol bıçağı 49
Fotoğraf 22: Deri iğneleri 50
Fotoğraf 23: Açık ve kapalı zımba el aletleri 51
Fotoğraf 24: Açık ve kapalı zımba uçları 51
Fotoğraf 25: Deri dikiş makinası 52
Fotoğraf 26: Fermuar açacağı, basabas 53
Fotoğraf 27: Çelik cetvel, eğe, kargaburun, keski, çekiç 54
Fotoğraf 28: Kauçuk, mermer 55
Fotoğraf 29: Çeşitli iplikler 57
Fotoğraf 30: Aplikasyon tekniği ile yapılmış çanta 62
Fotoğraf 31: Aplikasyon tekniği ile yapılmış yastık 63
Fotoğraf 32: aplikasyon tekniği ile yapılmış defter kılıfı 63
Fotoğraf 33: Kabartma tekniği ile yapılmış cilt örneği. 64
Fotoğraf 34: Oyma ve kakma tekniği ile köseleden yapılmış toprak sürahi. 66
Fotoğraf 35: Oyma ve kakma tekniği ile yapılmış köseleden iğne 66
Fotoğraf 36; Gümüş sim ve sırma işlemeli Kur-an kılıfı. 67
Fotoğraf 37; İnci ve çeşitli renkte ipliklerla eşlanmeş dare kolye 68
Fotoğraf 38: Dikiş tekniği ile yapılmış yastık. 69
Fotoğraf 39: Yakma tekniği ile yapılmış bardak altlığı 70
Fotoğraf 40: Baskı tekniği ile yapılmış deri sandık 71
Fotoğraf 41: Baskı tekniği ile yapılmış deri bardak altlığı 71
Fotoğraf 42: Baskı tekniği ile yapılmış kemer 72
Fotoğraf 43: Boyama tekniği ile yapılmış deri pano 73
Fotoğraf 44: Boyama tekniği ile yapılmış deri pano 73

Fotoğraf 45: Boyama tekniği ile yapılmış kolye 74
Fotoğraf 46: Keserek işleme tekniği ile yapılmış kösele nazarlık 74
Fotoğraf 47: Keserek işleme tekniği ile yapılmış çömlek 75
Fotoğraf 48: Linol işleme tekniği ile yapılmış çanta 76
Fotoğraf 49: Linol işleme tekniği ile yapılmış çanta 76
Fotoğraf 50: Islatarak şekil verme tekniği ile yapılmış deri mask 77
Fotoğraf 51: Islatarak şekil verme tekniği ile yapılmış abajur 78
Fotoğraf 52: Çerçeve 108
Fotoğraf 53: Çerçeve 110
Fotoğraf 54: Çerçeve 112
Fotoğraf 55: Çerçeve 114
Fotoğraf 56: Çerçeve 116
Fotoğraf 57: Kalemlik 118
Fotoğraf 58: Pano 120
Fotoğraf 59: Tablo (Pano) 122
Fotoğraf 60: Pano 124
Fotoğraf 61: Pano 126
Fotoğraf 62: Çömlek 128
Fotoğraf 63: Çömlek 130
Fotoğraf 64: Çömlek 132
Fotoğraf 65 Çömlek 134
Fotoğraf 66: Çömlek 136
Fotoğraf 67: Defter kılıfı 138
Fotoğraf 68: Telefon defteri 139
Fotoğraf 69: Saat 141
Fotoğraf 70: Saat 143
Fotoğraf 71: Saat 145

Fotoğraf 72: Saat 147
Fotoğraf 73: Saat 149
Fotoğraf 74: Sandık 151
Fotoğraf 75: Sandık 153
Fotoğraf 76: Kutu 155
Fotoğraf 77: Mücevher kutusu 157
Fotoğraf 78: Kutu 159
Fotoğraf 79: Ayna 160
Fotoğraf 80: Abajur 162
Fotoğraf 81: Büro Malzemesi 164
Fotoğraf 82: Bardak altlığı 166
Fotoğraf 83: Bardak altlığı 168
Fotoğraf 84: Mask 169
Fotoğraf 85: Mask 171
Fotoğraf 86: Mask 173
Fotoğraf 87: Duvar panosu 175
Fotoğraf 88: Şaraplık 177
Fotoğraf 89: Likör takımı 179
Fotoğraf 90: Kül tablosu 181
Fotoğraf 91: Tavla takımı 182
Fotoğraf 92: Tepsi 184
Fotoğraf 93: Amerikan servis 186
Fotoğraf 94: Çanta 188
Fotoğraf 95: Çanta 190
Fotoğraf 96: Çanta 192
Fotoğraf 97: Evrak çantası 194
Fotoğraf 98: Torba çanta 196

Fotoğraf 99: Evrak çantası 198
Fotoğraf 100: Erkek Portföy 200
Fotoğraf 101: Çanta 202
Fotoğraf 102: Çanta 204
Fotoğraf103: Çanta 206
Fotoğraf 104: Çanta 208
Fotoğraf 105: Çanta 210
Fotoğraf 106: Çanta 212
Fotoğraf 107: Çanta 214
Fotoğraf 108: Kemer 216
Fotoğraf 109: Kemer 218
Fotoğraf 110: Kemer 220
Fotoğraf 111: Kemer 222
Fotoğraf 112: Kemer 224
Fotoğraf 113: Kemer 225
Fotoğraf 114: Kemer 226
Fotoğraf 115: Sigaralık 227
Fotoğraf 116: Sigaralık 229
Fotoğraf 117: Sigaralık 231
Fotoğraf 118: Cüzdan 233
Fotoğraf 119: Cüzdan 235
Fotoğraf 120: Cüzdan 237
Fotoğraf 121: Cüzdan 239
Fotoğraf 122: Anahtarlık 241
Fotoğraf 123: Anahtarlık 243
Fotoğraf 124: Anahtarlık 245
Fotoğraf 125: Anahtarlık 247

Fotoğraf 126: Anahtarlık 249
Fotoğraf 127: Bilezik 251
Fotoğraf 128: Bilezik 253
Fotoğraf 129: Kolye ve Küpe 255
Fotoğraf 130: Kolye 257
Fotoğraf 131: Gözlük kılıfı 259
Fotoğraf 132: Saç tokası 261
Fotoğraf 133: Saç tokası 262
Fotoğraf 134: Saç tokası 264
Fotoğraf 135: Silah kılıfı 266
Fotoğraf 136: Sandalet 268

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1: Satış Yeri Sahiplerinin Yaş, Cinsiyet ve Öğrenim Durumları 79

Çizelge 2: Satış Yeri Sahiplerinin Konuya İlgi Duyma ve Satış Yeri Açma Yılları 82

Çizelge 3: Satış Yerlerinde Pazarlanan Dekoratif Deri Ürün Çeşitleri ve Satış Yerlerindeki Yoğunluğu 84

Çizelge 4: Satış Yeri Sahiplerinin Ürün Seçiminde Dikkate Aldığı Hususlar 86

Çizelge 5: Tüketici İsteğine Yönelik Ürün Seçiminde Tercih Edilen Boyut ve Özellikler 88

Çizelge 6: Dekoratif Deri Ürünleri Talep Eden Tüketici Kesim 89

Çizelge 7: Yerli ve Yabancı Turistlerin En Çok Aradığı Özellikler 90

Çizelge 8: Tüketicilerin Dekoratif Deri Ürünlerinde Aradığı Özellikler 91

Çizelge 9: Tüketicilerin Dekoratif Deri Ürünleri Hakkında Bilmek İstedikleri. 93

Çizelge 10: Tüketicilerin Gelir Durumlarının Kaliteli Dekoratif Deri Ürünleri Seçimine Etkisi 94

Çizelge 11: Dekoratif Deri Ürünlerin Satış Yerlerine Temin Edilme Durumları 96

Çizelge 12: Satış Yeri Sahiplerinin Güçlükle Karşılaşması 96

Çizelge 13: Satışta Etkili Olan Faktörler 97

Çizelge 14: Satış Yerlerinin Gelir Miktarının Yükseltilmesi Konusundaki Önerileri 100

Çizelge 15: Satış yeri Sahiplerinin Kaliteli Ürün Çıtarmak İçin Yaptığı İşlemler 102

Çizelge 16: Satış Yeri Sahiplerinin Kalite Kontrolünde Aradığı Özellikler .. 103

Çizelge 17: Satış Yeri Sahiplerinin Kalite Kontrolü Konusunda Karşılaştıkları Güçlükler 104

Çizelge 18: Satış Yerlerinin Tüketiciler Açısından Karşılaşılan Güçlükler ve Giderilmesi Konusunda Satış Yerlerinin Önerileri 105

Çizelge 19: Öğretim Kurumlarında Üretilen Dekoratif Deri Ürünlerinin İyi Pazar Bulabilmesi Konusunda Satış Yerlerinin Önerileri 106

Çizelge 20 a Kullanılan Gereçler 270

Çizelge 20 b Kullanılan Gereçler 271

Çizelge 21 a Kullanılan Teknikler 274

Çizelge 21 b Kullanılan Teknikler 275

Çizelge 22 a Kullanılan Desenler 276

Çizelge 22 b Kullanılan Desenler 277

Çizelge 23 a Kullanılan Renkler 278

Çizelge 23 b Kullanılan Renkler 279

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Kullanılan Gereçler 272

Grafik 2: Kullanılan Teknikler 275

Grafik 3: Kullanılan Desenler 277

Grafik 4: Kullanılan Renkler 279

ÖNSÖZ

Bu gün dericilik sanatı geleneksel özelliğini kaybetmeden üniversitelerin deri ile ilgili birimlerinde ve çeşitli bakanlık ile kamu ve tüzel kuruluşlarında yapılmakta ve incelenmektedir.

Ancak piyasada bulunan ürünler arasında geleneksel özellikte olan ve olmayan değişik çeşitte ürünler bulunmaktadır.

Geçmişte çok güzel örnekler veren dericilik sanatının günümüzde de sürdürülmesi için piyasada bulunan bu ürünlerin teknik, renk, desen, kompozisyon ve fonksiyonel özelliklerin tespit edilip tanıtılması ve tüketici tercihlerini de dikkate alarak sağlıklı bir şekilde yaşatılması ve bu alanda eğitim veren kurumların gelişmesine katkı sağlaması yönünden önemlidir.

Araştırmanın planlanıp, yürütülmesinde ilgi ve desteği ile bana yön veren danışman hocam Prof.Dr. Mediha GÜLER'e araştırmanın yürütülmesi sırasında yardımlarını gördüğüm Yrd.Doç.Dr. Halide SARIOĞLU'na, yazım işlerinde yardımlarından dolayı Arş.Gör. Hatice TOZUN ve Argun TOZUN'a içtenlikle teşekkür ederim.

Melda ÖZDEMİR

1. GİRİŞ

İnsanların temel ihtiyaçlarını el sanatları yoluyla karşılamış olmaları, el sanatlarının temelini insanoğlunun varoluşuna kadar götürmektedir. El sanatları tarihin akışıyla birlikte bireyin dolayısıyla toplumun karakterini yansıtacak şekilde, yaratıcı yetenekle birleşerek sanat haline gelmiş ve toplum kültürünün gelişmesinde önemli bir yer edinmiştir.

El sanatları insanların boş zamanlarını değerlendirme ve ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra ülke ekonomisine ve bireylere gelir sağlaması, iç tüketimin karşılanması, ürün ihracı vasıtasıyla döviz geliri ile birlikte turizm açısından yeri ve önemi düşünüldüğünde ise ülke tanıtımı yönünden önemli rol oynar.

Kişilerin zevk, duygu, düşünce ve yaşam tarzlarını yansıtan, yapılışlarında ince bir biçim ve renk anlayışı ile titiz bir işçilik kaygısı hüküm süren el sanatı eserlerimiz bugün geçmişten günümüze, günümüzden geleceğe köprü vazifesi gören önemli maddi kültür varlıklarımız arasında yer almaktadır.

El sanatı ürünleri çok çeşitlidir. Tarih boyunca çok zengin bir kültüre sahip olan Türkiye'de el sanatlarının ön plana çıkmış, ün kazanmış bir çok dalları vardır. Bu dalların en önemlilerinden biri de deri sanatıdır.

Dericilik bir sanat dalı haline dönüşmeden önce, ilk çağlarda insanların tabiat şartlarına karşı koymak amacıyla; örtünme ve barınma ihtiyaçlarıyla ortaya çıkmıştır. Derinin sanat ürünü olma özelliği ise insanların deriyi işlemeyi keşfiyle başlamıştır. Böylece deri insanoğlunun evrimine paralel olarak giyimden, çadıra, dekorasyondan sanat eserlerine kadar sayısız dalda yerini almıştır (KANBAY 1993: 86).

Deri sanatının Türkler'de başlayıp gelişme göstererek bir sanat haline geldiği ve bu sayede dünyada ilerleyip yayıldığı söylenmektedir. Türkler, deriyi işleyip, ürüne dönüştürerek, ihtiyaca cevap verebilecek fonksiyonlar kazandırmışlar, tarih içinde kültür ve sanat değeri taşıyan nitelikli eserler ortaya koymuşlardır. İnce işçilik ve güzel süslemeleri ile dikkati çeken bu eserlerden bazıları bu gün yurtiçi ve yurtdışı müzelerinde sergilenmektedir. Bu eserlerde Türk toplumunun engin zevk ve yaratıcılığını görmek mümkündür.

Bu örnekler, kitap kapları, hurçlar ve değişik sandıklar, kaseler, giyim eşyaları, kalkanlar, eğer, at ve koşum takımları, kesici alet kılıfları kapı perdeleri ve karagöz figürleridir. Özellikle Osmanlı döneminden günümüze ulaşan ciltler, kültür ve sanat açısından kalıcı ve anlamlı belgelerdir.

Günümüzde de insanların yaşadığı mekandan günlük kullanım eşyası ve giyimine kadar her alana girmiş olan deri, dekoratif ürün olarak, kadın-erkek çanta ve kemerlerinde, ev aksesuarı olarak yastık, pano, çerçeve, ayna gibi daha bir çok ürün çeşitleriyle karşımıza çıkmaktadır.

Bugün Türk dericilik sanatı ile ilgili çalışmalar, Üniversiteler'in, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarındaki çeşitli bakanlıkların ve el sanatları ile ilgili kamu ve tüzel kuruluşların ilgili birimlerinde sürdürülmektedir.

Özellikle üniversitelerin ilgili birimlerinde deri sanatı ile ilgili olarak gerçekleştirilen az sayıdaki araştırmalarla çeşitli kuruluşların ilgili birimlerin, ortaya koyduğu teknik, estetik ve geleneksel açıdan kaliteli ürünler bu sanat dalına getireceği katkılar yönünden sevindirici bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Diğer taraftan ilgili kuruluşların ve özel atölyelerin ürettikleri ürünler arasında kalitesiz ve bu sanat dalını yozlaştırıcı ürünlerinde varlığı sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Günümüzde piyasada malzeme, teknik, sanat değeri, kalitesi ve kullanım amacı farklı olan deri ürünler pazarlanmaktadır. Ayrıca üretimde kontrol ve denetim de söz konusu değildir.

Bu durum deri sanatının geleceği için tehlikelidir ve önlem alınması gereğini gündeme getirmektedir.

Belirtilen bu düşüncelerden hareketle planlanan ve yürütülen bu araştırmada, Ankara ili piyasasında bulunan dekoratif deri ev ve giyim aksesuarlarının çeşit, malzeme, teknik, süsleme, kalite ve kullanım yerleri ile tüketici tercihleri konu seçilmiştir. Çalışmaya bu özellikler çerçevesinde

piyasada bulunan ve tüketiciler tarafından satın alınan bu ürünlerin bilimsel olarak incenip incelenmediği, konuyla ilgili tüm kaynaklar taranarak araştırılmış ve bu konuyla ilgili araştırmaların yeterli sayıda olmadığı görülmüştür.

Planlanan .bu araştırmanın amaçları:

- Piyasada bulunan dekoratif deri ev ve giyim aksesuar çeşitlerini, malzemelerini, süsleme (renk, desen, kompozisyon) özelliklerini, kalitelerini ve kullanım yerlerini incelemek

- Tüketici isteklerini belirlemek

- Piyasada bulunan ürünlerde malzeme, teknik ve süsleme özelliği açısından olması gereken özellikleri ortaya çıkarmak.

- Ürünlerin mevcut özellikleriyle tüketici isteklerine ne ölçüde cevap verebildiğini saptamak

- Tüketici tercihlerini etkileyen sosyo-kültürel ve ekonomik faktörleri ortaya çıkarmak

- Elde edilen tüm bu bulguların eğitim kurumlarının, ilgili özel kamu kuruluşlarının, tüketici ve üreticilerin bilgisine sunmak ve Fakültemiz'de yer alan deri teknikleri ve deri teknolojisi programlarının gelişmesine katkıda bulunmaktır.

Araştırma altı bölümden oluşmaktadır. Araştırmanın birinci bölümü olan girişte; problem, amaç ve önem ifade edilmiştir. İkinci bölümde materyal ve metod içerisinde deri ev ve giyim aksesuarı ile ilgili araştırmayı yaparken yararlanılan bilgi toplama yöntemlerine yer verilerek değerlendirmenin nasıl yapıldığı açıklanmıştır. Üçüncü bölümde tanımlar verilmiştir. Dördüncü bölümde araştırma ile ilgili bilgiler uygun konu başlıkları altında toplanarak aktarılmıştır. Beşinci bölümde ise araştırmada anket yoluyla tespit edilen özellikler tablolar halinde sunulmuş ve ürün örnekleri bilgi formundaki içeriğe uygun olarak analiz edilmiş ve yine uygun konu başlıkları altında tablolar halinde verilmiştir. Altıncı bölüm olan sonuç bölümünde de anket formu ile bilgi formlarından elde edilen verilere dayalı olarak geliştirilmiş tabloların her biri ayrı ayrı değerlendirilerek yorumlanmıştır. Ayrıca bu verilerden yola çıkarak öneriler geliştirilmiş ve çözüm yolları belirtilmiştir.

Araştırma dekoratif deri ev ve giyim aksesuarları konusunda yapılan uygulamalı ve bilimsel çalışmalara katkıda bulunursa amacına ulaşmış olacaktır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Araştırma materyalini Ankara il merkezinde dekoratif deri ürünleri pazarlayan satış yeri sahiplerinden anket yoluyla elde edilen bilgiler ile satış yerlerindeki deri ürünler oluşturmaktadır.

Araştırmaya alınacak satış yerlerinin tespiti için Ankara Ticaret Odası'na başvurulmuştur. Buradan sadece 3 satış yerinin adresi elde edilmiştir. Elde edilen bu satış yerlerinin araştırma materyalinin toplanmasına yetecek sayıda görülmemeleri üzerine, Ankara ilinde deri ürünlerin yoğunlaştığı satış yerlerinde gözlemler yapılmış ve el sanatı özelliği taşıyan deri ürünleri üretiminin giderek azalması, bu işle uğraşan bireylerin gizli olarak çalışması gibi nedenlerle ulaşılabilen 20 satış yeri ile sınırlandırılmıştır.

Ayrıca araştırma materyalini satış yerlerinde bulunan 42 adet ev aksesuarı, 43 adet giyim aksesuarı olmak üzere toplam 85 adet deri ürün ve bu ürünleri pazarlayan satış yeri sahiplerinden sağlanan bilgiler oluşturmaktadır.

Araştırmaya Nisan 1995 tarihinde başlamış, ekte sunulan 46 adet anket sorusundan oluşan anket formları bizzat araştırmacı tarafından

incelemeye alınan 20 satış yeri sahiplerine karşılıklı görüşme tekniği uygulanarak doldurulmuştur. Ayrıca satış yerlerindeki ürünler ile ilgili bilgiler, gözlemlere dayanan incelemeler ve ürün sahiplerinden elde edilen bilgilerle, araştırmacı tarafından hazırlanan gözlem formlarına işlenmiştir.

2.2. Metod

Araştırma ile ilgili bilgiler tarama yöntemi ile yazılı kaynaklardan ve bu işle uğraşan kişilerden toplanmıştır. Kaynaklardan elde edilen bilgiler amaçlar doğrultusunda belirlenen başlıklar altında özetlenmiştir.

Dekoratif deri ürünlerin tarihsel gelişimi, elde edilmesi, çeşitleri, kullanılan araç ve gereçler ile ilgili bilgiler yazılı kaynaklardan derlenmiş, çekilen fotoğraflarla gösterilerek ifade edilmiştir.

Anket formu araştırmacı tarafından geliştirildikten sonra 10 kişilik gruba uygulanarak ön denemesi yapılmıştır.

Araştırma materyalini oluşturan Ankara il merkezinde dekoratif deri ürünleri pazarlayan 20 satış yeri sahibiyle karşılıklı görüşme tekniği ile doldurulan anket formunda, 46 adet anket sorularının seçenekleri, her birinin frekansları bulunduktan sonra yüzdeleri hesaplanarak her soruya ilişkin olarak tablolar geliştirilerek yorumları yapılmıştır.

Dekoratif deri ürünlerini pazarlayan satış yeri sahiplerinin yaş, cinsiyet ve öğrenim durumlarına ilişkin veriler gruplandırılarak değerlendirilmiştir.

Yaşa göre gruplandırmada en küçük 23 ve en büyük 43 yaşlarındaki satış yeri sahipleri dikkate alınmış ve bu yaşlar arasında görülen bireyler 3 yaş aralığı ile esas alınarak gruplandırılmıştır.

Satış yeri sahiplerinin öğrenim durumlarını belirlemek üzere yapılan gruplandırmada cinsiyette göz önüne alınarak eğitim sistemindeki sıralamaya göre eğitim düzeyleri belirlenmiştir.

Satış yeri sahiplerinin dekoratif deri ürünleri ile ilgilenme ve satış yeri açma yılları 10 yıl aralığı esas alınarak gruplandırılmıştır.

Araştırmanın temelini oluşturan konulara satış yerlerinde pazarlanan dekoratif deri ürün çeşitleri, satış yerlerindeki yoğunluğu ve özellikleriyle başlanmıştır.

Tüketicilerin dekoratif deri ürünlerinde aradığı özellikler; teknik, kalite, estetik yönünden ele alınmıştır. Bu konulara ilişkin veriler satış yeri sahiplerinden elde edilmiştir.

Satışa sunulan ürünlerin, temin edilme şekilleri ve pazarlamada karşılaşılan güçlükler incelenmiş, bu konuda satış yeri sahiplerinin önerilerine yer verilmiştir.

Araştırma materyalini oluşturan 42 adet ev aksesuarı ile 43 adet giyim aksesuarı hazırlanan gözlem formlarına, ürün sahiplerinden alınan bilgiler ile satış yerlerinde yapılan gözlem ve incelemelerle, her ürünün üretiminde kullanılan malzeme, teknik, renk, desen ve kompozisyon özellikleri gözlenerek elde edilen bilgiler, boyutların ölçülmesinden elde edilen değerler ayrı ayrı kaydedilmiştir.

Ancak deri ev aksesuarı çeşidi olan gazetelik, yastık ve minderin araştırmacı araştırma yaptığı süre içerisinde satış yerlerinde bulunmayışı nedeniyle belgelenememiştir.

Ayrıca dekoratif deri ürünlerinde kullanılan desen, renk kompozisyon özelliklerinin belgelenmesi amacıyla araştırma kapsamına alınan 85 adet deri ürün örneklerinin her birinin fotoğrafları çekilmiştir.

3. TANIMLAR

Aksesuar: Detay ayrıntı anlamına gelen bu terim, ev ve giyim eşyaları üzerine; resim, yazı, toka, kapsül, püskül, pul, boncuk, çivi, gibi süs malzemelerinin kullanılmasıyla oluşmaktadır (Turani 1993: 9).

Alkantara: Yapay bir deri türüdür (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 26).

Astarlık Deri: Ayakkabının astarında kullanılır, genellikle keçi ve yarma deriden yapılır (Kanbay 1993: 90).

Bitkisel Motifler: Süslemenin en yaygın bir kolu olup, zengin ayrıntılar halinde bulunan motiflerden oluşur. Grupları, çiçekler, ağaçlar, yapraklar, yemiş ve meyvelerdir (Akar, Keskiner 1978: 11).

Bordür: Sınır belirleyici çizgisel öğe, sanatsal içerik taşısın ya da taşımasın, her türden yüzey üzerinde yer alabilir (Sözen 1994: 45).

Debbağlama/Tabaklama: Ham deriyi işleme yöntemi (Kanbay 1993: 90).

Ehli-Hiref: Hiref, hirkef kelimesinin çoğulu olup sanatlar, meslekler anlamına gelir. Ehli-Hiref deyimide sanat ehli, sanatlar anlamındadır (Özen 1985: 3).

Galles/Vajetal Deri: Ağaç kökü, kestane gibi doğal tanenlerle işlenmiş deri (Kapucu 1995: 210).

Geyik Derisi: Elbiselik ve eldivenlik deri (Kapucu 1995: 210).

Gön: Sepilenmiş deri (Kapucu 1995: 210).

Güderi: Yağla tabaklanmış koyun derisi (Kanbay 1993: 90).

Hatai: Kökeni belli olmayacak derecede stilize edilmiş çiçek motifi. Çiçek motifi ve etrafındaki dallar, yapraklar oluşan süsleme biçimi (Akar, Keskiner 198: 18).

Hayvansal Motifler: Hayvanlardan ilham alınarak yapılan süslemelerdir. Yalın hayvan formları, rumiler ve Selçuklu münhanileri olarak gruplara ayrılmıştır (Akar, Keskiner 198: 18).

İşleme: Değişik dokumalar ve deri üzerine elde veya makinada iğne veya tığ ile sim ve sırma gibi değişik iplikler kullanılarak düz veya kabarık olarak yapılan süslemeye işleme denir (Sain 1987: 5).

Keçi Derisi: Astarlık ve ayakkabılık deri (Kanbay 1993: 90).

Koyun Derisi: Elbiselik güderi (Kanbay 1993: 90).

Kösele: Genellikle ayakkabı tabanında kullanılan bitkisel tanenle işlenmiş kalın ve sert sığır derisi (Kanbay 1993: 90).

Kubur: Bir tarafı kapalı silindir şeklinde deri kap (Kanbay 1993: 90).

Motif: Süslemede bütünü oluşturan parçalardan herbirine verilen addır. Kompozisyonun esasını oluşturan öğelere denir.(Turani 1993: 94)

Rumi: Hayvanların kanat, bacak ve bedenlerinin stilize edilmesi ile oluşan Türk süsleme biçimidir (Birol, Derman 1990: 129-133).

Sahtiyan/Maroken: Sepilenip boyanmış, cilalanmış deri, bu deriden yapılmış çizme ayakkabı v.s. (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 138).

Saraciye: Deriden elle imal edilen kemer, çanta, cüzdan, koşum takımları, eğer v.s. (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 139).

Saraç: Saraciye işi yapan, koşum ve eğer takımları yapıp satan kimse (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 139).

Sepileme: Ham derinin eğilip bükülme, elastikiyet ve çözüşüp kokuşmamak gibi karakteristik özellikler kazandırmak gibi karakteristik özellikler kazandırmak için yapılan işleme sepileme denir. Bitkisel, madensel, organik ve sentetik sepi maddeleri mevcuttur (Öncü 1968: 119).

Sığır Derisi: Ayakkabı, elbise, döşemelik, saraciyelikte kullanılır (Kanbay 1993: 90).

Sırım: Bazı şeyleri dikmek veya bağlamak amacıyla yapılmış deri ip (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 144).

Stilize: Karekteri kaybolmadan basitleşerek, tezyin ve şematik hale sokulmuş biçim ya da motif usluplaştırılmış (Birol, Derman 1990: 28).

Tanen: Deriyi işlemede kullanılan bitkisel maddelere verilen isim (Kapucu 1995: 90).

Toka: Deride kullanılan metal aksesuar, genellikle sarı, beyaz, siyah ve kahverengi almaktadır (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 158).

Tuluk/Tulum: Bütün olarak çıkarılmış ve kılları temizlenmiş deri (Kanbay 1993: 90).

Vidala: Krom sepisiyle sepilenir. Bilhassa dana derisinden yapılır. Glaseye göre daha kalın ve serttir. Erkek ayakkabısı yüzleri ve spor çantaların yapımında kullanılır (Aker, Bostancıoğlu 1970: 404).

Yılan Derisi: Çanta, ayakkabı yapımında kullanılır. Saraciyeliktir (Kanbay 1993: 90).

Zenne: Bayan ayakkabısı (Kapucu 1995: 210).

Zig: Elbiselik koyun derisi (Kapucu 1995: 210).

4. DERİCİLİK HAKKINDA GENEL BİLGİLER

4.1. Derinin Tarihsel Gelişimi

Deri insanoğlunun taş ve ağaçtan sonra ilk ve en çok kullandığı doğal kaynaklardandır. Prehistorik dönemlerden itibaren kullanılan post, kürk ve kabaca işlenmiş deriler ile giyim ve günlük hayattaki çeşitli eşyalar deri kullanımının insanlık tarihi kadar eski olduğunu göstermektedir (Yıldız 1987: 1).

Yüzbinlerce yıllık geçmişi olan deri kültürünün ilk izlerine İ.Ö. 20 bin yıla tarihlenen duvar resimlerinde rastlanmaktadır. Belgeler i.Ö. 3000 yılında yani günümüzden 5000 yıl önce başladığını ve mamül deriye aynı yıllarda hem Mısır'da hemde Mezopotamya'da rastlandığını göstermektedir (Kanbay 1993: 82).

İlk çağlarda insanlar göçebe olarak toplayıcılık ve avcılık ile hayatlarını sürdürmüşler ve avladıkları hayvanların kemiklerinden aletler yapmış, soğuktan korunmak için elbise olarak kullanmışlardır. İspanya'da Altimira mağralarındaki (M.Ö. 20000) yıllarında bulunan duvar resimlerinde bizonlar ve onları avlayan avcılar sırtlarında postları ile deri kullanan ilk insanı belgelemektedir (Yıldız 1993:23).

İlk insanların malzeme olarak deriyi kullanmaya başladıkları andan itibaren derinin organik yapısı nedeniyle; iklim koşullarına çok kısa süre dayanması buna bir çözüm yolu gerektiğini ortaya çıkarmıştır.

Derinin uzun süre dayanıklılığını koruması için yapılan ilk çalışma derinin yağlanması olmuştur. Yağla sepileme metodunun uygulanmasını M.Ö. 8000 yılına kadar götürmek mümkündür (Önal 1984: 17).

Dericilik, göçebelikten yerleşim düzenine geçen insanların kendi eşyalarını üretmek durumunda kalmasıyla başlamıştır denebilir. İnsanoğlu buna bağlı olarak deriyi daha uzun bir süre faydalı şekilde kullanabilme yöntemlerini aramış ve ilk sepileme yöntemlerine ulaşmıştır.

İnsanların yaşam içinde karşılaştıkları doğa olayları, doğum, hastalıklar, ölüm gibi sorunlara karşı çareler arıyarak bitkilerden bir takım ilaçlar hazırlamaları ve bunlardan alınan olumlu sonuçları deri üzerinde denemeye başlamaları büyük bir ihtimalle ilk bitkisel sepileme yöntemini ortaya çıkarmıştır. Diğer bir ihtimalle meşe ve palamut gibi tanen maddesi içeren bitkilerin rastlantı sonucu, içinde derilerinde bulunduğu su birikintilerine düşmesi sonucu tabaklama olayının keşfedilmiş olmasıdır (Yıldız 1988; 22).

Neolitik dönemin sonlarına doğru deri yalnızca giysi olarak değil çeşitli barınak ve ev eşyalarında da kullanılmıştır. Aynı zamanda derinin bir

alışveriş meta olarak para gibi kullanıldığı pişmiş kil tabletlerden anlaşılmaktadır (Yelmen 1989; 15).

İlk uygarlıklara gelindiğinde örneğin Mezopotamya şehir devletlerinin tarihleri araştırıldığında dericilikle karşılaşmamak mümkün değildir. Asur, Elam, Sümer, Babil gibi Mezopotamya devletlerinde de dericilik vardır. Ancak derinin doğa koşullarına direnemeyen yapısı ve saklama koşullarının uygun olmaması gibi nedenlerle üretilen deriler günümüze kadar ulaşamamıştır (Yelmen 1985; 40).

Tarihin en eski örnekleri, ancak mağra duvarlarındaki resimlerde, kabartmalarda ve heykellerde yani taşlarda görülmektedir.

Mısır ve Mezopotamya uygarlıklarında devlet büyükleri, din uluları hükümdarlar ve onların eşleriyle çocukları deri giyebiliyorlardı. Çünkü deri zor bulunan bir malzeme olması, sepileme işlemlerinin çok az kişi tarafından bilinmesi ve formüllerin saklanması gibi nedenlerle önemli bir sanat dalı haline gelmiştir denebilir.

Ankara'daki Anadolu Medeniyetleri Müzesinde bulunan çivi yazılı bir hitit tabletinde hikaye edilen Mısır Kraliçesi Nattera'nın, Hitit kraliçesi Puduhepa'ya aralarında renkli derilerden üretilmiş giysi kemer ve ayakkabılarında bulunduğu 12 parçadan ibaret hediyeyi korumak ve hitit devletine ulaştırmak için oğlu Parinhaweya da görevlendirmesi; O devirde derinin ne kadar büyük bir değer taşıdığının göstergesidir. İ.Ö. 13'yy'a ait bu tablet Mısırlıların renkli deriyi bildiklerinin de bir kanıtıdır (Yelmen 1985; 16).

Yukarı Mısırda, Ghebelen mevkinde yapılan kazılarda tarihin ilk tabakhanesi bulunmuştur. Yine kazılar sırasında 5000 yılına tarihlenen deri parçaları, yarı mamül deriler, bir tabaklama atölyesi, deri işleme aletleri ve sepileyici bitki kalıntıları ortaya çıkmıştır. Analizler sonucunda, sepileyici bitkinin "Acsiaaia Nilotica" olduğu ve % 31 oranında tanen içerdiği anlaşılmaktadır. Kösele üretiminde binlerce yıl boyunca yukardaki örneğe benzer sepileme yöntemleri kullanılmıştır (Kanbay 1993; 83).

Hititlilerden ayrı olarak derinin Anadolu'da da önemli bir sanat kolu olduğunu gösteren pek çok örnekler verilebilir. Parşömen derisinin Anadoluda bulunması güzel bir örnektir. Dünya yazıt tarihinde Papirüs'ten sonra en meşhur yazı yazma aracı olan parşömen derisi, ilk defa Bergama'da üretilmiştir. Bir çok literatürde buna "Bergama derisi" de denmektedir (Yelmen 1985; 38).

Hitit ve Greklerden sonra, Orta Asya Türk boylarında da dericiliğin önemli bir yer işgal ettiği yazılı kaynaklardan anlaşılmaktadır.

Türk topluluklarında deri süslemeciliği, ata verilen önemle ortaya çıkmaktadır. Orta Asya boylarındaki savaşlardan, yaptıkları tüm seferlere kadar kendilerinin ve atlarının kuşanmasına çok önem vermişlerdir. Eğer, başlık, at takımları ve araba koşumları deri kösele ve meşinden üstün bir şekilde işlenmiştir (Diyarbekirli 1972; 10)

Orta Asya'da Hun Pazırık kurganlarından çıkarılan keçenin yanında aplike hayvan motifleri ile benzeri deriden eğer örtüleri,yaygılar (Bkz. Fotoğraf 1,2), kap-kacak, yemek muhafazaları ve özellikle kımız tulumları, madeni aplike kemerler, deri elbiseler ile kenarları kürklü kaftan ve çizmeler,savaş araç ve gereçleri de (Bkz. Fotoğraf 3, 4) bize derinin kullanım alanları ve süslemeleri hakkında bilgi vermektedir (Aslanapa 1971:4).

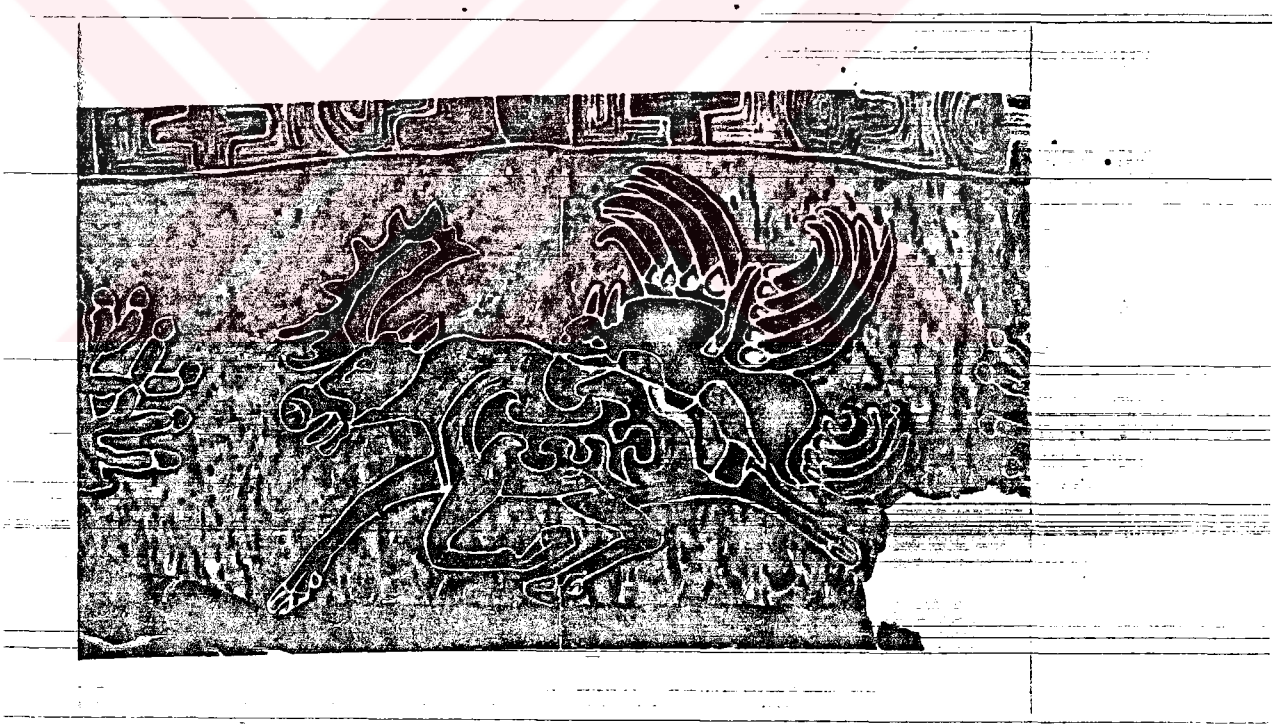

Fotoğraf 1: Pazırık kurganlarında bulunmuş, Hunlar dönemine ait deri aplike yapılarak süslenmiş, keçe yaygı kalıntısı (Tekçe 1993: 111)

Fotoğraf 2: Hunlar dönemine ait keçe yaygı üzerine deri aplike tekniği ile yapılmış eğer örtüsü (Tekçe 1993: 111)

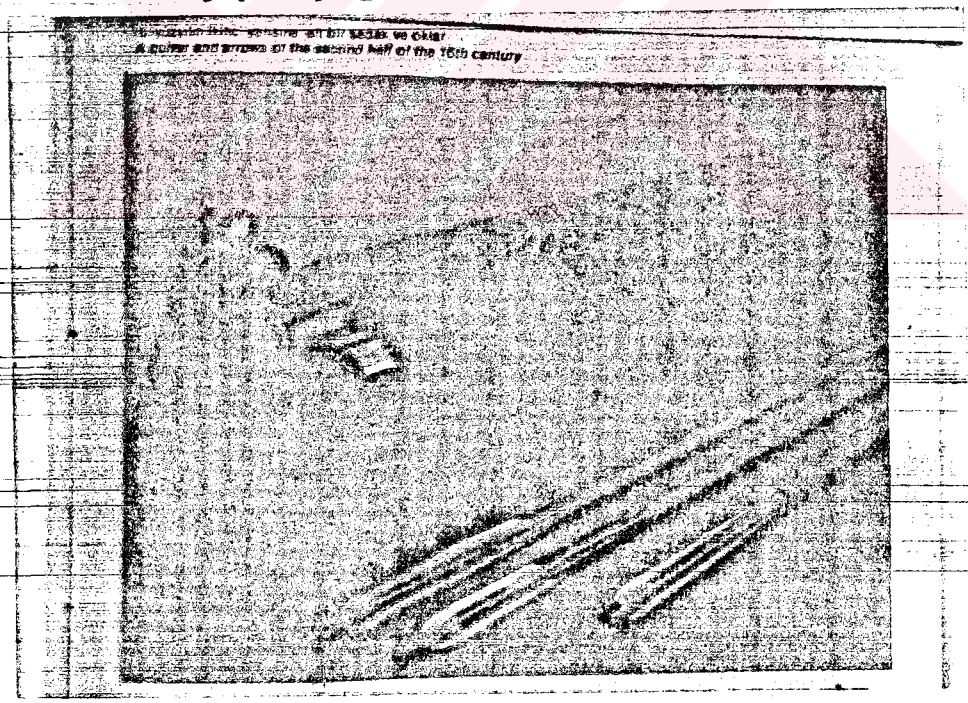

Fotoğraf 3: 16.yy. murassa okluklar ([1])

[1]"Türk Kültürünün Avrupa'da Bıraktığı İzler Sergilendi" Antika Dergisi, S. 9, Aralık 1985, s. 21

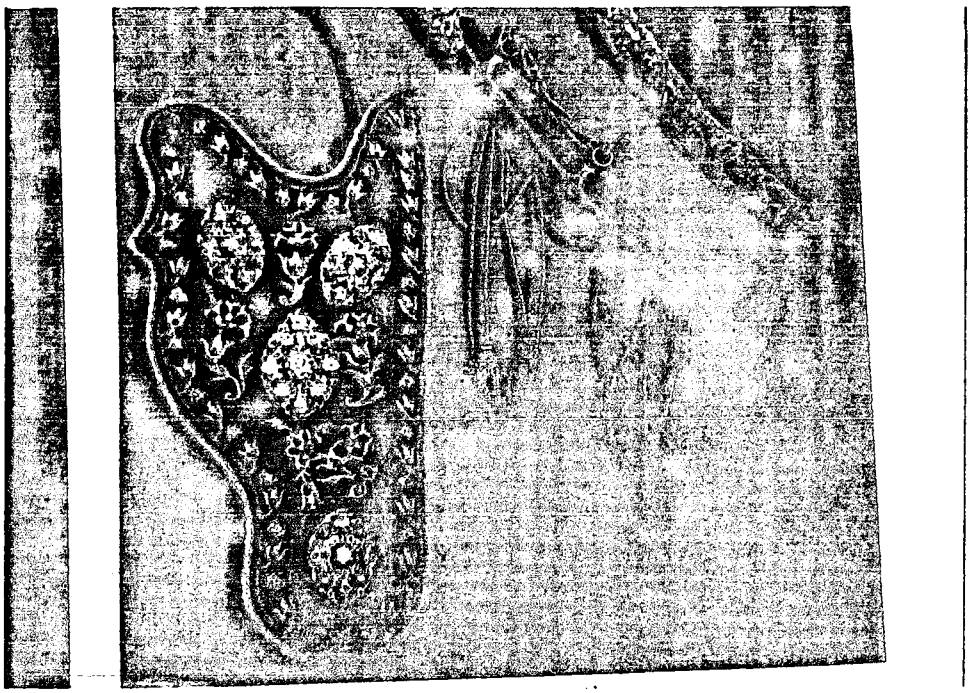

Fotoğraf 4: 16. yy. deriden, inci ile bitkisel süslemeler yapılmış okluk (Öztuna 1978: 225).

Türkler'de islamiyetin kabulüyle birlikte sanat gücü artmış her alanda olduğu gibi dericilik alanında da güzel örnekler ortaya çıkmıştır. Anadolu'da en zengin örneklere Selçuklu ve Osmanlı döneminde rastlanmaktadır. (İşcan 1970: 5).

Malazgirt zaferiyle Anadolu'ya yerleşen Türklerin dericilik alanında oldukça ileri düzeyde oldukları bilinmektedir Anadolu Selçukluları devrinde ilk sanat kurumu olan "Ahilik teşkilatı" kurulmuştur. Bu örgütlenmenin kurucusu Ahi Evren olmuştur. Anadolu'nun en parlak dönemi Ahilik kurumu içerisinde gelişmiştir (Tekin 1995; 52).

Anadolu Selçukluları döneminde dericilik çok önemli bir yer tutmaktadır. Hükümdarlar mavi çizme giyer ve savaşlarda kullanılan dayanıklı malzemeler deriden yapılırdı. Ayrıca bu döneme ait cilt örnekleride dericilik sanatının çok ileri bir seviyeye ulaştığını gösteren kanıtlardır (Tekin 1993; 52).

Osmanlı imparatorluğu zamanında yönetim ve sanat merkezi olan sarayda derinin çok geniş bir kullanım alanı bulunduğu ve deriden yapılan her eşyanın sanatsal boyuta eriştiği bilinmektedir.Bu dönemde kunduradan cilde, saka elbisesinden askeri teçhizata kadar binlerce kullanım alanı bulan deri; Osmanlı Türklerinin günlük yaşantılarına tam anlamıyla girmiştir. Bu durum teknik seviyesi yüksek bir deri ve deri mamül eşya sanayinin varlığını göstermektedir. Ayrıca batı dünyasının kabul ettiği sahtiyan (keçi derisi) adı ile tanınan derinin imalatı geliştirilmiş ve de derilerin sepilenmesinde ve boyanmasında kendilerine özgü usuller kullanmışlardır. ([2])

Özellikle 16 ve 17 yy'da deri terbiyesi ve deri eşya yapanlar hakkında ünlü seyyah Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde bilgilere rastlanmaktadır.. İstanbul Konya, Trabzon, Edirne, Urfa, Bağdat, Mısır gibi imparatorluğun merkezlerinde çok değişik derilerin imal edildiği bunların renk kalite ve süsleme açısından üstün özellikte olduğu açıklanmaktadır. 17. yy.'da Evliya Çelebi İstanbul'da 700 debbağhane olduğunu, dükkanlarda; şeftali rengi, açık mavi, kırmızı, sarı ve nefti renkli sahtiyanların varlığından bahsetmektedir (Kanbay 1993; 84).

Bugün Osmanlı imparatorluğu. dönemine ait deri papuç, çizme, terlik, gümüş kabartmalarla bezenmiş deri kaşıklıklar sırma işlemeli sahan

[2]"Türkiye'nin Deri Teknolojisi Tarihindeki Yeri ve Güncel Durumu" Genel Çizgileriyle Dericilik ve Türk Dericiliği İstanbul. 1974, s.6.

kapakları, şamdan altlıkları, matara, kupa gibi 16 -19 yy'lar arasındaki deri işçiliğinin biçim, teknik ve süsleme bakımından ustaca yapılmış sanat ürünlerini Topkapı Sarayı Müzesi koleksiyonunda bulunmaktadır.

Bunlardan 16 yy'da aplike deri işçiliğine örnek matara, Sultan II. Selime ait olduğu anlaşılan tarçın ile kırmızı renk derilerden yapılmış rumi ve palmet motifleriyle süslü bir çift çizme ve tel ile işlenmiş pabuç, torba ve çantalar (Bkz. Fotoğraf 5, 6, 7, 8, 9) Osmanlı dönemi deri işçiliğinin ve süslemeciliğinin en güzel örneklerindendir. (Delibaş 1985; 4).

Fotoğraf 5: 16. yy. da Sultan II. Selim'e ait olduğu bilinen işlemeli deri çizme (Küçükerman 1988: 78)

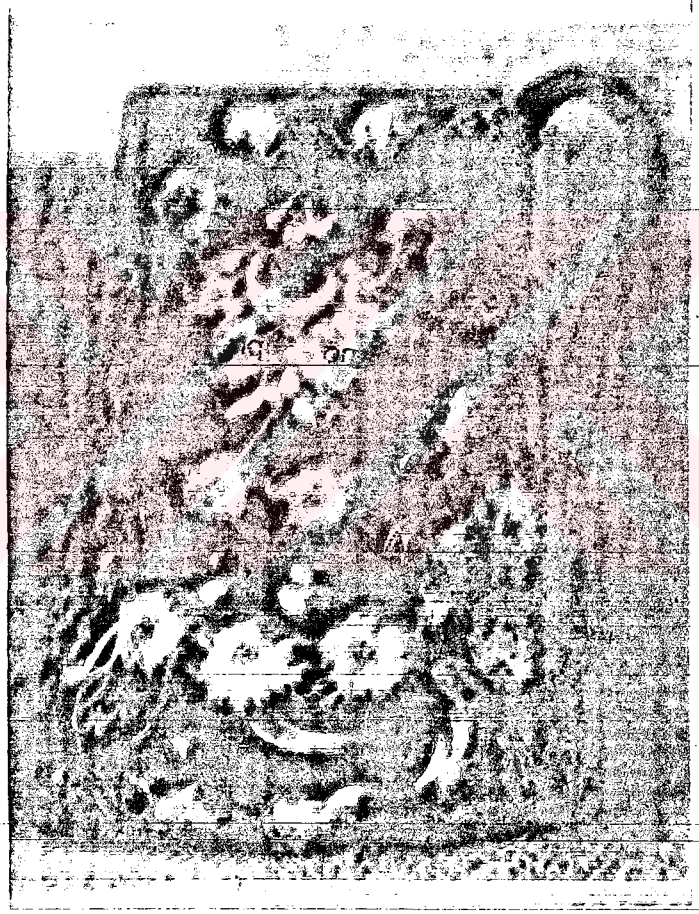

Fotoğraf 6: 1584 tarihli saray işi siyah deri üzerine ipek iplik ve altın tel ile işlenmiş maşrapa (Sözen 1992: 256)

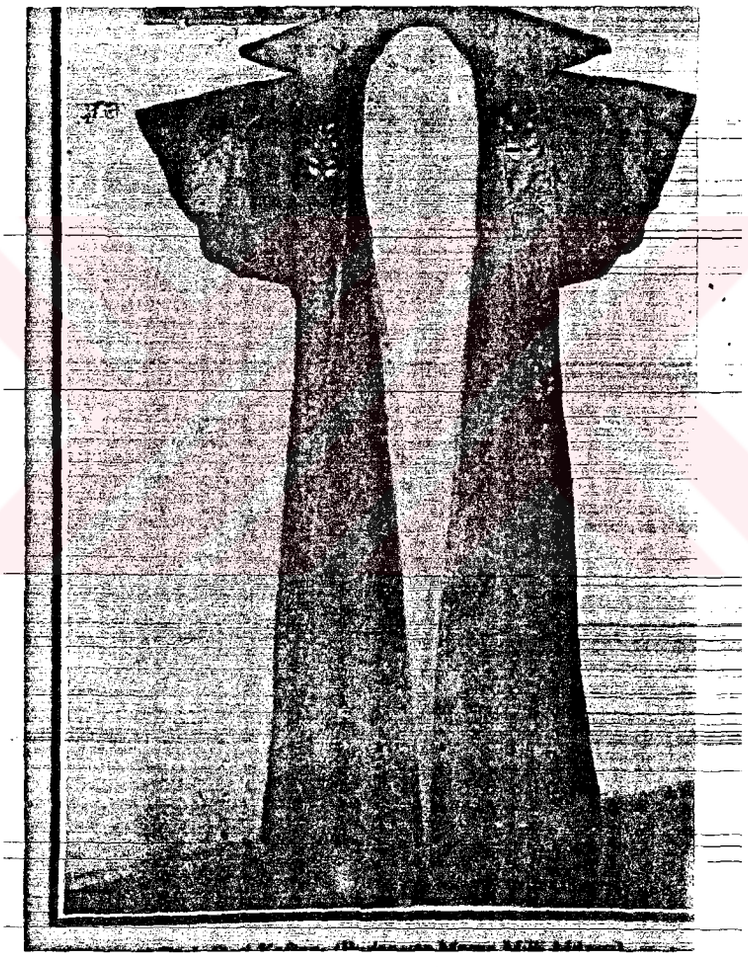

Fotoğraf 7: 16. yy.'la ait aplikasyon tekniği ile yapılmış işlemeli deri kaftan (Feher 1993: 56)

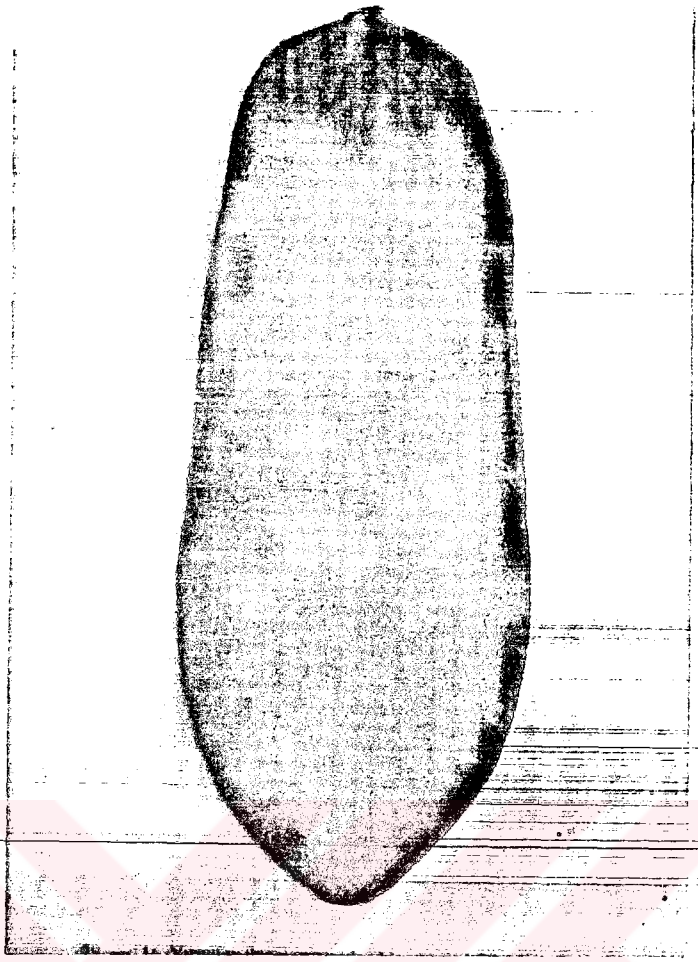

Fotoğraf 8: 16. yy.'la ait deri üzerine rumi motifleri aplike edilmiş pabuç (Küçükerman 1988: 69)

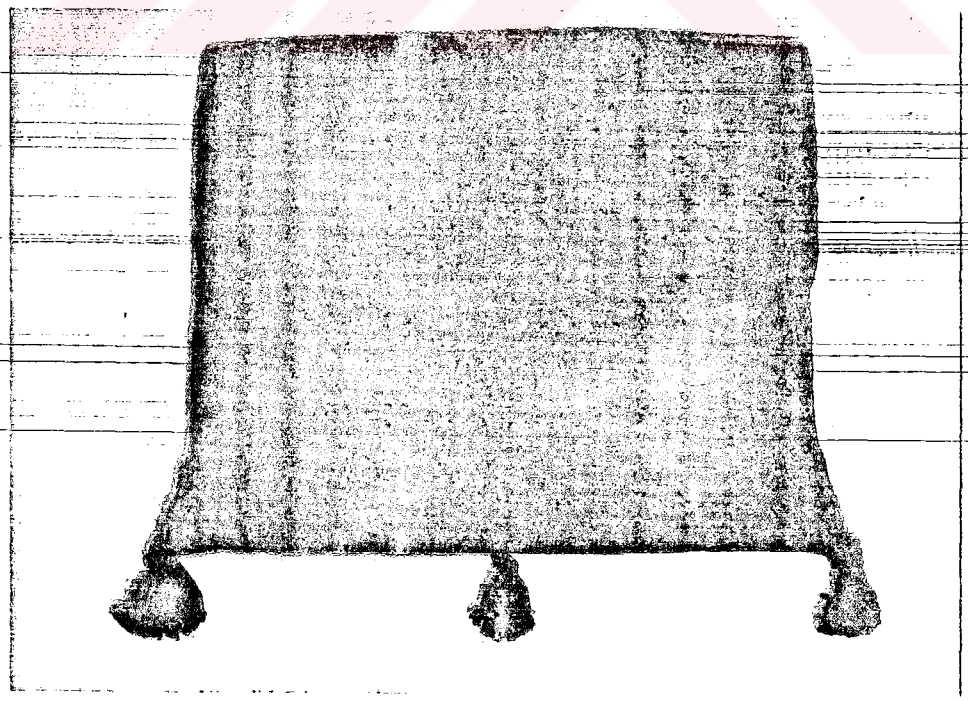

Fotoğraf 9: 19. yy.'la ait gümüş tel ile işlenmiş deri evrak çantası (Küçükerman 1988: 74).

Osmanlı devrine ait belgelere göre, Fatihin İstanbul da surlar içinde bulunan tabakhaneleri sur dışına yedi kuleye (Kazlı Çeşmeye) taşıtmasından; Fatihten öncede İstanbulda dericiliğin olduğunu anlıyoruz. Tıpkı Türkler'den önce Anadolu'da dericilik sanatının olduğu gibi Osmanlı devletinin kuruluşundan önce kuvvetli bir esnaf kurumu olarak kendini gösteren 1839 Tanzimat fermanına kadar devam eden daha sonra sanat okuluna dönüştürülen Ahilik kurumunun, üyelerinin çoğunluğunun dericilikle uğraşanlardan oluşması nedeni ile dericilik sanatının gelişmesinde büyük katkısı olduğu anlaşılmaktadır (Yelmen 1985; 43).

Osmanlı imparatorluğu döneminde çok önemli bir yer oluşturan Ahilik kurumu bize o dönemde çok gelişmiş bir sanat örgütünün varlığını göstermektedir. Bu kurum Anadolu toprakları üzerinde yaşayan insanların din, dil, örf ve adetleri yanında kendilerini ekonomik açıdan kazanç sağlamak ve mesleklerini sürdürebilmek amacıyla kurulmuştur.

Sarayda özel olarak eğitilmiş devlet adamlarınca yönetilen sanatçılar; kalite ve desen açısından kontrol edilerek nitelikli ürünler çıkarmaları sağlanmıştır. Kurumda 33 adet meslek grubu yer almaktadır. Bunlardan bazıları, nakkaşlar, hattatlar, ressamlar, çeşitli kumaş ve halı dokuyanlar v.b. sanat gruplarıdır. Bunların dışında deri ile uğraşan sanatçı grupları yine kendi arasında bölümlere ayrılarak ayakkabıcılar, saraçlar, ciltçiler olmak üzere birbirine yakın ve bağlı olarak çalışmaları Ahilik

kurumunda öncü olduklarını göstermektedir (Çağman 1968: 3-77; Yelmen 1985: 42).

Köklü bir geçmişe sahip olan Osmanlı döneminde dericilik Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethettiği dönemlerde en parlak dönemini yaşadığı bilinmektedir.O dönemde Kazlı Çeşme'de 360 tane tabakhane faaliyet göstermiştir.

542 yıldan beri faaliyet gösteren Kazlı Çeşmede sahtiyan, yemeni, mes, çizme gibi ayakkabı çeşitleri yanında doğaya özgü Hacivat ve Karagöz figürleride yapılmıştır.

Dericilikle eş anlamlı sayılan ve tüm dünyada tanınan Kazlı Çeşme artık Tuzladaki sanayi bölgesinde modern teknolojinin olanaklarıyla donanmış olarak faaliyet göstermektedir. (Kapucu 1995; 208-209).

Ayrıca 1808 yılında II. Mahmut tarafından Beykoz Deri Fabrikası kurulmuştur. Fabrikada ordu için palaska, çizme, koşum takımları yapılmaya başlanmıştır. Daha sonraları askeri kundura yapımına geçilmiştir. 185 yıllık bir geçmişiyle deri sektörüne hizmet veren bu kurum 1993 yılından bu yana Sümerbank Deri ve Kundura Sanayi Kuruluşu adıyla her çeşit ürünle faaliyetini günümüzde de sürdürmektedir (Kanbay 1993; 86). Beykoz Deri Fabrikası koleksiyonundan örnekler Fotoğraf 10, 11, 12'de görülmektedir.

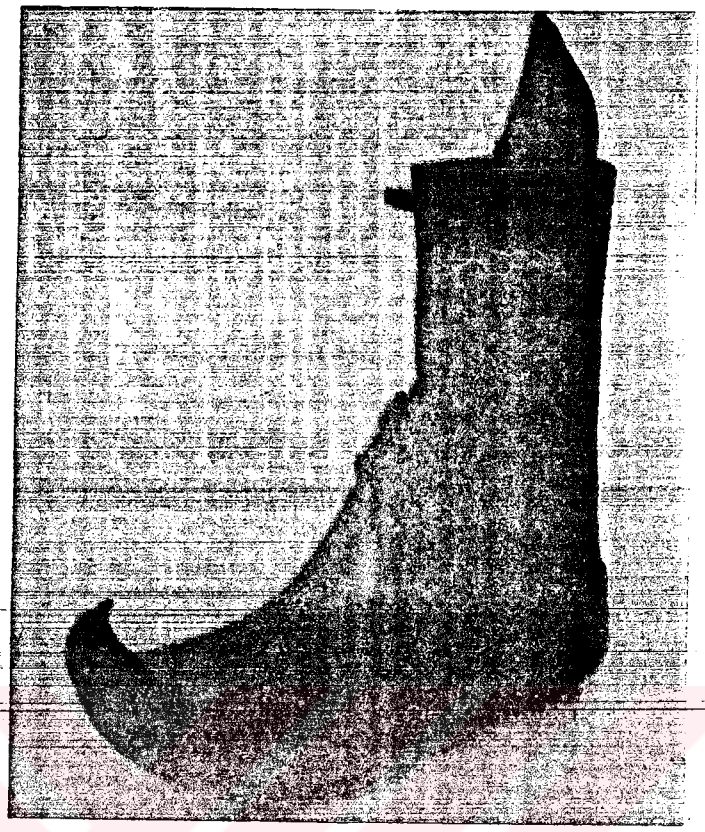

Fotoğraf 10: Beykoz Fabrika kolleksiyonuna ait 1712 yılı el yapımı çöl fotini (Küçükerman 1988: 178)

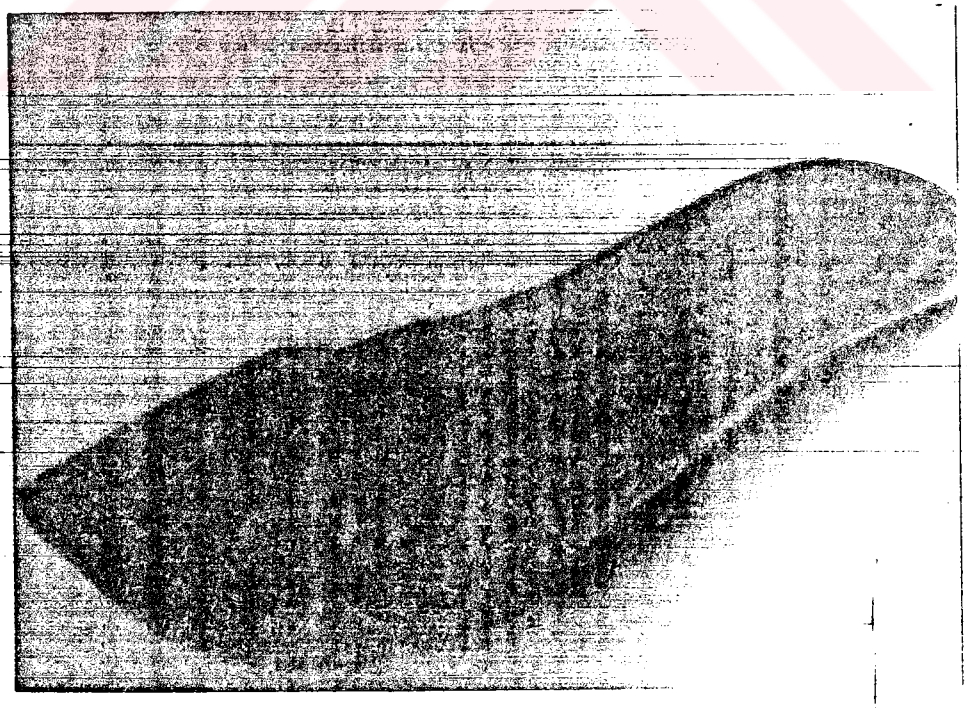

Fotoğraf 11: Beykoz Fabrika kolleksiyonuna ait 1848 yılı el yapımı işlemeli terlik (Küçükerman 1988: 179)

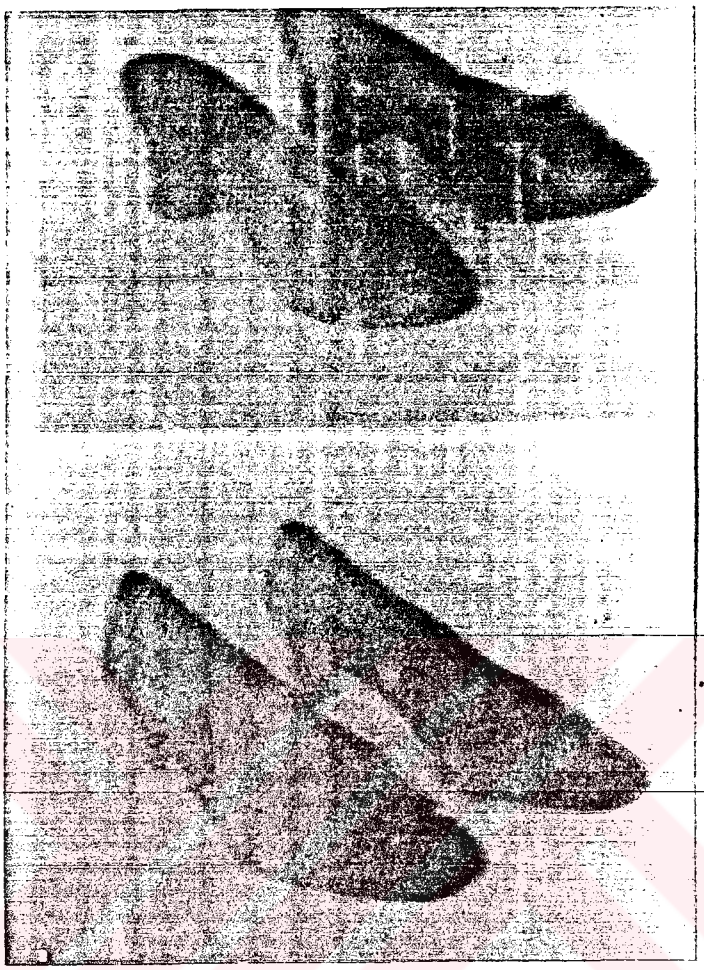

Fotoğraf 12: Beykoz Fabrika koleksiyonuna ait kaloşlu kadın ayakkabısı (Küçükerman 1988: 186).

19 yy.'ın başlarında Türk dericiliği Avrupaya oranla üstün durumdadır. Ancak 19.yy. ortalarında büyük ekonomik krizler görülmüş İmparatorluk çöküşünün olumsuz etkileri bütün alanlara yansımıştır.

Avrupa'dan gelen kişilerin Türk deri boyacılığı ve sepileme usüllerini almaları, Fransa'nın deri sanayiinde ilerlemesi ile birlikte deri sanayimiz çok eski ve köklü bir yapıya sahip olmasına karşın Cumhuriyetin ilk yıllarında babadan oğula geçen ve Lonca kerekterini koruyan bir iş kolu

olarak kalmış, ancak kalkınma programlarında belirlenen çeşitli özendirici ve destekleyici tedbir sayesinde yavaş yavaş kabuk değiştirmeye başlamıştır.

Son yıllarda deri eşyalara olan talebin artması ve döviz geliri dericiliğin sanayide önem kazanmasına neden olmuştur.

Derinin en uygun biçimde üretimi, işlenmesi, değerlendirilmesi ve pazarlamasını yapmak amacıyla 1970 yılında Pendik'te Dericilik Araştırma ve Eğitim Enstitüsü kurulmuştur. Bu enstitü ilgili kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak amacıyla her geçen gün çalışmalarında aşama kaydetmektedir.

Bugün deri sanayii, deri imalat, kundura, konfeksiyon, saraciye ve diğer dallarda toplam olarak 250.000 kişiye iş imkanı sağlayarak milli ekonomi yanı sıra istihdama'da geniş ölçüde katkıda bulunan büyük bir sektör görünümündedir.

Bütün dünyada son yıllarda deri teknolojisi büyük gelişme göstermiştir. Uzun zaman bir el sanatı olarak çalışan basit işletmeler halinde bulunan dericilik bugün önemli bir endüstüri kolu haline gelmiştir. Günümüz dekoratif deri ürünlerinden örnekleri Fotoğraf 13, 14, 15, 16, 17, 18'de görülmektedir.

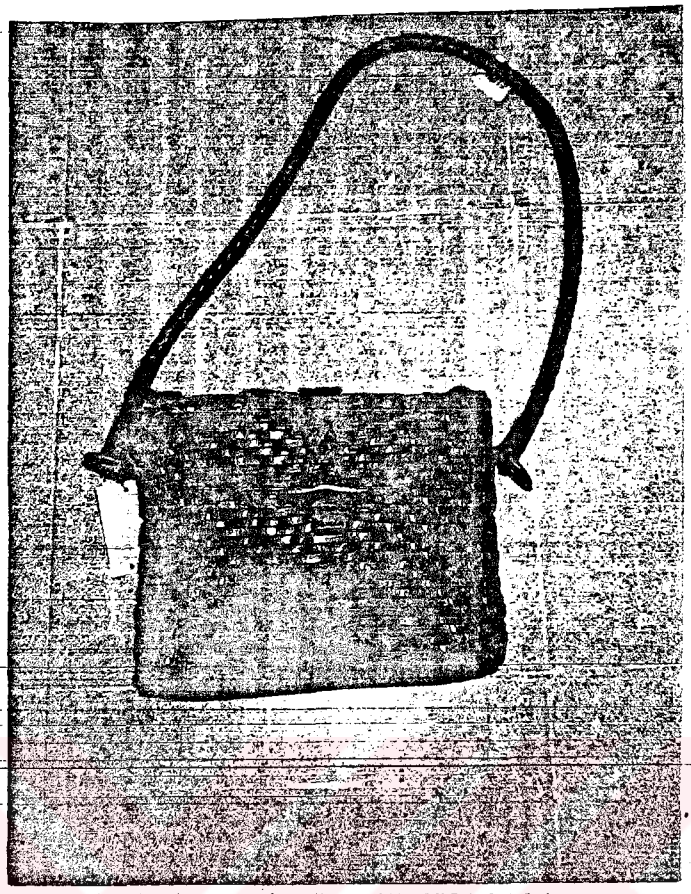

Fotoğraf 13: Elle Ayakkabı ve Çanta Mağzası'na ait deri şeritler ile örülerek yapılmış çanta.

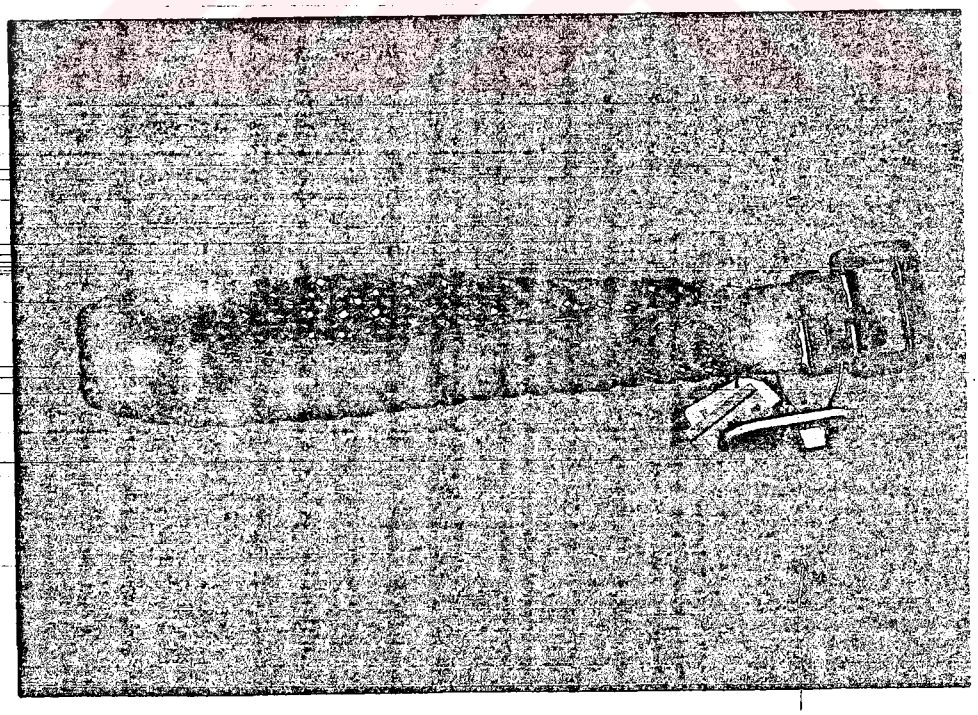

Fotoğraf 14: Elle Ayakkabı ve Çanta Mağzası'na ait deri şeritler ile örülerek yapılmış kemer.

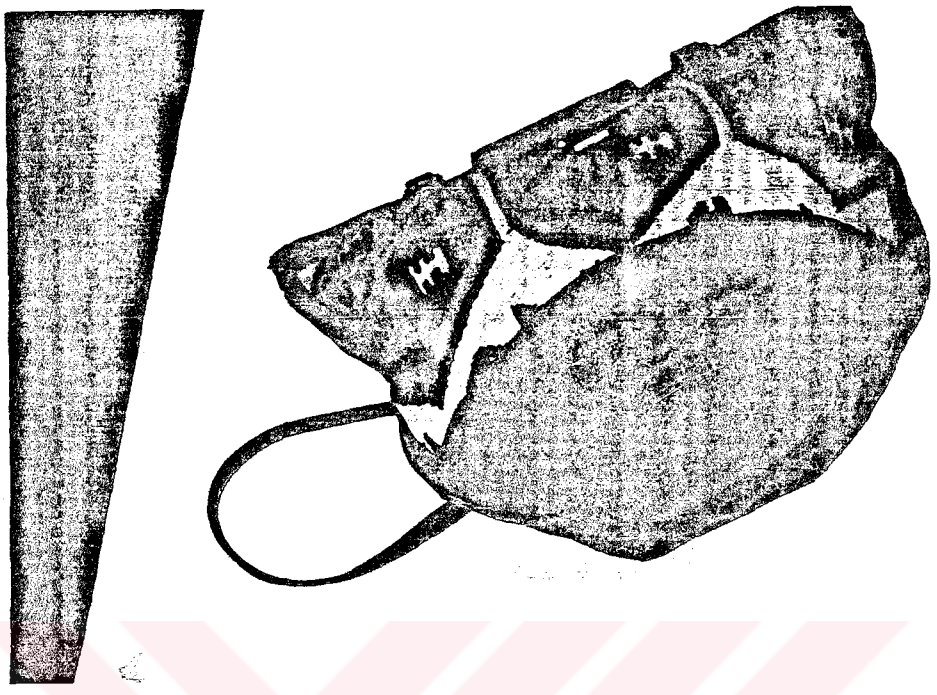

Fotoğraf 15: Han Halıcılığa ait çanta.

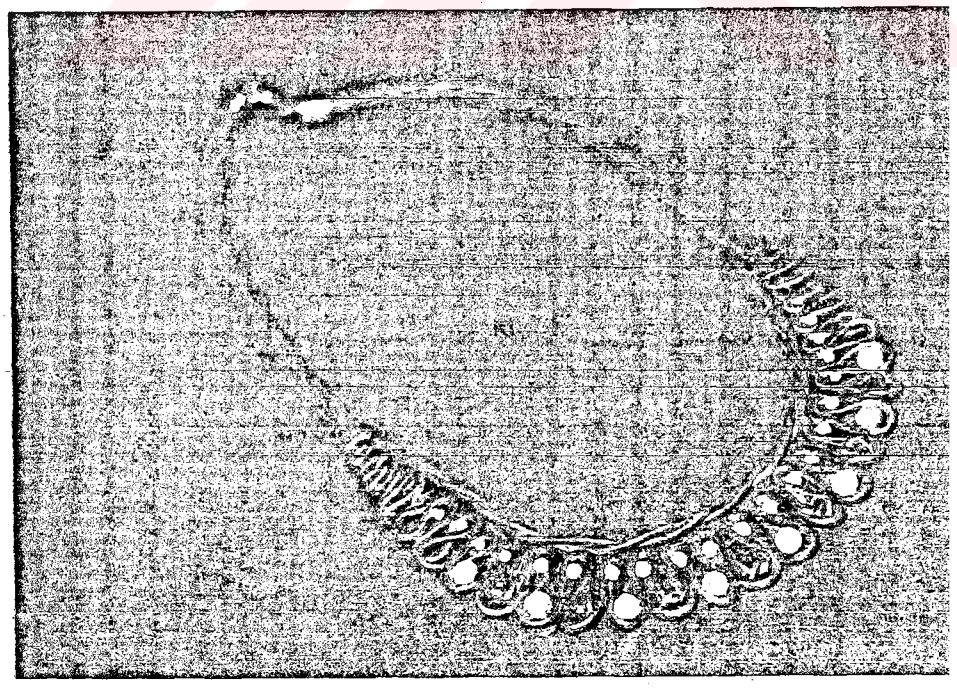

Fotoğraf 16: Deri Kolye
G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Halide Sarıoğlu Atölyesi

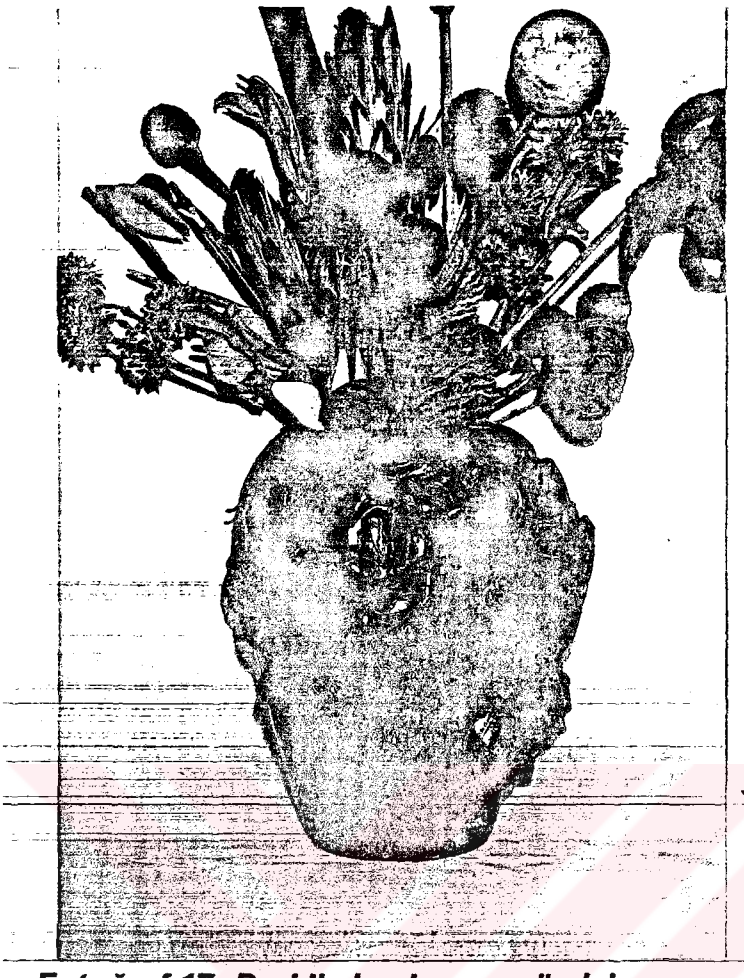

Fotoğraf 17: Deri ile kaplanmış çömlek
İSO Art Dekor mağzası

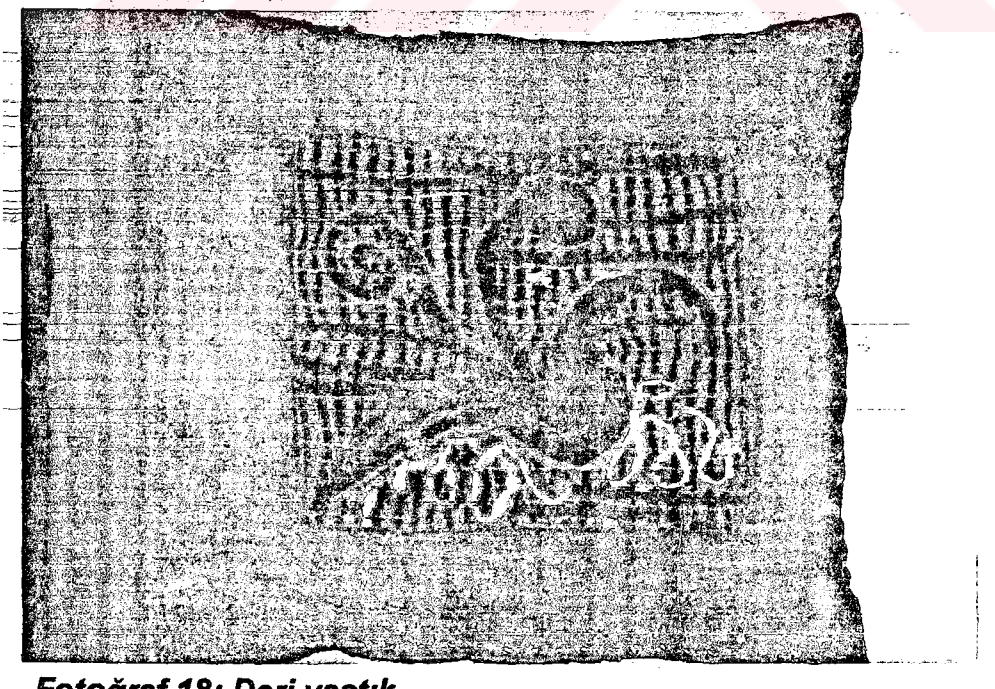

Fotoğraf 18: Deri yastık
G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Halide Sarıoğlu Atölyesi

4.2 Derinin Elde Edilmesi

4.2.1. Derinin Tanımı ve Yapısı

Deri; belli bir amaç için işlenerek, kullanılır duruma getirilen hayvan derisine; iktisadi değer kazandırma işlemidir (Hançerlioğlu 1992: 164).

Hayvan derileri piyasaya sunuluncaya kadar çeşitli işlemlerden geçer. Hayvandan yüzülen ve tabakhanelerde işlemeye hazır olan derilere "ham deri", işlendikten sonra ortaya çıkan deriye ise "mamül deri" denmektedir. ([3])

Ham deri genellikle kasaplık hayvanlardan sağlanan bir yan üründür. Hayvanların her tarafını örten ve vücudunu dış etkilere karşı koruyan ırk, cins, yaş, mevsim, gıda ve bakım şartlarına göre karakteristiğinde değişiklikler gösteren bir özelliğe sahiptir. ([4])

Hayvanlardan elde edilen ham deriler "büyük bacak ve küçük bacak" deriler olarak ikiye ayrılmaktadır. Manda, boğa, at, deve, öküz ve inek gibi büyük baş hayvanların derisinden elde edilen "büyük bacak deriler" taban astarı, kayışlık, kromlu kösele, kösele,vakate gibi ürünlerin hammaddesini oluşturur. Koyun kuzu, keçi, oğlak vb. küçük baş hayvan

[3]Meydan Larousse. Büyük Lugat ve Ansiklopedi (3 (1970), s.576
[4]Yapı Kredi Bankası Yayınları, "Ham Deri" Türkiye'de Deri Sanayii, İstanbul, 1977, s.9

derisinden elde edilen "Küçük bacak deriler" ise sahtiyan, meşin, astarlık, maroken, vidala ve diğer değerli derilerin hammaddesini oluşturmaktadır. ([5])

Derinin yapısı incelendiğinde genel olarak üç bölümden oluştuğu görülmektedir. Bunlardan en üste olana üst deri (epidermis) denmekte ve genel olarak toplam deri kalınlığının % 1'ini, üst derinin altında yer alan öz deri (Corium) tabakasıda genel deri kalınlığının % 85'inin oluşturmaktadır. Derinin en alt tabakasına ise alt deri (Subcutis) denmekte ve derinin % 15'ini oluşturmaktadır (Yakalı 1981: 7).

Üst tabaka olan epiderm dış tesirlere karşı sert ve dayanıklı olup derinin işlenmesi sırasında atılmaktadır. Orta tabaka olan öz deri deri imalinde yararlanılan ve Corium adı verilen bir bağ dokusu olup vücudun değişik bölgelerine, hayvanların yaş ve cinsiyetlerine göre değişik kalınlıklar göstermektedir. Öz derinin üst tabakasıyla temasta bulunan ve liflerin sıkışması nedeniyle parlak bir görünüşe sahip olan deriye "sırça katı" denmekte ve bu dericilikte büyük önem taşımaktadır. Derinin alt tabakası ise ter ve yağ bezleri, damarlar ve sinirlerin bulunduğu gevşek örgülü bir bağ dokusu olup mamül deri imalatında üst tabaka gibi bir kısımdanda faydalanmamaktadır. ([6])

[5] "Meydan Larousse" 3 (1970), s. 576.
[6] "Ham Deri" Deri İşleme ve Deri Konfeksiyon I. Fizibilite Raporu, (Nas. Taş. Nazilli Deri sanayi ve Ticaret A.Ş. Haziran 1974, s.III.1.

Gevşek ve süngere benzeyen alt deri tabakası deri imalatında faydasız, dericilikte et katı adı verilen hayvanı gövdesine bağlayan kısmı oluşturmaktadır. ([7])

4.2.2. Derinin Korunması

Deri hayvanın sırtından yüzüldüğü andan itibaren ısı ve mikroorganizmaların etkisiyle kokması ve bozulmasını engellemek amacıyla tuzlanmaktadır. Kullanılacağı alana göre istif ve ayrımı yapılmaktadır (Kapucu 1995: 208).

Derileri üretim yerine getirinceye kadar geçen sürede koruyabilmek için aşağıda açıklanan 3 yöntemden birisi uygulanmaktadır.

1) Tuzlu-Yaş (Salamura) Deriler: Taze küçükbaş hayvan derilerinin konserve amacıyla ve teknik özellikte sodyum klorür (tuz) kullanarak korunmasıdır. Kaba pisliğinden temizlenip, teker teker tuzlanarak üst üste istif edilen derilerdeki suyun bir kısmı tuz aracılığı ile çekilir ve tuzun antiseptik özelliği sayesinde mikroorganizmaların etkisi bir ölçüde önlenmiş olur.

2) Tuzlu-Kuru Deriler: Taze derilerin teknik özelliklere sodyum klorür veya başka herhangi bir koruyucu madde kullanılarak açıkta normal hava sıcaklığında ve sundurma altında kurutulmasıyla elde edilir.

"Derinin Yapılışı" Türkiye Deri ve Kösele Sanayii Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalar birliği Ankara 1958,s.5.

3) Hava Kurusu Deriler: Taze derilerin üzerine konserve amacı ile herhangi bir işlem yapılmadan, yağı alındıktan sonra gölge bir yerde, doğrudan hava ceyranı ile kurutulmasıyla elde edilen derilerdir. Bu deriler gün kurusu veya rüzgar kurusu olarak adlandırılır. hava kurusu en iyi şekilde ve 2-3 günlük süre içinde yapılmalıdır. Çünkü en hassas konserve sistemidir. Kolaylıkla kırılması saklanması ve taşınmasında çok dikkatli olunması gereklidir. ([8])

Bundan başka dondurma yöntemi ile ham derilerin konserve edilmeside söz konusudur. Ancak bu yöntem soğuk iklim bölgelerinde geniş ölçüde uygulanmaktadır (Öncü 1968: 53)

4.2.3. Derinin İşlenmesi

Çeşitli usullerde konserve edilmiş durumda toplanıp deri fabrika ve imalathanelerine gelen deriler önce ham deri depolarına alınır. Deri m^2 hesabı çalışılır ve pazarlanır. Ölçümler fabrikada elektronik makinelerle yapılır. Derinin yüzeyine göre makine kaç m^2 olduğu bilgisayara aktarılır (Kapucu 1995: 208)

Ham deri depolarındaki deriler tartılarına kalite ve tiplerine göre sınıflandırılan ham derilerin mamül haline gelebilmesi için bir seri işlemden geçmesi gerekmektedir. Bu işlemler başlıca hazırlama, sepileme ve bitirme (Finisaj) işlemleri olarak gruplandırılmaktadır.

[8] Deri İşleme ve Deri Konfeksiyon I. Fizibilite Raporu (Nes. Taş Nazilli Deri Sanayi

1. Hazırlama İşlemleri

1.1. Yumuşatma

Bu işlem deri üretiminin ilk işlemidir ve bunun en önemli fonksiyonu deriyi bol su ile temizlemek tuzunu arıtmaktır. Deriyi yumuşatmak sepileme maddesinin deriye geçebilmesini sağlamaktır. Derinin özelliklerini koruyabilmek için su sık sık değiştirilme ve yumuşatma olayı uzun sürmemelidir. Isının kışın çok aşağı yazın çok yukarda olmaması gerekir (Öncü 1968: 76-82)

Ayrıca kuru derilerin çatlamasını önlemek amacıyla yumuşatma işi oldukça yavaş yapılmalı ıslatma suyu kalsiyum klorür veya kalay klorür ilave etmek gerekmektedir.([9])

1.2. Ön Kavaleto (Etlerin sıyrılması)

Bu işlemde postun içindeki fazla etler yağlar ve kaslar el aletleri ile veya donduran fazlalıkları bıçaklılarla keserek kazıyan donanıma sahip makineler yardımı ile çıkarılır (Donald 1969: 5).

1.3. Yün ve Kıllardan Arındırma

Bu işlemde kimyasal ve mekaniksel işlemlerin birleşimi olarak işlenmemiş derinin kıllarının çıkartılmasını içerir. Kireç banyosunda bırakılan etli kısımına sodyum sülfür ve kireç sürülen ve kızdırma odalarında

---

ve Ticaret A.Ş. Haziran 1974) s.III.4

bekletilen derilerin lif dokusunda meydana gelen şişme ve gevşeme yün ve kılların kolayca temizlenmesi sağlar

1.4. Kavaleto

Ham derilerin etli kısımlarında kalmış olan sepilemeyi güçleştiren fazla et ve yağ parçalarının kavaleto bıçağı veya makinalarıyla alınması işlemine kavaleto denir.

1.5. Kireçten Kurtarma ve Samalama

Kireçlenmiş derinin içerdiği alkalinin giderilmesi sonraki işlemler için gereklidir. Bu amaçla çeşitli kimyasal maddeler kullanılır. (Amonyum sülfat, Sodyum bisülfat gibi) Samalama işlemide bu işlemle birlikte yürütülür, enzim kullanılarak deri yapısında istenmeyen proteinler uzaklaştırılır.

1.6. Sırça Temizleme

Deriler son bir mekanik temizleme işlemine tabi tutulur. Böylece deride kalması istenmeyen maddelerle, deri sırçasının özel bıçak veya makinalarla sıyrılması sağlanmaktadır.

1.7. Yarma

Yarma makinalarında sepilenmiş derinin istenilen kalınlıkta 2 veya daha çok tabakalar halinde kesilmesi işlemidir.

---

[9] "Türkiyede Deri ve Kösele Sanayi" Türkiye Ticaret Odaları T.B. Birliği, Ankara 1958 s.10

1.8. Piklaj

Lif dokusuna sepi maddelerinin homojen şekilde işlenmesi ve sepileme süresince sırça tabakasının buruşup bozulmaması için asit ve tuz çözeltisi ile işlem gördürülmesidir. (Öncü 1968: 169)

Sepileme Debegat İşlemleri

Sepileme olayı mekaniksel, kimyasal, fiziksel olayların hepbirden geliştiği komplike bir olay olarak kabul edilmektedir. Sepileme işleminden geçen deriler eğilip bükülme, elastikiyet, kokuşmama gibi karakteristik özellikler kazanırlar. Derinin sepilenmesi kologen liflerin sepileyici özellikteki maddeleri bünyesine alması sonucu gerçekleşir. Sepileme işlemi dört grupta toplanır. Organik, madensel, sentetik, kombine.

3. Bitirme (Finisaj) işlemleri:

Sepileme işleminden sonra deriler hangi yöntemle işlenmiş olursa olsun, piyasaya verilmeye hazır değildir. Bu deriler kullanım amacına uygun bu özelliklere sahip olmalıdır. Bu nedenle sepilenmiş derilere finisaj uygulanır.

Kurutulan deriler homojen bir nem dağılımına getirilir, iskefe makinesinde açılır yumuşatılır. Gerekiyorsa sırçası zımparalanır daha sonra kaplama boyaları tatbik edilir. Boyama elle veya hava tabancasıyla yapılır.

Boyamadan sonra cila yapılır. Finisaj işlemleri için ütü gibi makinaların yanında boyama ve cilalama içinde geliştirilmiş makinalar kullanılmaktadır. Bu safhada deriler bitmiştir. Bundan sonra kalitelerine göre ayrılır, ölçülür ve sevkiyata hazırlanmaktadır. ([10])

4.3. Deri Çeşitleri ve Kullanıldığı Yerler

Deri kalitesine ve kullanılacağı yere göre finisaj aşamasında nubuk, videla, güderi veya süet adını almaktadır.

Örneğin kemerde sert, çantada daha yumuşak ayakkabıda modeline göre değişen incelik ve sertlikte kullanılmalıdır. Derinin yumuşaklığı ya da sertliği kimyasalların oranıyla ilgilidir. (Kapuncu 1985: 209)

Deriler hazırlanış ve görünüşlerine göre özel isimler alırlar. En ince derilere glase, süet, parlak olanlarına rugan, kalın olanlarına vidala denmektedir.

Glase: Çok ince yumuşak oğlak veya kuzu derisinden yapılan eldiven ve yumuşak kadın ayakkabıları yapımında kullanılmaktadır. Kombine (Maden tuzları ve yağı ile) sepileme yapar, mamül deriler içerisinde yüz derisi olarak anılmaktadır.

Rugan: Sögüt taneni ile sepilenmiş deriye kayın katran katılmış bezir yağı devamlı surette azar azar sürülür orta derecede sıcaklıkta

[10] Dericilik Araştırma Eğitimi Enstitüsü Ders Notları İstanbul 1985

kurutulur. İstenilen parlaklık ve esneklikte olması için güneş ışığında bir müddet bırakılır. Yumuşaklığı suyu geçirmemesi en önemli özelliğidir. Mahzuru çatlamasıdır. Kemer, çanta, ayakabı yapımında kullanılır. Küçük baş hayvanlardan elde edilir.

Vidala: Bilhassa dana derisinden krom sepisi ile elde edilir. Glaseden daha kalın ve serttir. Spor çanta ve ayakkabı yapımında kullanılır.

Süet: Derinin tersinin özel makinalarda fırçalanarak tüylendirilmesi ile elde edilir. İstenilen renge boyanabilir.

Kösele: Büyükbaş hayvanların derilerine kösele denir. Genç hayvanlardan ince kösele elde edilir. Tersleri vakate yapmakta kullanılır. Bunlardan asker postalı ve spor ayakkabılar yapılır.

Vakate: Büyük baş hayvanların genç ve tole (erkek genç hayvan) ların derilerinden yapılır. Tanenle karışık usulde sepilenen derinin tersi traşlanır ve yağlanır. Genellikle tabi renkte kullanıldığı gibi boyanıp desen verilerek te kullanılır. Çatlamaz su geçirmez sağlam bir deridir.

Şeffaf Deriler: Deriler kurutulduktan sonra içine bir miktar asit-borik ilave edilmiş olan gliserine yatırılır. Doymuş hale gelince kurutarak kullanılır. Bu deriler suya karşı dayanıklı değildir.

Maroken: Küçükbaş hayvanların derilerinden bilhassa keçi derisine krom veya tanen (sumak) sepisi yapılmasıyla elde edilir. Sepilemeden sonra çok açık renk aldığından istenilen renge boyanır.

Yüzeyinin taneli görünüşü derisinin en önemli özelliğidir. Girinti çıkıntıları baskı ile yapılır.

Fantazi Deriler: Antilop (Ceylan) yılan, kertenkele timsah köpek balığı ve kedi balığı derilerinden mobilyacılıkta kullanılan marokenler yapılır.

Krokodil (timsah) ***Lezar*** (büyük kertenkele): Sıcak memleketlerin derileridir. Çanta, pabuç kemer kadın giyim eşyalarında çeşitli süslemelerde kullanılmaktadır.

Parşömen deri: Dana, domuz eşek derilerinden yapılır. Kıl ve yağları temizlenen deri sünger taşı ve tebeşir tozuyla ovulur gerilerek havada kurutulur. Bu şekilde sertleşen deri davul, bateri gibi müzik aleti yapımında kullanılır.

Domuz derisi: Çok sağlam, kendinden desenli lüks ve dayanıklı çanta ve bavulların yapımında kullanılır.

Suni deriler: Dış görünüşü bakımından tabi deriye benzer suya karşı dayanıklı mobilyacılık ciltcilik ve çanta giyim eşyası yapımında kullanılabilen vulkan-fiber, muşamba vinileks adı ile anılan çeşitleri olan suni olarak elde edilen derilerdir (Aker, Bostanoğlu 1970: 405-406).

4.4. Derinin Dekoratif Ürünlerde Kullanım Alanları

Derinin geçmişten günümüze gelinceye kadar bir çok alanda kullanıldığı görülmektedir. Bazen ürünün kendisini oluşturan kimi zamanda

yardımcı malzeme olarak kayışlık, kırbaç v.b. ürünlerle karşımıza çıkmaktadır.

Deri hayvan koşum takımları, müzik araçları, giyim eşyası, günlük kullanılan eşya ve aksesuarlar, kürk ve post, ciltçilik, tarım araçları, mobilya ve aksesuarı, gölge oyunu tipleri yapımı gibi birçok alanda yer almaktadır (ARLI 1990: 31).

Derinin kullanışlılığı ve koruyuculuğu gibi avantajlara sahip olması, günümüz modasında deri aksesuarlara önem kazandırmaktadır. Bugün, erkek-kadın giyimi, ayakkabı, eldiven, kemer, bileklik gibi aksesuarlar deriden yapılmaktadır.

Dekoratif ürün denildiğinde, ürünün işlevselliğinden çok süsleyici özelliği olması ön plandadır (SÖZEN 1994: 65).

Ancak yapılan gözlem ve incelemeler çoğunlukla ürünlerin hem dekoratif hem de işlevsel yönü bulunduğunu ve alıcılar tarafından da her iki özelliğin birden olmasını tercih ettikleri görülmektedir.

Bugün dekoratif deri ürünler, Ankara ili piyasasında yapılan incelemeler sonucunda ve Güler'e göre sınıflandırmada iki grup altında toplanmıştır ([11])

[11]GÜLER, Mediha: "Kösele ve Köseleden Yapýlan Dekoratif Ürünler" Kültür ve Sanat Dergisi, S.23, Eylül, 1994, s. 53

Bunlar ev ve giyim aksesuarları olmak üzere çok çeşitli ürünlerden oluşmaktadır.

Dekoratif deri ürünlerin kullanım alanlarını gösteren bu ürünler aşağıda sıralanmıştır.

1. Ev Aksesuarları

   1.1. Çerçeve
   1.2. Pano
   1.3. Yastık
   1.4. Minder
   1.5. Kitap Kılıfı
   1.6. Nazarlık
   1.7. Saat
   1.8. Sandık
   1.9. Abajur Ayağı
   1.10. Büro Malzemesi
   1.11. Bardak Altlığı
   1.12. Likör Takımı
   1.13. Mask
   1.14. Tepsi
   1.15 Gazetelik
   1.16. Tavla Takımı
   1.17. Çanak
   1.18. Masa Örtüsü v.b. ürünler

2. Giyim Aksesurları

   2.1. Çanta (Bayan ve erkek çantası, körüklü ve körüksüz olarak)
   2.2. Kemer (Bayan ve erkek kemeri, palaska kayışı)

2.3. Takı (Bileklik, kolye, küpe, yaka iğnesi)
2.4. Anahtarlık
2.5. Sigaralık
2.6. Para cüzdanı (bayan ve erkek para cüzdanı, banka kartı)
2.7. Gözlük kılıfı
2.8. Saç Tokası
2.9. Başlık
2.10. Sandalet
2.11. Silah Kılıfları

4.5. Deriden Dekoratif Ürün Yapımında Kullanılan Araç ve Gereçler

4.5.1. Dekoratif Deri Ürün Yapımında Kullanılan Araçlar

4.5.1.1. Kesim ve Traşlama Araçları

Makas; kağıt, bez, deri ve bunun gibi şeyleri kesmeye yarayan araç olup, birbirine ortadan çapraz eklenmiş iki bıçaktan oluşmaktadır. Kullanılacak yerlere göre değişik tipleri mevcuttur (Ağakay 1974: 549). (Bkz. Fotoğraf 19)

Falçata; köselede özellikle büyük parçaların kesiminde ve deriyi traşlamada kullanılır. İnce ve uzun bir tür bıçaktır (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 53). Çeşitli kalınlık ve uzunlukta olanları vardır. (Bkz. Fotoğraf 19)

Deri Kesim Bıçağı; deri kesiminde ve kösele üzerindeki derileri belirginleştirmede kullanılır. İki parçadan oluşur. İskelet kısmı ve ortasında

bıçağı bulunmaktadır. Bıçak sapının arkası sivridir. Bu kısım köşeleri yuvarlaklaştırma ve nokta koyma işlemlerinde kullanılmaktadır (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 57). (Bkz. Fotoğraf 19)

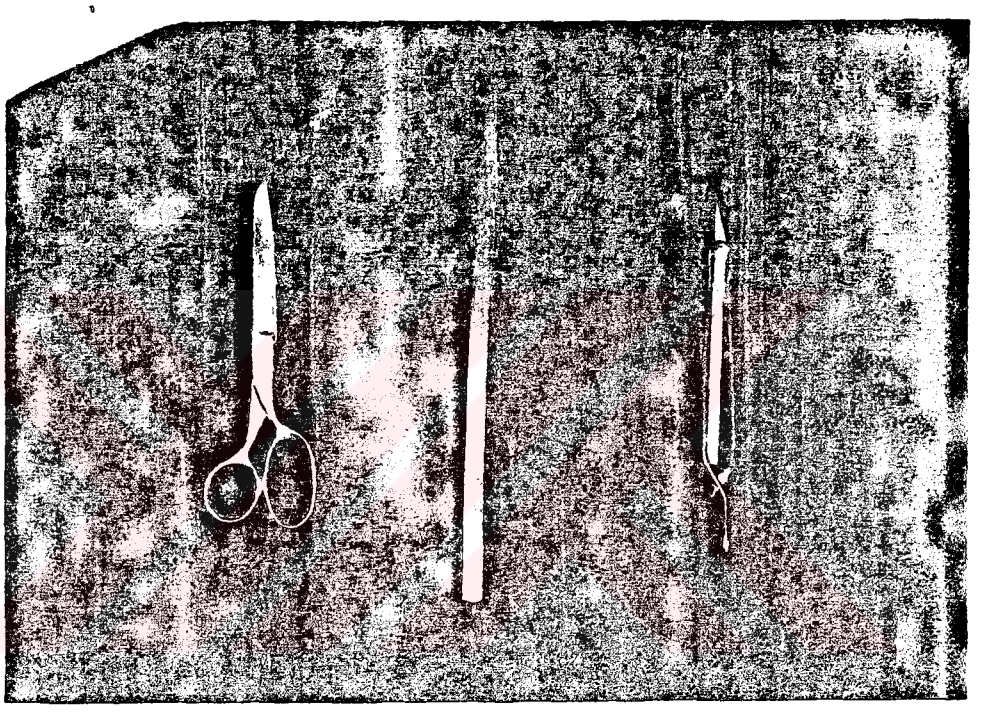

Fotoğraf 19: Makas, falçata, deri kesim bıçağı

Deri Kesim Makinası; monte edilmiş bıçaklar ile belirlenen ölçüde deriyi kesen araçlardır.

Deri Traş Makinası; deriyi traşlamada kullanılan makinalardır (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 160).(Bkz. Fotoğraf 20)

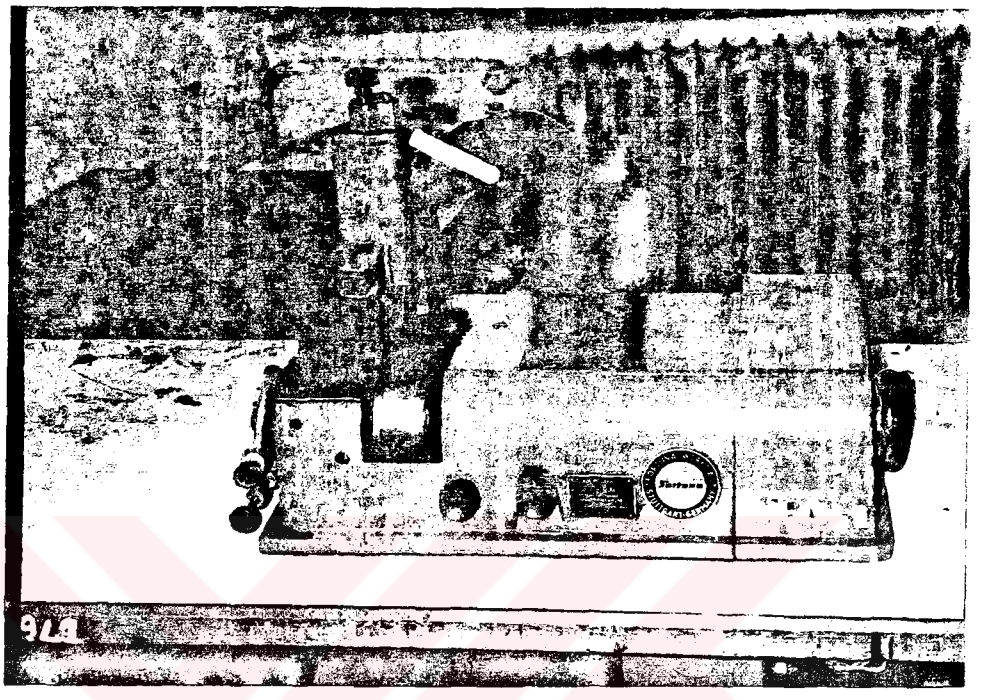

Fotoğraf 20: Deri traş makinası

4.5.1.2. Oyma ve Delme Araçları

Biz; tutmak için tahtadan sapı olan ucu iğneli bir araçtır (Korkusuz 1992: 351). Deriyi delme ve yakma işlemlerinde kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 21).

Çarklı Zımba; delik açmada kullanılan, çeşitli çap büyüklükleri bulunan el zımbasıdır (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 50). Deride özellikle kenar birleştirmede ve deri yüzey süslemede kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 21).

Bıçak: bir sap ve bir çelik bölümden oluşan iki parçadan ibaret araçtır (Hançerlioğlu 1992: 83). Deri kesimi ve açma işlemlerinde kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 21).

Linol Bıçağı; metal uç ve tahta saptan oluşan iki parçadan ibaret bir araçtır. Deri yüzey süslemelerinde deseni kazımak suretiyle oluşturulur. Özellikle desenin kontur kısımlarında ve geniş hatlar meydana getirmede kullanılır (Bkz. Fotoğraf 21). Ayrıca linol bıçağının uygulanacak desenin özelliğine göre farklı uçları da bulunmaktadır.

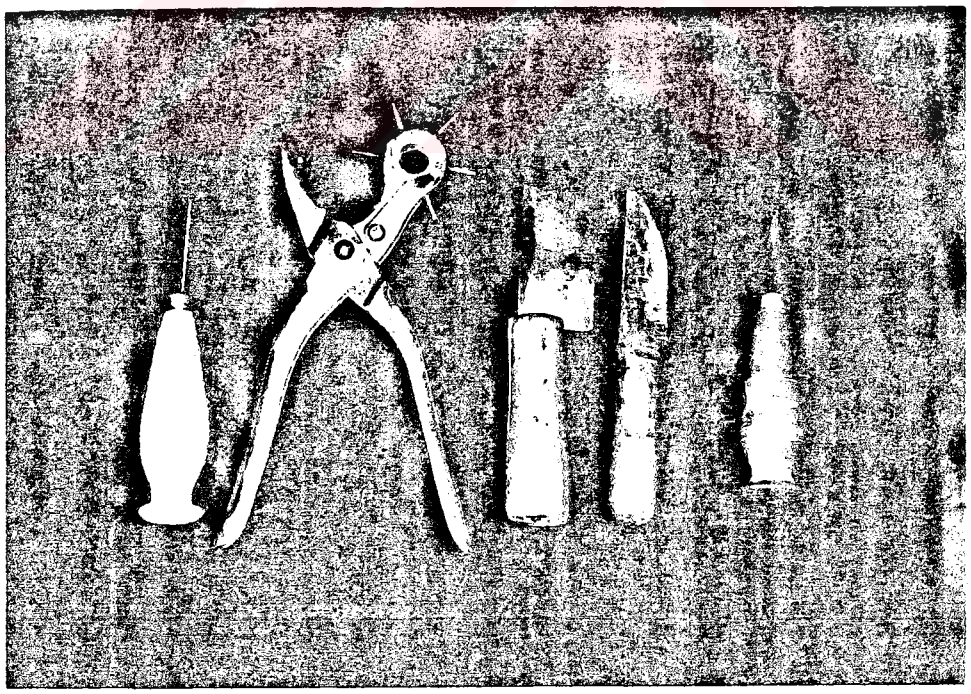

Fotoğraf 21: Biz, çarklı zımba, bıçak, linol bıçağı

4.5.1.3. Birleştirme Araçları

Deri İğneleri; baş, gövde ve uç olmak üzere üç kısımdan oluşur. Çeşitli büyüklükteki metalden yapılan bir ucu sivri diğer ucu delikli araçlardır (Korkusuz 1993: 13). Deride elde birleştirme ve yüzey süsleme tekniklerinde kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 22).

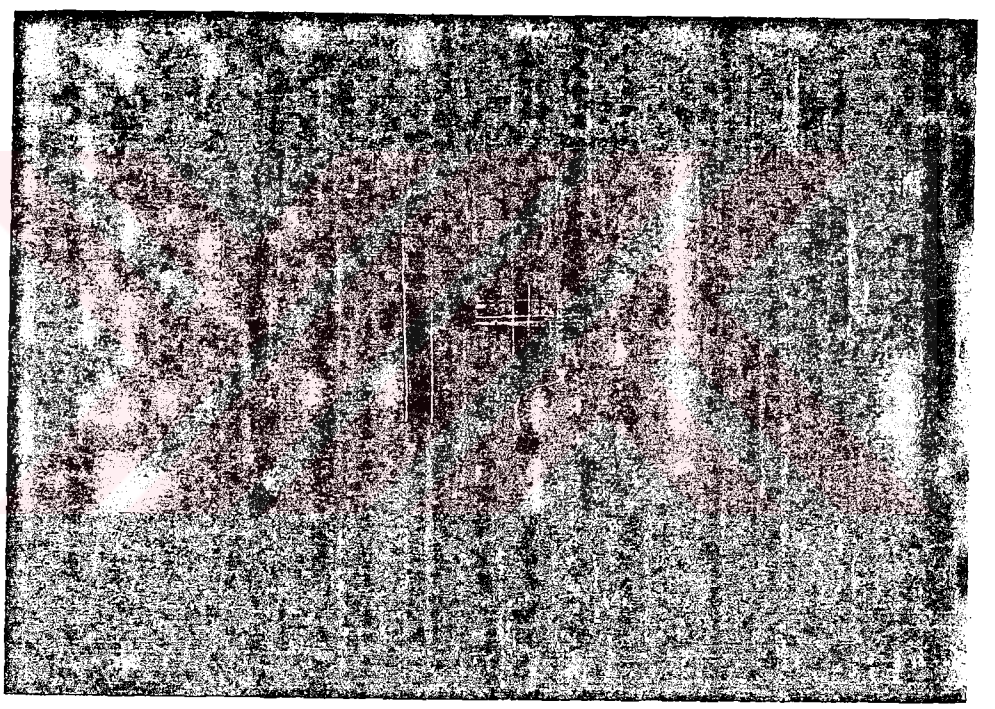

Fotoğraf 22: Deri iğneleri

Açık-Kapalı Zımba ve Fermajup Basma El Araçlar belirli bir düzende dizilmiş zımbaların ya da fermajupun deriye geçmesini sağlamak amacıyla sıkıştırmak suretiyle basan bir tür prestir (Bkz. Fotoğraf 23). Zımba basmak için bu araçların ucuna silindir biçimli, uzun, ağız kısmı delik ve yuvarlak olan çelik uçlar geçirilmektedir (Bkz. Fotoğraf 24).

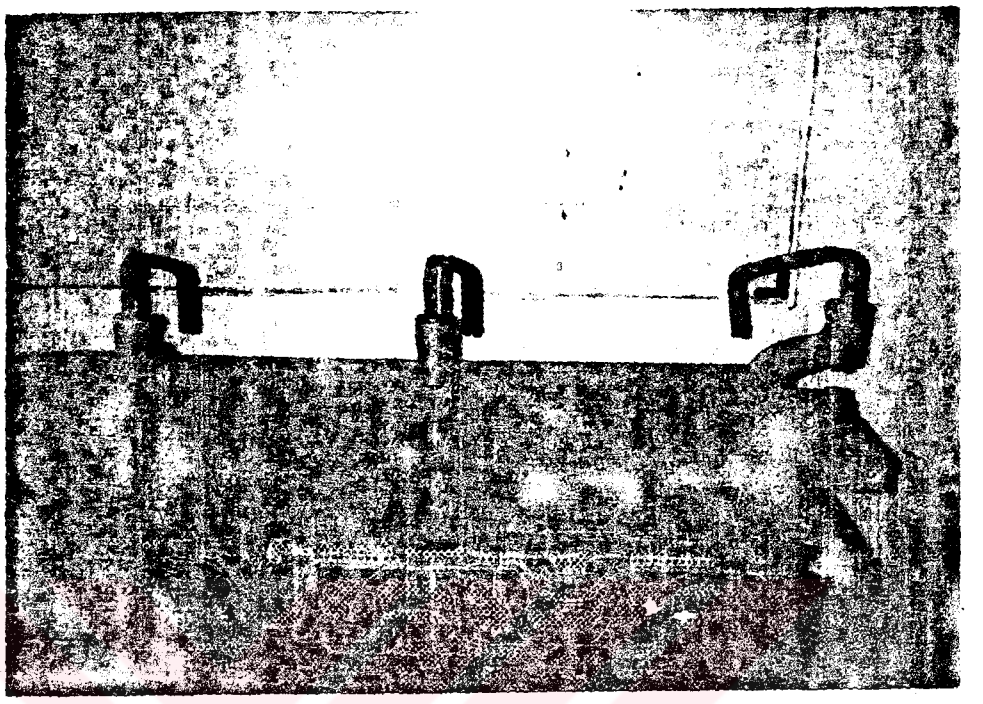

Fotoğraf 23: Açık ve kapalı zımba el aletleri

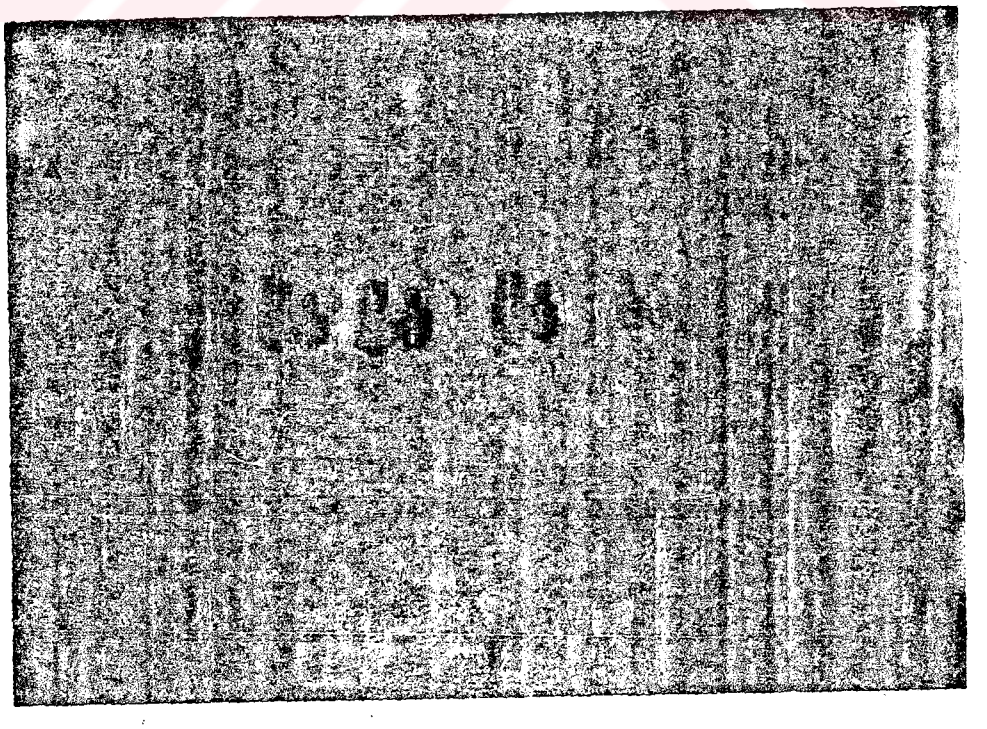

Fotoğraf 24: Açık ve kapalı zımba uçları

Deri Dikiş Makinası; genellikle kenar birleştirme ve astarlama işlemlerinde ve bazen de yüzey süslemelerinde kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 25). Bunların dışında çoğunlukla sanayiye yönelik deri işlerinde değişik tip ve boyutlarda makinalar da mevcuttur. Bunlar; deri biye makinası, kemer bombe makinası, deri sıcak ve soğuk baskı makinası, kıvırma makinası, yarma makinası ve ütü makinası gibi çeşitli makinalardır.

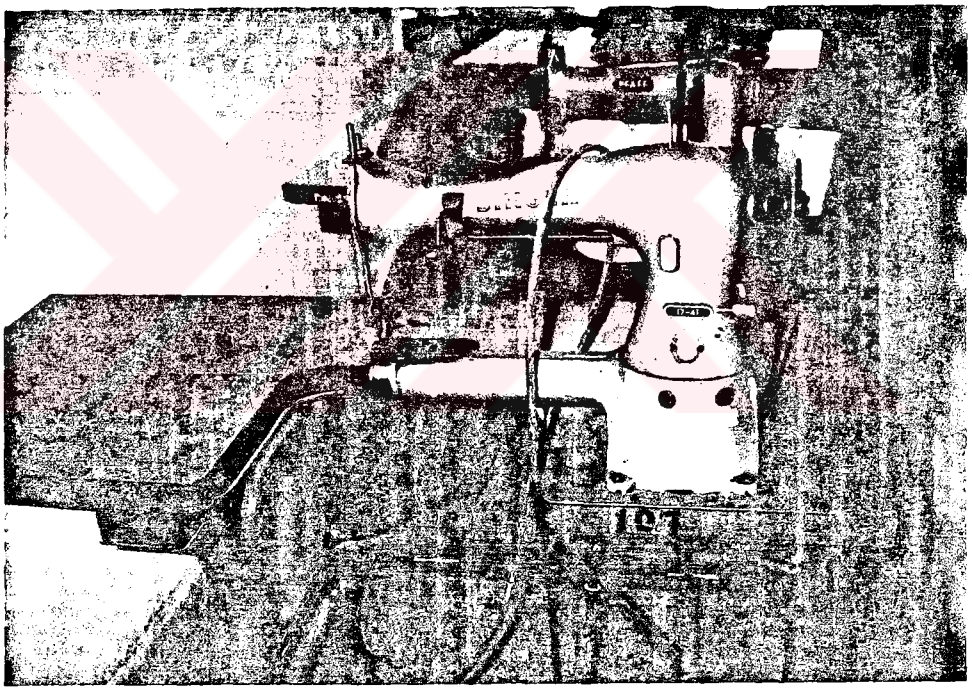

Fotoğraf 25: Deri dikiş makinası

Basabas; klips ve fermuar sıkıştırmak için kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 26).

Fermuar Açacağı; klipsin ağız kısmını açmak için kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 26).

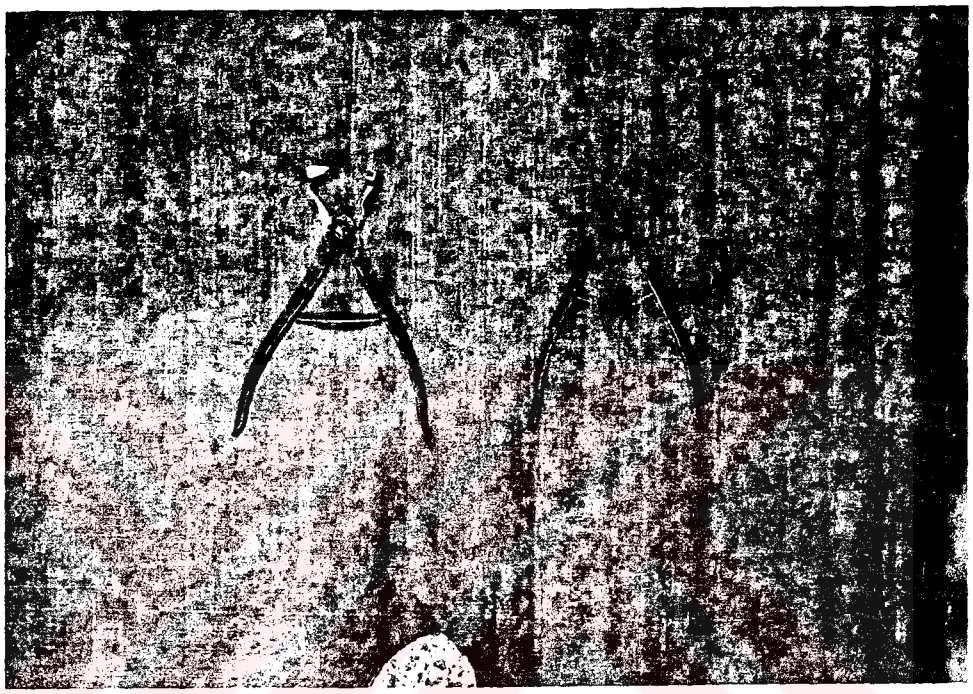

Fotoğraf 26: Fermuar açacağı, basabas

4.5.1.4. Diğer Araçlar

Çelik Cetvel; deriyi kruponlamada kullanılır. Ayrıca deri yüzeylerinden desen ve parça çıkartılmasında bu cetvelden yararlanılmaktadır (Güler 1993: 111). (Bkz. Fotoğraf 27).

Eğe (limaki); bıçakların ağzını açmak için kullanılan üç yüzeyli bir alettir (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 53). (Bkz. Fotoğraf 27).

Kargaburun; tel kıvırma ve bükme işlemlerinde kullanılan madenden yapılmış uçları karga gagası gibi sivri olan alettir (Bkz. Fotoğraf 27).

Keski; uçları keskin metalden bir tür kıskaçtır (Hançerlioğlu 1992: 311). Tel kesiminde kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 27).

Çekiç; bir ahşap uzun sap ile dövecek maden kısmından oluşan el aracıdır (Ağakay 1974: 173). Deride vurarak yapıştırma işleminde kullanılır (Bkz. Fotoğraf 27).

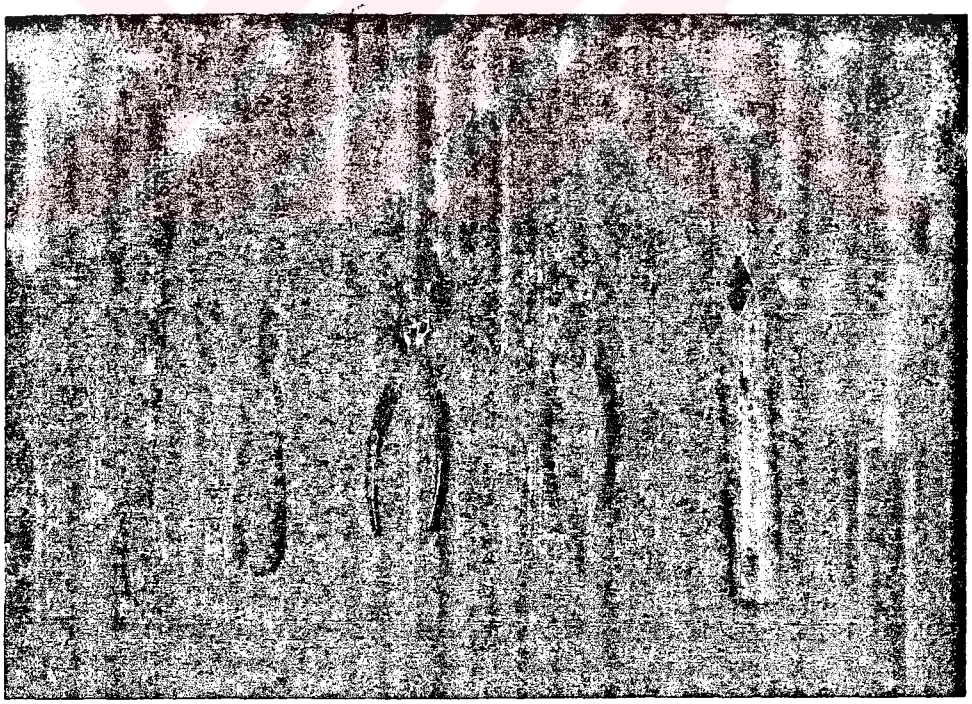

Fotoğraf 27: Çelik cetvel, eğe, kargaburun, keski, çekiç

Kauçuk; Afrika ve Asya'nın çeşitli ağaçlarından özellikle lastik ağacından elde edilen dayanıklı esnek maddedir (Ağakay 1974: 455). Deri ve kösele kesiminin yapıldığı plaka halindeki yardımcı araçtır (Bkz. Fotoğraf 28).

Mermer; deri kesimi, kıvırma, yapıştırma ve özellikle traşlama işleminde kullanılan yardımcı araçtır (Bkz. fotoğraf 28).

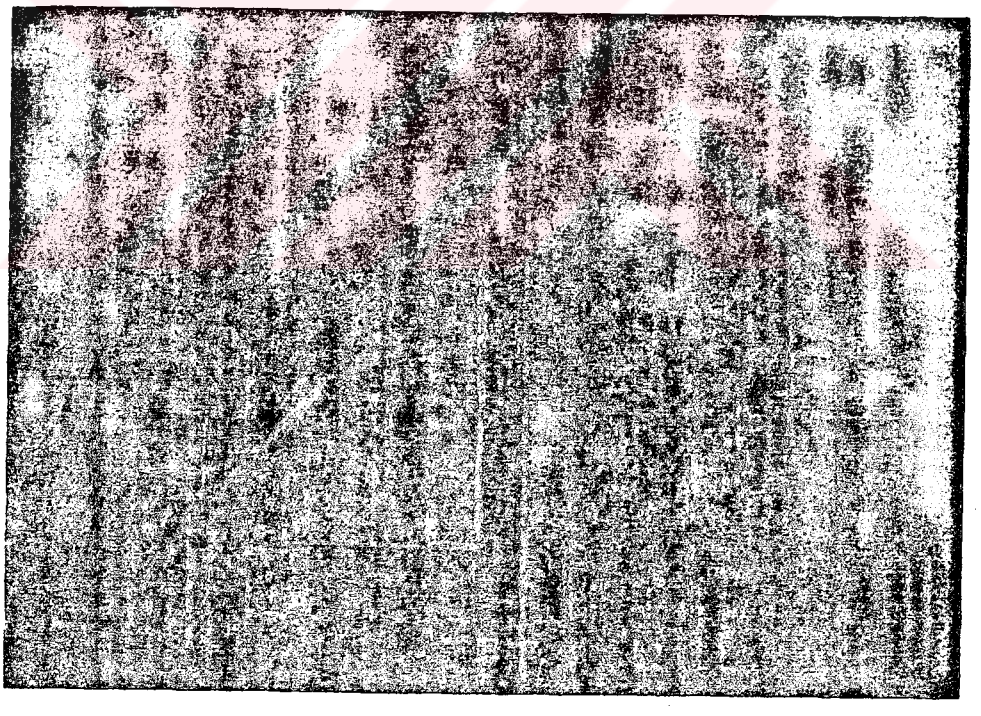

Fotoğraf 28: Kauçuk, mermer

4.5.2. Dekoratif Deri Ürün Yapımında Kullanılan Gereçler

4.5.2.1. Temel Gereçler

Kösele; büyük baş hayvan derilerinden elde edilir. Çeşitli kalınlıkta olanları mevcuttur (Aker, Bostancıoğlu 1970: 405). El yapımı deri ev ve giyim aksesuarlarında kolay şekil alması ve istenilen forma sokulması gibi özelliklerinden dolayı en çok tercih edilen deri çeşididir. Genellikle çanta, kemer, sigaralık, para cüzdanı vb. ürünler köseleden yapılmaktadır.

Meşin; bitkisel sepilemeyle hazırlanmış koyun derisidir (Ağakay 1974: 567). Çeşitli ev ve giyim aksesuarları yapımında kullanıldığı gibi (Bkz. Ör. No: 8, 10, 31), kimi zaman da yüzey süsleme gereci olarak kullanılmaktadır (Bkz. Ör. No: 11, 12). Meşin saraçlık işlerinde de yararlanılan bir deri türüdür.

Değişik Özellikteki Deriler; Bölüm 4'de Deri Çeşitleri ve Kullanıldığı Yerler başlığı altında açıklandığı gibi deri çeşitleri glase, rugan, süet, vaketa, maroken, fantazi deriler ve suni derilerdir. Bunlar deri ev ve giyim aksesuarları yapımında ve süslemelerinde kullanılmaktadır.

Davul Derisi; daha çok vurma çalgılı saz yapımında kullanılan sert ve kalitesiz derilerdir. Genellikle toprak kap üzerine germede veya yüzeyini süslemede ve de dekoratif ürünlerin yapımında kullanılmaktadır (Bkz. Ör. No: 11, 15).

Makina Kayışı; kalın köseleden kesilen yuvarlatılmış deri şeritlerdir. Genellikle çanta birleştirme ya da yüzey süslemelerinde kullanılır (Bkz. Ör. No: 29).

Sırım; meşinin çok ince kesilmiş ince ve uzun halidir. Deri ürünlerinde kenar birleştirmelerinde, kenar temizleme ve yüzey süslemelerde kullanılmaktadır. Sırımın köseleden yapılan türleri de vardır.

Çeşitli İplikler; makinada ya da elde birleştirmede kullanılan çeşitli kalınlıkta naylon, floş ve pamuk iplikler kullanılmaktadır (Korkusuz 1992: 11) (Bkz. Fotoğraf 29).

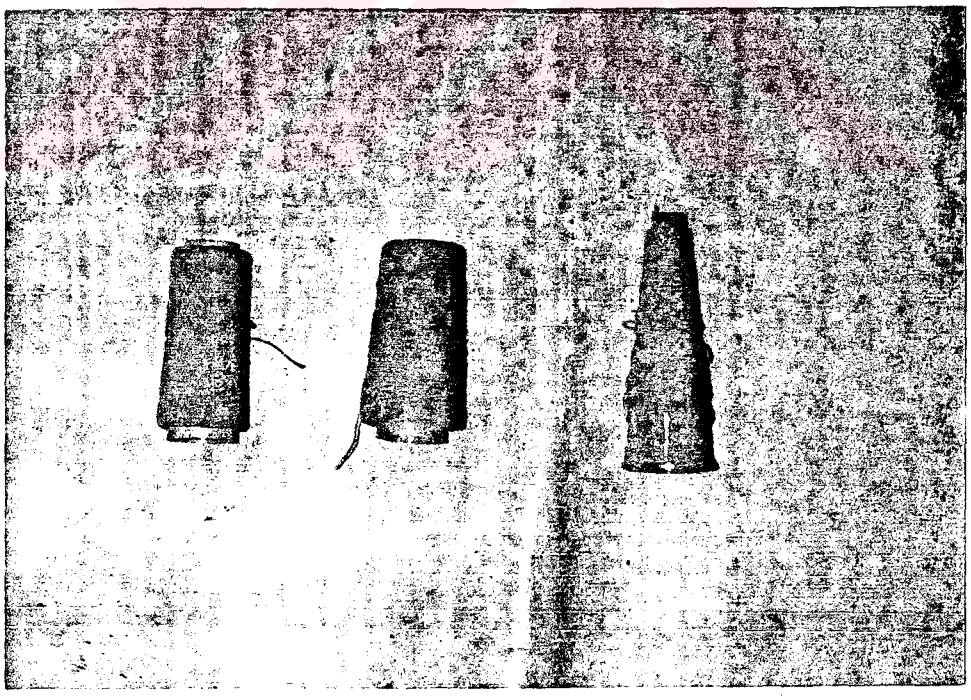

Fotoğraf 29: Çeşitli İplikler

Yapıştırıcılar; iki yüzeyi birbirine yapıştıran sıvı ya da katı haldeki maddedir (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 166). Deri birleştirmede kullanılmaktadır. Deri ürünlerinde genellikle derby ve bally tercih edilmektedir.

Boyalar; katı ya da sıvı bir taşıyıcı maddeden oluşan, kullanıldığı yerlerdeki malzemelerin rengini değiştiren renkli maddelerdir (Sözen, Tanyelli 1994; 45). Boyalar kimyasal yapılanma ve boyama özelliklerine göre sınıflandırılırlar. Dericilikte daha çok anilin boya kullanılmakla birlikte, deri, kumaş, çiçek boyaları ile guaj ve mont boyaları da kullanılmaktadır.

Açık ve Kapalı Zımbalar; parçaları birleştirmek için açılan deliklere geçirilen metal zımbalardır. Beyaz ve sarı renkte olanları bulunmaktadır (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 171).

Fermajup; parçaları birbirine bağlayan bir tür kapsüldür. Sarı ve beyaz renkte olanları mevcuttur (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993: 52).

Çeşitli Boncuklar; cam, taş, sedef, tahta, plastik gibi maddelerden yapılmış ortası delik, çoğu yuvarlak ve renkli maddelerdir (Ağakay 1970; 130).

Çeşitli Metaller; elde kolay şekil alan ince plaka halindeki bakır-pirinç levhalar, birleştirme işlemlerinde kullanılan teller ve süsleme unsuru

olan çeşitli rozet ve tokalar ile ürünlerin tutacak kısımlarını meydana getiren saplardan oluşmaktadır.

Alt Yapı Gereçleri; kimi zaman çerçeve, tepsi, kutu, kültablası, bardak, abajur ayağı vb. gibi dekoratif ürünlerin yapımında cam, ahşap, toprak gibi malzemeler alt yapı gereci olarak kullanılmaktadır. Ayrıca alt yapı gereci olarak mukavva, karton, sünger, tela, astar (suni deri, kumaş) gibi malzemeler kullanılmaktadır.

Süsleme Gereçleri; tüy, kurdele, sicim, plastik saplar, borular, boncuklar, metal zımbalar, vb. gereçlerden oluşur.

4.6. Deriden Yapılan Dekoratif Deri Ürünlerinde Kullanılan Teknikler

Deri kullanışlılığı ve koruyuculuğu nedeniyle bir çok eşya ve aksesuar yapımında kullanılmaktadır. Ayrıca süsleme amacıyla farklı malzemelerle birlikte, bazen ara bazen de ana malzeme olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnsanlar en ilkel dönemlerden günümüze kadar değerli malzemelerden yararlanarak çeşitli teknikler geliştirmiş, deri işleri ve süsleme sanatlarını yaratmışlardır.

Deri işleme sanatları en eski zamanlardan beri Türkler'in kullandıkları sanatların başında gelmektedir. Geliştirilen üstün teknikler

hurçlar, sandıklar, kapı perdeleri, kılıflar, kitap kapları, çantalar, kemerler, başlıklar, terlikler, nalınlar, pabuç, çizme ve mobilyaların süslemelerinde kullanılmıştır. Deri sanatının günümüze ulaşabilmiş örneklerinden sırma, incilerle işlenmiş ürünler, deri elbiseler ve süslemeleri bu gün Topkapı Sarayı Müzesi'nde bulunmaktadır.

Günümüzde süslemeli deri eşyalar gittikçe önem kazanmaktadır. Çantalar, kemerler, takılar gibi giyim aksesuarları, duvar süsleri yazı takımları, resim çerçeveleri gibi dekoratif ev eşyaları yapımında deri malzeme kullanılmakta ve bunlar çeşitli süsleme teknikleri ile zenginleştirilmektedir. Çeşitli şekillerde süslenmiş deri eşyaları mağaza vitrinlerinde veya kullananların evlerinde, giysilerinde görmekteyiz. Ayrıca eski dönemlere ait deri eşya örnekleri, bugün yurtiçi ve yurtdışı müzelerinde sergilenmektedir.

Günümüz örnekleri, eski örnekler ile karşılaştırıldığında, özellikle süslemedeki işçilik ve desen açısından gerileme olduğu açıkça gözlenmektedir.

Dekoratif deri ürün üreticileriyle yapılan görüşme ve incelemeler sonucunda, dekoratif deri ürün yapımında, genellikle önce model seçimi, daha sonra sırasıyla kalıp hazırlama, kalıbı uygulama ve kesme, süsleme ve birleştirme tekniklerinin uygulandığı tespit edilmiştir.

Deri ürünlerin birleştirilmesinde makinada dikerek birleştirme, elde dikerek birleştirme, elde yapıştırıp makinada dikerek birleştirme teknikleri uygulanmaktadır.

Elde dikerek birleştirme tekniğinde çarklı zımba kullanılmaktadır. Zımba ile delinen deri, çeşitli iplik, sırım vb. malzemeler ile değişik dikiş teknikleri kullanılarak birleştirilebilmektedir.

Deri ürünler incelendiğinde birleştirme tekniklerinin aynı zamanda süsleyici özellik taşıdığı da dikkati çekmektedir.

Deri sanatının günümüze ulaşabilmiş tarihi örnekleri ile günümüzde üretilen dekoratif deri ürünler incelenmiş ve deri yüzey süslemelerinde kullanılan 11 farklı teknik tespit edilmiştir. Bu teknikler aşağıda açıklanmıştır.

1. Aplikasyon: Bir malzemenin üzerine aynı ya da farklı özellikteki diğer bir malzemeyi keserek yapıştırarak, dikerek vb. şekilde ilave edilerek yapılan süslemeye denir. Bu teknikte bir fon diğeri de fonun üzerine aplike süslemeyi meydana getirecek iki unsur sözkonusudur. Örneğin; deri, metal, kumaş, fötr vb. gibi (Güler 1993: 9).

Ayrıca aplike tekniği yüzey süslemelerinde teknik özelliğinden dolayı kimi zaman kabartma ve kalıplama teknikleriyle birlikte kullanılmaktadır. Fonu meydana getiren malzemelerin üzerine aplike edilecek süsleme malzemesinde renklendirme, kesme, oyma, yakma

teknikleriyle süsler de uygulanabilmektedir. Bunların dışında dokuma, örgü, düğüm ve işleme tekniklerinin pekçoğundan yararlanılarak oluşturulan aplikasyon örneklerini görmek mümkündür.

Daha çok eski dönemlerde eğer örtülerinde, ince ve renkli derilerden oluşan desenleri keçe üzerine monte etmek suretiyle oluşturulan bu teknik günümüzde dekoratif deri ev ve giyim aksesuarlarının pek çok çeşidinde kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 30, 31, 32).

Fotoğraf 30: Aplikasyon tekniği ile yapılmış çanta (G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Halide Sarıoğlu Atölyesi)

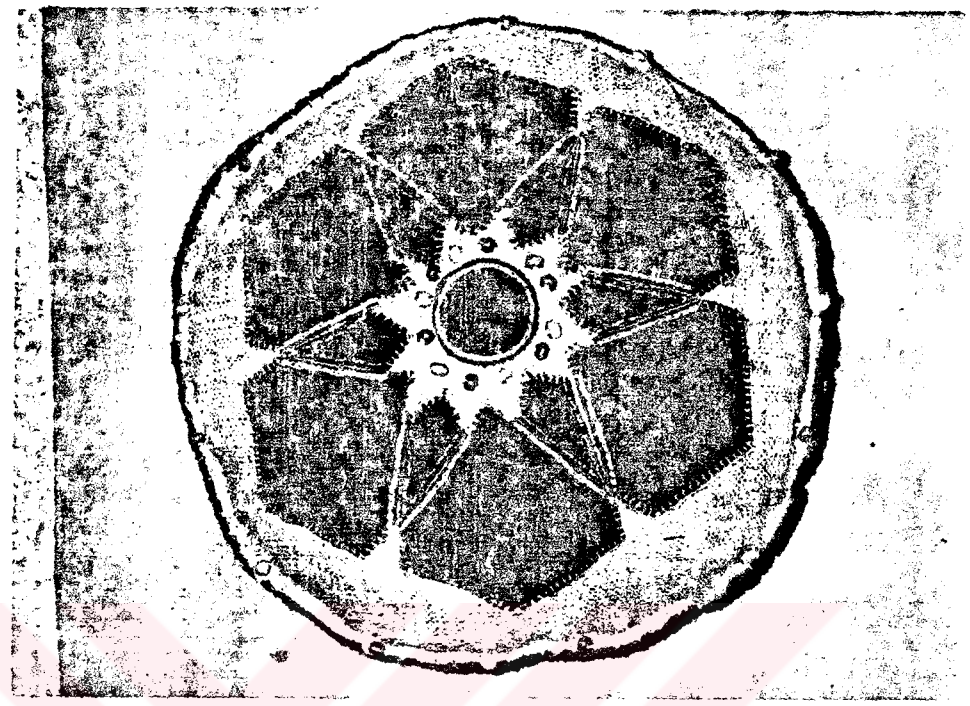

Fotoğraf 31: Aplikasyon tekniği ile yapılmış yastık
(G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Mediha Güler Atölyesi)

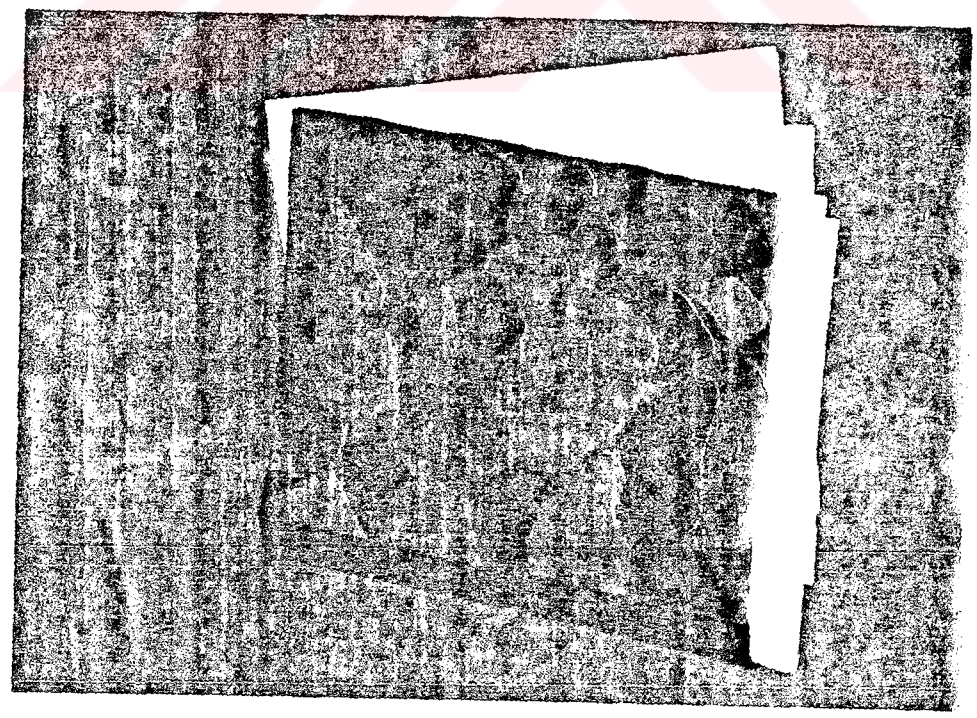

Fotoğraf 32: aplikasyon tekniği ile yapılmış defter kılıfı
(G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Halide Sarıoğlu Atölyesi)

2. Kabartma: Bir biçim ya da süslemenin düz yüzey üzerindeki çıkıntısıdır (Hançerlioğlu 1992; 285).

Kabartma tekniği maden, taş, ahşap, deri vb. gibi çeşitli sanat dallarında kullanılmaktadır.

Dericilik alanında özellikle ciltçilikte yoğun olarak görülen kabartma, cilt üzerinde oluşturulan alçak ve yüksek bölümler halinde belirginleşir.

Kabartma tekniği uygulanacak alana göre farklı biçimlerde yapılmaktadır. Cilt için özel hazırlanmış mukavva istenilen ölçülerde kesilir. Süslenecek yerleri oyulmuş ikinci ince mukavva diğerinin üzerine yapıştırılır. Deri, mukavva üzerine yapıştırılarak kaplanır. Oyulmuş kısımlara kalıplar basarak oluşan motifler deri üzerinde kabartma olarak ortaya çıkmış olur (Çığ 1970; 10) (Bkz. Fotoğraf 33).

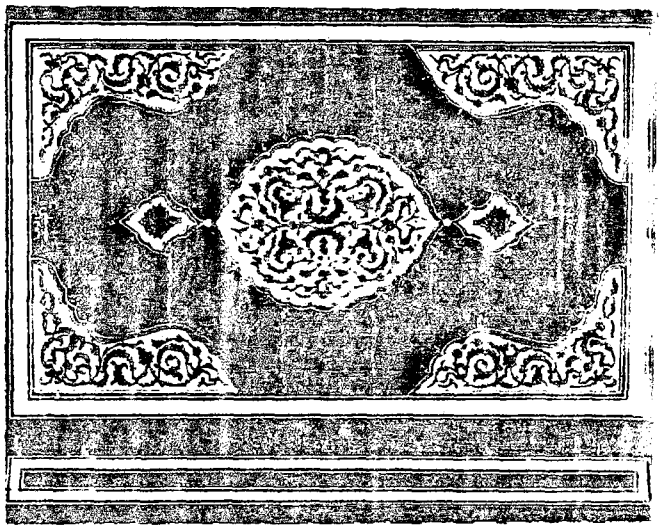

Fotoğraf 33: Kabartma tekniği ile yapılmış cilt örneği.

3. Oyma (Katı) Tekniği: Deri ciltlerin en karakteristik yüzey süslemeleridir. Tıraşlanarak inceltilmiş derilerin dantel gibi oyularak cilt kapağının genellikle iç yüzeyindeki değişik renkli zemine yapıştırılması suretiyle yapılan ince, güzel fakat o nispette zahmetli bir bezeme tekniğidir (Mesara 1991; 29).

Dekoratif aksesuar çeşitlerinde kullanılan oyma tekniği belirlenen desene göre kesilip çıkartılmakta ve oyulmuş kısma alttan değişik renkte deri monte edilerek süsler oluşturulmaktadır. Çıkarılan parçalar ise aplike olarak kullanılabilmektedir.

Çoğu zaman diğer tekniklerle kullanılan oyma tekniği daha çok kakma ve aplike teknileriyle birlikte uygulanmaktadır.

4. Kakma (Gömme) Tekniği: Düz bir zemini oyarak içine o oyulan yer kadar renkli parçalar yerleştirme tekniğine denir (Turani 1993; 60).

Deride oyularak çıkartılan kısımlara madeni ve değerli taşlar oturtularak oluşturulmaktadır. Bunun haricinde oyulmuş yüzeylerin içine çeşitli materyaller gömülebilir. Özellikle ciltçilikte oyma tekniği ile birlikte desene derinlik kazandırmak amacıyla yapılmaktadır.

Maden, taş, cam, ahşap sanatlarında da kullanılan bu teknik günümüz deri ev ve giyim aksesuarlarında özellikle takı yapımında kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 34, 35).

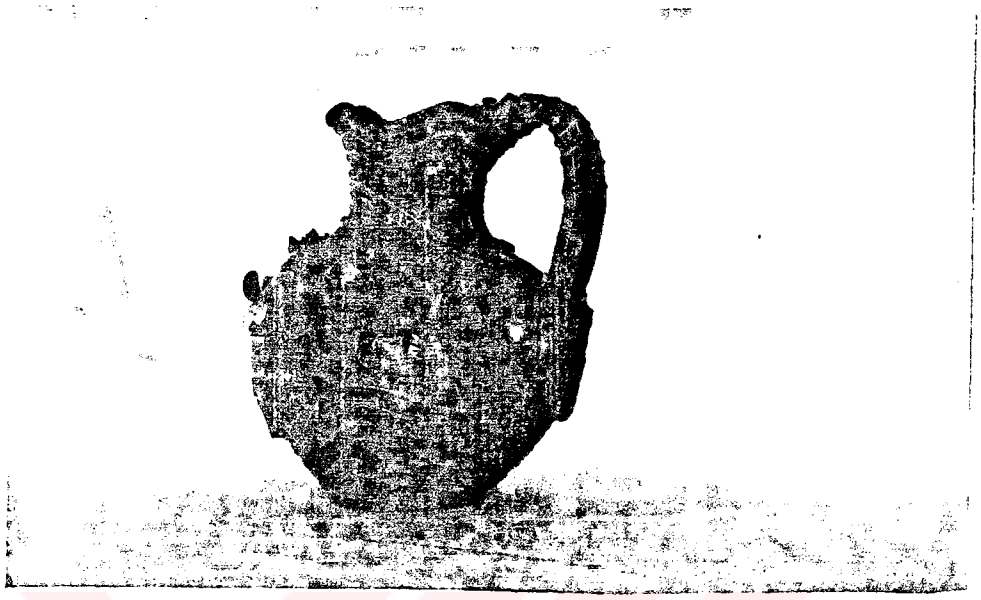

Fotoğraf 34: Oyma ve kakma tekniği ile köseleden yapılmış toprak sürahi. (G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn.. Nuran Bilgin Atölyesi)

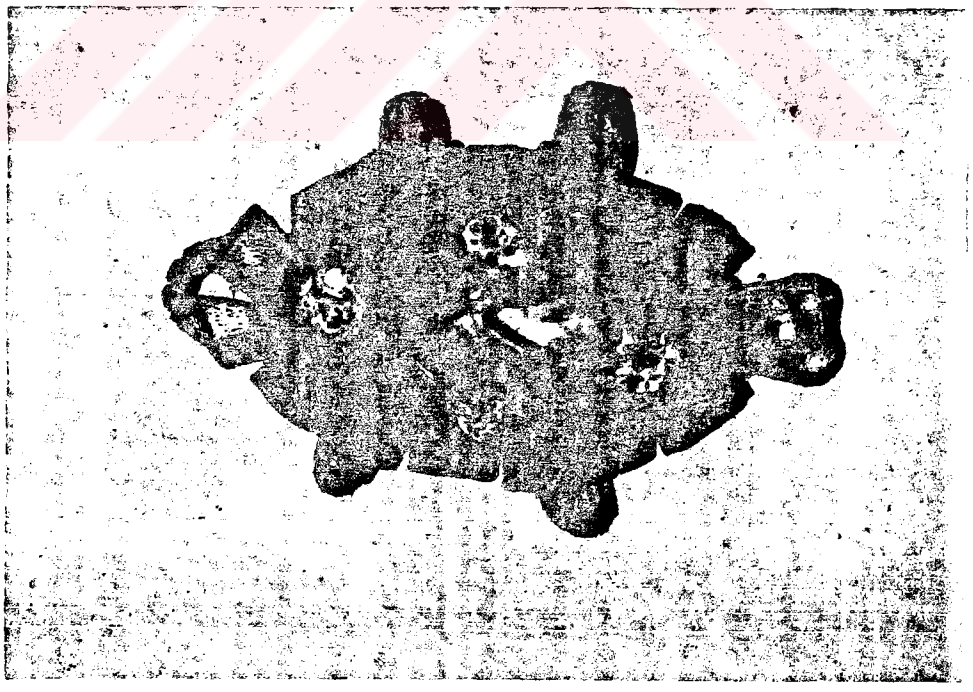

Fotoğraf 35: Oyma ve kakma tekniği ile yapılmış köseleden iğne (G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Halide Sarıoğlu Atölyesi)

5. İşleme Tekniği: İğne veya tığ ile çeşitli renkte iplikler ile farklı kalınlıkta kumaşlar bazen de deri üzerine yapılan çeşitli özellikleri bulunan süsleme çeşitidir (Sürür 1976; 7).

Deride işleme tekniği daha çok ince deriler üzerine desenin, sim, sırma, ipek, iplik, inci ve boncuk işlenmesiyle oluşturulmaktadır (Güler 1993).

Özellikle 16. yy.'da sim ve sırma işlemeli ayakkabı, terlik, sahan kapları, şamdanlar, kupalar çok zengin örnekleri ile bugün Topkapı Sarayı Müzesi'nde sergilenmektedir (Delibaş 1989; 2) (Bkz. Fotoğraf 36, 37).

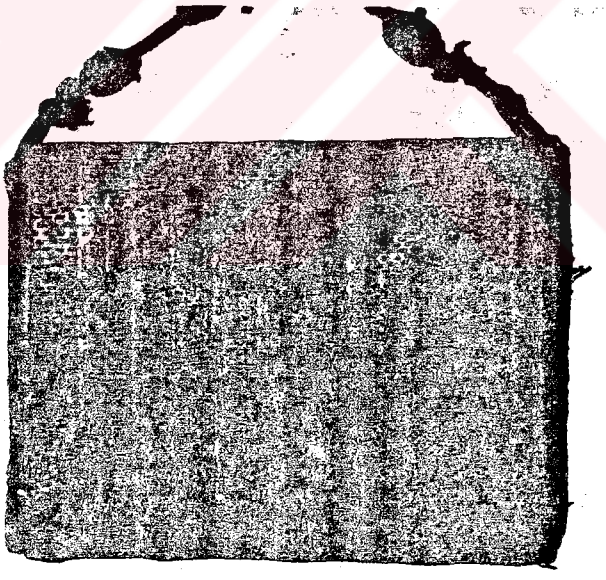

Fotoğraf 36; Gümüş sim ve sırma işlemeli Kur-an kılıfı (Sebahattin Kemaloğlu Koleksiyonundan).

Fotoğraf 37; İnci ve çeşitli renkte ipliklerle eşlanmeş dare kolye. (G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Halide Sarıoğlu Atölyesi)

6. Dikiş Tekniği: Çeşitli dikiş teknikleri uygulanarak yapılan deri yüzey süslemeleridir. Bunun için değişik iplikler sırım, sicim vb. malzemeler kullanılmaktadır. Büzgü, pili, kapitone, biye vb. dikiş teknikleri ile değişik süslemeler elde edilmektedir.

Deri yüzey süslemelerinde kullanıldığı gibi birleştirme tekniği olarak da uygulanan dikiş tekniği bazen çarklı zımba ile delinen boşluklar arasından iplik, sırım, sicim gibi malzemelerin farklı dikiş tekniklerinin uygulanması sonucu oluşturulur. Bazen de makinada dikilerek birleştirilir.

Dikiş tekniği de diğer tekniklerle birarada kullanılabilmektedir. Aplikasyon, işleme vb. gibi yüzey süsleme tekniklerinde çeşitli dikiş tekniklerinden yararlanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 38).

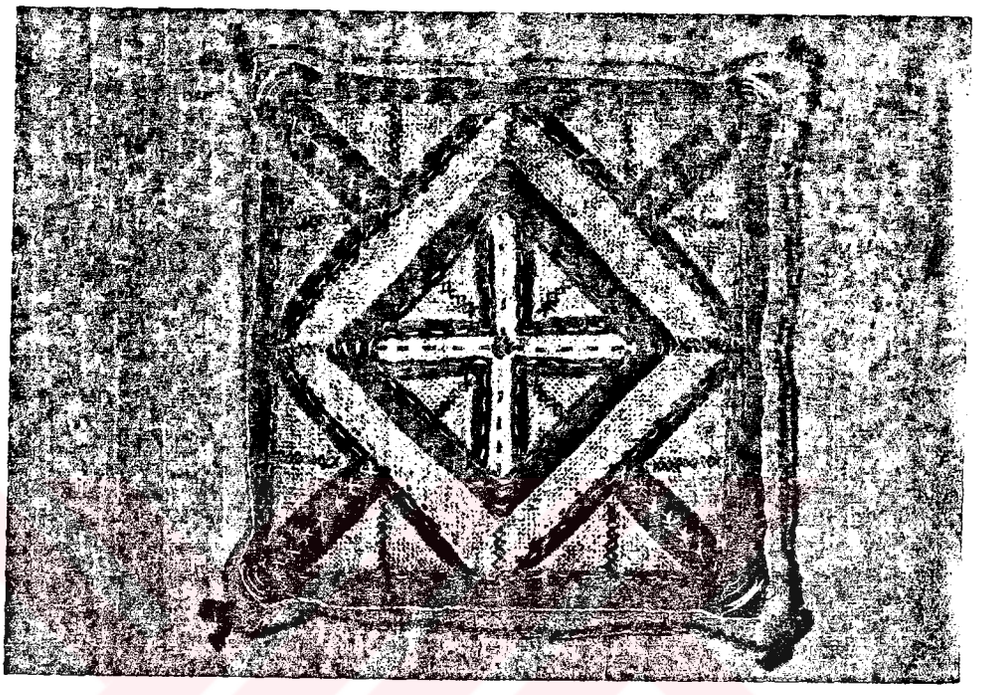

Fotoğraf 38: Dikiş tekniği ile yapılmış yastık. (G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Mediha Güler Atölyesi)

7. Yakma (Dağlama) Tekniği: Elektirikli yakma aletleri ile kızgın demir uçların deri yüzeyinde meydana getirdiği şekillerden oluşur. Çeşitli boyda ve biçimde uçlarla istenen etki sağlanır (Seçkinöz, Alpaslan, Komşuoğlu, İmer, Etike 1986; 94).

Daha çok ahşap işçiliğinde kullanılan yakma tekniği çeşitli deri ev ve giyim eşyalarında da görülmektedir (Bkz.: Fotoğraf 39).

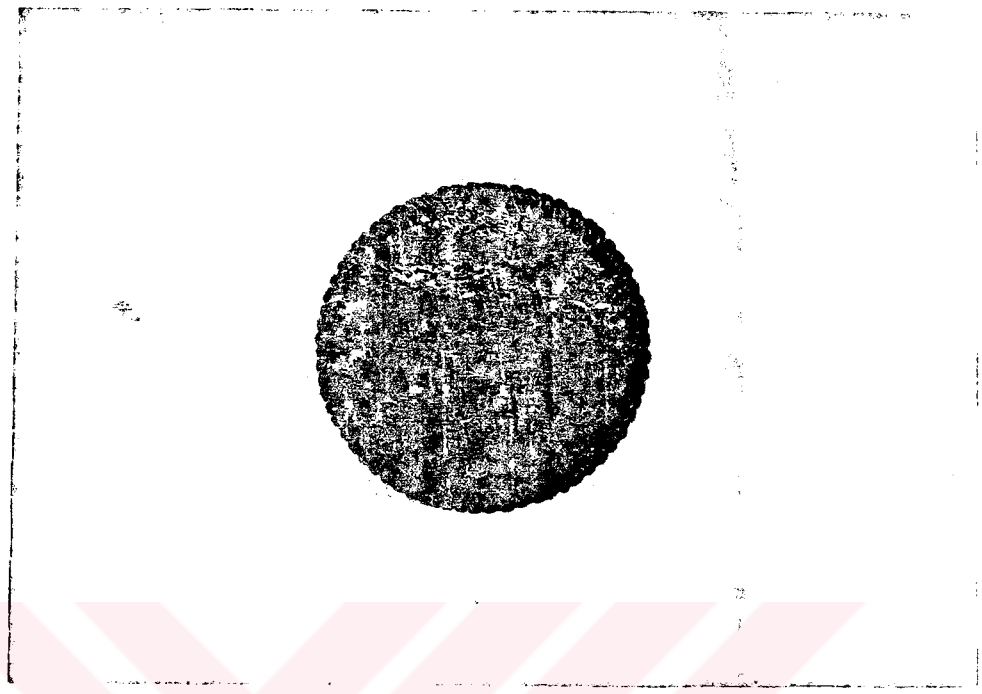

Fotoğraf 39: Yakma tekniği ile yapılmış bardak altlığı (İSO Art Dekor Mağzasından).

8. Baskı Tekniği: Baskı tekniği olarak adlandırılan çalışmalar baskıyı oluşturacak kalıp ve basılacak düz bir yüzeyi (kumaş, deri, kağıt vb.) gerektirir. İşlem; tahta, metal, taş gibi dayanıklı bir madde üzerine desenin hazırlanması ile başlar. Kalıplar yüzeyin niteliğine göre seçilir (Seçkinöz, Alpaslan Komşuoğlu, İmer, Etike 1986; 81).

Baskı çeşitleri klişe baskı, yaldızlı baskı, boyalı baskı ve kabartma baskılardır. Dericilik alanında genellikle metal baskı tekniği kullanılmaktadır. Metal kalıpların boyanarak ya da kızdırılarak basılması ile yapılan desenlemedir.

Bunun dışında desen tahta kalıplara hazırlanır. Desenler alternatif olarak belli bir düzene göre basılır. Bu şekilde hazırlanan kalıplar sıcak baskı

denilen yöntemle pabuç ve çizmelerde görülür. Günümüzde ise desen metal kalıplara hazırlanmakta ve baskıda renk bulunmamaktadır (Akalın, Yılgör, Seyhan 1993; 41) (Bkz. Fotoğraf 40, 41, 42).

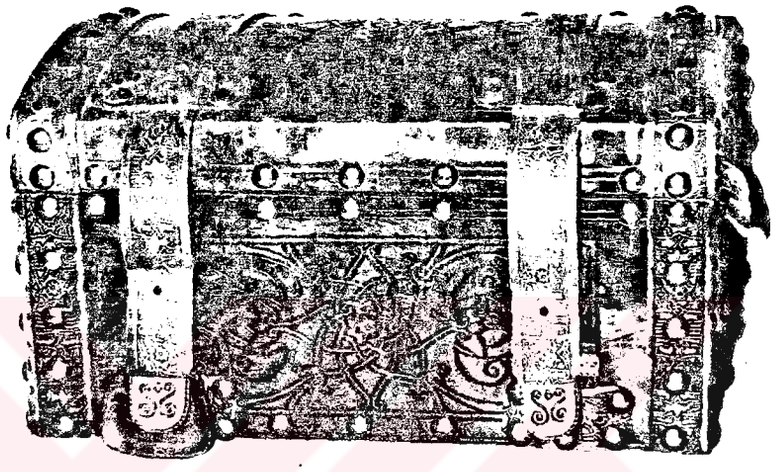

Fotoğraf 40: Baskı tekniği ile yapılmış deri sandık (Çeşni Türk El Sanatları Mağazasından).

Fotoğraf 41: Baskı tekniği ile yapılmış deri bardak altlığı (Çeşni Türk El Sanatları Mağazasından).

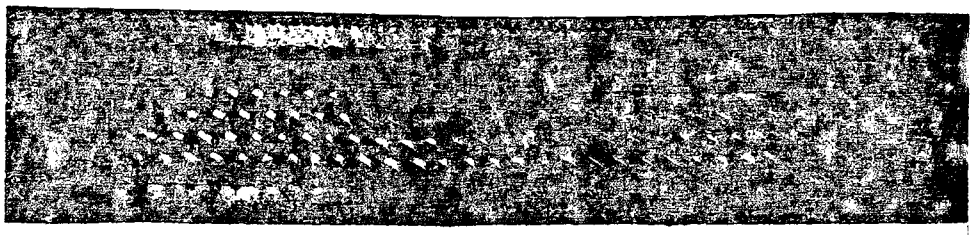

Fotoğraf 42: Baskı tekniği ile yapılmış kemer (Melody Hobby Mağazasından).

9. Boyama Tekniği: Deri yüzey süslemelerinde anilin, akrelik, kumaş, deri ve çiçek boyaları kullanılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 43, 44, 45).

Bunlardan anilin boya en çok tercih edilen boya türüdür. Piyasada toz halinde satılmaktadır. Anilin boya etil alkol ile eritilerek deriye uygulanması sonucu yüzeyde kalıcılık sağlar. Yine kumaş, deri ve çiçek boyaları da su ya da ispirto ile açılarak hazırlanmaktadır (Seçkinöz, Alpaslan, Komşuoğlu, İmer. Etike 1986; 59).

Bunların dışında kullanım yerlerine göre guaj boya ile renklendirilen deri ürünleri de bulunmaktadır. Ayrıca hazır siprey boyalar ile püskürtme yöntemi ile renklendirme elde edilmektedir.

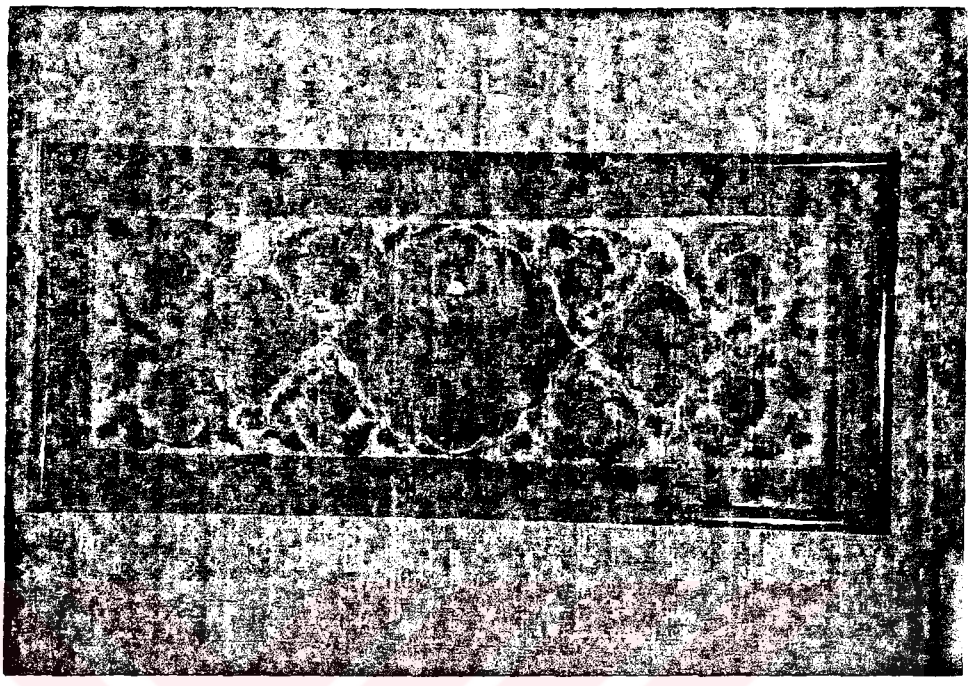

Fotoğraf 43: Boyama tekniği ile yapılmış deri pano (G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Mediha Güler Atölyesi)

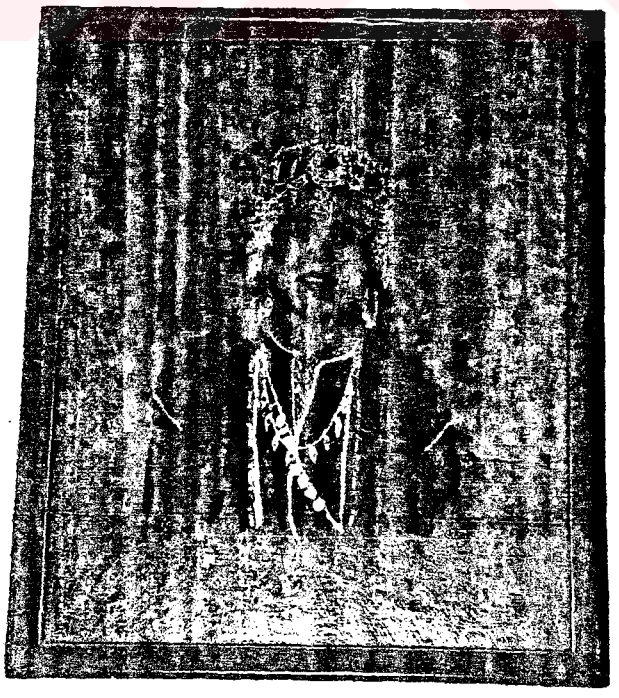

Fotoğraf 44: Boyama tekniği ile yapılmış deri pano (İSO Art Dekor Mağazasından).

Fotoğraf 45: Boyama tekniği ile yapılmış kolye (G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Mediha Güler Atölyesi)

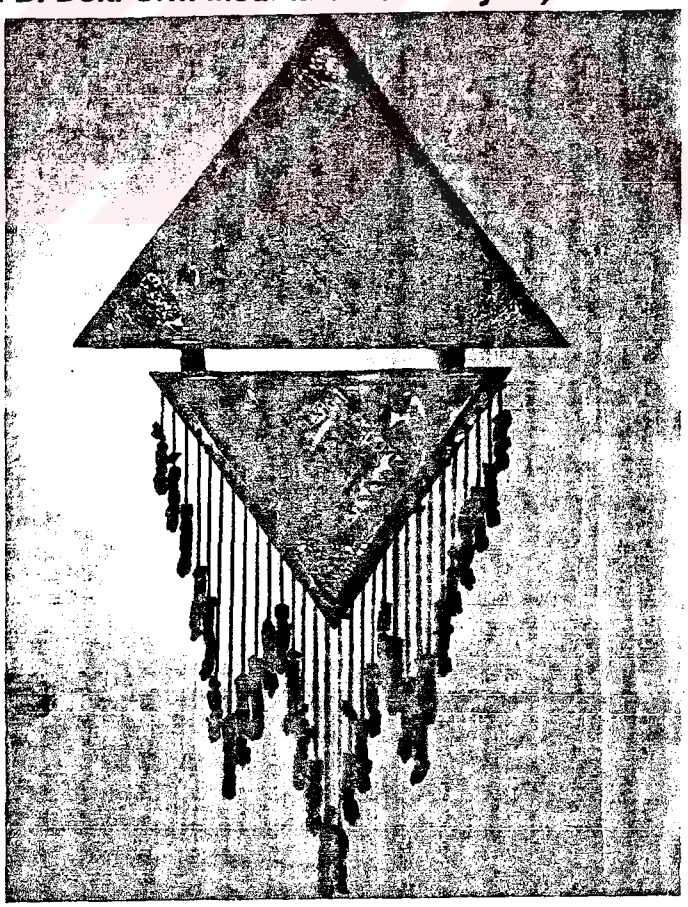

Fotoğraf 46: Keserek işleme tekniği ile yapılmış kösele nazarlık (G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Mediha Güler Atölyesi)

10. Keserek İşleme ve Linol İşleme Tekniği: Keserek işleme tekniği deri yüzeyindeki desen oluşturmada girift kısımların kesilerek belirginleştirilmesidir (Bkz. Fotoğraf 46, 47).

Fotoğraf 47: Keserek işleme tekniği ile yapılmış çömlek (G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. Mediha Güler Atölyesi)

Linol işlemede ise yüzey önce nemlendirilir daha sonra kullanılacak desenin özelliğine göre farklı uçları bulunan linol bıçağıyla kazılmak suretiyle oluşturulur. Linol işleme tekniği genellikle düz hatlar elde etmede ve konturlamada kullanılır. Keserek işlemeden farkı yüzeyde daha geniş hatlar meydana getirmesidir (Bkz. Fotoğraf 48, 49).

Fotoğraf 48: Linol işleme tekniği ile yapılmış çanta (Çetin Kargın Atölyesi).

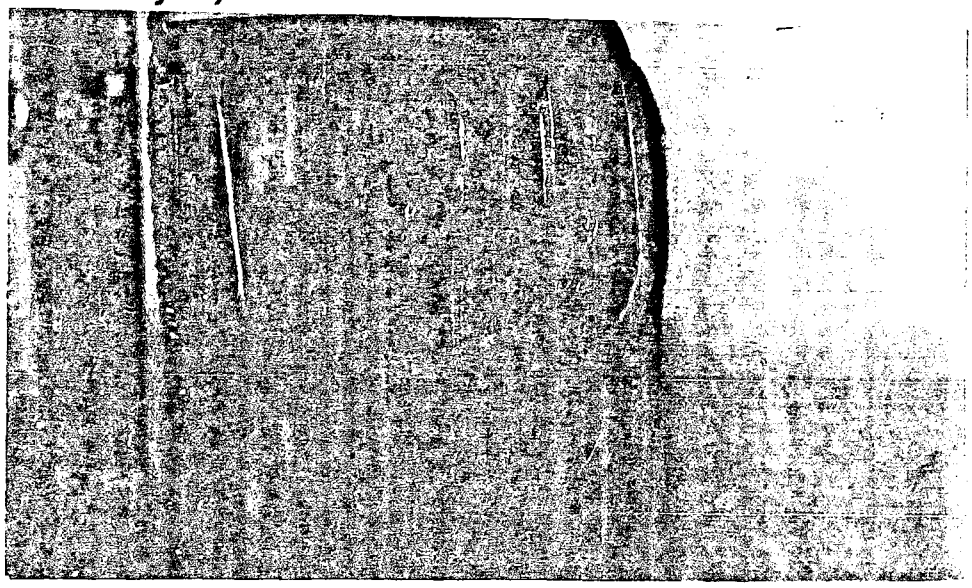

Fotoğraf 49: Linol işleme tekniği ile yapılmış çanta (Çetin Kargın Atölyesi)

11. Islatarak Şekil Verme Tekniği: Su içinde ıslatılan derinin elde istenilen forma sokulması ile oluşturulan tekniktir. Mask çalışmaları bu şekilre yapılmaktadır. Bugün mask çalışmaları kösele çanta, sigaralık, saat vb. pekçok alanda görülmektedir. Yine insan figürü ve yüzü dışında soyut düzenlemelerle oluşturulan çeşitli kompozisyonlar pano, çerçeve, ayna gibi değişik ürünlerde bu teknikle yapılmaktadır (Bkz. Fotoğraf 50, 51).

Fotoğraf 50: Islatarak şekil verme tekniği ile yapılmış deri mask (Bodrum sokak tezgahından).

Fotoğraf 51: Islatarak şekil verme tekniği ile yapılmış abajur (G. Ü. M. E. F. El San. Eği. B. Dek. Ürn. A. D. Halide Sarıoğlu Atölyesi)

5. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

5.1. Anketten Elde Edilen Araştırma Bulguları ve Tartışma

5.1.1. Satış Yeri Sahiplerine Ait Kişisel Bilgiler

5.1.1.1. Satış Yeri Sahiplerinin Yaş, Cinsiyet ve Öğrenim Durumları

Araştırma kapsamına alınan dekoratif deri ürünleri pazarlayan satış yeri sahiplerinin yaş gruplarına, cinsiyet ve öğrenim durumlarına göre dağılımı Çizelge 1'de sunulmuştur.

Çizelge 1: Satış Yeri Sahiplerinin Yaş, Cinsiyet ve Öğrenim Durumları

Yaş Kümeleri	Birey Miktarı		Orta Öğrenim				Yüksek Öğrenim			
	f	%	K		E		K		E	
			f	%	f	%	f	%	f	%
23-25	1	5	1	5						
26-28	5	25			2	10	2	10	1	5
29-31	5	25			2	10			3	15
32-34	3	15							3	15
35-37	3	15	1	5			2	10		
38-40	1	5							1	5
41-43	2	10							2	10
TOPLAM	20	100	2	10	4	20	4	20	10	50

Çizelge 1'e göre satış yeri sahiplerinin yaşlarının %25'lik oranlarla 26-28 ve 29-31 yaş gruplarında bulunduğu anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla %15'le 32-34 ve 35-37 yaş grupları %10'la 41-43 yaşları %5'le 23-25 ve 38-40 yaş grubuna giren bireyler izlemektedir. Bu değerler satış yeri sahiplerinin %50'sinin 26-31 yaşları %30'unun 32-37 yaşları arasında yer aldığını göstermektedir. Bu veriler dekoratif deri ürünleri pazarlayan satış yeri sahiplerinin daha çok genç yaşta olduklarını ortaya koymaktadır.

Özellikle son zamanlarda dekoratif deri ürünlerinin fonksiyonelliği yanında dekorasyonda ve giyimde süslemeye yönelik yeni kullanım alanları bulunması, bunun yanısıra turistik özelliğe sahip olmaları pazar durumunu olumlu yönde etkilemektedir.

Deri ürünlerin pazarlanmasını üstlenen bireylerin, genç sayılan yaş grubunda yoğunlaşmaları deri ürünlerin güncellik kazanmasıyla birlikte genç kuşağın bu konuya ilgilerinin artması şeklinde açıklanabilir.

Yine Çizelge 1'den satış yeri sahiplerinin öğrenim durumları; cinsiyeti dikkate alınarak incelendiğinde %30'unun kadın, %70'inin ise erkek bireylerden oluştuğu dikkati çekmektedir.

Çizelgede erkek bireylerin %20'sinin orta öğrenimli, %50'sinin yüksek öğrenimli, kadın bireylerin ise %10'unun orta öğrenimli, %20'sinin yüksek öğrenimli olduğu görülmektedir.

Bu verilere göre araştırma kapsamına alınan dekoratif deri ürünleri pazarlayan satış yeri sahiplerinin tamamı eğitim görmüş bireylerden oluşmaktadır. Bunların içerisinde ise yüksek öğrenime sahip bireyler yoğunlukta bulunmaktadır.

Bireylerin öğrenim durumlarına, cinsiyetlerine göre bakıldığında ise bu sonucun değişmediği yani yüksek öğrenimli kadın ve erkek bireylerin yoğunluğu dikkati çekmektedir.

İncelemeye alınan satış yeri sahiplerinin sürdürmekte olduğu görevle eğitimlerinin ilgili olup olmadığı da araştırılmış, elde edilen verilerden 5 bireyin (%25) sürdürmekte olduğu görevle eğitimi arasında ilişki olduğu, 15 bireyin (%75) ise bu uğraşın alanı ile eğitimlerinin ilgili olmadığı anlaşılmıştır.

5.1.1.2. Satış Yeri Sahiplerinin Konuya İlgi Duyma ve Satış Yeri Açma Yılları

Anket uygulanan bireylerin konuyla ilgilenme ve satış yeri açma yılları Çizelge 2'de 10 yıl aralığı ile gruplandılarak ayrı ayrı incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 2: Satış Yeri Sahiplerinin Konuya İlgi Duyma ve Satış Yeri Açma Yılları

Süre (Yıl)	İlgi Duyma Yılları		İş Yeri Açma Yılları	
	f	%	f	%
1-10	10	50	13	65
11-20	8	40	7	35
21-30	1	5		
30'dan fazla	1	5		
TOPLAM	20	100	20	100

Çizelge 2'de görüldüğü gibi anket uygulanan bireylerin %50'si 10 yıldan beri bu konuya ilgi duymaktadır. Yine grubun çoğunluğu %65 bu yıllar arasında satış yeri açmıştır. Çizelgeden bireylerin konuya ilgi duyma ve satış yeri açma yıllarının 1 ile 20 yıl arasında yoğunlaştığı anlaşılmaktadır.

Satış yeri sahipleriyle yapılan karşılıklı görüşmelerden anlaşıldığına göre bireylerin bu iş koluna yönelmesinde; konuya ilgi duymaları, ekonomik yönden kazanç sağlayacağını düşünmeleri ve de dekoratif deri ürün çeşitlerinin bir veya bir kaçının ailede üretilmesi gibi nedenler etken olmaktadır.

5.1.2. Satış Yerlerinde Pazarlanan Dekoratif Deri Ürün Çeşitleri

Anket uygulanan 20 satış yerinde pazarlanan dekoratif deri ürünler; ev aksesuarları ve giyim aksesuarları olmak üzere 2 grup altında toplanarak incelenmiştir.

Satış yerlerinde; çerçeve, kalemlik, pano, çanak, kitap kılıfı, nazarlık, saat, sandık,ayna, abajur ayağı, sümen takımı, bardak altlığı,mask, şaraplık,kül tablası, likör takımı,tavla takımı, gazetelik ve minder,amerikan servisi gibi 21 çeşit dekoratif deri ev aksesuarı ile; çanta, kemer, sigaralık, para cüzdanı, anahtarlık, takı, gözlük kılıfı, saç tokası, av saraciyesi, başlık ve sandalet gibi 11 çeşit dekoratif deri giyim aksesuarı pazarlandığı tespit edilmiştir. Tespit edilen çeşitleri satış yerlerindeki yoğunluk durumuna göre Çizelge 3'de incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 3: Satış Yerlerinde Pazarlanan Dekoratif Deri Ürün Çeşitleri ve Satış Yerlerindeki Yoğunluğu

	Ürün Çeşitleri	f	%
Ev Aksesuarları	Çerçeve	17	85
	Kalemlik	15	75
	Pano	12	60
	Çanak	10	50
	Kitap Kılıfı	10	50
	Nazarlık	9	45
	Saat	8	40
	Sandık	7	35
	Abajur Ayağı	6	30
	Büro malzemesi	6	30
	Bardak Altlığı	6	30
	Mask	5	25
	Şaraplık	4	20
	Kül tablası	4	20
	Likör Takımı	3	15
	Tavla takımı	2	10
	Tepsi	2	10
	Gazetilik	2	10
	Minder	1	5
Giyim Aksesuarları	Amerikan servisi	1	5
	Çanta	18	90
	Kemer	17	85
	Sigaralık	16	80
	Para cüzdanı	16	80
	Anahtarlık	15	75
	Takı	13	55
	Gözlük Kılıfı	9	45
	Saç tokası	5	25
	Av Saraciyesi	3	15
	Başlık	2	10
	Sandalet	2	10

Çizelge 3'e göre dekoratif deri ürünleri pazarlayan satış yerlerinde ev aksesuarları olarak %85 oranıyla çerçeve %75 oranıyla kalemlik, %60 oranıyla pano, %50 oranla da çanak ve kitap kılıfı yoğun olarak bulunmaktadır. Bu çeşitleri azalan oranlarda nazarlık, saat, sandık,ayna,

abajur ayağı, sümen takımı, bardak altlığı,mask, şaraplık,kül tablası, likör takımı,tavla, tepsi, gazetelik ve minder gibi dekoratif deri ürünleri izlemektedir.

Giyim aksesuarları olarak ise, %90 oranıyla çanta, %85 oranıyla kemer, %80 oranıyla sigaralık ve para cüzdanı, %75 oranıyla anahtarlık, %55 oranıyla da takı yoğunlukta bulunmaktadır. Yine bunu azalan oranlarda, gözlük kılıfı,saç tokası, av saraciyesi başlık ve gibi ürünlerin izlediği görülmektedir.

Satış yerlerinde en yoğun şekilde bulunan bu dekoratif deri ürün çeşitlerinin, aynı zamanda alıcılar tarafından da en çok satın alınan ürünler olduğu satış yeri sahiplerince ifade edilmiştir.

Satış yeri sahiplerinden sağlanan bilgilere göre, ev aksesuarlarında başta çerçeve olmak üzere kalemlik ve panonun yoğunlukla pazarlanmakta olması, bu ürünlerin hediyelik eşya özelliği taşıması, diğer ürünlere göre fiyatının uygun olması ve son yıllarda dekoratif amaçlı kullanım alanlarının artması gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Giyim aksesuarlarında ise; çanta ve kemerin büyük yoğunlukta giyim süslemeye yönelik kullanımı, fonksiyonel özelliği, yine yoğun şekilde pazarlanan sigaralık, para cüzdanı ve anahtarlığın kolay ve çabuk üretilmesi nedeniyle, sürümünün çok olması dolayısıyla fiat açısından da uygunluk taşıması şeklinde açıklanabilir.

5.1.3. Dekoratif Deri Ürünlerin Pazarlanmasında Satış Yeri Sahiplerinin Aradığı Özellikler

İncelemeye alınan satış yerlerinde satışa sunulan dekoratif deri ürün çeşitlerinin seçiminde satış yeri sahiplerinin dikkate aldığı nitelikler araştırılmış elde edilen veriler Çizelge 4'de incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 4: Satış Yeri Sahiplerinin Ürün Seçiminde Dikkate Aldığı Hususlar

Ürün Seçme	f	%
Ürünleri tüketici ve kendi isteği doğrultusunda seçme	10	50
Ürünleri tüketici isteği doğrultusunda seçme	6	30
Ürünleri kendi isteği doğrultusunda seçme	4	20
Toplam	20	100

Çizelge 4'de satış yeri sahiplerinin pazarladıkları ürünleri, tüketici ve kendi isteği doğrultusunda seçen satış yerlerinin oranı %50, tüketiciyi dikkate alarak ürün seçen satış yerlerinin oranı %30 dur.

Yapılan incelemelerde ürünleri kendi istekleri doğrultusunda seçtiklerini ifade eden satış yerlerine ilişkin değerler toplamı %80 dir. Kendi istekleri doğrultusunda ürün seçmelerine rağmen, tüketici zevklerini bildiklerini belirten satış yerlerine ilişkin değerler %20 dir.

Bu veriler incelemeye alınan satış yerlerinin tamamının satışa sundukları ürünlerin seçiminde tüketici isteğini dikkate aldıklarını ortaya koymaktadır.

Pazarlama faaliyetlerinin amacı tüketicilere hizmet etmek ve tüketici ihtiyaçlarını gidermektir. Diğer alanlarda olduğu gibi, dericilik alanında da üretici olarak faaliyet gösteren bireylerin, kurum ve kuruluşların, başarılı olmaları için tüketicilerin isteklerini giderecek ürünleri ve hizmetleri yapmaları gerekir. Ayrıca pazarlamada belli bir yeri olan tüketicileri tanımanın ve onların isteklerini, güdülerini ve davranışlarını kavramanın da önemi büyüktür.

Tüketicilerin istekleri ve ihtiyaçları moda, ekonomik şartlar ve yeni buluşların etkisiyle her geçen gün hızla değişmektedir. Üreticilerin ve pazarlayıcıların nüfus artışı ve istihdam durumu gibi tüketicilerin istek ve ihtiyaçlarını etkileyen bütün faktörlerin pazarlama işlemlerini de etkileyeceği dikkate alınırsa, gelir, moda ve tüketim eğilimlerini yakından izlemeleri gerekir (Cemalcılar 1985: 212)

Bu nedenle Çizelge 4'den elde edilen sonuç doğaldır. Tüketici istek ve ihtiyacını dikkate almadan pazarlama girişiminde bulunan satış yerlerinde başarının olumsuz yönde etkileneceği beklenmelidir.

Tüketici isteğine yönelik ürün seçen satış yerlerinde satışa sunulan ürünlerin boyut ve özellikleri üzerinde yapılan incelemelerden elde edilen veriler çizelge 5'de gösterilmiştir.

Çizelge 5: Tüketici İsteğine Yönelik Ürün Seçiminde Tercih Edilen Boyut ve Özellikler

Ürünlerin Boyut ve Özellikleri	f	%
Temin edilmesi kolay kaliteli her tür ürün	17	85
Küçük ve kaliteli ürünler	2	10
Büyük ve kaliteli ürünler	1	5
Toplam	20	100

Çizelge 5'in incelenmesinden tüketici isteğine yönelik ürün seçen satış yerlerinin genellikle ürünlerin boyutundan çok kolay temin edilebilen kaliteli ürünleri tercih ettikleri,görülmektedir. Bu ürünlerin boyut ve özelliklerine ilişkin değerler dikkate alındığında, %85'inin temin edilmesi kolay her tür kaliteli ürünü, %10'unun küçük ve kaliteli ürünü, %5'inin büyük ve kaliteli ürünü pazarlamayı uygun gördükleri anlaşılmaktadır.

İncelemelerden anlaşıldığı gibi satışa sundukları ürünleri değişik boyutlarda seçen satış yeri sahipleri %15 dir. Boyut gözetmeksizin, ancak kaliteli ürün seçen yerler %85 dir.

Bu durum satış yerlerinin pazarladıkları ürünün seçiminde boyutun fazla önemli olmadığı, ancak tamamının kaliteli dekoratif deri ürünlerini pazarlamayı tercih ettikleri anlaşılmaktadır.

5.1.4. Dekoratif Deri Ürünleri Talep Eden ve Ürün Seçiminde Aradıkları Özellikler

5.1.4.1. Dekoratif Deri Ürünleri Talep Eden Tüketici Kesim

Satış yeri sahipleriyle yapılan görüşmelerden yerli ve yabancı turistlerin en çok hangisinin dekoratif deri ürünleri satın aldığı konusu araştırılmış, elde edilen veriler çizelge 6'da incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 6: Dekoratif Deri Ürünleri Talep Eden Tüketici Kesim

Tüketici Kesimi	f	%
Yabancı Turist	10	50
Yerli Turist	6	30
Her ikiside	4	20
Toplam	20	100

Çizelge 6'da görüldüğü gibi Dekoratif deri ürünlerin, birinci derecede yabancı turistlere (%50), ikinci derecede yerli turistelere %30, üçüncü derecede hem yerli hem de yabancı turistlere %20 satışı yapılmaktadır.

Satış yeri sahipleriyle yapılan görüşmelerden dekoratif deri ürünleri satışının yabancı turistlere daha fazla olması; ürünlerın geleneksel el

sanatları özelliği taşıması ve kendi ülkelerine oranla deri ürünlerinin çok daha ucuz olmasından kaynaklanmaktadır.

Ayrıca yerli ve yabancı turistlerin ayrı ayrı en çok hangi özelliği aradığı incelenmiş elde edilen veriler çizelge 7'de gösterilmiştir.

Çizelge 7: Yerli ve Yabancı Turistlerin En Çok Aradığı Özellikler

Üründe Aranılan Özellikler	Yerli T.		Yabancı T.	
	f	%	f	%
Genel görünüşü güzel ve estetik yapıda olan ürünler	10	50		
Türkiye'nin geleneksel el sanatlarını yansıtan ürünler	1	5	20	100
Çok renkli ve değişik bir görünümde olan ürünler	9	45		
Toplam	20	100	20	100

Çizelge 7'de görüldüğü gibi yerli turistlerin %50'si genel görünüşü güzel estetik yapıda olan ürünleri, %45 renkli ve değişik görünümde olan ürünleri, %5'i de Türkiye'nin geleneksel el sanatlarını yansıtan ürünleri tercih etmektedir.

Bu verilerden yerli turistler için satın alacağı ürünün genel görüntüsünün güzel, estetik ve değişik görünümde olmasının önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Yabancı turistlerin tamamı ise; satın aldığı ürünün Türkiye'nin geleneksel el sanatlarını yansıtmasını istemektedirler.

Turistik ziyaret için yabancı ülkelere giden insanlar o ülkenin geleneksel ve kültür yapısını sembolize eden el sanatları ürünlerini, hem de gezip gördüğü yerlerde, diyalog kurduğu insanların özet özelliğini de beraberinde hatıra olarak götürmek ister. (Bilgin 1992: 8)

İşte bu nedenlerle ülkemize gelen turistler diğer tüm el sanatı ürünlerinde olduğu gibi, dekoratif deri ürünlerinde de Türkiye'nin geleneksel özelliğini yansıtan ürünler aradıkları, Türklere özgü desen renk ve kompozisyona önem verdikleri görülmektedir.

5.1.4.2. Tüketicilerin Dekoratif Deri Ürünlerin Seçiminde Aradıkları Özellikler

Dekoratif deri ürünlerin pazarlanmasında tüketicilerin ürünlerde dikkat ettikleri özelliklerin anlaşılması için satış yeri sahiplerinin görüşleri alınmış ve bu konuda elde edilen veriler Çizelge 8'de incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 8: Tüketicilerin Dekoratif Deri Ürünlerinde Aradığı Özellikler

Alıcıların Dikkat Ettikleri Hususlar	*f	%
Fiatı	15	75
Kalitesi	11	55
Fonksiyonelliği	9	45
Çeşidi	8	40
Desen, renk ve kompozisyon	6	30
Boyutu	2	10

* (f sayısı 20 dir. Her seçenek teker teker 20 kişi tarafından cevaplanmıştır.)

Satış yerlerinin ifadesinden alıcıların satın aldıkları ürünlerde birinci derecede ürünün fiatını %75, ikinci derecede kalitesini %55 ve üçüncü derecede de fonksiyonelliğini %45 önemsedikleri anlaşılmaktadır. Bunu %30 oranla desen, renk ve kompozisyon, %10 oranla da ürünün boyutu izlemektedir.

Pazarlanan ürünlerde tüketiciler tarafından ürünün boyutunun dikkate alındığını söyleyen satış yerlerine ilişkin değerlerden, çok düşük olduğu görülen çizelgeden, tüketicilerin özellikle satın aldıkları ürünlerin fiatlarını önemsedikleri anlaşılmaktadır.

Ancak satış yeri sahipleriyle yapılan görüşmelerde ürün fiatının yabancı turistlerce önemli olmadığı ortaya çıkmıştır.

Günümüz ekonomisinde tüketicilerin alım gücünün azaldığı düşünüldüğünde, ürün fiatının önem taşıması doğal bir sonuçtur.

Araştırmaya alınan satış yerlerinde pazarlanan dekoratif deri ürünler hakkında tüketicilerin bilgi edinmek isteyip istemediği üzerinde durulmuş ve tüketicilerin %90'ının bilgi edinmek istedikleri ortaya çıkmıştır. Bu bilgilerin neler olduğu incelenmiş Çizelge 9'da gösterilmiştir.

Çizelge 9: Tüketicilerin Dekoratif Deri Ürünleri Hakkında Bilmek İstedikleri

Tüketicilerin Edinmek İstediği Bilgiler	f	%
Yapılış tarzı	9	50
Kullanılan malzeme	4	22.22
Ürünün bakımı ve korunması	5	27.77
Toplam	18	100

Satış yeri sahipleriyle yapılan karşılıklı görüşmelerden tüketiciler satın almayı düşündükleri ürünler hakkında bilgi edinmek isterken; en çok ürünün yapılış tarzı konusunda %50 daha sonra azalan değerlerle ürünün bakımı ve korunması %27.77, kullanılan malzeme %22.22 hakkında bilgi edinmek istemektedirler.

Satış yeri sahiplerinin ifadelerine göre; tüketicilerin deri ürünleri hakkında; yapılış tarzı, imalat ve üretim aşamasına kadar tüm detaylar öğrenilmek istenirken, derinin korunması, bakımı, kullanılan malzeme, işçilik değeri gibi bilgilerin de açıklanmasını istedikleri belirtilmiştir.

5.1.4.3. Tüketicilerin Gelir Durumlarının Ürün Seçimine Etkisi

Dekoratif Deri Ürünlerin satışının en çok hangi gelir grubu tarafından tercih edildiği ve ürünlerde kullanılan teknik ve malzemenin hangi gelir grubu tarafından önemsendiğini ortaya koymak amacıyla, satış yeri

sahiplerine uygulanan anketten elde edilen veriler Çizelge 10'da incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 10: Tüketicilerin Gelir Durumlarının Kaliteli Dekoratif Deri Ürünleri Seçimine Etkisi

	Üst Katman		Üst Orta Katman		Alt Orta Katman			
Sosyal Katman Üyeleri *	Tüccar, sanayici Prof, Üstdüzey Yöneticiler		Büyük çiftçi, serbest meslek, Büyük Bürok. General Üniv. Üyeleri		Küçük girişimci, kamu görevlisi, öğretmen, işçi, çiftçiler		TOPLAM	
Dekoratif Deri Ürünleri	n	%	n	%	n	%	n	%
En fazla satış	12	60	3	30	1	10	20	100
Kullanılan malzeme ve tekniğin önemsenmesi	12	60	3	30	1	10	20	100

*(Gelir grupları ile ilgili sınıflandırma yaparken Cemal Yükselen'in Temel Pazarlama Bilgileri kitabından yararlanılmıştır.)

Satış yeri sahiplerinin ifadelerinden; kaliteli dekoratif deri ürünleri seçinmi ve sayışı % 60 üst katman, % 30 orta katman, % 10 ise alt katman grubuna giren bireyler tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır.

Elde edilen bu veriler doğrultusunda kaliteli dekoratif deri ürün seçimi ve satışının en fazla üst katman grubuna giren bireylerce tercih edildiği anlaşılmaktadır. Buradanda tüketicilerin gelir durumlarının ürün seçiminde etkili olduğu düşünülmektedir.

5.1.5. Dekoratif Deri Ürünlerinin Satış Yerlerine Temin Edilme Durumları ve Temininde Karşılaşılan Güçlükler

Araştırma kapsamına alınmış olan dekoratif deri ürünlerin pazarlanmasını yapan satış yerlerinin ürünleri temin etme şekli incelenmiş ve elde edilen veriler Çizelge 11'de incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 11: Dekoratif Deri Ürünlerin Satış Yerlerine Temin Edilme Durumları

Temin Etme Durumları	f	%
Kendisi üretiyor	12	60
Atölyelerden temin ediyor	5	25
İlgili yörelere sipariş veriyor	2	10
Üreticiler kendileri getiriyorlar	1	5
Toplam	20	100

Satış yeri sahipleriyle yapılan karşılıklı görüşmelerden dekoratif deri ürünleri pazarlayan satış yerlerinin %60 oranıyla ürünleri kendileri ürettiklerini, %25 oranıyla atölyelerden temin ettiklerini, %10 oranıyla ilgili yörelere sipariş verdiklerini, %5 üreticileri kendilerinin getirdiklerini söylemişlerdir.

Çizelge 11'de incelenmesinden anlaşılacağı gibi %60'nın hem üretici hem de satıcı konumunda olması, yapılan işin fazla emek ve zaman istemesi, hammaddenin pahalı olması gibi nedenlerden kar getirmesi amacıyla aracısız ilk el olarak satış yapmak istedikleri düşünülebilir.

İncelemeye alınan satış yerlerinin satışa sunmak üzere istedikleri çeşit, nitelik ve miktarda ürün temin etmelerinde güçlüklerin olup olmadığı araştırılmış; satış yerlerinin %70 'i bu konuda problemi olmadığını %30'u ise çeşitli güçlüklerle karşılaştıklarını belirtmişlerdir Satış yerlerinin ürün temin etmede karşılaştıkları güçlüklere ilişkin veriler çizelge 12'de incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 12: Satış Yeri Sahiplerinin Güçlükle Karşılaşması

Satış Yeri Sahiplerinin Güçlükle Karşılaşılıp Karşılaşmadığı	f	%
Güçlükle karşılaşmayanlar	14	70
Güçlükle karşılaşanlar	6	30
TOPLAM	20	100
Karşılaşılan Güçlükler	f	%
Üretimin zaman alması	4	66.6
İş gücünün az olması	1	16.6
Özgün ürünler olmaması	1	16.6
TOPLAM	6	100

Çizelge 12 incelendiğinde satış yerlerinin birinci derecede dekoratif deri ürünlerinin üretiminin zaman alması %66.6 nedeniyle istedikleri çeşit, nitelik ve miktarda ürün temin edemedikleri bunu aynı değerlerle iş gücünün az olması %16.6 ve özgün ürün olmamasının %16.6 izlediği görülmektedir.

Bu güçlüklerin giderilebilmesi için dekoratif deri ürünlerinin üretimini arttırarak çalışmaların daha etkin bir şekilde ele alınması, ayrıca kaliteli üretimin gerçekleşmesine yardımcı olacak denetlenmenin yapılması

zorunlu görülmektedir. Bu nedenle konuyla ilgili özel ve kamu kuruluşlarının, derneklerin meslek ve yüksek okulların birbiriyle koordineli bir şekilde çalışmaları gerekmektedir.

5.1.6. Satış Yerlerinde Satışı Etkileyen Faktörler

İncelemeye alınan satış yerlerinde, satış yeri sahipleriyle yapılan görüşmelerden elde edilen bilgiler doğrultusunda, dekoratif deri ürünlerin satışında pazarlamacıların %80 mevsimlerdeki değişikliğin satış durumunu etkilediğini, ayrıca moda, müşteriye ilgi, sunuş, belli bir kurum ve kuruluşla çalışmak, değişik ve özgün ürünler bulundurmanın da satışta etkili faktörler arasında yer aldığını belirtmektedir.

Satış yerlerindeki satışta en fazla ve en az hangi faktörlerin etkili olduğunu ortaya koymak amacıyla elde edilen veriler Çizelge 13'de incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 13: Satışta Etkili Olan Faktörler

Satış Yerlerinde Satışı Etkileyen Faktörler	f	%
Mevsimler	—	—
İlkbahar	9	45
Yaz	12	60
Sonbahar	6	30
Kış	7	35
Özel günler (Yılbaşı, Anneler günü, Bayram)	11	55
İhtiyaç	8	40
Moda	9	45
Müşteriye ilgi	11	55
Teşhir	11	55
Belli bir kurum ve kuruluşla çalışmak	1	5
Değişik ve özgün ürünler	6	30

Çizelge 13'ün incelenmesinden dekoratif deri ürünleri pazarlayan satış yerlerinde mevsimlere göre satış durumunda değişiklik olduğu en fazla %60 oranla yaz, %45 oranla ilkbahar mevsiminde pazarladıkları anlaşılmaktadır.

Satış yeri sahipleriyle yapılan görüşmelerden alınan bilgiler doğrultusunda, dekoratif deri ürünlerin satış yerlerinde, mevsimlere göre pazarlama durumunda görülen bu değişiklikte, dekoratif deri ürünlerin daha çok turistik yörelerde pazarlanması ve yabancı turistlerin yaz mevsiminde yoğun olarak Türkiye'ye gelmelerinin etken olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya alınan satış yeri sahiplerinin %55'lik oranla mevsimlerin yanısıra özel günlerde de satışın yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Bilindiği gibi anneler günü, bayram ve yılbaşı gibi özel günler, tüketicilerin hediyelik eşya ihtiyacını karşılaması açısından önem taşımaktadır.

Dekoratif deri ürünlerinde satışın %55'lik bir oranla ihtiyacı karşılama ve moda gibi faktörlerin de etken olduğu görülmektedir

5.1.7. Dekoratif Deri Ürün Çeşitlerinin Pazarlanması

5.1.7.1. Ürünlerin Pazarlama Çeşitleri

Dekoratif deri ürünlerini pazarlama çeşiteri üzerinde yapılan incelemelerden; satış yerlerinin tamamının peşin pazarlama yaptığı anlaşılmaktadır.

Satış yeri sahipleri hammaddenin pahalı oluşu ve gittikçe artması gibi nedenlerle pazarladıkları ürünleri taksitle satamadıklarını ifade etmişlerdir.

Ancak tüketicilerin ekonomik nedenlerle satın aldıkları ürünlerde takside yönelik ödemede bulunmak istediklerini de belirtmişlerdir.

5.1.7.2. Pazarlanan Oranda Ürün Temin Edememe

İncelemeye alınan satış yerlerinde satış yeri sahiplerinden 16'sı %80 pazarladıkları oranda ürün temin edebildikleri bu konuda güçlüklerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Satış yeri sahiplerinin 4'ü ise %20 ürünlerin iş gücünün az olması, elde yapıldığı için üretimin zaman alması, hammaddenin sürekli artması gibi nedenlerden dolayı, pazarladıkları oranda ürün temin etme güçlüklerinin olduğunu ifade etmişlerdir.

5.1.7.3. Gelir Miktarının Artırılması İçin Satış Yeri Sahiplerinin Önerileri

Dekoratif deri ürünlerini pazarlayan satış yerlerinin gelir durumlarından memnun olup olmadıkları konusunda yapılan incelemelerde satış yerlerinin %65'nin bu ürünleri pazarlamadan dolayı elde ettikleri gelir miktarlarından memnun oldukları, %35'nin ise gelir miktarlarını yeterli düzeyde bulmadıkları tespit edilmiştir.

Gelir durumlarından memnun olmayan satış yerlerinin satışın artırılması, dolayısıyla gelir miktarının yükseltilmesi konusundaki önerileri çizelge 14'de incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 14: Satış Yerlerinin Gelir Miktarının Yükseltilmesi Konusundaki Önerileri

Öneriler	f	%
Tüketicilerin gelir gücünün yükseltilmesi	4	57.3
Sermaye yetersizliği (Kredi desteği)	2	28.4
İlgili Bakanlık Kurum ve Kuruluşların birlikte teşvik edici çalışmalar yapması	1	14.3
TOPLAM	7	100

Çizelge 14'de gelir miktarının istenen düzeye ulaşabilmesi için satış yerlerinin öncelikle halkın gelir gücünün yükseltilmesi ve ilgili kuruluşların sermaye yetersizliğine yardımcı olmalarını önerdikleri, bunu deri ürünleri ile ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşların teşvik edici çalışmalar yapılmasının izlediği görülmektedir.

5.1.7.4. Satış Yerlerinde Dekoratif Deri Ürünlerin İthalat ve İhracatı

Satış yeri sahipleriyle yapılan karşılıklı görüşmeler ve incelemelerden ithal ürünlerin bulunmadığı bunun nedenininde yurtdışında derinin çok pahal olması gösterilmiştir.

Dekoratif deri ürünlerin ihracatı konusunda satış yeri sahipleriyle yapılan görüşmelerden de %60'nın ihracat yaptığı ortaya çıkmıştır. Hangi ülkelerde, ne çeşit ürünler pazarlandığı çizelge 15'de incelemeye sunulmuştur.

Ancak satış yeri sahipleriyle yapılan görüşmelerde yapılan ihracatın yasal bir yönü olmadığı ve belli bir kural uygulanmadığını ortaya çıkarmıştır. Yalnız vakıf niteliğinde olan ve Kültür Bakanlığı'yla çalışan satış yerlerinde yapılan ihracatın belli standartlara uygun şekilde pazarlandığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca satış yeri sahipleriyle yapılan görüşmelerde tüketicilerin ürünleri sunuluş tarzından ve satış yeri sahiplerinin ilgisinden de %55 etkilendiği anlaşılmaktadır.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

5.1.8. Satış Yeri Sahiplerinin Kaliteye Verdiği Önem

5.1.8.1. Satış Yeri Sahiplerinin Kaliteyi Etkileme Konusunda Yaptığı İşlemler

İncelemeye alınan satış yerlerinin tamamı dekoratif deri ürünlerinde kalite kontrolünün olması gerektiğini belirtmişler ve kaliteli ürün çıkarmak için çeşitli işlemler yaptıklarını söylemişlerdir. Satış yeri sahiplerinin kaliteli ürün çıkarmak için yaptığı işlemlerle ilgili veriler Çizelge 15'de gösterilmiştir.

Çizelge 15: Satış yeri Sahiplerinin Kaliteli Ürün Çıtarmak İçin Yaptığı İşlemler

Satış Yeri Sahiplerinin Kaliteli Ürün İçin Yaptığı İşlemler	f	%
Üreticinin prototip hazırlamasını isteyip üzerinde kritik yapıyorum	14	70
Örneği kendim hazrlıyorum	5	25
Üreticiden bir sonraki ürünlerin satış şansı olup olmadığını anlamak için her tür ürünü alıyorum	2	10
Konsinye satış yapıyorum	2	10
TOPLAM	20	100

Çizelge 15'in incelenmesinden pazarladıkları ürünlerde kalite kontrolü arayan satış yerlerinin %70 oranında kaliteli ürün çıkarmak için üreticinin prototip hazırlamasını isteyip üzerinde kritik yaptıkları görülmektedir. Bunu sırasıyla %25 oranında örneğini kendileri hazırlamakta

%10 oranında her tür malı kabul edip bir sonraki satışta şansı olup olmadığını anladıkları, %10'nun ise konsinye satış yaptığı anlaşılmaktadır.

5.1.8.2. Satış Yeri Sahiplerinin Kalite Kontrolünde Aradığı Özellikler ve Karşılaştıkları Güçlükler

Dekoratif deri ürünleri pazarlayan satış yerlerinin kaliteli ürünlerde aradığı özelliklerle ilgili veriler çizelge 16'de gösterilmiştir.

Çizelge 16: Satış Yeri Sahiplerinin Kalite Kontrolünde Aradığı Özellikler

Aradığı Özellikler	f*	%
Kullanılan malzeme	15	75
Yapılış tarzı	12	60
Ürünün dayanıklılığı	4	20

* (f sayısı 20'dir. Her seçenek teker teker 20 kişi tarafından cevaplanmıştır.)

Dekoratif deri ürünleri pazarlayan satış yerlerinin kaliteli ürünlerde aradığı özelliklerin başında %75'nin kullanılan malzemeye, %60'nın işçiliğe ve %20'sinin de ürünün dayanıklılığına önem verdikleri görülmektedir.

Elde edilen bulgular satış yerlerinin çoğunluğunun kaliteli ürün çıkarmak için kullanılan malzemenin ve işçiliğin önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

İncelemeye alınan satış yerleriyle yapılan görüşmelerde kaliteli ürün çıkarmak konusunda %80'i güçlükle karşılaştıklarını belirtmişler ve bununla ilgili veriler çizelge 17'de gösterilmiştir.

Çizelge 17: Satış Yeri Sahiplerinin Kalite Kontrolü Konusunda Karşılaştıkları Güçlükler

Karşılaşılan Güçlükler	f	%
Hammadenin pahalı olması	14	70
Kalite kontrolü yapacak bir ara müessesenin olmaması	12	60
Üreticinin işi gerektiği kadar ciddiye almaması	7	35
Güçlükle karşılaşma	4	20

Satış yeri sahiplerinin %70'i hammaddenin pahalı olması, %60'ı kalite kontrolü yapacak bir ara müessesenin olmaması, %35'i üreticinin işini gereği gibi ciddiye almadığını ifade etmişlerdir.

Elde edilen bu verilerden öncelikle dekoratif deri ürünleri üretiminin ucuza mal edilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bunun içinde devlet desteği, sermaye ve kredi imkanlarının yaratılması gerektiği düşünülmelidir.

Ayrıca deri ürünleri üretiminin ve satışının ciddi bir iş kolu haline dönüşmesi için bu işten anlayan uzman, üretici, pazarlamacı ve tüketicilerin örgütlenerek koordineli bir şekilde çalışmaları gerekmektedir.

İncelemeye alınan dekoratif deri ürünleri pazarlayan satış yerlerinde ayrıca tüketiciler açısından karşılaşılan güçlükler üzerinde

durulmuş ve tespit edilen bu güçlüklerin giderilmesi konusunda satış yerlerinin önerilerine yer verilmiş, birbiriyle ilgili olması bakımından da elde edilen veriler çizelge 18'da birlikte incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 18: Satış Yerlerinin Tüketiciler Açısından Karşılaşılan Güçlükler ve Giderilmesi Konusunda Satış Yerlerinin Önerileri

Güçlükler	f	%	Satış Yerlerinin Önerileri	f	%
Tüketicilerin alım gücünün düşmesi	5	25	Ekonomi politikasının değiştirimesi	3	15
Tüketiclerin pazarlık yapmaları	2	10	Tüketicinin bilinçlendirilmesi	3	15
Hammaddenin pahalı olması	2	10	Pazarlamacı, üretici ve tüketicinin koordineli çalışması	3	15
Güçlükle karşılaşma	11	55	Önerisi yok	11	55
TOPLAM	20	100	TOPLAM	20	100

Çizelge 18 incelendiğinde satış yeri sahiplerinin %25'İ tüketicilerin alım gücünün düşmesi, %10'u ise tüketicilerin pazarlık yapmaları ve hammaddenin pahalı olması gibi nedenlerle güçlükle karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bu konuda satış yerlerinin önerileri ise %15 gibi bir oranla ekonomi politikasını değiştirmek, tüketicilerin bilinçlendirilmesi ve pazarlamacı, üretici ve tüketicinin koordineli çalışması gerektiğini, %55'I ise önerisi olmadığını belirtmiştir.

5.1.9. Öğretim Kurumlarında Üretilen Dekoratif Deri Ürünlerinin Pazar Bulabilmesi Konusunda Satış Yeri Sahiplerinin Görüşleri

Araştırma dekoratif deri ürünleri ile ilgili öğretim yapan kurumların ürünlerinin pazarlaması konusu üzerinde durulmuştur. İncelemeye alınan satış yerlerinin %55'i öğretim kurumlarında üretilen dekoratif deri ürünlerini pazarlayabileceklerini ifade etmişlerdir.

Öğretim kurumlarında üretilen dekoratif deri ürünlerinin pazar bulabilmesi için getirdikleri önerilere ilişkin veriler çizelge 19'da incelemeye sunulmuştur.

Çizelge 19: Öğretim Kurumlarında Üretilen Dekoratif Deri Ürünlerinin İyi Pazar Bulabilmesi Konusunda Satış Yerlerinin Önerileri

Satış yerlerinin Önerileri	f	%
Organizasyon ve reklam yapılması (Eğitim, Pazarlama, Keredi İşbirliği)	4	36.36
Seçme olanağı olan, her çeşit deri ürünü	2	18.18
Piyasada farklı dekoratif deri ürünleri	5	45.45
TOPLAM	11	100

Çizelge 19'dan Öğretim Kurumları'nda üretilen dekoratif deri ürünlerin pazar bulabilmesi için yaratıcılığa dayalı farklı ve özgün ürünlerin bulunmasını öneren satış yerlerinin çoğunluğu oluşturduğu, bunu

organizasyon ve reklamın iyi yapılmasının izlediği görülmektedir. Bu çizelgede ayrıca seçme olanağı olan her çeşit dekortif deri ürünlerin yapılmasını öneren satış yerlerininde bulunduğu görülmektedir.

Bu bulgular dekoratif deri ürünleri alanında faaliyet gösteren eğitim kurumlarının programlarını, söz konusu özelliklere sahip ürünler elde edebilecek şekilde planlamaları ve uygulamaları halinde deri ürünlerin iyi pazar bulabileceğini ortaya koymaktadır.

5.2. Gözlem Formlarından Elde Edilen Araştırma Bulguları ve Tartışma

5.2.1. Araştırma Kapsamına Alınan Dekoratif Deri Ürünlerine İlişkin Bilgiler

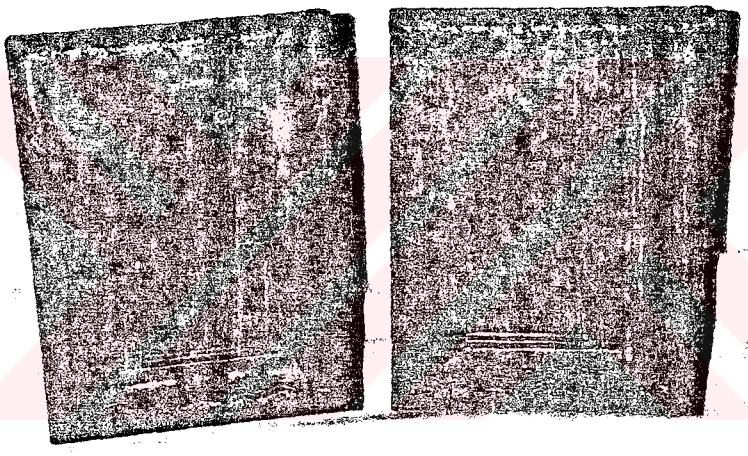

Fotoğraf 52: Çerçeve

Örnek No:	1
Fotoğraf No:	52
Türü:	Çerçeve
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Çeşni Türk El Sanatları Ertuğ pasajı 88/44 Tunalı Hilmi-Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	9x13 cm

Kullanılan Malzeme:	Kösele, kapalı zımba, mukkava, cam, alkantara, yapıştırıcı (derby), anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Baskı, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma, kapalı zımba
Desen Özelliği:	Bitkisel
Rengi:	Koyu kahverengi
Kompozisyonu:	Dikdörtgen çerçevenin çevresinde bulunan bitkisel motifli bir kompozisyondan oluşmaktadır. Birbirine paralel bakan kenarlardaki desenler simetrik biçimde yerleştirilmiştir. Desen baskı tekniği ile oluşturulmuştur. Çerçevede kullanılan bitkisel motif Anadolu Selçuklular'ı döneminde, taş ve ağaç süslemeciliğinde görülen desenleri andırmaktadır.

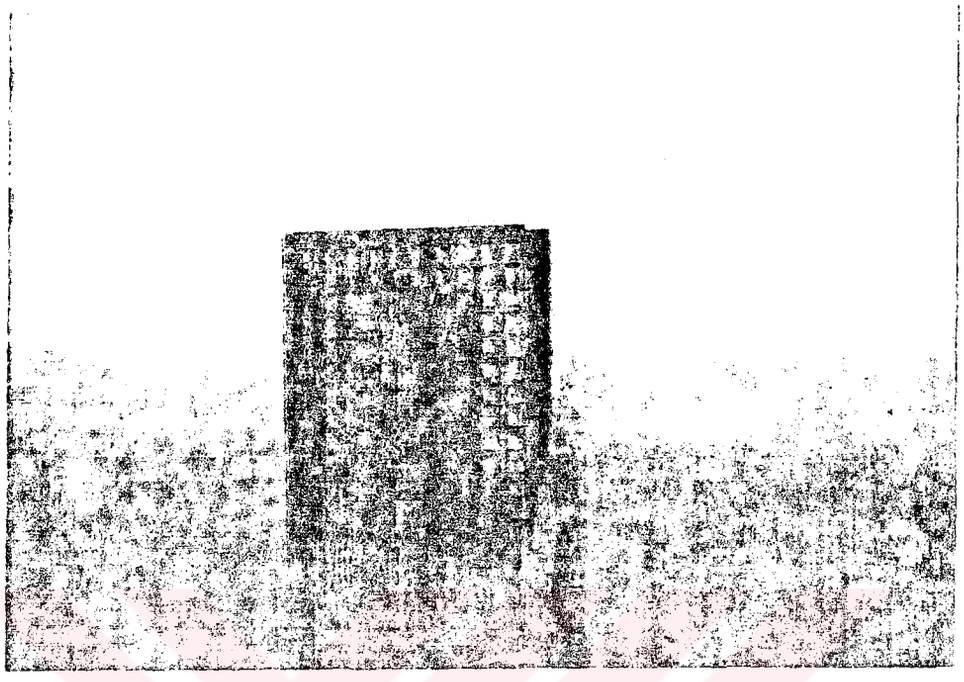

Fotoğraf 53: Çerçeve

Örnek No:	2
Fotoğraf No:	53
Türü:	Çerçeve
İnceleme Tarihi:	10.5.95
Bulunduğu Yer:	(Gesav) Geleneksel Türk El Sanatları Vakfı Kireçli Sok No:6 Hisar Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	9x14 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, güderi, kapalı zımba, mukavva, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Keserek işleme, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Bordo ve siyah
Kompozisyonu:	Dikdörtgen formlu çerçevedeki desen; birbirini

dik açıyla kesen paralel çizgilerin oluşturduğu karelerden ibarettir. Çerçevenin kenarları siyah renkli ve diğer yüzeyi bordodur. Desen deri kesim bıçağı ile kare şeklinde oyularak oluşturulmuştur.

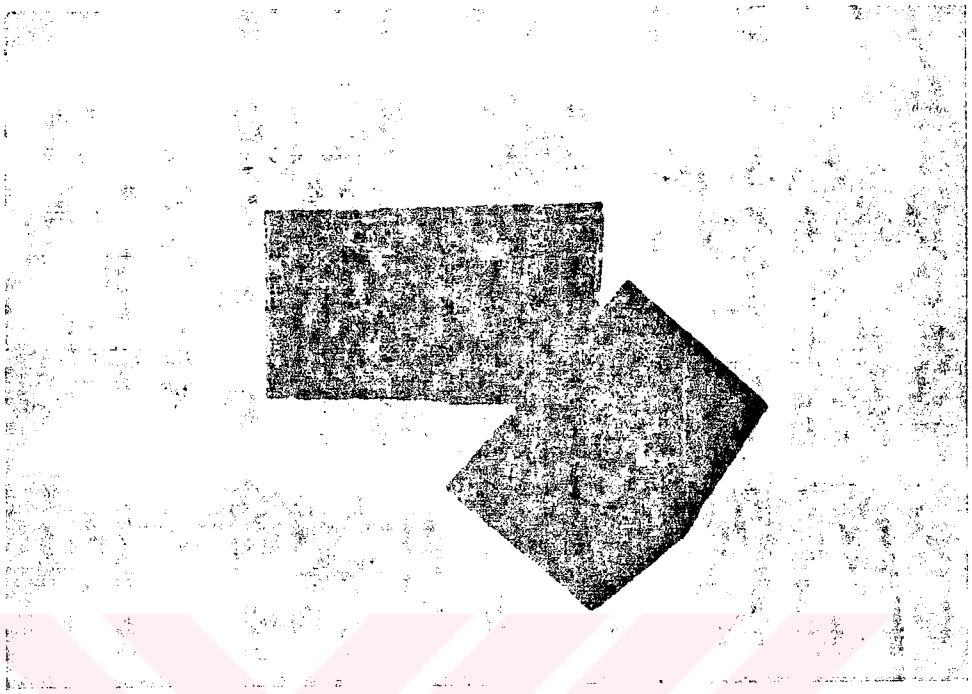

Fotoğraf 54: Çerçeve

Örnek No:	3
Fotoğraf No:	54
Türü:	Çerçeve
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Gün Deri Balıkçıoğlu Çarşısı No 6/75 Sıhhiye-Ankara
Kaynağı:	Fazıl Gündüz
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	14x8 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, güderi, derby, deri boyası
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Baskı, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Kahverengi ve siyah
Kompozisyonu:	Dikdörtgen formlu defter biçiminde açılıp kapanan deri çerçevede, orta kısım oval

şekilde oyularak çıkartılmıştır. Bu deri kısım dikdörtgen güderi parçasına yapıştırılarak tamamlanmıştır. Derinin etrafı dalgayı andıran şekilde çevrelenen ve üzerinde ters üçgenlerin tekrarıyla oluşan desenden ibarettir.

Desen baskı tekniğiyle elde edilmiştir

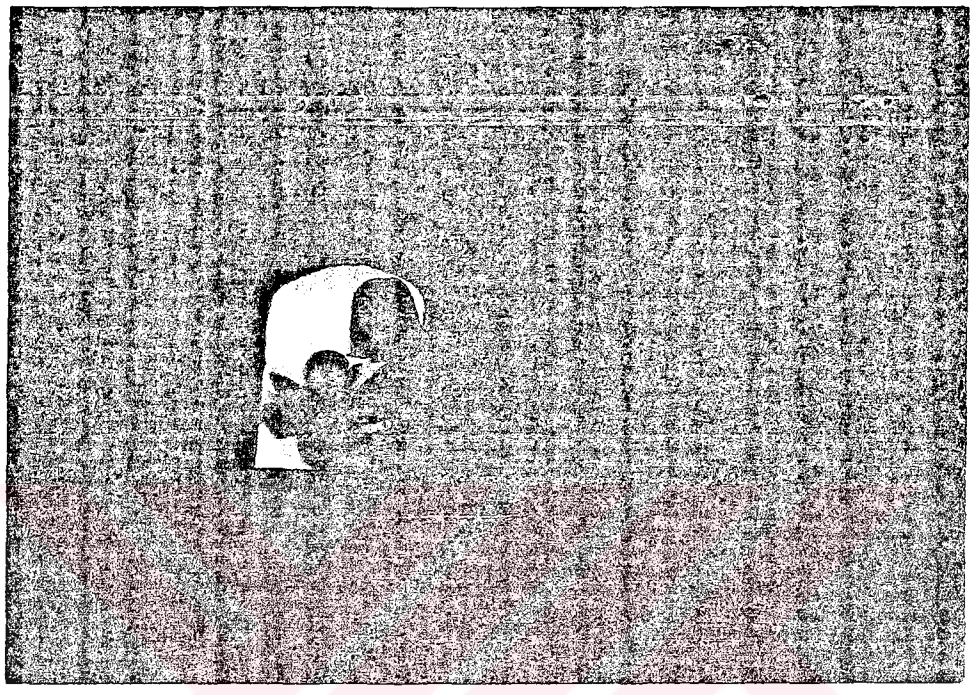

Fotoğraf 55: Çerçeve

Örnek No:	4
Fotoğraf No:	55
Türü:	Çerçeve
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	Dikmen İlter mah. Turkop sitesi D1 Blok No:14 Kat:7 Dikmen-Ankara
Kaynağı:	Öztan Uçak
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	14x12 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, anilin boya
Uygulanan Teknik	Boyama
Desen Özelliği:	_
Rengi:	Kahverengi
Kompozisyonu:	Geometrik şekilde bir forma sahip olan

çerçevenin iki yanından çıkan uzantıyla dikdörtgen bir tabana oturtulmuştur. Çerçevenin bazı kısımları koyu renge boyanarak, eski havası verilmeye çalışılmıştır.

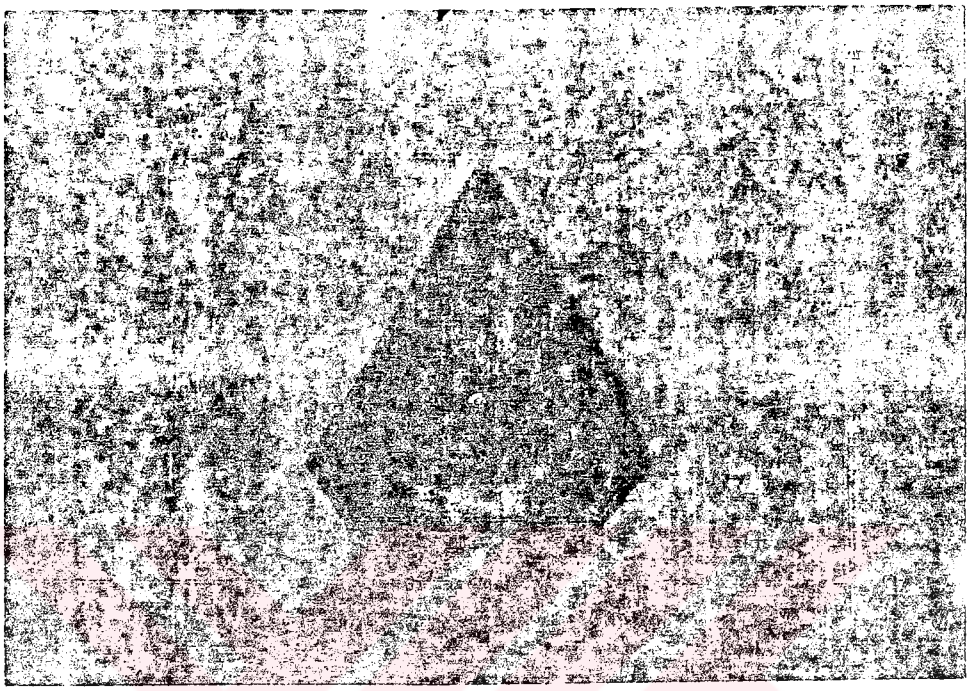

Fotoğraf 56: Çerçeve

Örnek No:	5
Fotoğraf No:	56
Türü:	Çerçeve
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Gün Deri Balıkçıoğlu çarşısı 6/75 Sıhhiye-Ankara
Kaynağı:	Fazıl Gündüz
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	13x9 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, mukavva, kapalı zımba, deri, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Baskı, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma, kapalı zımba
Desen Özelliği:	Bitkisel

Rengi:	Kahverengi, kırmızı, yeşil, siyah
Kompozisyonu:	Üçgen formlu çerçevenin ortası dikdörtgen biçimde oyularak çıkartılmıştır. Üçgen formun etrafı ince bir çizgiyle konturlanmıştır. Üçgenin alt köşelerinden yukarı yatay çizgiler çekilerek beşgen hale getirilmiştir. Üçgenin tepesinde ve sağ alt köşesinde yer alan çiçek ve yaprak motifi baskı tekniği uygulanarak verilmiştir.

Fotoğraf 57: Kalemlik

Örnek No:	6
Fotoğraf No:	57
Türü:	Kalemlik
İnceleme Tarihi:	17.4.1995
Bulunduğu Yer:	Dikmen İlter mah. Turkop Sitesi D1 Blok no: 14 kat:7 Dikmen-Ankara
Kaynağı:	Öztan Uçak
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	9x18 cm Yükseklik: 12 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kapalı zımba, merserize iplik, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Islatarak şekil verme, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma ve elde düz dikiş tekniği

Desen Özelliği:	-
Rengi:	Kahverengi, siyah
Kompozisyonu:	Bot formu verilerek yapılmış olan kalemlik 4 parçadan oluşmaktadır. Bunlar sırasıyla taban, ön kısım, dilimli bağcık yeri ve diğer boyun yüzeyidir. Botun bilek kısmı dışa kıvrımlı bir parçayla süslüdür. Uç kısmı ise öne eğik bir biçimde şekillendirilmiştir. Kalemliğin tabanı, diğer parçalarla elde düz dikiş tekniği ile yapılmak suretiyle birleştirilmiştir. Kalemliğin iç kısmı siyah renklidir. Diğer kısımlar ise yer yer açık ve koyu tonlamalarla eski ayakkabı şekli verilerek renklendirilmiştir.

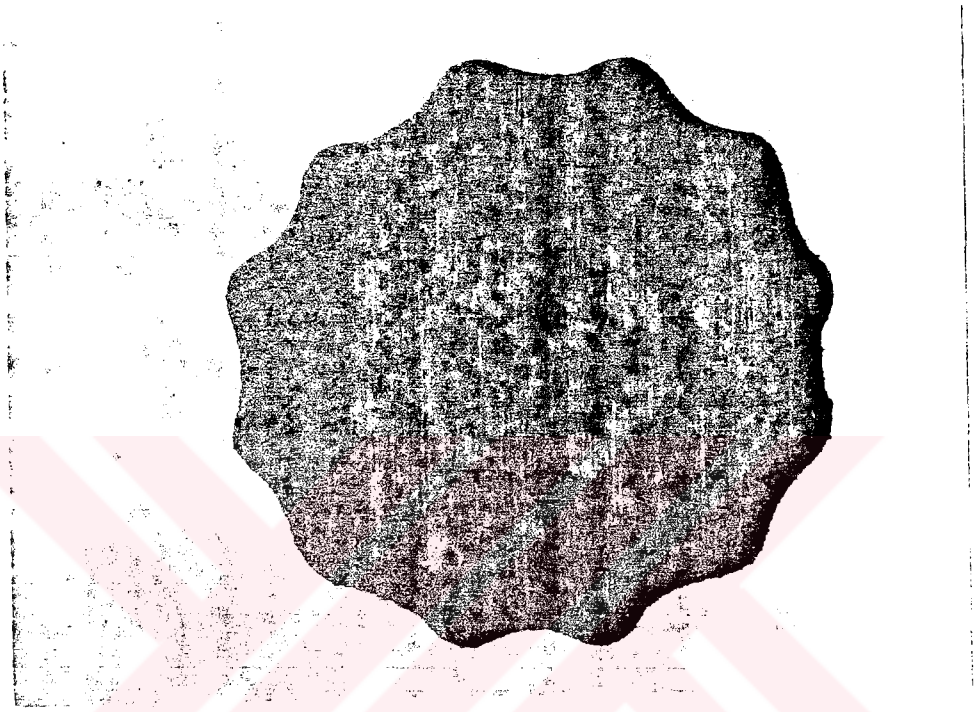

Fotoğraf 58: Pano

Örnek No:	7
Fotoğraf No:	58
Türü:	Pano
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Gün Deri Balıkçıoğlu Çarşısı 6/75 Sıhhiye-Ankara
Kaynağı:	Fazıl Gündüz
Kullanım Amacı	Dekorasyon (Ev ve iş yerlerinde)
Boyutları:	Çap: 17 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Keserek İşleme, boyama
Desen Özelliği:	Bitkisel
Rengi:	Koyu Kahverengi, taba, nefti yeşil, siyah

Kompozisyonu:

Yuvarlak ve uçları girintili çıkıntılı tabağın kenarları çizilerek çevrelenmiştir. Merkezde simetrik konum da yer alan stilize çiçek ve yaprak motifleri bulunmaktadır. Etrafı dalgayı andıran çizgilerle çevrelenmiştir.
Motifin dışında yer alan bordür kapalı ve ince, kenar çizgisine yakın olan iki sıra bordür de yine kapalı fakat daha kalıncadır.

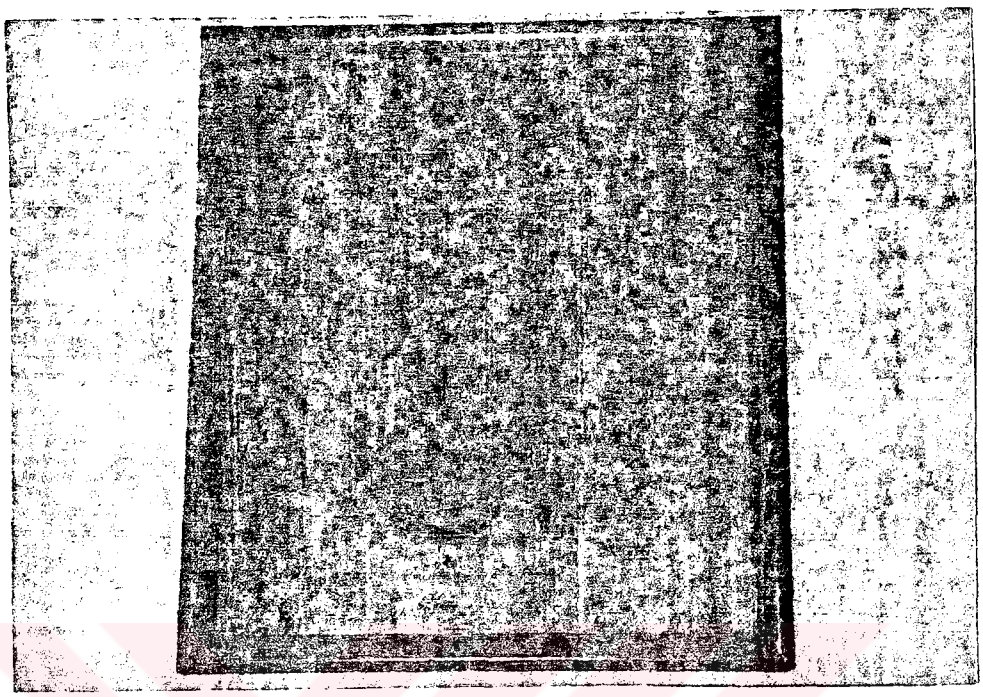

Fotoğraf 59: Tablo (Panc)

Örnek No:	8
Fotoğraf No:	59
Türü:	Tablo (Pano)
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	İSO Art Deko (Karum İş Merkezi 21/326 Kavaklıdere-Ankara
Kaynağı:	_
Kullanım Amacı	Dekorasyon (Ev veya İş yerinde)
Boyutları:	
Eni:	38 cm
Boyu:	46 cm
Kullanılan Malzeme:	Meşin, ahşap çerçeve, mukavva, derby, guaj boya,
Uygulanan Teknik:	Boyama (guaj boya)
Desen Özelliği:	Portre

Rengi:	Siyah, kırmızı, turuncu, pembe, gece mavisi, sarı, açık mavi, lacivert, gümüş rengi, kahverengi, yeşil
Kompozisyonu:	Deri yüzeyi üstüne geleneksel türk başlığı ve takısı olan kadın portresi deseni çizilmiş ve yüz şekli boyalarla belirlenmiştir.

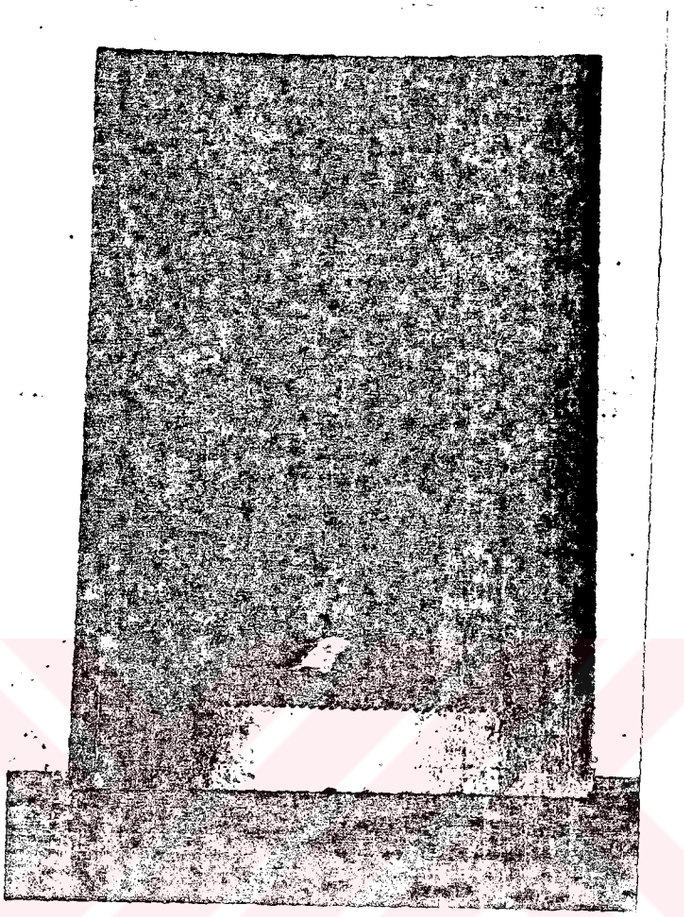

Fotoğraf 60: Pano

Örnek No:	9
Fotoğraf No:	60
Türü:	Pano
İnceleme Tarihi:	16.3.1995
Bulunduğu Yer:	Melody Hobby Atatürk Bul. Kök Çarş. 121/38 Kızılay-Ankara
Kaynağı:	Hilmi Katoğlu
Kullanım Amacı	Dekorasyon (Ev ve iş yerlerinde)
Boyutları:	27x18 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Baskı ve boyama
Desen Özelliği:	Portre

Rengi:	Siyah, bordo
Kompozisyonu:	Dikdörtgen form biçimindeki Atatürk Portresinin kenarları bir sıra bordo, ikinci bir sıra siyah ve tekrar üçüncü bir sıra bordo ile boyanarak çevrelenmiştir. Çerçeve katının iç kenarı baskı tekniği ile belirlenmiştir. Portrenin ana hatları bordo diğer kısımları ise siyah renkle boyanmıştır.

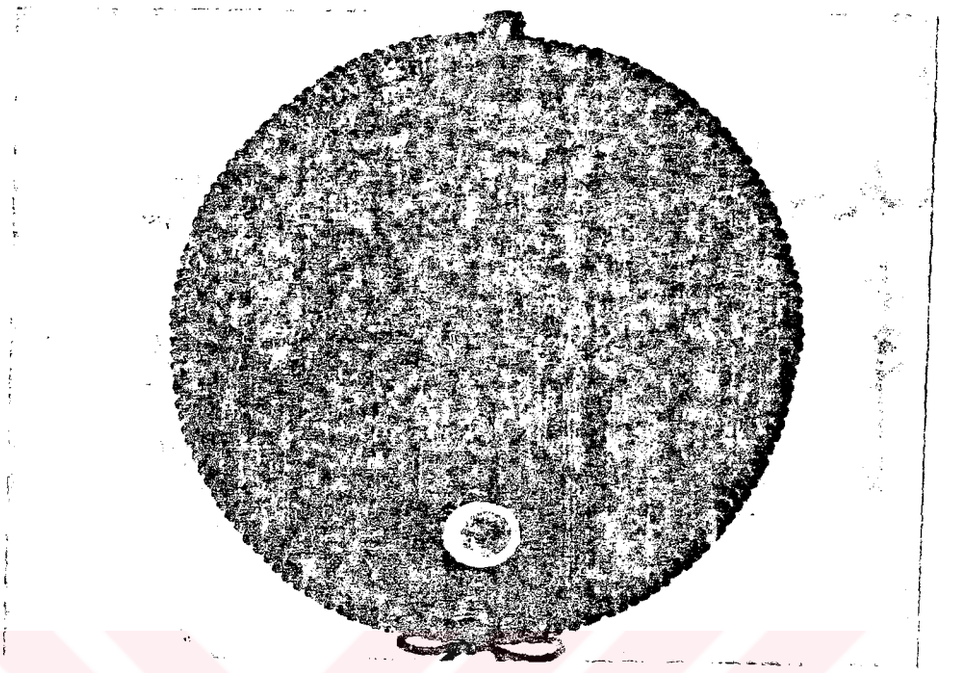

Fotoğraf 61: Pano

Örnek No:	10
Fotoğraf No:	61
Türü:	Pano
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	İso Art Deko Karum iş merkezi 21/326 Kavaklıdere- Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Ev aksesuarı
Boyutları:	Çap: 22 cm
Kullanılan Malzeme:	Meşin, sırım, nazar boncuğu, derby, guaj boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Aplike, yakma, boyama
2. Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delere sırımla elde birleştirme
Desen Özelliği:	Nesneli (Doğa tasviri)

Rengi:	Koyu kahverengi
Kompozisyonu:	Meşin üzerine Pamukkale travertenleri deseni çizilmiş ve çizilen bu desenin kimi yerleri yakma tekniği ile belirginleştirilmiş ve kahverengi boyayla sabitleştirilmiştir. Yuvarlak nazarlığın alt kısmı oyulmuş iki meşin parçası sırımla birleştirilmiş, ortadaki boşluğa nazar boncuğu yerleştirilmiştir. Yine nazarlığın etrafı delinerek sırımla çevrelenmiştir.

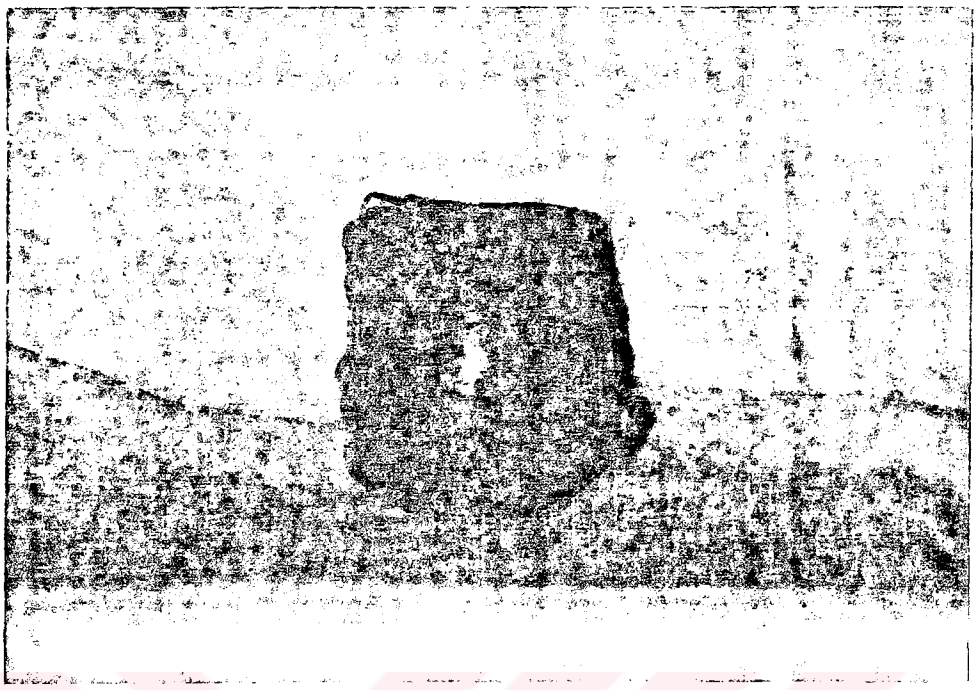

Fotoğraf 62: Çömlek

Örnek No:	11
Fotoğraf No:	62
Türü:	Çömlek (kalemlik)
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	İSO Art Deko (Karum İş Merkezi 21/326 Kavaklıdere Ank
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	9 cm
Boyu:	11 cm
Çap:	6 cm
Kullanılan Malzeme:	Davul derisi, meşin, sırım, bakır levha, nazar boncuğu, derby, çiçek boyası
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Yakma, aplike, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma

Desen Özelliği:	Bitkisel ve soyut
Rengi:	Kahverengi ve derinin doğal rengi
Kompozisyonu:	Çanağın yüzeyinde davul derisi üçgeni andıran bir biçimde kaplanmıştır. Davul derisinin kenarı sırımla şekiller verilerek, çevrelenmiş, diğer kenarı ise meşin parçalarının yuvarlak ve kabartılmış bir biçimde üzeri yakılarak yan yana yapıştırılmasından oluşturulmuştur. davul derisinin yüzeyi yer yer gölgelendirilmek suretiyle renklendirilmiştir.

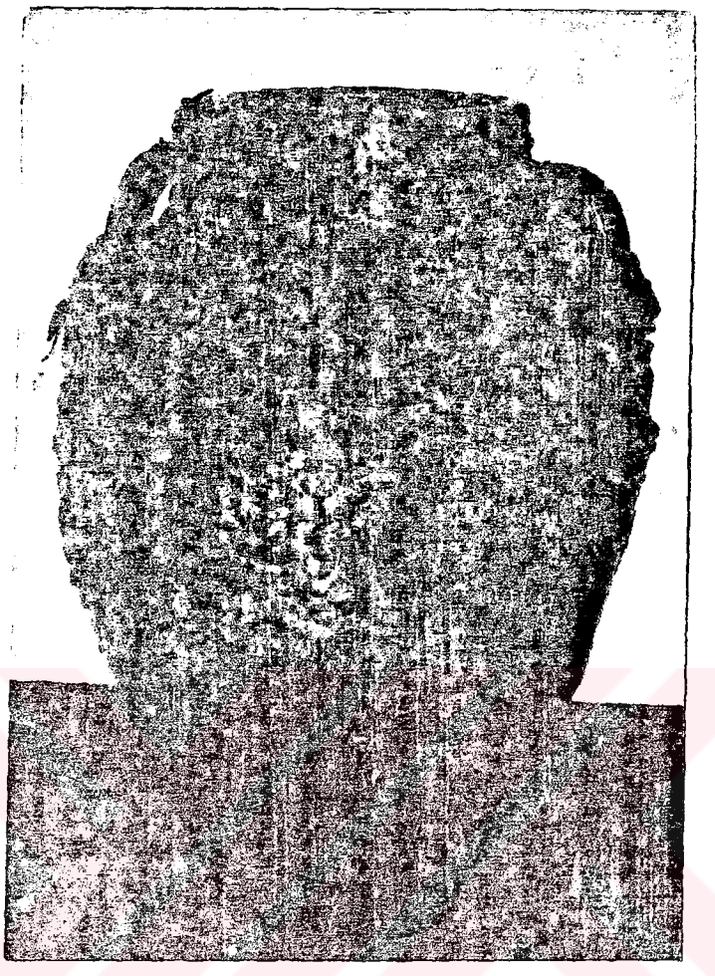

Fotoğraf 63: Çömlek

Örnek No:	12
Fotoğraf No:	63
Türü:	Çömlek
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	ISO Art Deko Karum İş Merkezi 21/326 Kavaklıdere - Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Dekorasyon (Ev ve İş yerlerinde)
Boyutları:	
Eni:	35 cm.
Boyu:	61 cm.
Taban	13 cm.

Kullanılan Malzeme:	Kösele, bakır levha, toprak kap, derby, kumaş boyası
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey süslemede:	Baskı, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma
Desen Özelliği:	Bitkisel, insan figürü, soyut
Rengi:	
Deride:	Koyu kahverengi
Çömlekde:	Siyah
Kompozisyonu:	Çömleğin üzerine serbest biçimde yerleştirilen üzüm salkımları küçük yuvarlak kösele parçalarının kesilerek birbiri üzerine yapıştırılmasıyla oluşturulmuştur. Yine üzüm salkımlarının tepesine yaprak şekli verilerek kesilen kösele parçası ve bakır levha çiçek formu biçimindedir. Levhanın üzeri yakılarak ve elde buruşturmak suretiyle şekillendirilmiştir. Üzüm salkımlarının altında yer alan irili ufaklı insan figürleri bakır levha üzerine tersinden kabartma uygulanarak elde edilmiştir. Çömleğin arka yüzeyi ise köselenin ıslatılarak ve şekil vererek yapıştırılmasından oluşturulmuştur.

Fotoğraf 64: Çömlek

Örnek No:	13
Fotoğraf No:	64
Türü:	Çömlek
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	ISO Art Deko (Karum İş Merkezi 21/326 Kavaklıdere - Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Dekorasyon (Ev ve İş yerlerinde)
Boyutları:	
Eni:	34 cm
Boyu:	45 cm
Çapı:	15 cm

Kullanılan Malzeme:	Kösele, bakır levha, toprak kap, sırım, derby, guaj ve deri boyası
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Aplike, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Siyah ve açık kahverenginin tonları
Kompozisyonu:	Geometrik şekillerden oluşan kösele parçaları toprak kaplı zemin üzerine belli bir aralık bırakılarak yapıştırılmıştır. Deri parçalarının üzerinde yer alan bakır levhalar elde büzülerek köselenin üzerine geometrik şekillere uygun olaraka yapıştırılmıştır. Derilerin etrafı sırımla çevrelenerek tamamlanmıştır.

Fotoğraf 65 Çömlek

Örnek No:	14
Fotoğraf No:	65
Türü:	Çömlek
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	ISO Art Deko (Karum İş Merkezi 21/326 Kavaklıdere - Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Dekorasyon (Ev ve İş yerlerinde)
Boyutları:	
Eni:	32 cm
Boyu:	42 cm
Çapı:	15 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, toprak kap, derby, kumaş boyası
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Islatarak şekil verme, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma
Desen Özelliği:	Bitkisel ve soyut

Rengi:	
Deride:	Köselenin doğal rengi
Çömlekte:	Kahverengi
Kompozisyonu:	Toprak kabın ağız kısmına yakın yüzeyi köseleyle kaplanmıştır. Kösele nemliyken kesilerek ve elde şekil vermek suretiyle çiçek formu oluşturulmuştur. Çiçeğin taç yaprakları ortadan yapıştırılarak uçları serbest bırakılmıştır.

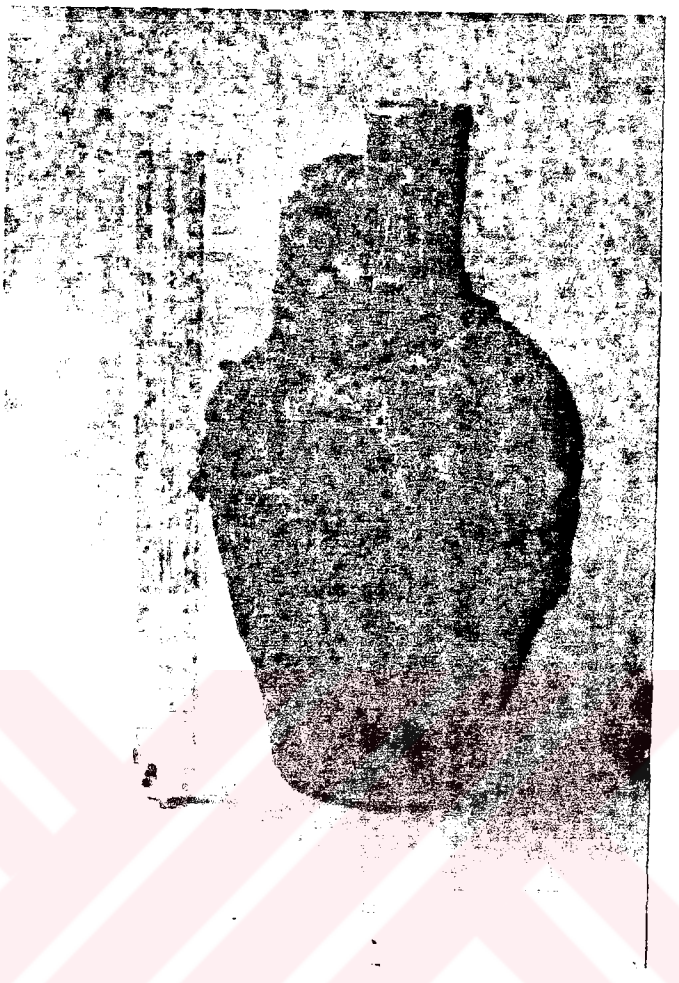

Fotoğraf 66: Çömlek

Örnek No:	15
Fotoğraf No:	66
Türü:	Çömlek
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	Duygu İmalat Ziya Gökalp cad. Metro han 24/62 Kızılay-Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Dekorasyon (Ev ve iş yerlerinde)
Boyutları:	
Eni:	16 cm
Boyu:	31 cm
Çapı:	7 cm

Kullanılan Malzeme:	Davul derisi, sırım, nazar boncuğu, tahta boncuk, çömlek, derby, deri boyası
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Aplike, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma
Desen Özelliği:	Soyut
Rengi:	
Davul derisinde:	Siyah, kahverenginin sarı ve turuncunun tonları
Çömlekte:	Siyah
Kompozisyonu:	Çömleğin orta yüzeyi davul derisi ile kaplanmış ve ebru tekniği uygulanarak boyanmıştır. Derinin etrafı sırımla örülmek suretiyle hazırlanan biyelerle çevrelenmiştir. Çömleğin diğer yüzeyi ise sırımların iki sıra dalga biçiminde yapıştırılmasıyla oluşturulmuştur. Aynı şekilde çömleğin boynu ve kulp kısmında sırımların çeşitli şelikler ile yüzeyde meydana getirdiği serbest biçimlerden ibarettir. Çömleğin sol tarafında boğaz kısmına yerleştirilen nazar boncuğu kare biçimli meşin parçasının ortasına oturtulmuştur. Boncuğun alt kısmında sarkan sırım parçalarının uçlarında renkli boncuklar yerleştirilerek sap kısmına da sırım sarılmış ve kompozisyon tamamlanmıştır.

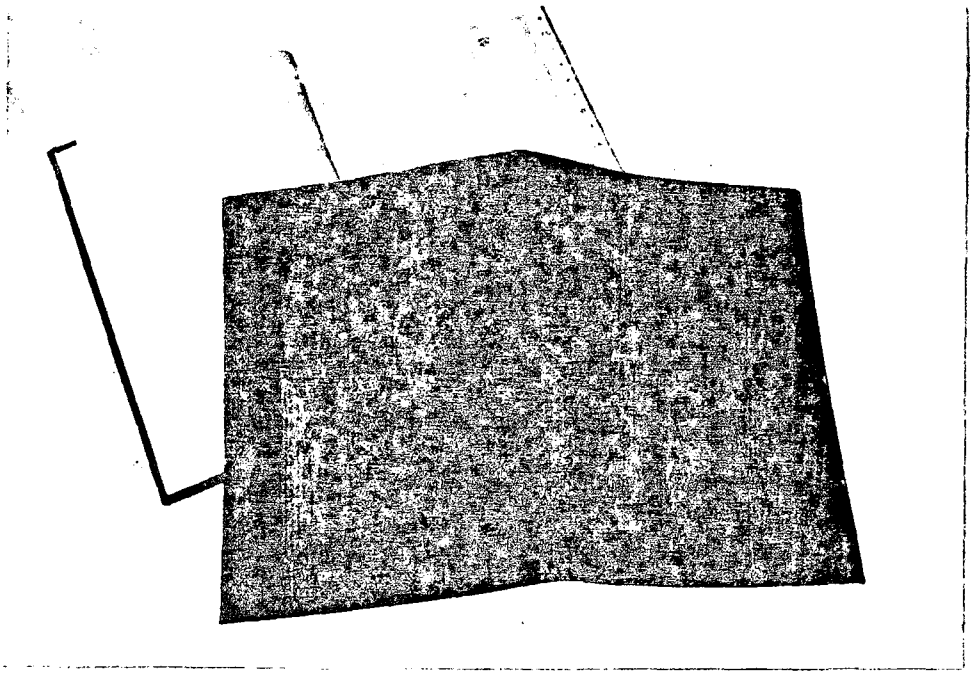

Fotoğraf 67: Defter kılıfı

Örnek No:	16
Fotoğraf No:	67
Türü:	Defter kılıfı
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Çeşni Türk El Sanatları Ertuğ Pasajı 88/44 Tunalı Hilmi - Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	17x24 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, defter, mukavva, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Baskı, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma, makina dikişi
Desen Özelliği:	Nesneli bezeme (Şehir tasviri)
Rengi:	Koyu kahverengi
Kompozisyonu:	Defterin tüm yüzeyi kösele ile kaplanmıştır. Üzerine baskı tekniği uygulanarak şehir tasviri yapılmıştır. Defterin kenarları makina dikişi ile birleştirilmiştir.

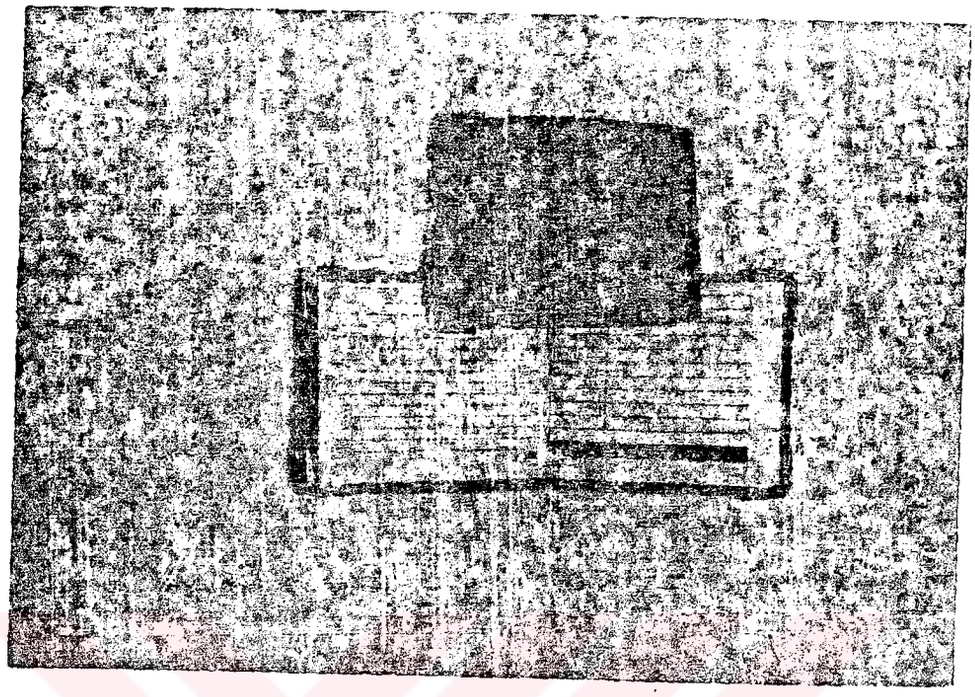

Fotoğraf 68: Telefon defteri

Örnek No:	17
Fotoğraf No:	68
Türü:	Telefon defteri
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Lee Deri Güven Çarşısı No:24 Samanpazarı Ankara
Kaynağı:	Alleaddin Yantıra
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	9x7 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, bloknot, mukavva, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Linol işleme, keserek işleme, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Kahverengi, siyah

Kompozisyonu: Küçük geniş dikdörtgen formlu defterin çevresi linol bıçağı ile kontur geçilerek çerçevelenmiş ve siyaha boyanmıştır. Ayrıca ön ve arka yüzeyin sağ köşeleri iki dikçizgi çekilerek (Linol bıçağı ile) siyah beyaz iki çizgi, içine yatık çizgilerle desen oluşturulmuştur

Fotoğraf 69: Saat

Örnek No:	18
Fotoğraf No:	69
Türü:	Saat
İnceleme Tarihi:	17.4.1995
Bulunduğu Yer:	Dikmen İlter mah. Turkop Sitesi D1 Blok No: 14 Kat 7 Dikmen-Ankara
Kaynağı:	Öztan Uçak
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	50x33 cm
Kullanılan Malzeme:	Deri, kapalı zımba mukavva, sırım, floş iplik, metal hazır gereç, derby, anilin boya

Uygulanan Teknik:	
1. Deride:	Aplike, ıslatarak şekil verme, boyama
2. Birleştirmede:	Elde makina dikişi
Desen Özelliği:	Geometrik, soyut
Rengi:	Kahverengi
Kompozisyonu:	Dikdörtgen biçimli saatin uzun kenarları çıkıntılı olarak yapılmış üzerine aralıklı olarak kapalı zımba basılmıştır. Yuvarlak form üzerine yerleştirilmiş olan saat aksamı dikdörtgenin tepesine yakın kısmında bulunmaktadır. Yuvarlak formun dışında kalan kısımlarda geometrik biçimli parçalar aplike ile yüzeye birleştirilmiştir. Saatin altından sarkan demir çubuk üzerine kadın figürü çalışılmıştır. Sırımla elde birleştirilen yuvarlak kösele parçasının ortasından demir çubuk geçirilmiştir.

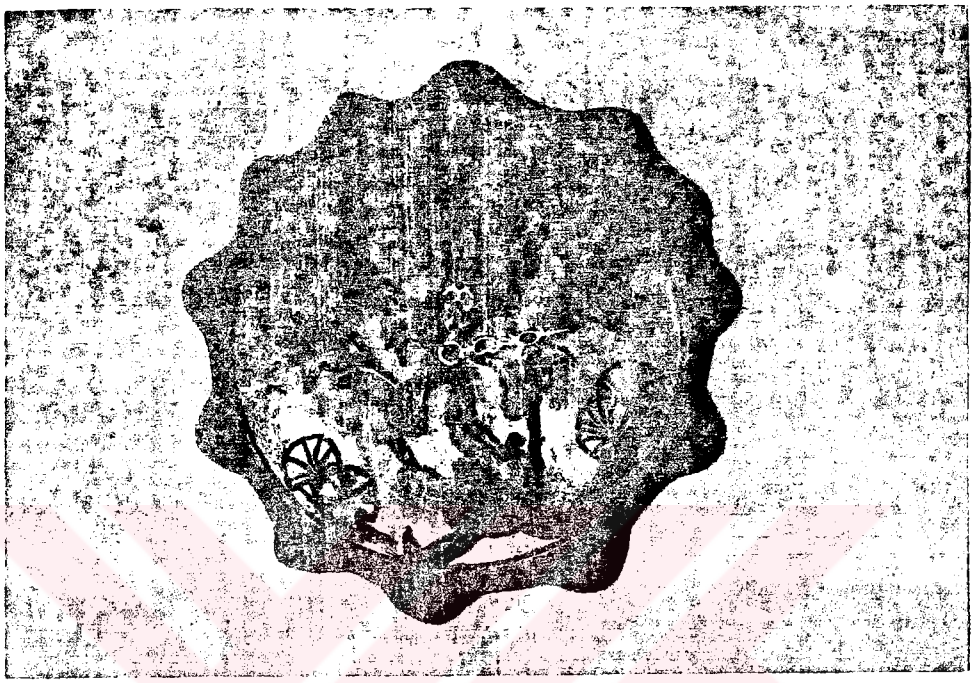

Fotoğraf 70: Saat

Örnek No:	19
Fotoğraf No:	70
Türü:	Saat
İnceleme Tarihi:	17.3 1995
Bulunduğu Yer:	Gün Deri Balıkçıoğlu Çarşısı No: 6/75 Sıhhiye-Ankara
Kaynağı:	Fazıl Gündüz
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	Çap: 23
Kullanılan Malzeme:	Kösele, hazır metal çubuk, derby,anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey süslemede:	Islatarak şekil verme, linol işleme, boyama
	Yapıştırma ve elde makina dikişi
2. Birleştirmede:	

Desen Özelliği:	Bitkisel
Rengi:	Yeşil, bordo, sarı, koyu kahverengi, ssiyah
Kompozisyonu:	Yuvarlak ve kenarları kıvrımlı form üzerine yerleştirilen saat kenarları çizilerek konturlanmış. Naturalist çiçek (karanfil) ve yapraklardan oluşturulmuş desen oyularak ortaya çıkarılmıştır. Büyük çiçekler bordo, yapraklar yeşil, tomurcuk çiçekler sarıdır. Panonun etrafı belirli aralıklarla bükülerek şekillendirilmiştir.

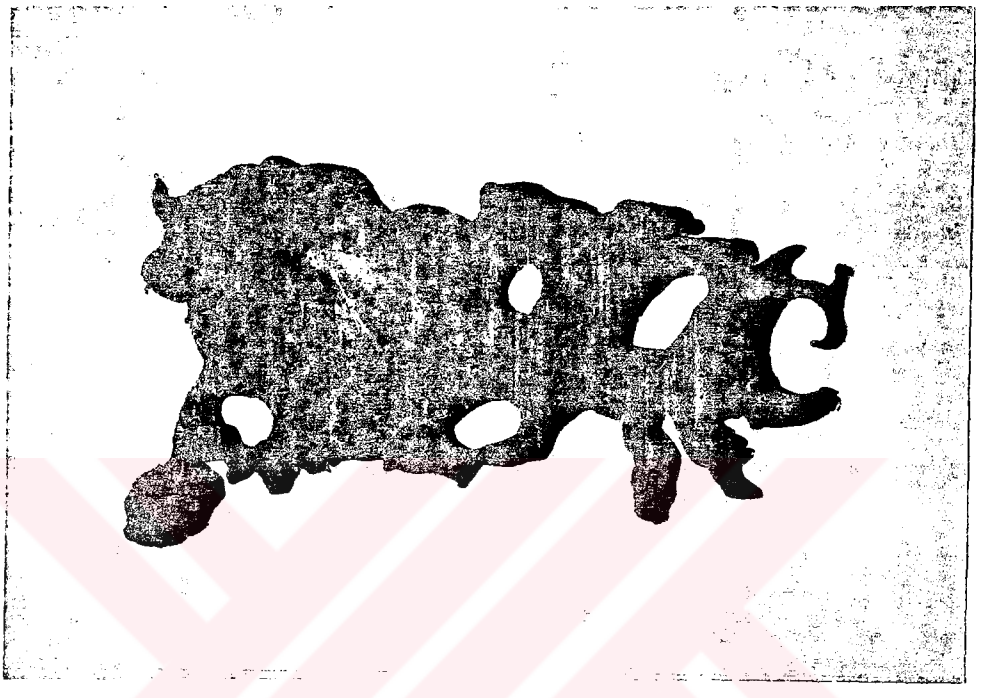

Fotoğraf 71: Saat

Örnek No:	20
Fotoğraf No:	71
Türü:	Saat
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	Buket sokak 58/15 Şose asfalt Keçiören-Ankara
Kaynağı:	Çetin Kargın
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	68x31
Kullanılan Malzeme:	Kösele, hazır metal çubuk, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Islatarak şekil verme, boyama
Desen Özelliği:	_
Rengi:	Koyu kahverengi

Kompozisyonu: Islatarak şekil verilen kösele parçasının bazı yerleri buruşturularak bazı yerleri de delinerek bir kompozisyon oluşturulmuştur. Saat sol tarafa yakın yerinde çıkıntılı yuvarlak form üzerine yerleştirilmiş ve kesilerek karışık bir kompozisyon oluşturulmuştur.

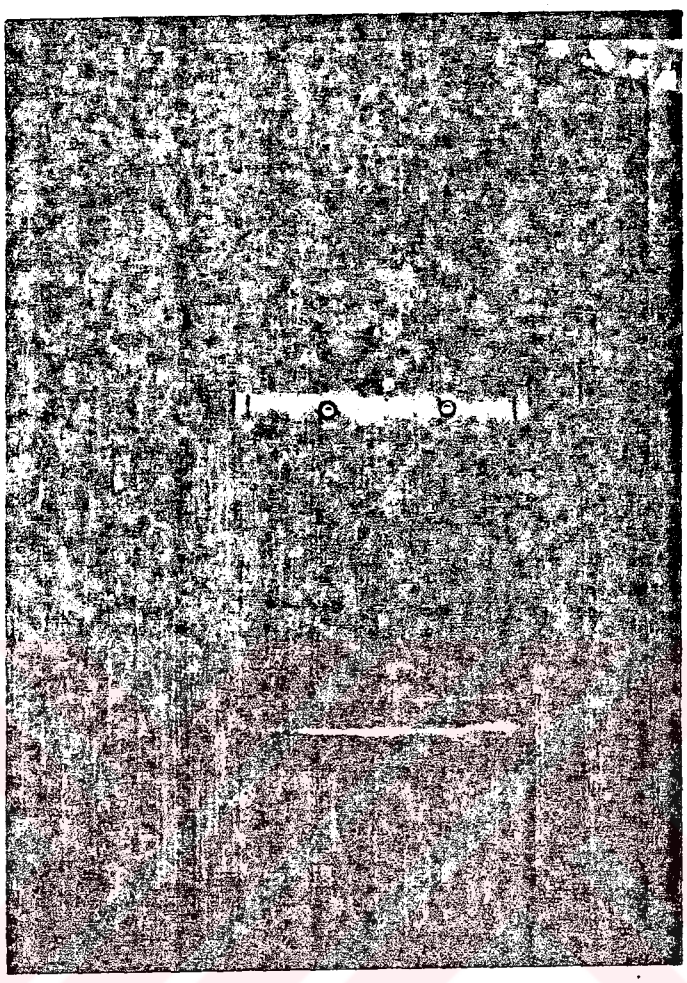

Fotoğraf 72: Saat

Örnek No:	21
Fotoğraf No:	72
Türü:	Saat
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Dikmen İlter Mah. Turkop Sitesi No: 14 Kat: 7 D Blok Dikmen-Ankara
Kaynağı:	Öztan Uçak
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksessuarı
Boyutları:	10x17 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kapalı zımba, hazır metal çubuk, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Islatarak şekil verme, boyama

Desen Özelliği:	_
Rengi:	Kahverengi
Kompozisyonu:	Dikdörtgen formlu saatin üt kısmı dışa kıvrımlı, alt kısmı ise içe kıvrımlı şekilde biçimlendirilmiştir. Renklendirme; açık ve koyu tonlamalarla boyanarak eski havası verilmek suretiyle oluşturulmuştur.

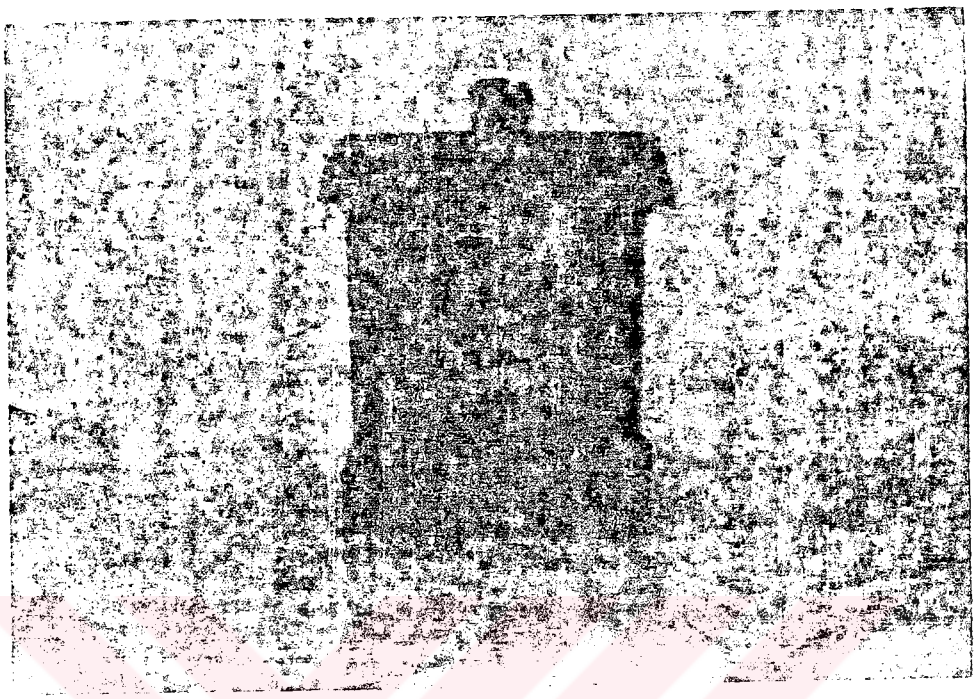

Fotoğraf 73: Saat

Örnek No:	22
Fotoğraf No:	73
Türü:	Saat
İnceleme Tarihi:	17.4.1995
Bulunduğu Yer:	Dikmen İlter Mah. Turkop Sitesi D 1. Blok No:14 Kat: 7 Dikmen-Ankara
Kaynağı:	Öztan Uçak
Kullanım Amacı	Fonksiyonel Ev Aksesuarı
Boyutları:	11x16 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, hazır metal çubuk, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey süslemede:	Islatarak şekil verme, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma
Desen Özelliği:	
Rengi:	Koyu kahverengi

Kompozisyonu: Dikdörtgen biçimli saatin alt ve üstündeki parçalar çıkıntılı olarak yapılmış tepesine yuvarlak form üzerinde tutacak kayış yapıştırılmıştır. Saat aksamı dikdörtgen olan orta yüzeyine yerleştirilmiştir.

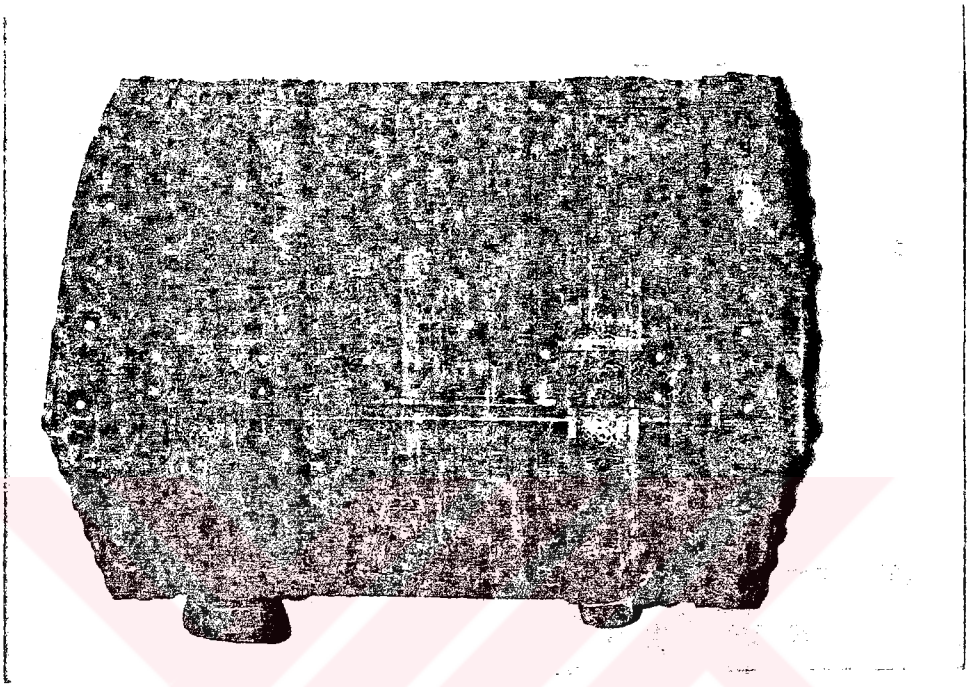

Fotoğraf 74: Sandık

Örnek No:	23
Fotoğraf No:	74
Türü:	Sandık
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Gesav (Geleneksel El sanatları Araştırma vakfı) Kireçli Sok. No: 6 Hisar-Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	en:39 cm. boy:25 cm. yükseklik:17 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, tahta kutu, kapalı zımba, toka, hazır metal kulp, derby, anilin boya

Uygulanan Teknik:

1. Yüzey süsleme:	Baskı, aplike, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma, kapalı zımba
Desen Özelliği:	Bitkisel
Rengi:	Kahverengi
Kompozisyonu:	Deri ile tüm yüzeyi kaplanan ahşap, kutu dikdörtgen formludur. Kutunun kapağı ve yan yüzeyleri bitkisel motiflerle bezelidir. Yine kutuyu çepeçevre kuşatan ve kapanmasını sağlayan şeritler zımba ile tutturularak, köprü görevi gören dikdörtgen şekillerden geçerek tokayla birleştirilmiştir. Kutunun kenarlarını çerçeveleyen yine bitkisel motiflerle bezeli şeritler, eşit aralıklarla zımbalanarak kutuya sabitlenmiştir. Pirinç tokalar ve kutunun iki yanında bulunan pirinç tutacaklar zımbalarla uyum içindedir.

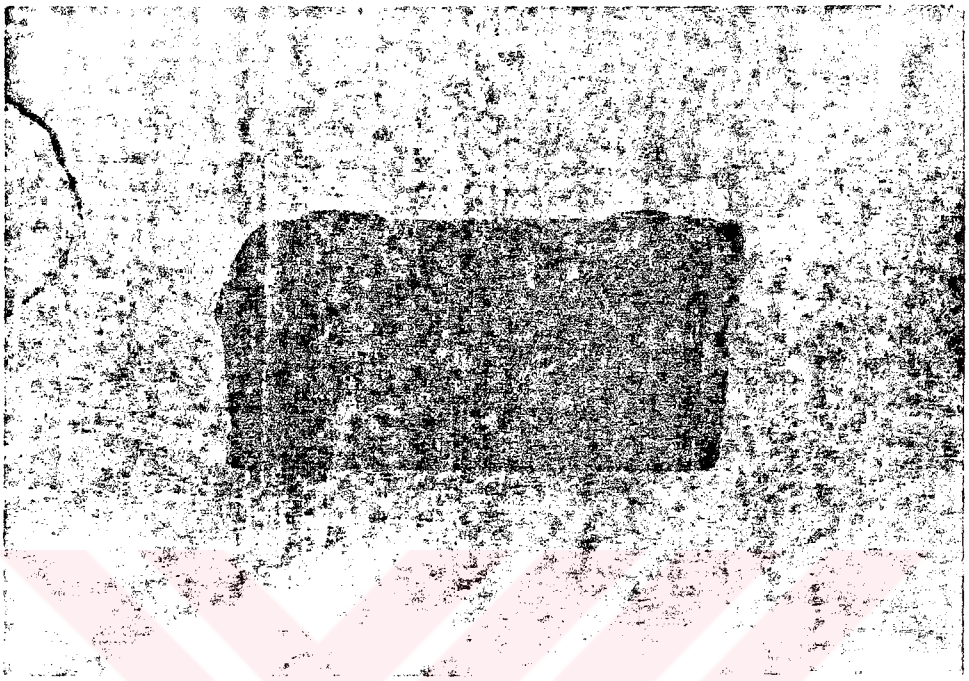

Fotoğraf 75: Sandık

Örnek No:	24
Fotoğraf No:	75
Türü:	Sandık
İnceleme Tarihi:	17.4.1995
Bulunduğu Yer:	Dikmen İlter Mah. Turkop Sitesi D 1 Blok No: 14 Kat: 7 Dikmen-Ankara
Kaynağı:	Öztan Uçak
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	En: 19 cm. Boy: 10 cm. Yükseklik: 8 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kapalı zımba, demir halka, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey süsleme:	Aplike, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma

Desen Özelliği:

Rengi: Kahverengi

Kompozisyonu: Dikdörtgen formlu kutu kapağı üzerinde 2 adet geometrik biçimli şerit bulunmaktadır. Kapağın bitim noktasında ovalimsi parça demir halkayla, kutunun alt tarafındaki üçgen parçayla bağlantılıdır. Bu parçaların üzerinde aralıklı olarak yerleştirilmiş kapalı zımba ile kutuya aplike edilmiştir. Kutu kahverengi boyanın yer yer açık ve koyu tonlarda boyanmasıyla eski görünüme sahiptir.

Fotoğraf 76: Kutu

Örnek No:	25
Fotoğraf No:	76
Türü:	Kutu
İnceleme Tarihi:	17.4.1995
Bulunduğu Yer:	Dikmen İlter Mah. Turkop Sitessi D 1 Blok No: 14 Kat:7 Dikmen-Ankara
Kaynağı:	Öztan Uçak
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	En: 15 cm. Boy: 17 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kapalı zımba, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey süsleme:	Aplike, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma, kapalı zımba
Desen Özelliği:	_
Rengi:	Kahverengi

Kompozisyonu:

Ters U biçimli kutu eski dolapları andıran görünümdedir. Kapak kanatları ince uzun şeritlerle, aralıklı dizilmiş 3 adet kapalı zımbayla birleştirilmiştir. Yine dolap koluda aynı şekilde şeritle kapalı zımba ile tutturulmuştur. Kutu yer yer açık ve koyu renkte boyanarak eski havası verilmiştir.

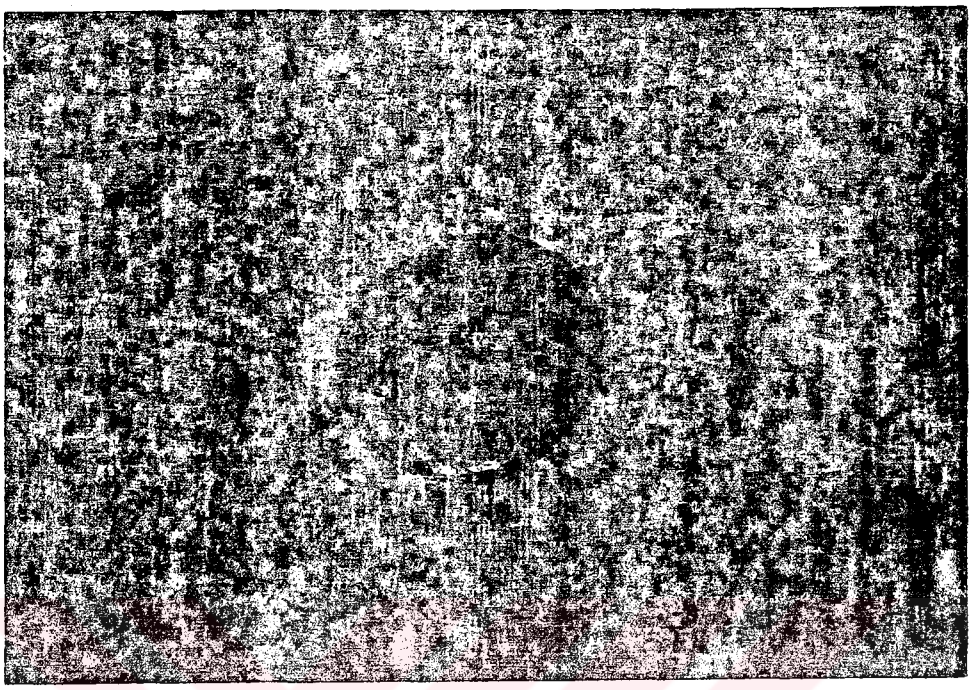

Fotoğraf 77: Mücevher kutusu

Örnek No:	26
Fotoğraf No:	77
Türü:	Mücevher kutusu
İnceleme Tarihi:	16.3.1995
Bulunduğu Yer:	Melody Hobby Atatürk Bulvarı Kök çarşısı 121/38 Kızılay-Ankara
Kaynağı:	Hilmi Katoğlu
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	8x8 cm. Yükseklik: 4,5 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, deri, kapalı zımba, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey süsleme:	Aplike, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma, kapalı zımba
Desen Özelliği:	Geometrik

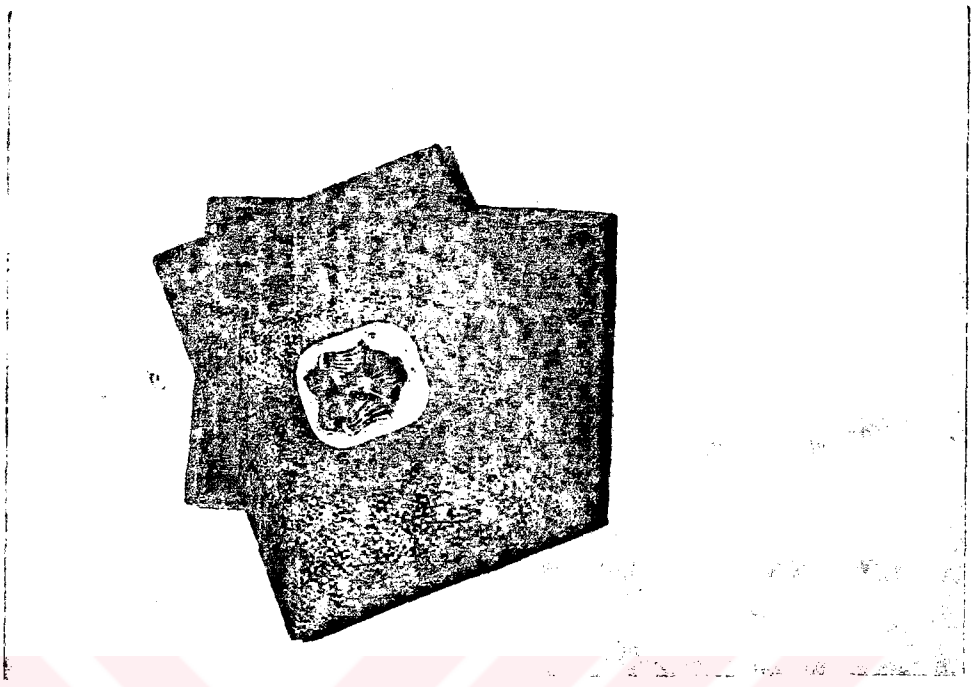

Fotoğraf 78: Kutu

Örnek No:	27
Fotoğraf No:	78
Türü:	Kutu
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	GESAV Geleneksel Türk El Sanatları Vakfı Kireçli Sok. No: 6 Hisar-Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	15x7 cm.
Kullanılan Malzeme:	Deri, mukavva, metal rozet, derby
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey süsleme:	Aplike
2. Birleştirmede:	Yapıştırma
Desen Özelliği:	
Rengi:	Hardal rengi
Kompozisyonu:	Dikdörtgen kutu deri ile kaplanmıştır. Kutu kapağının ortasına metal süs yerleştirilmiştir. İçi suni deri ile astarlanmıştır.

Fotoğraf 79: Ayna

Örnek No:	28
Fotoğraf No:	79
Türü:	Ayna
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Çeşni Türk El Sanatları Ertuğ Pasajı 88/44 Tunalı Hilmi-Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ey aksesuarı
Boyutları:	50x70 cm.

Kullanılan Malzeme:	Kösele, ahşap çerçeve, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey süsleme:	Baskı, boyama
2. Birleştirmede:	Yapıştırma
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Koyu kahverengi
Kompozisyonu:	Dikdörtgen formlu aynanın etrafı geometrik desenler baskı tekniği uygulanarak yapılmıştır .Geometrik şekillerden oluşan girift desen köşelerde üçgen olarak yapıştırılmış deri parçaları üzerine de aynı desen basılmıştır.

Fotoğraf 80: Abajur

Örnek No:	29
Fotoğraf No:	80
Türü:	Abajur
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	İSO Art Deko Karum İş Merkezi 21/326 Kavaklıdere-Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	24x22 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, makina kayışı, pirinç tel, toprak kap, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey süsleme:	Islatarak şekil verme, boyama
2. Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek telle birleştirme

Desen Özelliği:	–
Rengi:	Yeşil
Kompozisyonu:	Çömleğin bir yüzeyi deri ile kaplanmıştır. Derinin üzerine elde ıslatarak şekillendirilen bohça biçimindeki kare deri parçalarının yanları çarklı zımba ile delinip, pirinç tel ile birbirine tutturulmuştur. Kabarık kare deri parçaları gelişi güzel kimi yerde birbiri üzerine kimi yerde yan yana gelecek şekilde düzenlenmiş bir kompozisyon içermelidir.

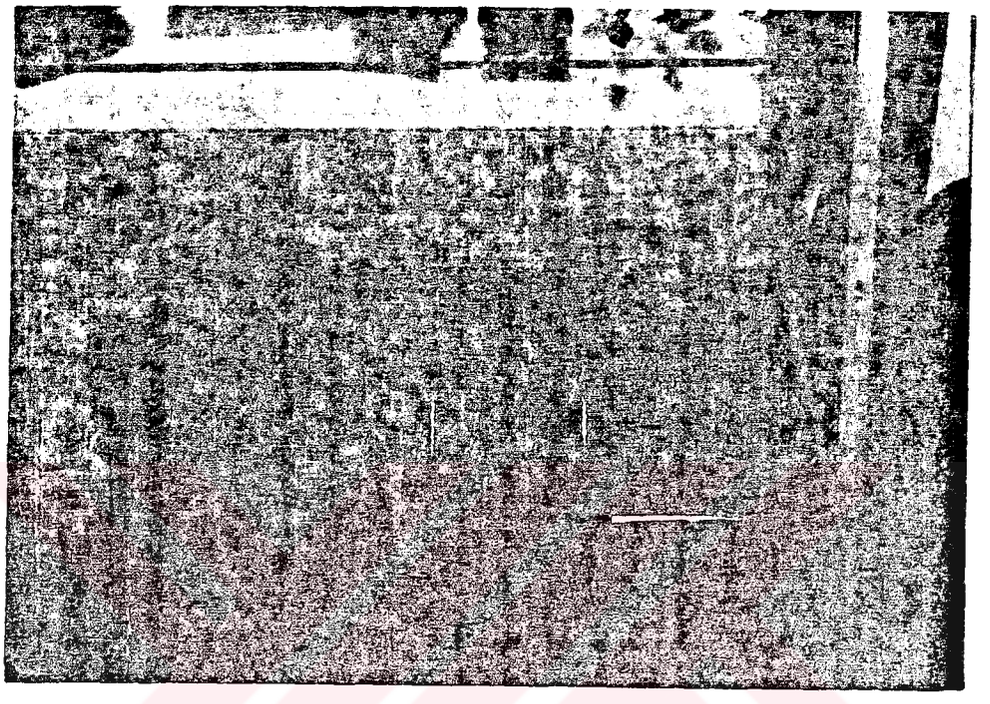

Fotoğraf 81: Büro Malzemesi

Örnek No:	30
Fotoğraf No:	81
Türü:	Büro Malzemesi
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	Buket Sok. 58/15 Şose Asfalt Keçiören-Ankara
Kaynağı:	Çetin Kargın
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı (Ev ve iş yerlerinde)
Boyutları:	–
Kullanılan Malzeme:	Kösele, mukavva, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Keserek işleme, linol işleme ve boyama
Desen Özelliği:	Bitkisel
Rengi:	Kahverenginin tonları, yeşil ve turuncu

Kompozisyonu: Bitkisel motif bordür biçiminde boyuna yerleştirilmiştir. Sembolik karanfil motifinin ters ve düz olarak tekrarlanmasıyla oluşan bir kompozisyondan ibarettir. Bordürün kenarları birkaç kez farklı renklerle konturlanmıştır.

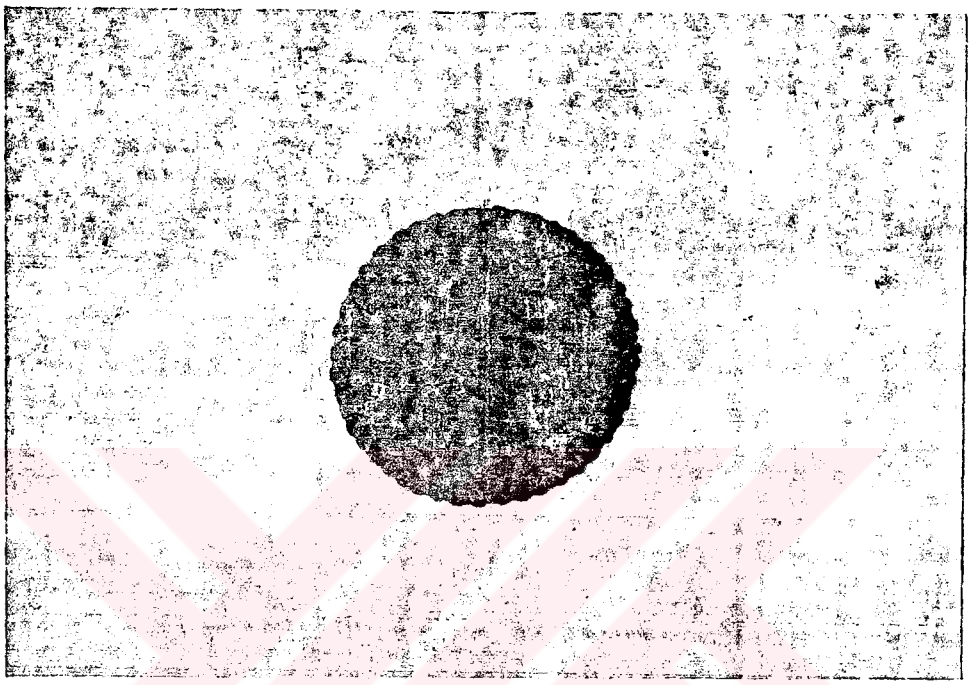

Fotoğraf 82: Bardak altlığı

Örnek No:	31
Fotoğraf No:	82
Türü:	Bardak altlığı
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	ISO Art Deko Karum iş merkezi 21/326 Kavaklıdere-Ankara
Kaynağı:	_
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	Çap: 8 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, sırım
Uygulanan Teknik:	Yakma
Desen Özelliği:	Sembolik hayvan motifi
Rengi:	Köselenin doğal rengi

Kompozisyonu:	Yuvarlak formun ortasına Truva atını sembolize ederek desen baskı tekniğiyle yapıştırılmıştır. Etrafı çarklı zımba ile delinerek sırımla sarılarak süslenmiştir.

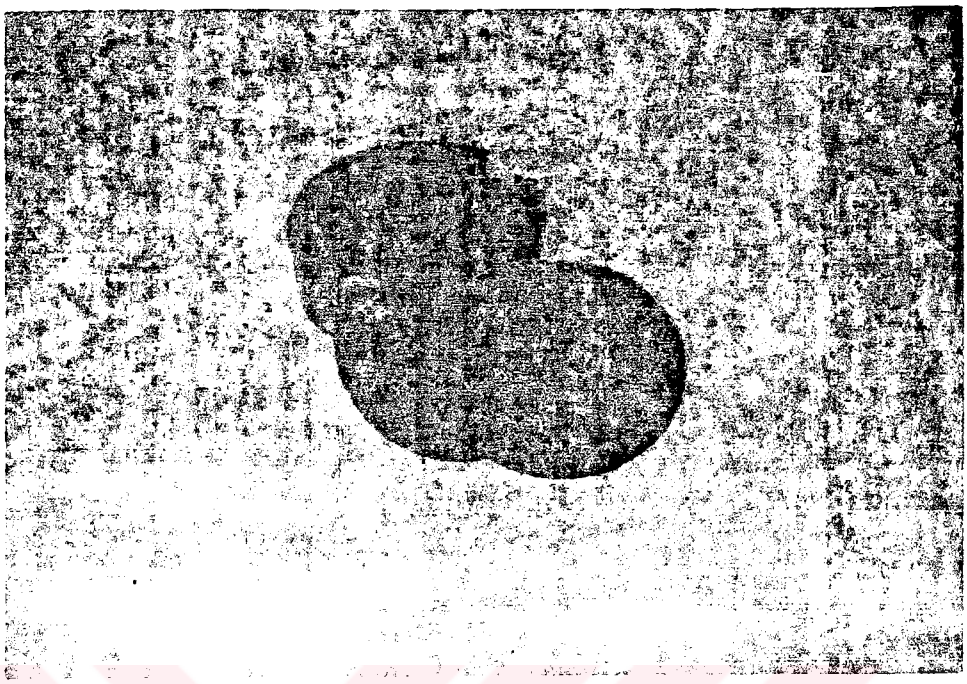

Fotoğraf 83: Bardak altlığı

Örnek No:	32
Fotoğraf No:	83
Türü:	Bardak altlığı
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Çeşni Türk El Sanatları Ertuğ pasajı 88/44 Tunalı Hilmi-Ankara
Kaynağı:	_
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	10x5 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kapalı zımba, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Aplike, keserek işleme, boyama
Desen Özelliği:	_
Rengi:	Kahverengi tonları
Kompozisyonu:	Yuvarlak formda olan kösele parçasının bir köşesine iki dikey eğik çizgi çizilmiş. Bu dikey çizgilerin ortasında belli aralıklarla 3 tane kapalı zımba basılmıştır.

Fotoğraf 84: Mask

Örnek No:	33
Fotoğraf No:	84
Türü:	Mask
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Ura Leather Güven Hanı No: 37 Samanpazarı-Ankara
Kaynağı:	Uğur Çalışkan
Kullanım Amacı	Dekorasyon (Ev ve iş yerlerinde).
Boyutları:	42x21 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Islatarak şekil verme, boyama
Desen Özelliği:	Kalpaklı Mask

Rengi:	Kızıl kahve
Kompozisyonu:	Orta yaşlı bıyıklı bir erkek yüzünün ifadelendirildiği mask, üst kısımda kalpak formunda şekillendirilmiş. Yüz ifadesi tersinden kabartılarak verilmiştir.

Fotoğraf 85: Mask

Örnek No:	34
Fotoğraf No:	85
Türü:	Mask
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	Buket Sok. 58/15 Şose Asfalt Keçiören-Ankara
Kaynağı:	Çetin Kargın
Kullanım Amacı	Dekorasyon (ev ve iş yerlerinde)
Boyutları:	43x45
Kullanılan Malzeme:	Kösele, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Islatarak şekil verme ve boyama
Desen Özelliği:	Mask
Rengi:	Koyu kahverengi

Kompozisyonu:

Çekik gözlü mask çalışmasında yanaklar şişkin, ağız küçük, alın çıkık bir biçimde şekillendirilmiştir. Bu şekiller top dokusuyla kabartılarak verilmiştir. Yüzün diğer kısımları buruşturularak, serbest biçimde bırakılmıştır.

Fotoğraf 86: Mask

Örnek No:	35
Fotoğraf No:	86
Türü:	Mask
İnceleme Tarihi:	17.5.1995
Bulunduğu Yer:	Dikmen İlter Mah. Turkop Sitesi D 1 Blok No: 14 Kat:7 Dikmen-Ankara
Kaynağı:	Öztan Uçak
Kullanım Amacı	Ev aksesuarı
Boyutları:	En: 30 cm., Boy: 49 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, anilin boya
Uygulanan Teknik::	Islatarak şekil verme, boyama
Desen Özelliği:	Mask ve çıplak kadın figürü

Rengi:	Kahverengi
Kompozisyonu:	Bazı bölümleri abartılı şekilde ön plana çıkartılmıştır. Sakallı yüz, başının üzerinde bir kaide taşıyan çıplak kadın figürü ile bütünleştirilmiştir.

Fotoğraf 87: Duvar panosu

Örnek No:	36
Fotoğraf No:	87
Türü:	Duvar panosu
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Ura Leather Güven Han No: 37 Samanpazarı-Ankara
Kaynağı:	Uğur Çalışkan
Kullanım Amacı	Ev aksesuarı
Boyutları:	12x20 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, peluş, tahta çerçeve, kapalı zımba, derby
Uygulanan Teknik:	Islatarak şekil verme

Desen Özelliği:	İnsan yüzü (mask)
Rengi:	Köselenin doğal rengi
Kompozisyonu:	Dikdörtgen formlu ahşap yüzey üzerine alt ve üst olmak üzere iki insan yüzü(mask) çalışılmıştır. Kürkle saç şekli verilen yüzlerde asık bir ifade görülmektedir.

Fotoğraf 88: Şaraplık

Örnek No:	37
Fotoğraf No:	88
Türü:	Şaraplık
İnceleme Tarihi:	17.4.1995
Bulunduğu Yer:	Dikmen İlter mah. Turkop Sitesi D1 Blok 7. kat Dikmen-Ankara
Kaynağı:	Öztan Uçak
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	42x17 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, naylon iplik, anilin boya

Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey süsleme:	Islatarak şekil erme, boyama
2. Birleştirmede:	Elde makine dikişi
Desen Özelliği:	İnsan figürü
Rengi:	Kahverengi
Kompozisyonu:	Duvara asılmak amacıyla yapılan şaraplığın formu şişeye uygun biçimde yapılmıştır. Ortada şarap şişesinin oturtulacağı yer bulunmaktadır. Sağ yanında mask çalışması yapılmıştır. (Çıplak kadın vücudu) En alt kısmında ise kösele çeşitli yerlerinden büzülerek bırakılmıştır.

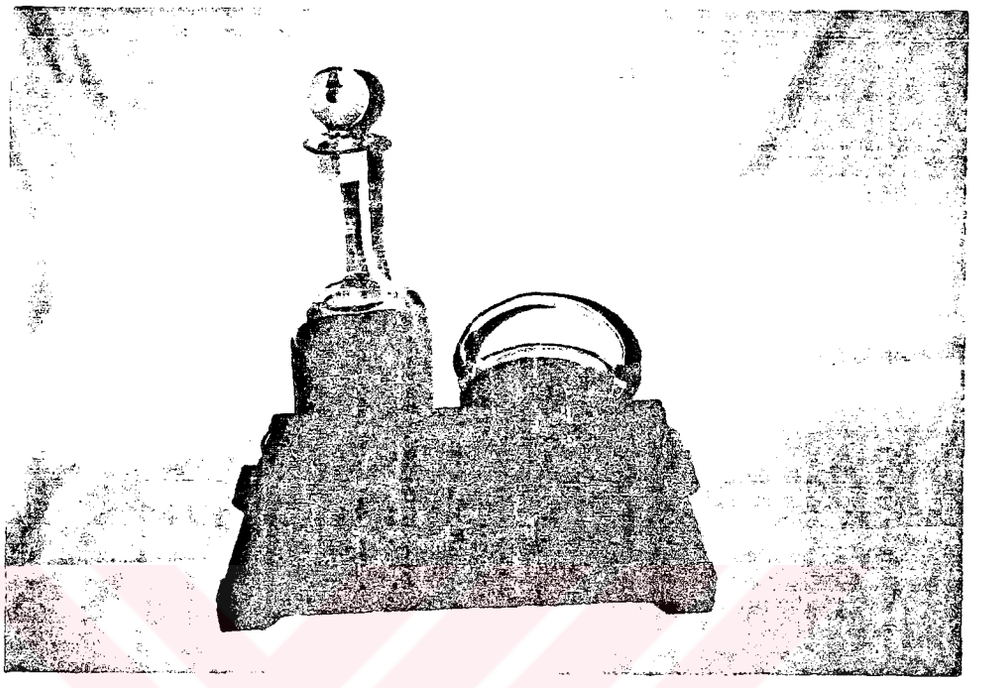

Fotoğraf 89: Likör takımı

Örnek No:	38
Fotoğraf No:	89
Türü:	Likör takımı
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Çeşni Türk El Sanatları Ertuğ Pasajı 88/44 Tunalı Hilmi-Ankara
Kaynağı:	_
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	_
Kullanılan Malzeme:	Kösele, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Baskı ve boyama
Desen Özelliği:	Geometrik motif
Rengi:	Koyu kahverengi
Kompozisyonu:	Likör takımı üzerindeki kompozisyon geometrik motiflerden oluşmuştur. Bu desen Selçuklu dönemine ait geçme

notifidir. Likör takımında bu geçme kompozisyonu bardaklarda ince şerit halinde, buzlukta kalın şerit halinde, şişede ise verev olarak kalın şeritler halinde yerleştirilmiştir.

Fotoğraf 90: Kül tablosu

Örnek No:	39
Fotoğraf No:	90
Türü:	Kül tablası
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Çeşni Türk El Sanatları Ertuğ pasajı 88/44 Tunalı Hilmi/Ankara
Kaynağı:	_
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	10x10 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, cam kültablası, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Baskı ve boyama
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Koyu kahverengi
Kompozisyonu:	Selçuklu döneminde görülen geçme motifiyle oluşturulmuş desen kültablasının etrafını çepeçevre kuşatmıştır.

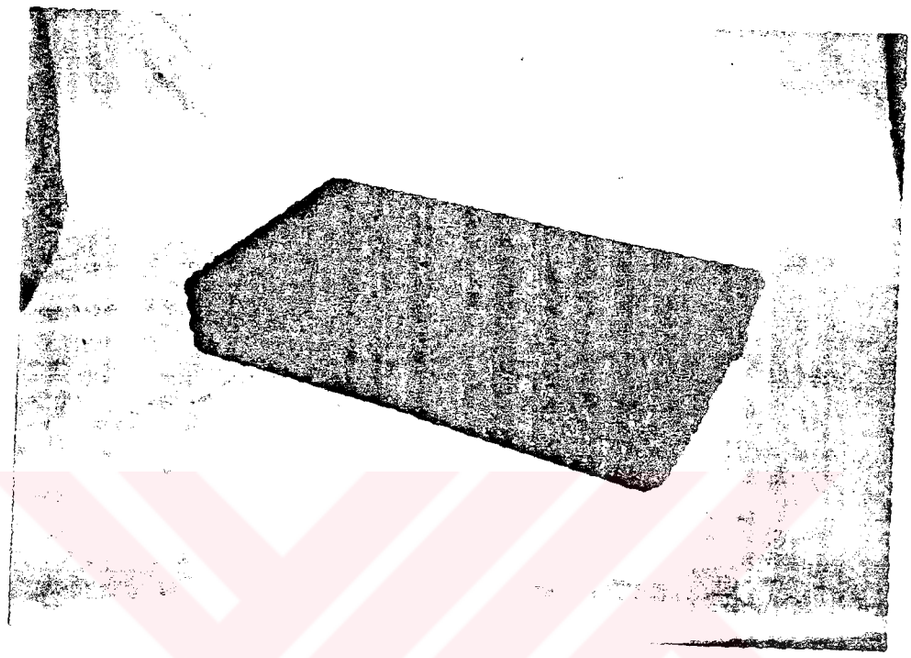

Fotoğraf 91: Tavla takımı

Örnek No:	40
Fotoğraf No:	91
Türü:	Tavla takımı
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Çeşni Türk El Sanatları Ertuğ Pasajı 88.44 Tunalmı Hilmi/Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	20.5x38.5 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, ahşap tavla takımı, kapalı zımba, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Baskı, boyama
Desen Özelliği:	Bitkisel
Rengi:	Koyu kahverengi

Kompozisyonu: Tavlanın kapağında, sol üst ve sağ alt köşesinde yer alan bitkisel motifde kapağın köşelerinde büyük bir çiçek ve yanlara doğru uzanan dallar ve yapraklarla tamamlanmıştır. Tavlanın ağız kısmı ve taban kenarları kapalı zımbalarla süslenmiştir.

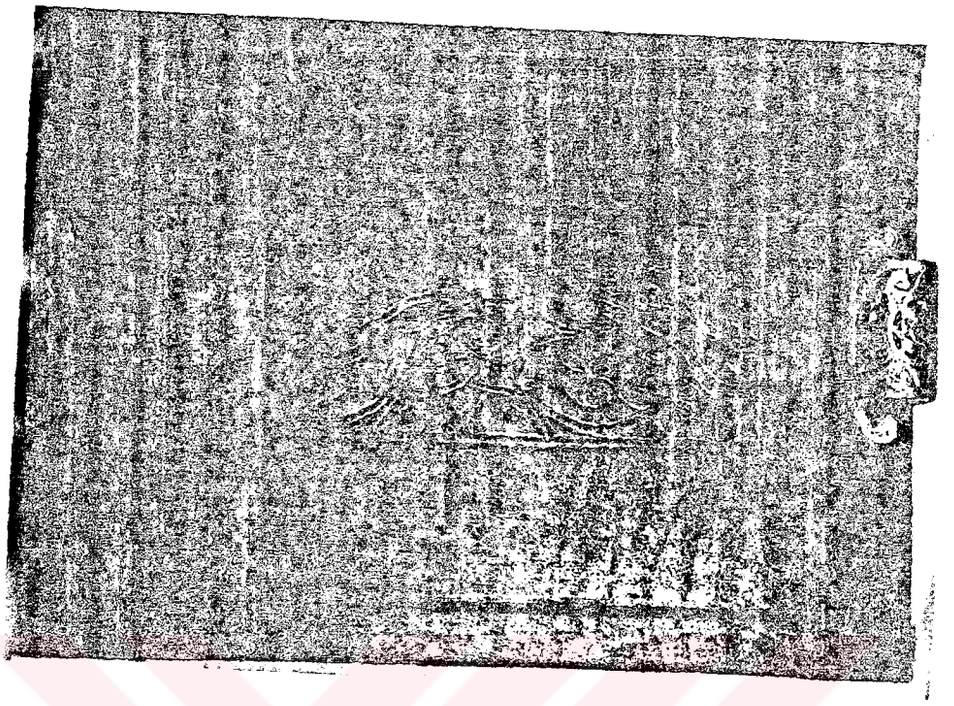

Fotoğraf 92: Tepsi

Örnek No:	41
Fotoğraf No:	92
Türü:	Tepsi
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Çeşni Türk El Sanatları Ertuğ Pasajı 88/44 Tunalı Hilmi/Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	40x25 cm.
Kullanılan Malzeme:	Deri, ahşap, pirinç kulp, derby, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Baskı, boyama,
Desen Özelliği:	Bitkisel
Rengi:	Koyu kahverengi
Kompozisyonu:	Dikdörtgen şeklinde hazırlanmış bordür içerisine simetrik bir desen yerleştirilmiştir. Bu desenin ortasında geçme kompozisyonu

kullanılmıştır. Kenarlarında rumi kompozisyonuna, geçme motifi bitimine yerleştirilen tepelik ve orta bağ motifiyle tamamlanmıştır. Tepsinin iki yanına pirinç tutacak yerleri sabitlenmiştir.

Fotoğraf 93: Amerikan servis

Örnek No:	42
Fotoğraf No:	93
Türü:	Amerikan servis
İnceleme Tarihi:	16.3.1995
Bulunduğu Yer:	Melody Hobby Kök Çarşısı 121/38 Atatürk B. Kızılay-Ankara
Kaynağı:	Hilmi Katoğlu
Kullanım Amacı	Fonksiyonel ev aksesuarı
Boyutları:	31.5x26 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Baskı ve boyama
Desen Özelliği:	Bitkisel
Rengi:	Kahverengi, yeşil, bordo, siyah

Kompozisyonu: Dikdörtgen formlu Amerikan servis sol alt ve sağ üst köşesine yerleştirilen bitkisel motif köşelerde çiçek ve kıvrım dallar ve yapraklar kullanılmıştır. Desen baskı tekniği uygulanarak verilmiş ve çeşitli renkte boyalarla renklendirilmiştir.

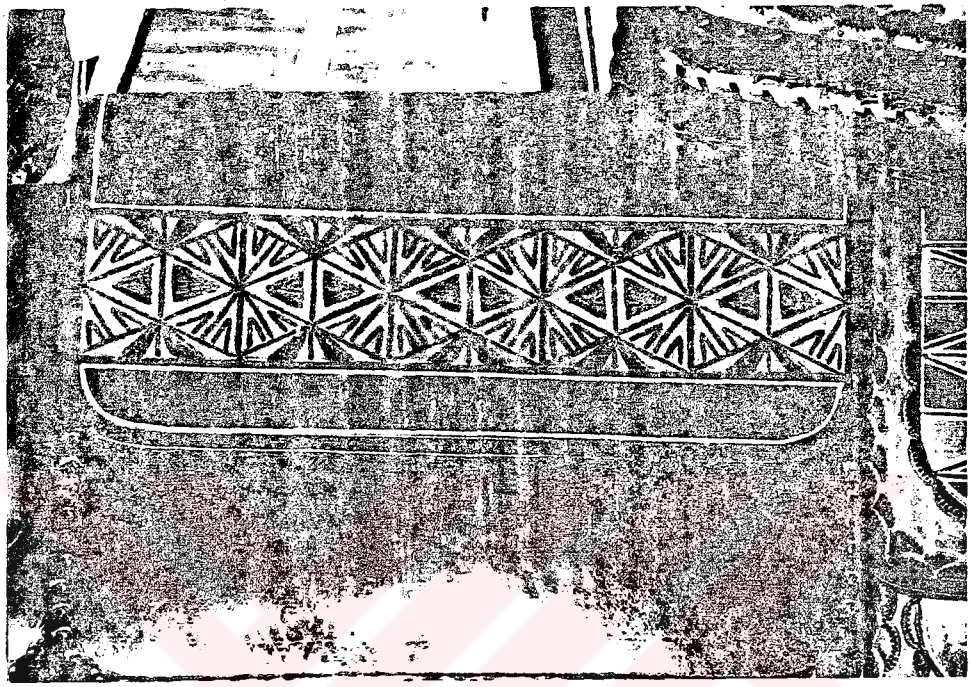

Fotoğraf 94: Çanta

Örnek No:	43
Fotoğraf No:	94
Türü:	Çanta
İnceleme Tarihi:	16.3.1995
Bulunduğu Yer:	Halı Sarayı, Ziya Gökalp cad. 20/A Kızılay-Ankara
Kaynağı:	Alleaddin Yantıra
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	31 cm.
Boyu:	24 cm.
Körük Yüksekliği:	7 cm.
Sap Uzunluğu:	92 cm.

Kullanılan Malzeme:	Kösele, Anilin boya, floş iplik, demir halka, çanta tokası, fermajup
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Linol işleme, boyama
2. Birleştirmede:	Elde çapraz birleştirme
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Koyu kahverengi, hardal, siyah, beyaz
Kompozisyonu:	Çantanın kapağında yer alan geometrik desen paralel formda yerleştirilmiş altıgen motifin yan yana tekrarlanmasıyla elde edilen bordürden oluşmaktadır. Altıgenlerin içindeki üçgen düzenlemelerle oluşmuş bir kompozisyondan ibarettir. Çantanın kapağını süsleyen geometrik bordür kapağın alt kenarına yakın ve paralel formda yerleştirilmiştir. Çantanın kenarları linol bıçağı ile siyah kontur çekilmiştir. Çantanın yarısına kadar uzanan kapak kısmı siyah beyaz olmak üzere çift kontürle sınırlanmıştır. Kösele çanta kenarlarının çarklı zımba ile delinip elde birleşmesinden kaynaklanan özel bir görüntüye sahiptir.

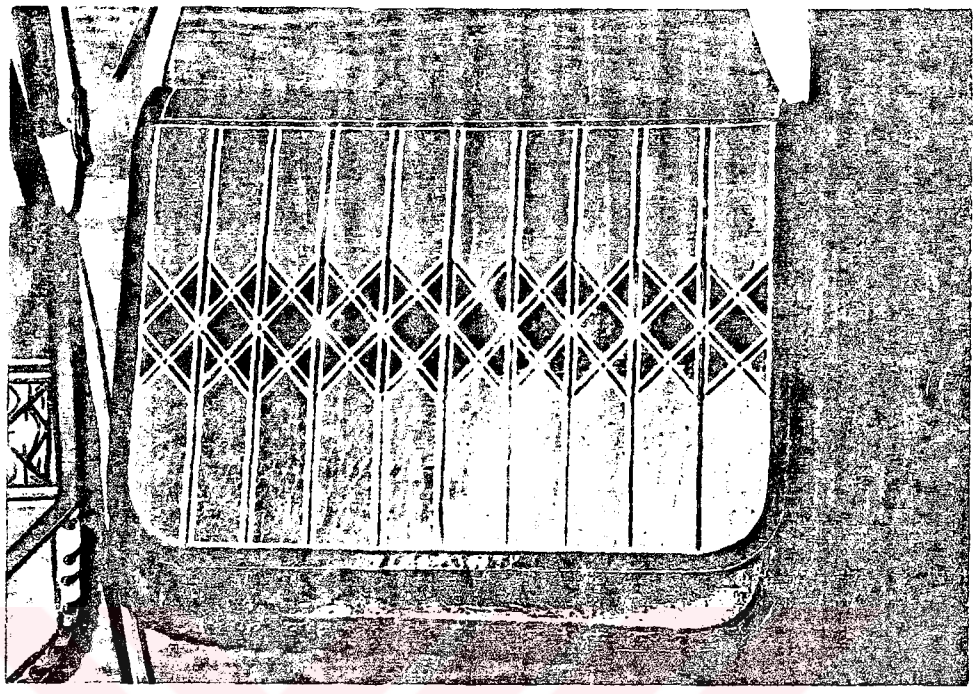

Fotoğraf 95: Çanta

Örnek No:	44
Fotoğraf No:	95
Türü:	Çanta
İnceleme Tarihi:	16.3.1995
Bulunduğu Yer:	Halı Sarayı, Ziya Gökalp cad. 20/A Kızılay-Ankara
Kaynağı:	Alleaddin Yantıra
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	27 cm.
Boyu:	21 cm.
Körük Yüksekliği:	4 cm.
Sap Uzunluğu:	85 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, anilin boya, floş iplik, demir halka, çanta tokası, fermajup

Uygulanan Teknik:

1. Yüzey Süslemede: Linol işleme, boyama

2. Birleştirmede: Çarklı zımba ile delerek elde filoş iplikle çapraz birleştirme

Desen Özelliği: Geometrik

Rengi: Koyu kahverengi, ssiyah, bordo, beyaz

Kompozisyonu:

Kare bir yüzey oluşturan desen birbirini takip eden karelerin ortasından beyaz, siyah ve beyaz dikey çizgilerle birbirinden ayrılmıştır. Ortadaki kareler bordo üzerindeki çizgilerin böldüğü üçgenler ise siyah renklidir.

Dikdörtgen formlu çantanın kenarları siyah, çantanın kapak kısmı ise yine siyah ve beyaz olmak üzere çift konturludur. Çantanın parçaları siyah filoş ile verev birleştirme tekiniği kullanılarak oluşturulmuştur.

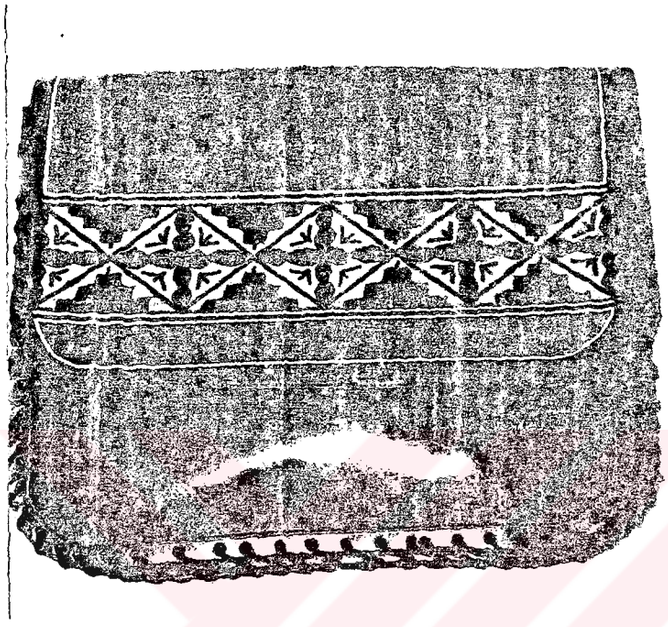

Fotoğraf 96: Çanta

Örnek No:	45
Fotoğraf No:	96
Türü:	Çanta
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Gün Deri Balıkçıoğlu Çarşı 6/75 Sıhhıye-Ankara
Kaynağı:	Fazıl Gündüz
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	25 cm.
Boyu:	19 cm.
Körük Yüksekliği:	4.5 cm.
Sap Uzunluğu:	90 cm.

Kullanılan Malzeme:	Kösele. floş iplik, demir halka, kapalı zımba, fermajup, toka, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Keserek işleme, linol işleme, boyama
2. Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek elde filoş iplikle verev birleştirme
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Kahverengi, köselenin doğal rengi, siyah, beyaz

Kompozisyonu:

Çanta kapağında yer alan geometrik desende kare şekillerin içerisine yaprak şeklindeki motifler yerleştirilmiştir. Bunların boşluğuna üçlü çizgiler çekilmiştir. Desenin kenarları linol bıçağı ile beyaz konturla çevrelenmiştir. Yanyana sıralanmış paralel formun tekrarından oluşan, dış ara boşluklara simetrik konumlu kenarları olan basamaklı üçgenler yerleştirilmiştir.

Dikdörtgen formlu çantanın kenarları siyah konturludur. Çanta kapağının bitim noktasına yakın kısmına yerleştirilen geometrik bordürün çevresi de 2 kez konturlanmıştır. Dışta kalan çizgi siyah, içteki çizgi ise beyaza boyanarak çerçevelenmiştir. Çanta parçaları çarklı zımba ile delinerek elde birleştirilmiştir.

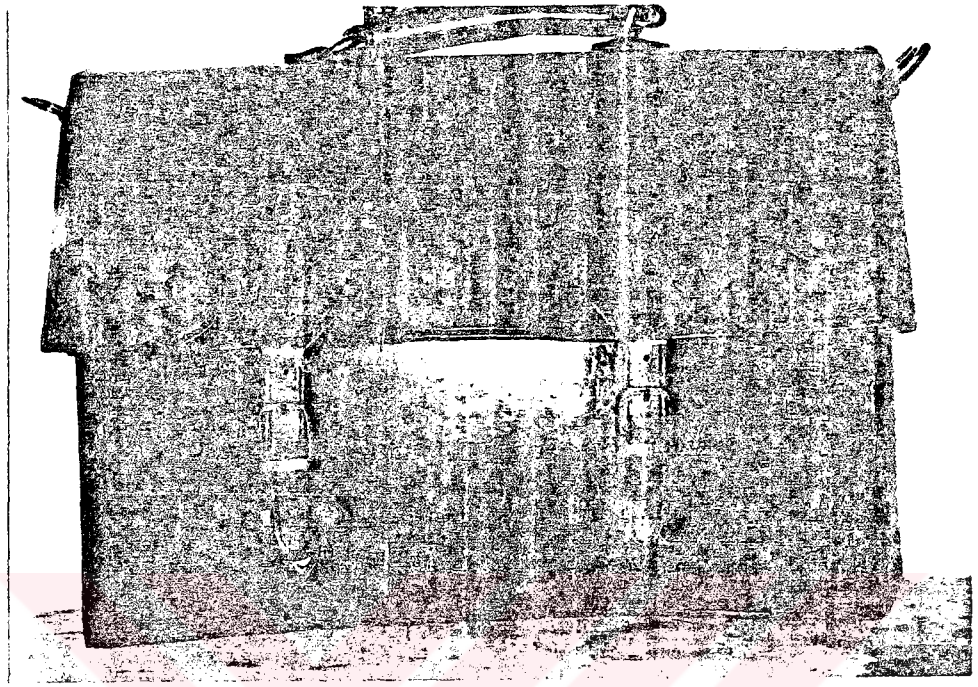

Fotoğraf 97: Evrak çantası

Örnek No:	46
Fotoğraf No:	97
Türü:	Evrak çantası
İnceleme Tarihi:	16.3.1995
Bulunduğu Yer:	Melody Hobby Atatürk Bulvarı Kök çarşısı 121/38 Kızılay-Ankara
Kaynağı:	Hilmi Katoğlu
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	44 cm.
Boyu:	22 cm.
Körük Yüksekliği:	12 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, deri, çanta tokası, demir halka, naylon iplik, kapalı zımba,fermajup, anilin boya

Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Keserek işleme, aplike, boyama
2. Birleştirmede:	Makina dikişi, kapalı zımba
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Koyu kahverengi, kahverengi, yeşil kırmızı
Kompozisyonu:	

Çanta kapağının kenarlarındaki geometrik parçalar makina dikişiyle aplike edilmiş ve üzerine kilim deseni çizilip oyularak boyanmıştır. Yine çantanın kapanmasını sağlayan geometrik biçimli şeritler de kapağa aplike edilerek tokayla birleştirilmiştir. Çanta parçaları makine dikişiyle tutturulmuştur. Çantada bir kısa sap bir de yan körüklerin üzerinden çıkan uzun sap bulunmaktadır.

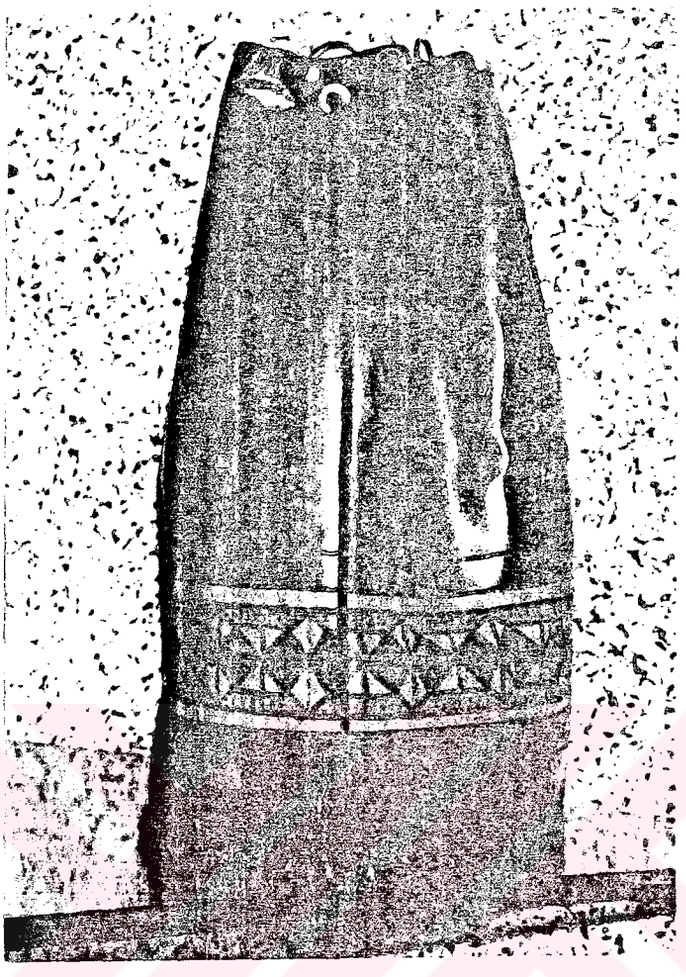

Fotoğraf 98: Torba çanta

Örnek No:	47
Fotoğraf No:	98
Türü:	Torba çanta
İnceleme Tarihi:	17.4.1995
Bulunduğu Yer:	Dergah Tunalı Hilmi cad. Ertuğ Pasajı No:88/75 Kavaklıdere-Ankara
Kaynağı:	Hasan Elçi
Kullanım Amacı	Fonksiyonel Giyim Aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	29 cm.
Boyu:	42 cm.
Körük Yüksekliği:	18 cm.

Kullanılan Malzeme:	Kösele, sırım, açık ve kapalı zımba, demir halka, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Linol işleme, boyama
2. Birleştirmede:	Çarklı zımba ile elde sırımla düz dikiş
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Koyu kahverengi, kızıl, turuncu, sarı, siyah
Kompozisyonu:	

Eşkenar dörtgenlerin oluşturduğu desende eşit aralıklı paralel çizgilerin birbirini dik açıyla kesmesinden oluşan küçük üçgenler meydana gelmiştir. Eşkenar dörtgenlerin üst ve alt kısımlarında yer alan iki sıra halindeki konturların içleri de kısa çizgilerin tekrarından oluşmuştur.

Silindir formlu çantanın taban kısmına yerleştirilmiş geometrik bordür. İki sıra bir kalın diğeri daha ince olmak üzere ssiyah kontur geçilmiştir. Çantanın ağız kısmı çarklı zımba ile delinerek ve sırımla oluşturulmuştur.

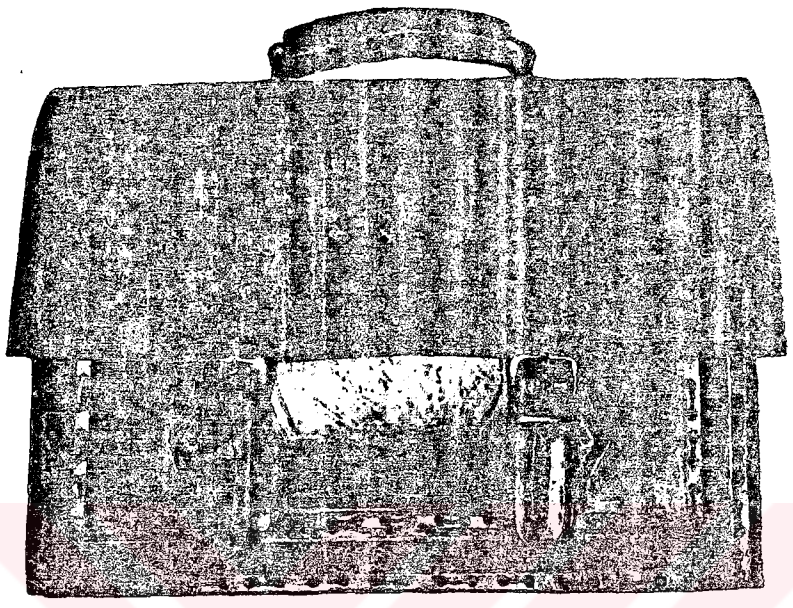

Fotoğraf 99: Evrak çantası

Örnek No:	48
Fotoğraf No:	99
Türü:	Evrak çantası
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Lee Lesther Güven Han no: 25 Samanpazarı-Ankara
Kaynağı:	Aleaddin Yantıra
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	34 cm.
Boyu:	27 cm.
Körük Yüksekliği:	8 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, çanta tokası, merserize iplik, demir halka, sırım, anilin boya

Uygulanan Teknik:

1. Yüzey Süslemede: Aplike, linol işleme, boyama,

2. Birleştirmede: Çarklı zımba ile elde sırımla oyulgama

Desen Özelliği: Geometrik

Rengi: Kahverengi tonu

Kompozisyonu:

Dikdörtgen formlu çanta iki gözden oluşmuştur. İkinci göz çantanın önünde daha kısa ve küçüktür. Çantanın kapağı üzerinden getirilen geometrik şekilli 2 şerit parçası tokayla birleştirilerek kapatılmıştır. Çantanın ön cebi ve parçaları çarklı zımba ile delinerek merserize iplik kullanılarak elde düz dikiş tekniğiyle birleştirilmiştir.

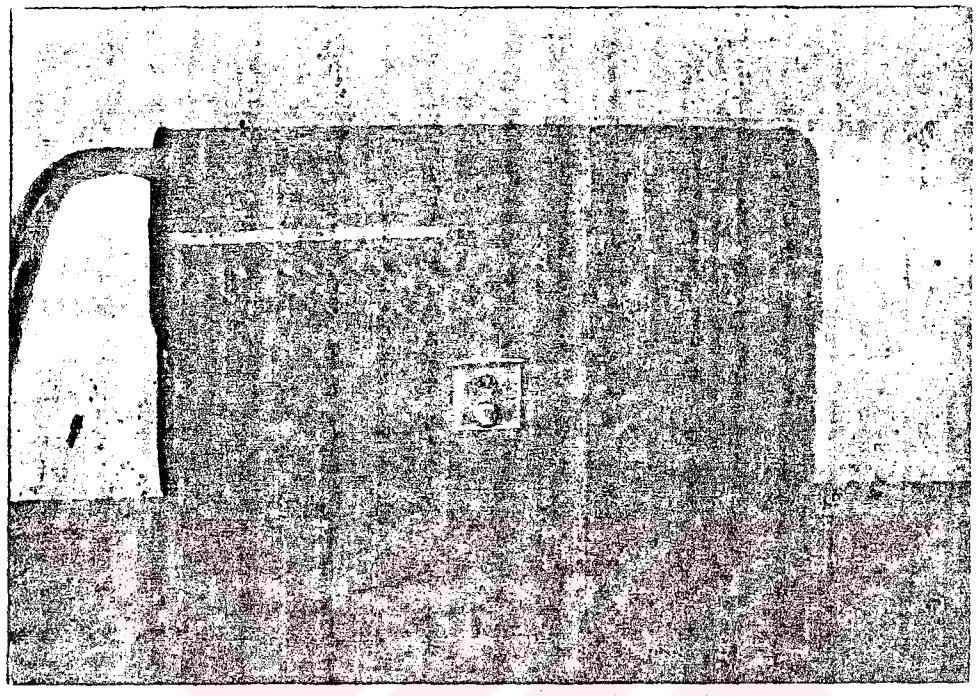

Fotoğraf 100: Erkek Portföy

Örnek No:	49
Fotoğraf No:	100
Türü:	Erkek Portföy
İnceleme Tarihi:	16.3.1995
Bulunduğu Yer:	Melody Hobby Atatürk Bul. Kök Çarşısı 121/38 Kızılay-Ankara
Kaynağı:	Hilmi Kataloğu
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	22 cm.
Boyu:	11 cm.
Körük Yüksekliği:	6 cm.
Kullanılan Malzeme:	Deri, astarlık deri, mukavva, naylon iplik, metal çanta kilidi, demir halka, kapalı zımba

Uygulanan Teknik:

1. Yüzey Süslemede: Baskı, aplike

2. Birleştirmede: Makine dikişi

Desen Özelliği: Geometrik

Rengi: Açık ve koyu kahverengi

Kompozisyonu:

Çanta kapağının bitim noktasında yer alan bordür biçimindeki geometrik desen, yatay dikdörtgenlerin tekrarıyla oluşturulmuştur. Dikdörtgen formlu erkek portrföyü kahverengidir. Kapağın bitim noktasına yakın yerinde bulunan geometrik bordür parçası ise koyu kahverengi deri ile kapağa aplike edilmiştir. Desen baskı tekniği ile oluşturulmuştur. Kapağın ağız kısmı kilit sistemi ile tamamlanmış olup kenarları makina dikişiyle birleştirilmiştir. Ayrıca çantanın sol yanından kayış çıkartılarak sap kısmı oluşturulmuştur.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

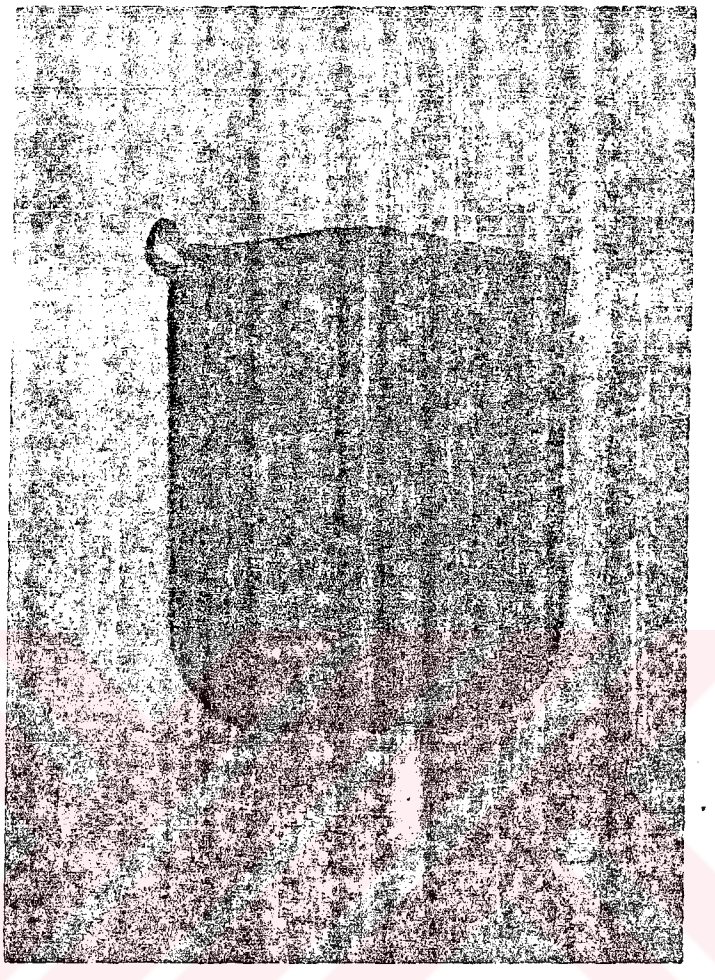

Fotoğraf 101: Çanta

Örnek No:	50
Fotoğraf No:	101
Türü:	Çanta
İnceleme Tarihi:	17.4.1995
Bulunduğu Yer:	Dikmen İlker mah. Turkop sitesi D1 Blok No: 14 Kat:7 Dikmen-Ankara
Kaynağı:	Öztan Uçak
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	14 cm.
Boyu:	17 cm.
Körük Yüksekliği:	4 cm.

Kullanılan Malzeme:	Kösele, floş iplik, demir halka, fermajup, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Islatarak şekil verme, boyama
2. Birleştirmede:	Elde makina dikişi
Desen Özelliği:	İnsan yüzü (mask)
Rengi:	Koyu kahverengi
Kompozisyonu:	Dikdörtgen formlu çanta kapağında insan yüzü çalışması yapılmıştır. Bu mask çalışmasında yaşlı bir insan ifadesi görülmektedir. Sakallı, asık suratlı, büyük burunlu ve kasvetli bir yaşlıyı andırmaktadır. Çantanın kenarları makina dikişiyle elde birleştirilmiştir.

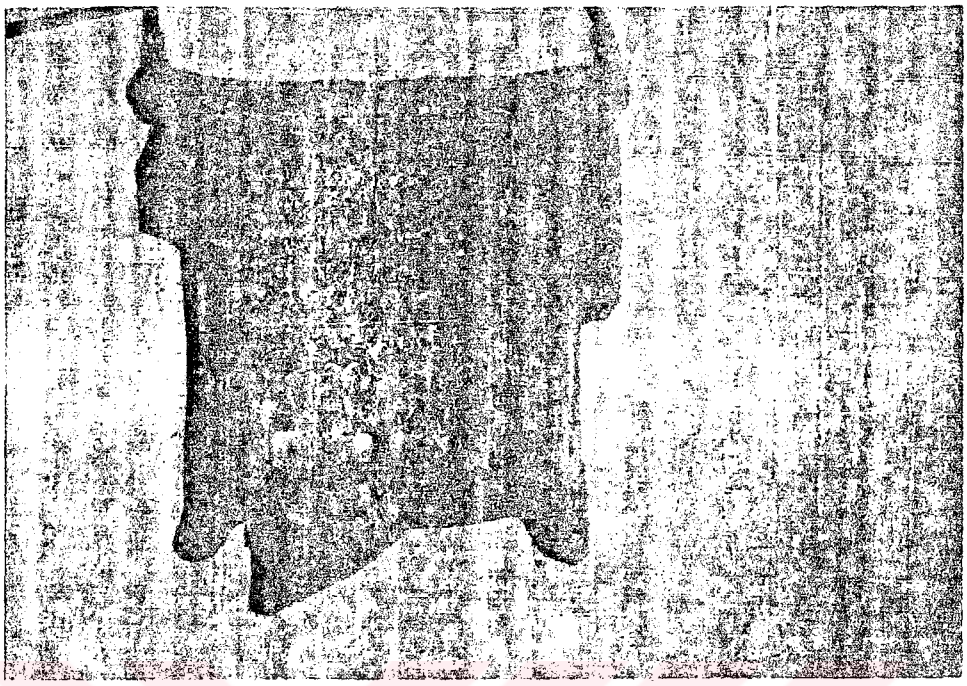

Fotoğraf 102: Çanta

Örnek No:	51
Fotoğraf No:	102
Türü:	Çanta
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Ura Leather Güven hanı no:37 Samanpazarı-Ankara
Kaynağı:	Uğur Çalışkan
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	18 cm.
Boyu:	22 cm.
Sap Uzunluğu:	92 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, merserize ip, demir halka, fermajup, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Baskı ve boyama
2. Birleştirmede:	Elde makina dikişi

Desen Özelliği:	Stilize hayvan figürleri
Rengi:	Kahverengi
Kompozisyonu:	Dikdörtgen biçimli çantanın kapağı köselenin doğal haliyle bırakılmıştır. Kapağın yüzeyinde yer alan sitilize hayvan figürü Anadolu Selçuklu döneminden esinlenerek baskı tekniği uygulanarak yapılmıştır. Çantanın kenarları makina dikişiyle elde birleştirilmiştir.

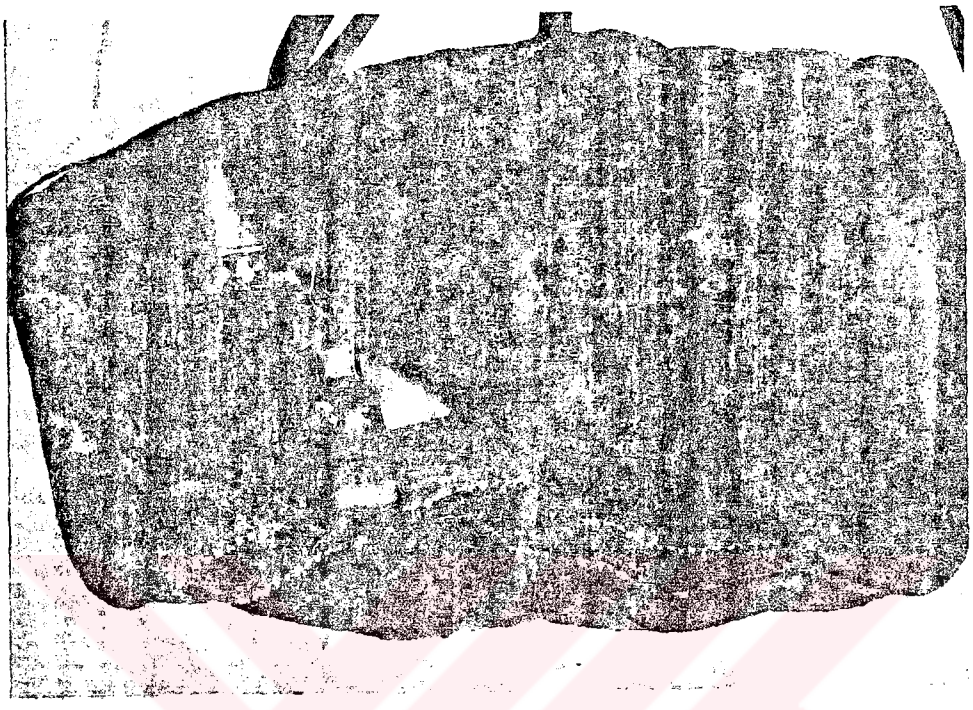

Fotoğraf103: Çanta

Örnek No:	52
Fotoğraf No:	103
Türü:	Çanta
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Galeri C Tunalı Hilmi Ertuğ Pasajı 88/77 Kavaklıdere-Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	98 cm.
Boyu:	47 cm.
Yan parçalar:	20 cm.
Kullanılan Malzeme:	Cicim, kösele, astarlık kumaş, naylon iplik, kapalı zımba, demir halka, fermuar

Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey sülemede:	Aplike, boyama
2. Birleştirmede:	Makina dikişi ve elde düz dikiş
Desen Özelliği:	Dokumada: geometrik
Rengi:	Deride; koyu kahverengi Dokumada; kırmızı, bej, sarı, beyaz, kahverengi
Kompozisyonu:	Silindir şeklindeki çantanın körükleri yuvarlak, sap ve fermuar kısmı köseleden oluşmaktadır. Diğer yüzeyi dokumayla kaplıdır. İki malzeme birbirine makine dikişiyle birleştirilerek aplike edilmiştir. Fermuar kısmının yanları aralıklı olarak delinerek sırımla düz dikiş tekniği ile yapılmıştır. Saplar metal tokayla çantaya tutturulmuştur.

Fotoğraf 104: Çanta

Örnek No:	53
Fotoğraf No:	104
Türü:	Çanta
İnceleme Tarihi:	16.3.1995
Bulunduğu Yer:	Halı Sarayı Ziya Gökalp cad. 20/a Kızılay-Ankara
Kaynağı:	Aleaddin Yantıra
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Enİ:	25 cm.
Boyu:	20 cm.
Körük Yüksekliği:	5 cm.
Sap Uzunluğu:	100 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, sırım, çanta tokası, fermajup, anilin boya

Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Linol işleme, ıslatarak şekil verme, boyama,
2. Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek sırımla elde verev birleştirme
Desen Özelliği:	Doğadan stilize hayvan figürü
Rengi:	Kahverengi, siyah, pembe, mavi
Kompozisyonu:	Çanta kapağındaki geyik tasviri bıçakla oyularak ortaya çıkarılmış ve tersinden kabartma yapılmıştır. Hayvan figürünün içi, serbest formda yer alan geometrik şekiller ve yer yer düz kısa çizgilerden oluşmaktadır. Geyiğin üzeri mavi, bordo, sarı renkle boyanmıştır.

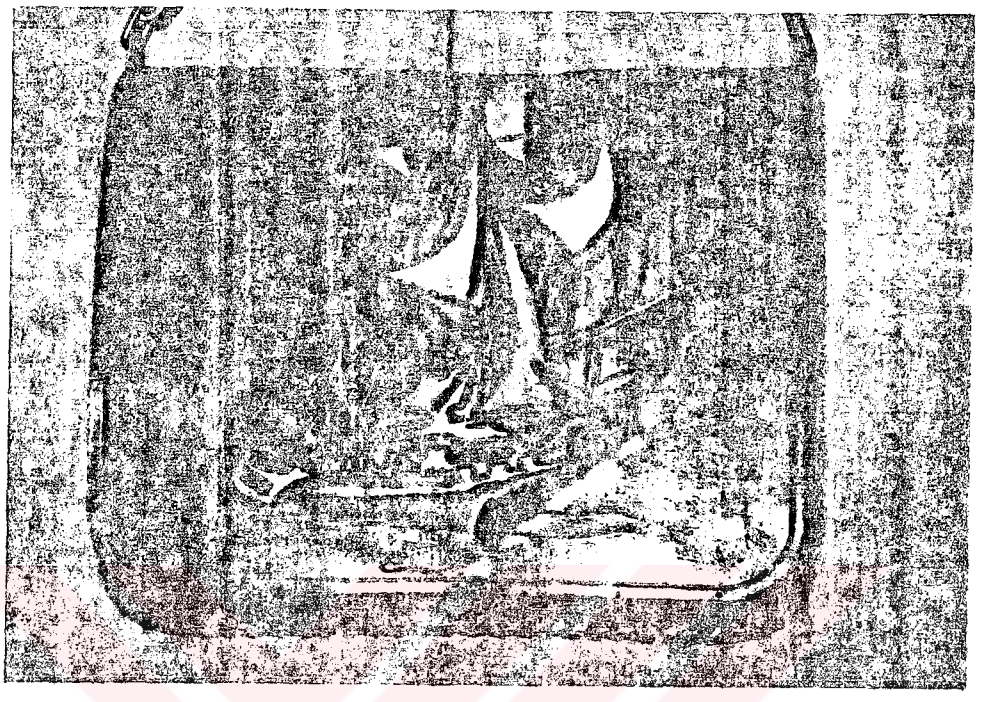

Fotoğraf 105: Çanta

Örnek No:	54
Fotoğraf No:	105
Türü:	Çanta
İnceleme Tarihi:	16.3.1995
Bulunduğu Yer:	Halı Sarayı Ziya Gökalp cad. 20/A Kızılay-Ankara
Kaynağı:	Aleaddin Yantıra
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	35 cm.
Boyu:	25 cm.
Körük Yüksekliği:	8 cm.
Sap Uzunluğu:	90 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, floş iplik, çanta tokası, fermajup, anilin boya,

Uygulanan Teknik:	
1. Yüzey Süslemede:	Linol işleme, ıslatarak şekil verme, boyama
2. Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek elde verev birleştirme
Desen Özelliği:	Nesneli bezeme
Rengi:	Kahverengi, bordo, açıkmavi, sarı, yeşil, pembe, beyaz
Kompozisyonu:	Dikdörtgen formlu çantanın kapak kısmında yelken figürü oyularak ortaya çıkarılmış ve tersinden kabartma tekniği ile yapılmıştır. Yelken ifadesi pembe, mavi, bordo ve siyah renklerle verilmiştir.

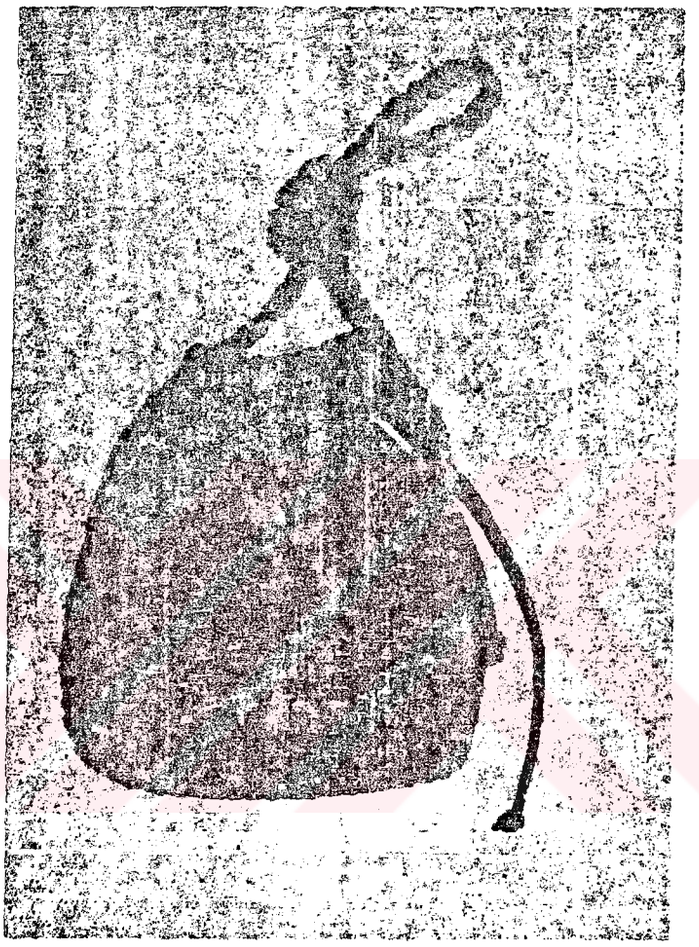

Fotoğraf 106: Çanta

Örnek No:	55
Fotoğraf No:	106
Türü:	Çanta
İnceleme Tarihi:	18 10.1995
Bulunduğu Yer:	Gözegir çanta ve Ayakkabıcı İzmir Cad. No: 104/3 Kızılay - Ankara
Kaynağı:	Gön deri
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı

Boyutları:	
Eni:	21 cm
Boyu:	30 cm.
Sap genişliği:	3 cm.
Sap Uzunluğu:	115 cm.
Kullanılan Malzeme:	Deri, açık zımba, astarlık suni deri, fermuar
Uygulanan Teknik:	Hasır örgü tekniği
Desen Özelliği:	_
Rengi:	Açık kızıl kahve
Kompozisyonu:	Çanta torba şeklinde ve ağız kısmı büzgülü ince ve uzun deri şeritlerin bir alt, bir üst tekniği ile örülmesinden oluşturulmuştur. Çantanın sapı yuvarlak şerit örgü tekniği ile yapılmıştır. Yine çantanın ağız kısmından ön ve arka yüzeyinde oluşturulan delikler ile ağzı açık zımba arasından geçirilen deri biye ile kapanmaktadır.

Fotoğraf 107: Çanta

Örnek No:	56
Fotoğraf No:	107
Türü:	Çanta
İnceleme Tarihi:	18.10.1995
Bulunduğu Yer:	Gözegir çanta ve Ayakkabıcı İzmir Cad. No: 104/3 Kızılay - Ankara
Kaynağı:	Gön deri
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	30 cm
Boyu:	22 cm.
Sap Uzunluğu:	80 cm.

Kullanılan Malzeme:	Deri, suni deri,merserize ip
Uygulanan Teknik:	Hasır örgü tekniği
Desen Özelliği:	–
Rengi:	Siyah
Kompozisyonu:	Siyah çanta aşağıya doğru daralan köşeleri yuvarlatılmış üçgen biçimi andırmaktadır. Çantanın yüzeyi ince deri şeritlerin birbiri üzerinden geçirilmesi suretiyle oluşturulmuştur. Çantanın ön ve arka yüzeyinden çıkarılan 2 adet sap balıksırtı örgü tekniği ile yapılmıştır. Çantanın ağız kısmı arka yüzeyinden çıkarılan uzun şeridin, ön yüzeyinde bulunan düğme biçimli deri parçasına geçirilmek suretiyle kapatılmıştır.

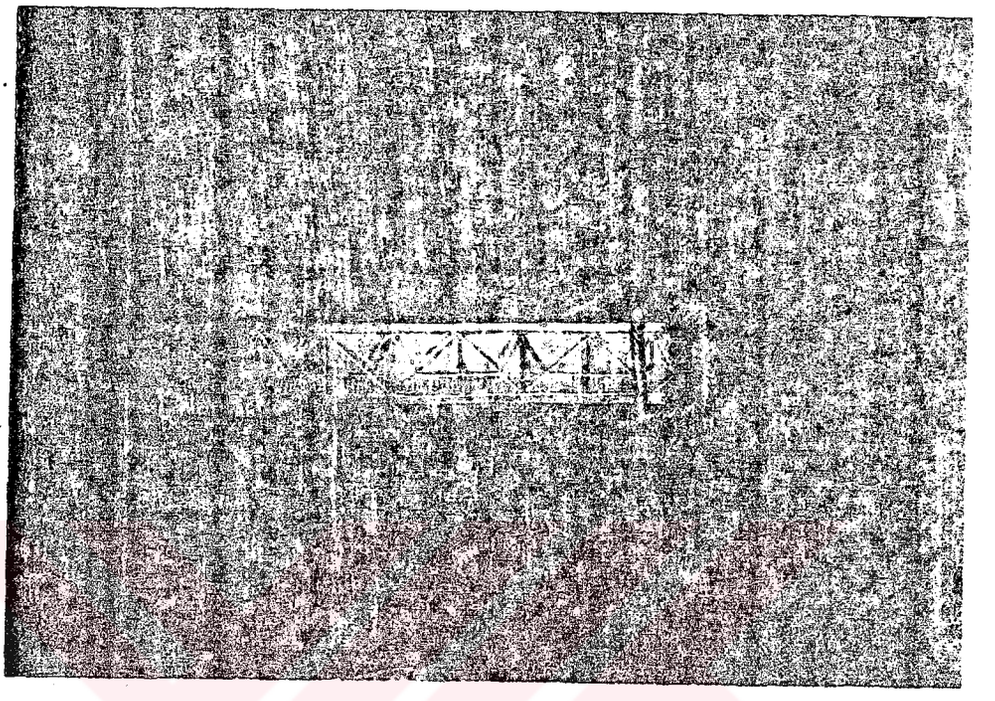

Fotoğraf 108: Kemer

Örnek No:	57
Fotoğraf No:	108
Türü:	Kemer
İnceleme Tarihi:	17.7.1995
Bulunduğu Yer:	Dergah Tunalıhilmi cad. 98/25
Kaynağı:	Hasan Elan
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	4.5 cm
Boyu:	110 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kemer tokası, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Linol işleme, boyama
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Kahverengi, siyah

Kompozisyonu:

Desende zigzak çizgiler oluşturduğu üçgen formlar üçgenin ortasından ve yanlarında geçen paralel dik çizgilerle bölünmüştür. Üçgenlerin içi bu dik çizgileri kesen ve artı oluşturan yatay çizgiyle tekrar bölünmüş ve içleri kısa dik çizgilerle dolgulanmıştır. Üçgenlerin dışında kalan kısımlarda birleşim noktasından çıkan ok işaretiyle oluşan üçgenler boyanarak şekillendirilmiştir.

Kemerde Kemerin tamamı bordür biçiminde geometrik motifle doldurulmuştur

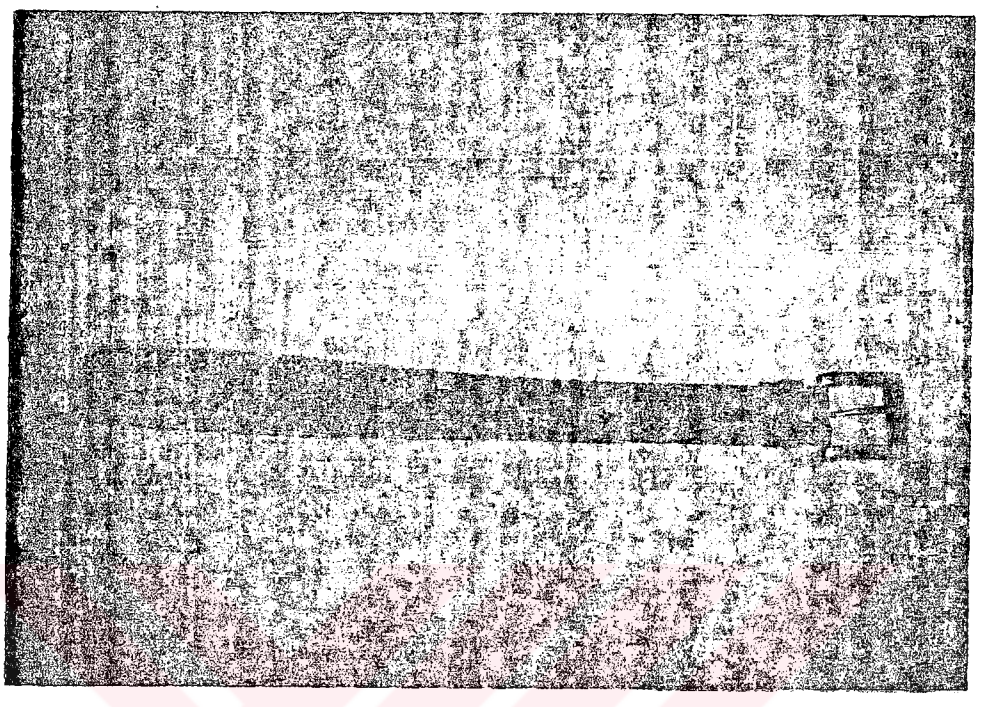

Fotoğraf 109: Kemer

Örnek No:	58
Fotoğraf No:	109
Türü:	Kemer
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Lee Leather Güven han No:24 Samanpazarı Ankara
Kaynağı:	Alleaddin Yantıra
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	4 cm
Boyu:	88 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kapalı zımba ve kemer tokası
Uygulanan Teknik:	Keserek işleme, linol işleme, boyama
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Koyu kahverengi

Kompozisyonu:

Kemerin bitim noktasına yakın yerde yer alan bordür biçimindeki geometrik desen zigzak çizgilerin oluşturduğu üçgenlerin tekrarı gbi bir görüntüye sahiptir. Üçgenin içi sol tarafa doğru iki kısa yatay çizgiyle dolgulanmış üçgenin dış tepe noktada ise yine iki kısa sağa yatık çizgi ile tamamlanmıştır.

Bu geometrik bordür kemerin toka kısmına bitişik yerinde ve kemerin bitiş noktalarında yapılmış (15 cm kadar yeri) orta kısım sadece boya ile renklendirilmiş desen çalışması yapılmamıştır.

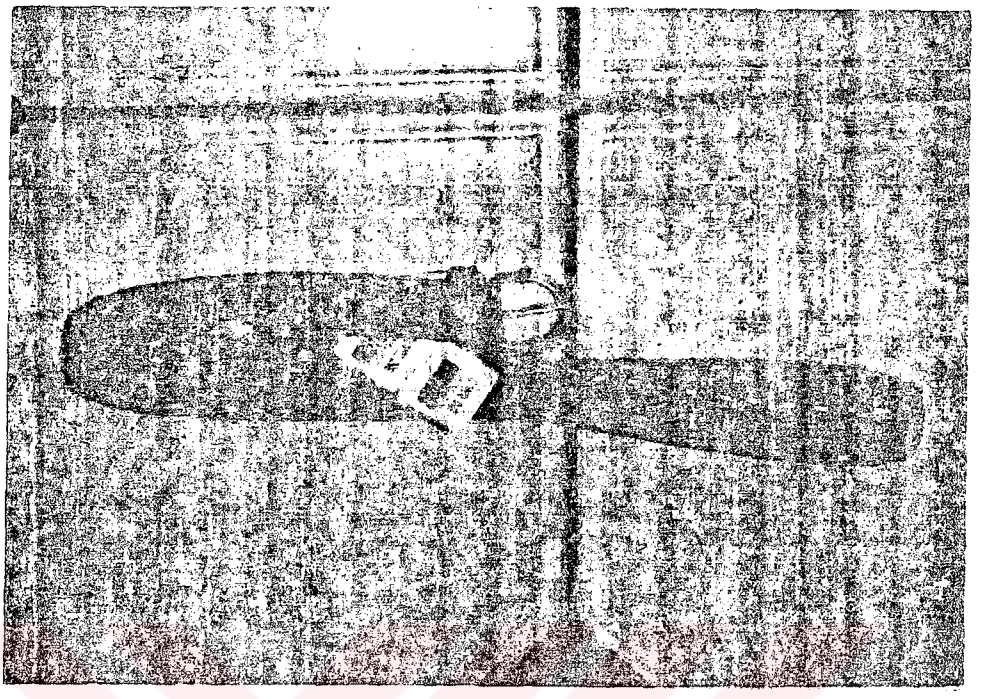

Fotoğraf 110: Kemer

Örnek No:	59
Fotoğraf No:	110
Türü:	Kemer
İnceleme Tarihi:	18.10.1995
Bulunduğu Yer:	Elle Tunalı Hilmi Cad. Buğday Sok No: 3 Ankara
Kaynağı:	
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	3 cm
Boyu:	101 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, sırım, cam boncuk, kemer tokası
Uygulanan Teknik:	Boyama
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Köselede: siyah Boncukta: Kırmızı, sarı, mavi

Kompozisyonu:	Kemeri üst ve alt kısımlarında belli aralıklar bırakılarak çarklı zımba ile delinmiş sırma boncuk geçirilmek suretiyle bağlanmıştır.

Fotoğraf 111: Kemer

Örnek No:	60
Fotoğraf No:	111
Türü:	Kemer
İnceleme Tarihi:	18.10.1995
Bulunduğu Yer:	Elle Tunalı Hilmi Cad. Buğday Sok No: 3 Ankara
Kaynağı:	Gön deri
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	4 cm
Boyu:	100 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kemer tokası
Uygulanan Teknik:	Örme
Desen Özelliği:	

Rengi:	Kızıl kahve
Kompozisyonu:	Kemerin kenar kısımları ince şerit parçalarının örülmesiyle oluşan biyelerden ibarettir. Kemerin yüzeyi halka biçimindeki deri parçalarının içine geçirilmek suretiyle oluşturulan bir kompozisyondur.

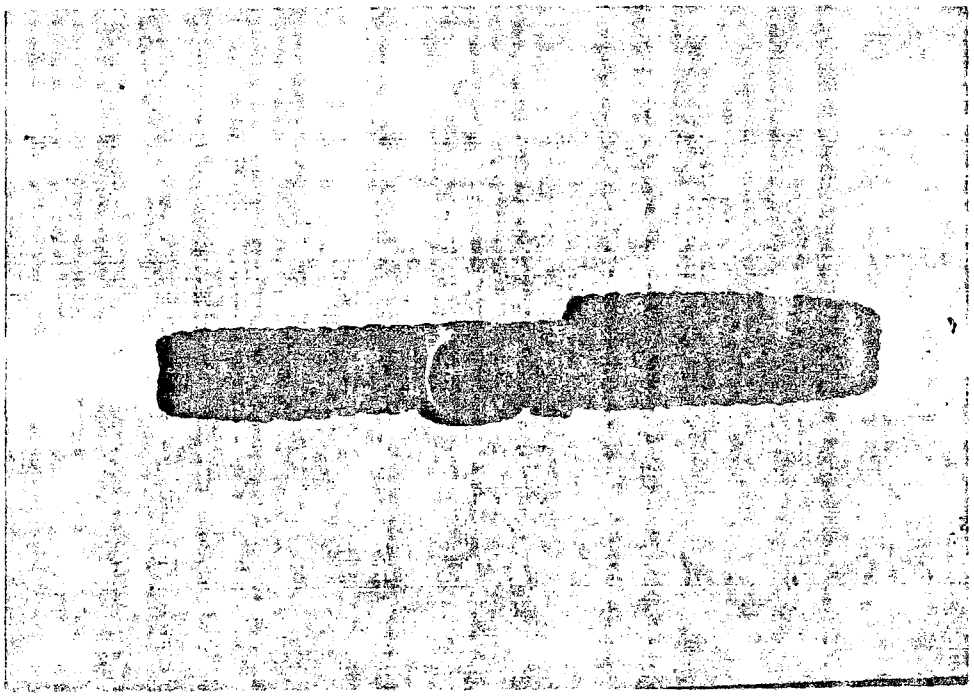

Fotoğraf 112: Kemer

Örnek No:	61
Fotoğraf No:	112
Türü:	Kemer
İnceleme Tarihi:	18.10.1995
Bulunduğu Yer:	Elle Tunalı Hilmi Cad. Buğday Sok No: 3 Ankara
Kaynağı:	Gön Deri
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	4 cm
Boyu:	110 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kemer tokası
Uygulanan Teknik:	Örme tekiniği
Desen Özelliği:	–
Rengi:	Siyah
Kompozisyonu:	Kemer, ince uzun deri şeritlerin zigzak örgü denilen teknikle örülmesiyle oluşturulmuştur

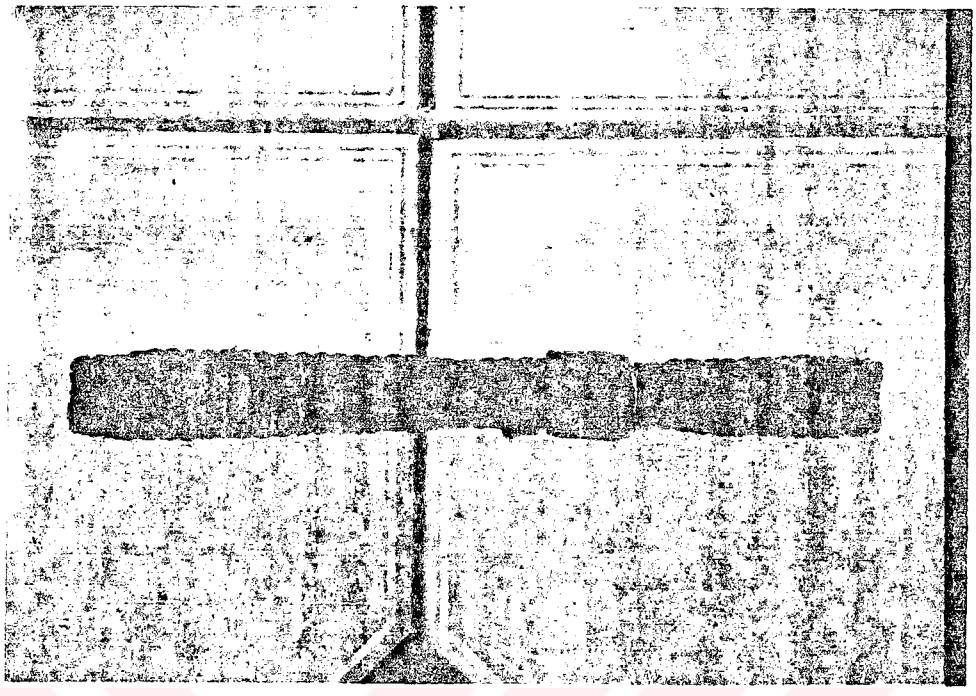

Fotoğraf 113: Kemer

Örnek No:	62
Fotoğraf No:	113
Türü:	Kemer
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Gözegir Çantacı İzmir Cad. No: 104/5 Kızılay - Ankara
Kaynağı:	Gön deri
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	4.5 cm
Boyu:	110 cm.
Kullanılan Malzeme:	Deri, kemer tokası
Uygulanan Teknik:	Örme tekniği
Desen Özelliği:	
Rengi:	Kahverengi
Kompozisyonu:	Kemerin altılı balık sırtı denilen örgü tekniğiyle oluşturulmuştur.

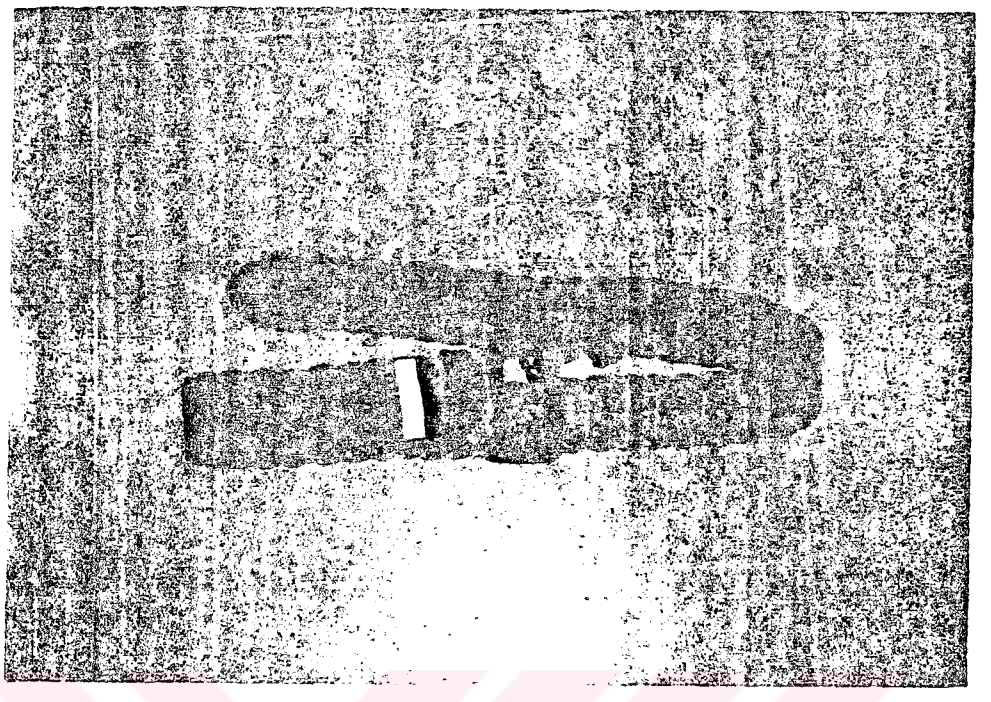

Fotoğraf 114: Kemer

Örnek No:	63
Fotoğraf No:	114
Türü:	Kemer
İnceleme Tarihi:	18.10.1995
Bulunduğu Yer:	Elle Tunalı Hilmi Cad. Buğday Sok No: 3 Ankara
Kaynağı:	Gön
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	5.5 cm
Boyu:	105 cm.
Kullanılan Malzeme:	Deri, kemer tokası
Uygulanan Teknik:	Örme tekniği
Desen Özelliği:	
Rengi:	Açık kahverengi
Kompozisyonu:	Kemer uzun deri şeritlerin düz yassı şerit örgü tekniğinin uygulanması sonucu oluşturulmuştur

Fotoğraf 115: Sigaralık

Örnek No:	64
Fotoğraf No:	115
Türü:	Sigaralık
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Ura Leather Güven han no 37 Samanpazarı-Ankara
Kaynağı:	Uğur Çalışkan
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	5 cm
Boyu:	11 cm.
Körük:	2 cm

Kullanılan Malzeme:	Kösele, floş iplik, zımba, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
Yüzey süslemede:	Linol işleme, boyama
Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek sırımla elde verev birleştirme
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Kahverengi, kırmızı, yeşil, siyah
Kompozisyonu:	Dikdörtgen formun sağ alt köşesinden yukarı doğru dikey 2 çizgi çizilerek iki üçgen oluşturulmuştur üçgenleri bitimine paralel bir çizgi daha çizilerel bordür yapılmıştır. Bordürün içi sola doğru iki kısa 1 uzun çizgi çizilerek doldurulmuştur Uzun çizgilerin bitim noktalarına yakın yerlerine yatay çizgiler çizilerek küçük üçgenler oluşturulmuştur

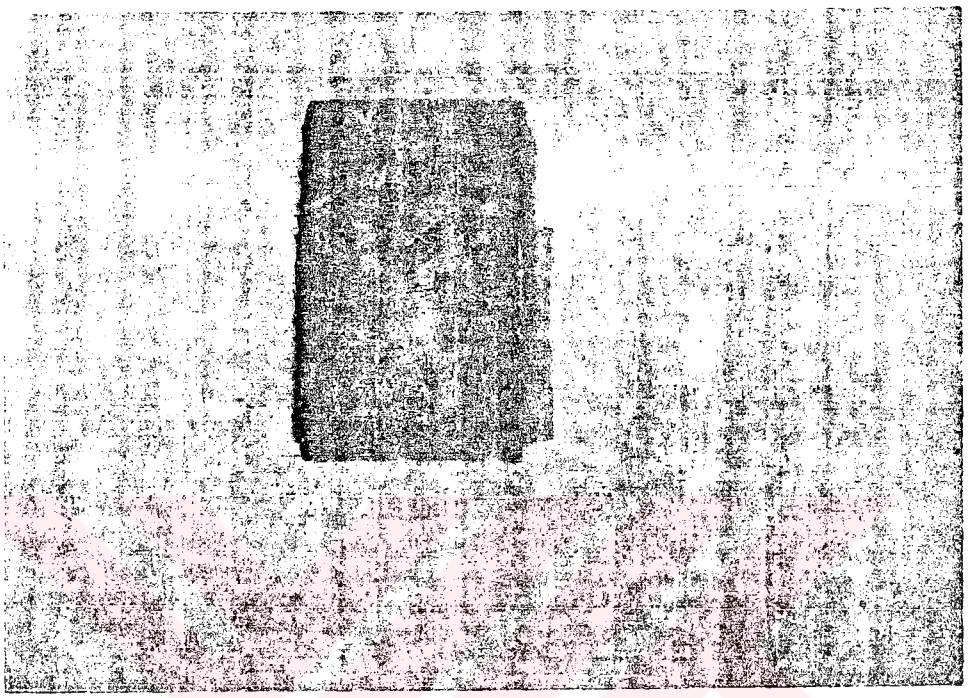

Fotoğraf 116: Sigaralık

Örnek No:	65
Fotoğraf No:	116
Türü:	Sigaralık
İnceleme Tarihi:	17.4.1995
Bulunduğu Yer:	Dikmen İlter mah Turkop sitesi 14 d:1 blok Dikmen-Ankara
Kaynağı:	Öztan Uçak
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	15 cm
Boyu:	10 cm
Körük:	2 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, merserize iplik, fermajup

Uygulanan Teknik:	
Yüzey süslemede:	Baskı,boyama
Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek sırımla elde verev birleştirme
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Koyu Kahverengi
Kompozisyonu:	Dikdörtgen biçimli sigaralığın yüzeyi ve kapağı, baskı ile dalgalı şekil verilerek çevrelenmiştir kenarına çakmak için bir bölüm yapılmıştır. Kenarları elde birleştirilmiştir.

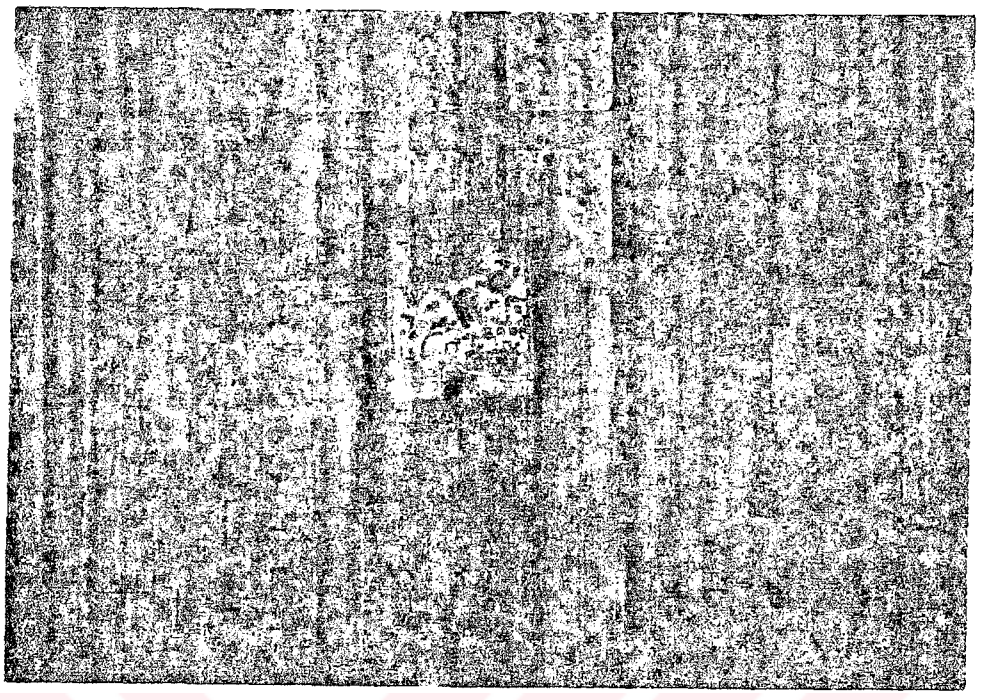

Fotoğraf 117: Sigaralık

Örnek No:	66
Fotoğraf No:	117
Türü:	Sigaralık
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Lee Leather Güvenhan No: 25 Samanapazarı-Ankara
Kaynağı:	
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	4.5 cm
Boyu:	8 cm.
Körük:	2 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, sırım, fermajup, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
Yüzey süslemede:	Baskı, boyama
Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek sırımla elde verev birleştirme

Desen Özelliği:	Peyzaj (Doğa manzarası)
Rengi:	Turuncu, kahverengi yeşil, beyaz
Kompozisyonu:	Dikdörtgen formlu sigaralığın kapağına doğa manzarası uygulanarak verilmiştir.

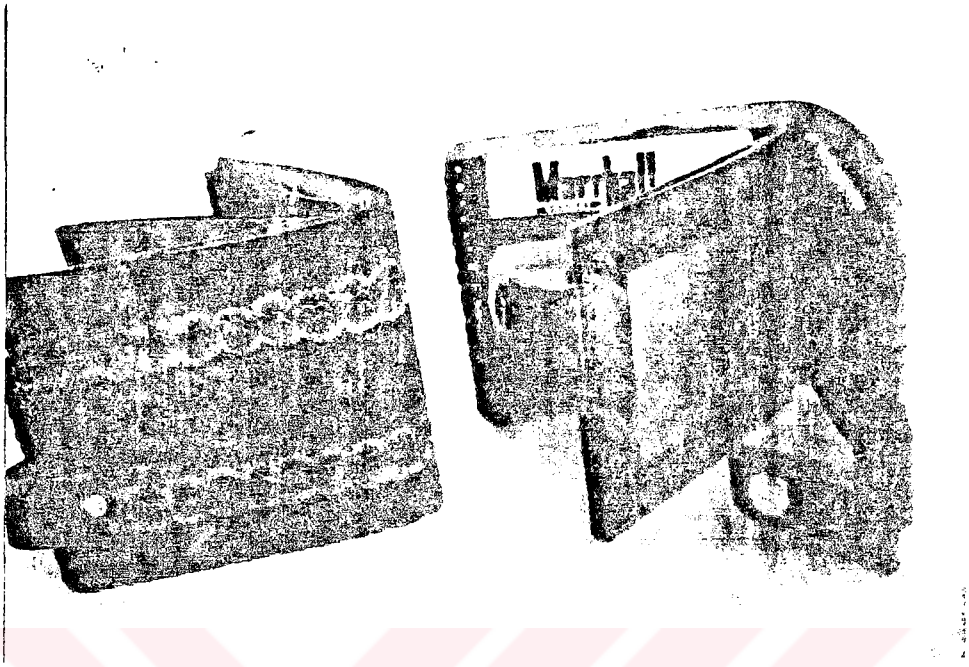

Fotoğraf 118: Cüzdan

Örnek No:	67
Fotoğraf No:	118
Türü:	Cüzdan
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	Duygu İmalat Ziya Gökalp cad. Metro han 24/62 Kızılay-Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	10 cm
Boyu:	12.5 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kapalı zımba, fermajup, sırım, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
Yüzey süslemede:	Baskı ve boyama
Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek sırım ile elde verev birleştirme

Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Koyu kahverengi, kırmızı, yeşil, siyah
Kompozisyonu:	Cüzdanın alt ve üst kısımlarına yakın yerinde yatay bordür şeklinde yer alan motif ortada çapraz ve aralarında dörtgenden oluşan form, üst ve altında sipiral küçük dilimli çizgilerin tekrarından oluşmuştur.

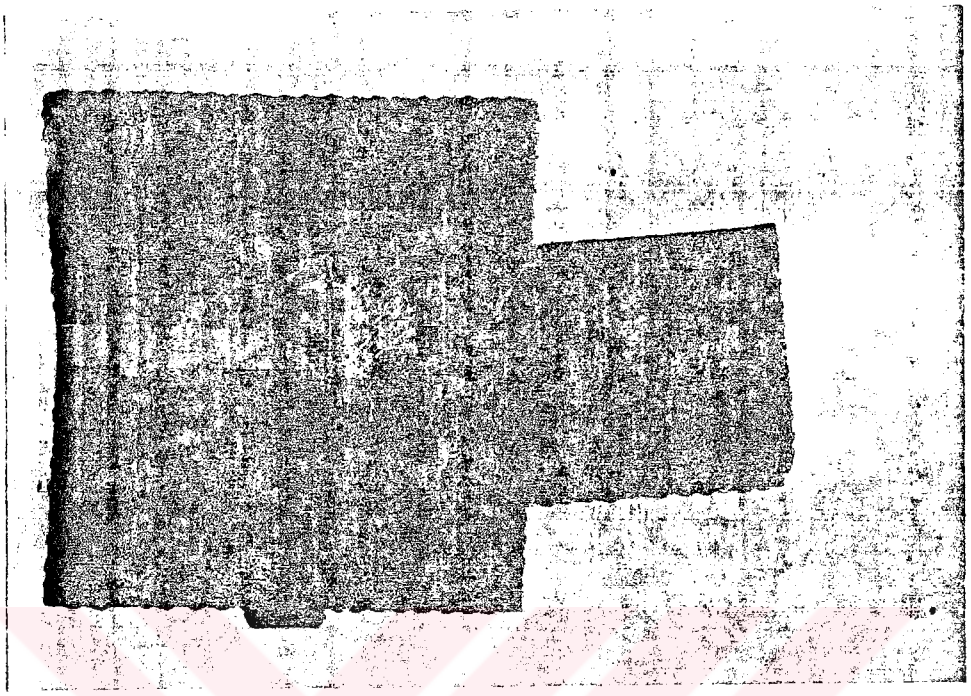

Fotoğraf 119: Cüzdan

Örnek No:	68
Fotoğraf No:	119
Türü:	Cüzdan
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Lee Leather Güven han no 24 Samanpazarı Ankara
Kaynağı:	Alaeddin Yantıra
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	18 cm
Boyu:	10 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, fermajup, sırım, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
Yüzey süslemede:	Keserek işleme, linol işleme, boyama
Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek sırımla elde verev birleştirme

Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Koyu kahverengi, kızıl kahve, siyah
Kompozisyonu:	Yatay dikdörtgen formlu cüz<danın kenarları Linol bıçağı ile kontur geçirilerek çevrelenmiş ve siyaha boyanmıştır. Cüzdanın yüzeyi sol köşeden sağa doğru 2 yatık dik çizgi çekilmiş ve içleride çapraz biçimli kesirlerek tamamlanmıştır.

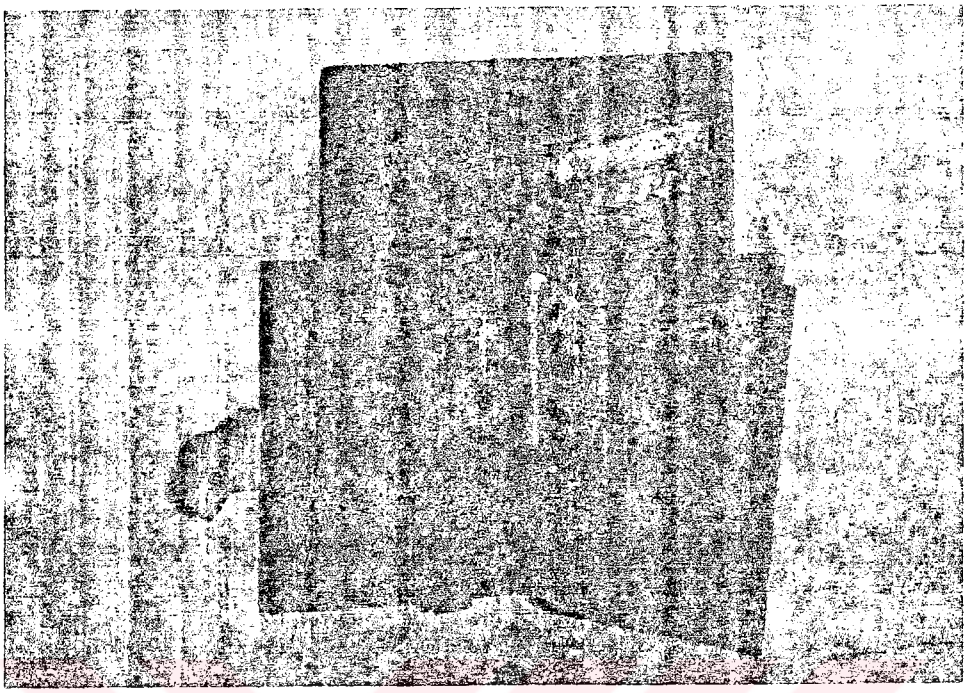

Fotoğraf 120: Cüzdan

Örnek No:	69
Fotoğraf No:	120
Türü:	Cüzdan
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Gün deri Balıkçıoğlu çarşısı 6/75 Sıhhıye Ankara
Kaynağı:	Fazıl Gündüz
Kullanım Amacı	Fonksiyonel, giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	8 cm
Boyu:	12 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele,merserize iplik, fermajup, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
Yüzey süslemede:	Keserek işleme, linol işleme ve boyama
Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek sırımla elde verev birleştirme

Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Açık vekoyu kahverengi, kırmızı, siyah
Kompozisyonu:	Dikdördgen formlu çantanın alt kısmına yakın yerinde eğik yatay biçimde çıkan 2 sıra bordür görülmektedir. Alt sırada yer alan bordürün içi zencerek motifi ile doldurulmuştur. Bordürün dışında kalan kısımlar bordürlerin çizdiği sınırlarla üçgen formu andırmaktadır.

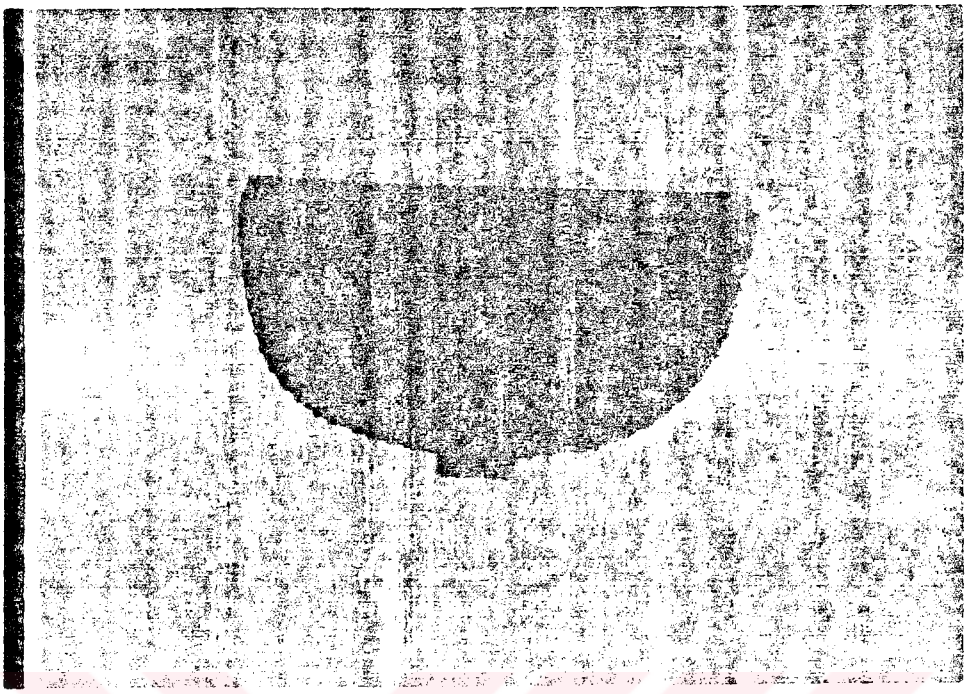

Fotoğraf 121: Cüzdan

Örnek No:	70
Fotoğraf No:	121
Türü:	Cüzdan
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	Duygu İmalat Ziya Gökalp cad. Metro han 24/62 Kızılay-Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Fonksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	11 cm
Boyu:	16 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, merserize iplik, fermajup, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
Yüzey süslemede:	Baskı ve boyama
Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek sırımla elde birleştirme

Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Kahverengi, hardal sarısı, kırmızı, ördek yeşili ve siyah
Kompozisyonu:	Yarım daire formundaki cüzdanın kapağına kapalı kenarına yakın yerinde çevrelenen desen çapraz ve dörtgenlerden oluşan formun üst ve alt kısımları küçük dilimleri olan spiral şekillerin tekrarından oluşturulmuştur.

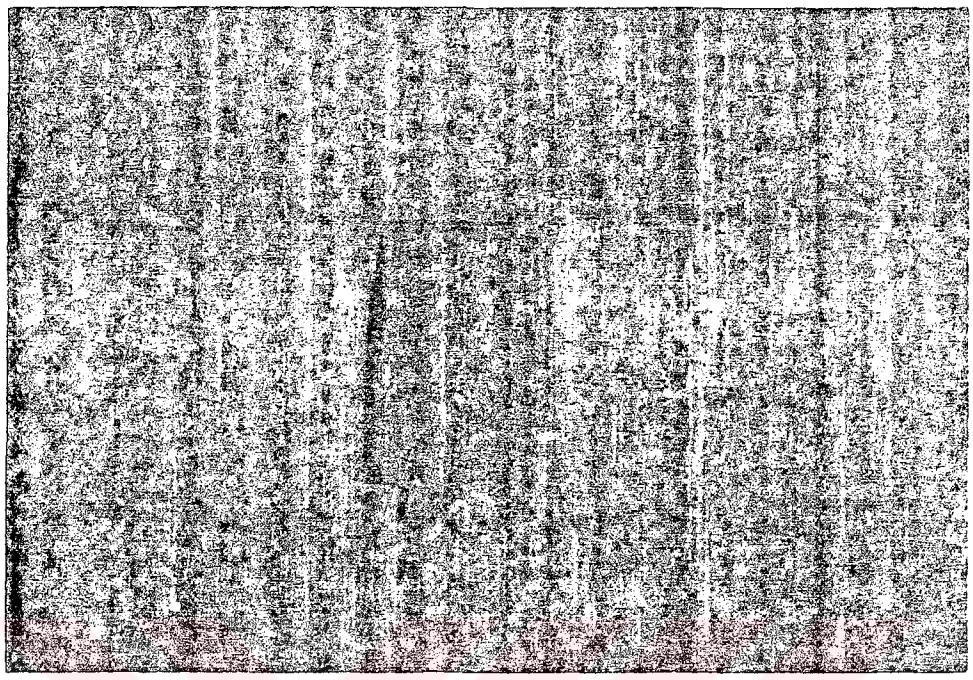

Fotoğraf 122: Anahtarlık

Örnek No:	71
Fotoğraf No:	122
Türü:	Anahtarlık
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Han halı Hoşdere cad. 170/B Y.Ayrancı-Ankara
Kaynağı:	–
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	6 cm
Boyu:	10 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kilim, deri, merserize iplik, fermajup, anahtarlık halkaları
Uygulanan Teknik:	
Yüzey Süslemede:	Aplike
Birleştirmede:	Makina dikişi

Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Deride: Kahverengi Kilimde: Yeşil, kırmızı, kahverengi, hardal, siyah
Kompozisyonu:	Dikdörtgen formlu anahtarlığın tüm yüzeyi kilimle kaplıdır, kenarları ise deriyle biye geçirilmek suretiyle oluşturulmuştur. Birleştirmede makina dikişi kullanılmıştır.

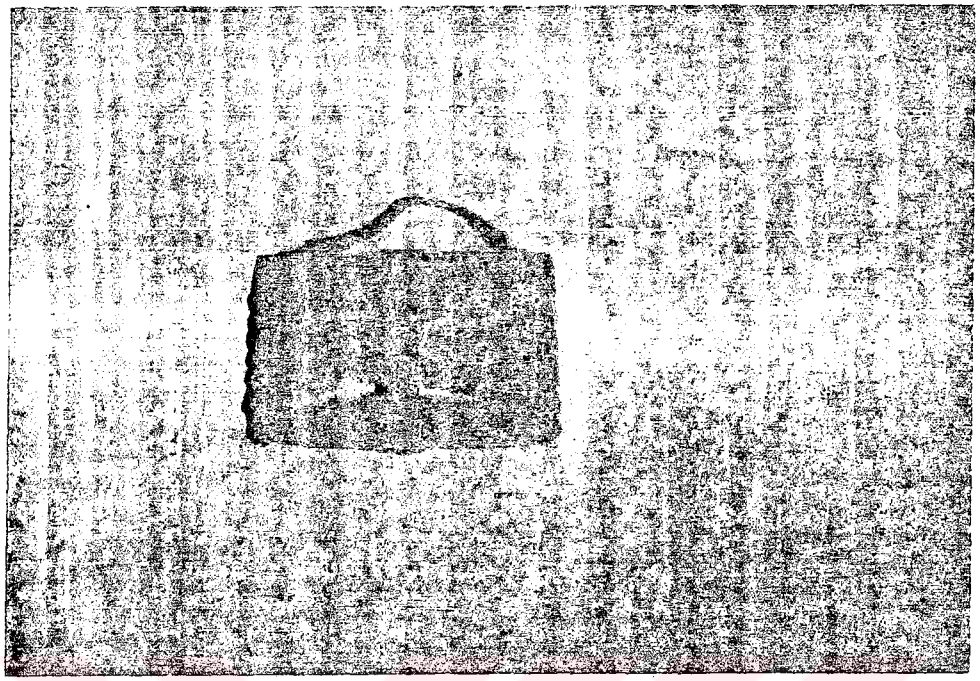

Fotoğraf 123: Anahtarlık

Örnek No:	72
Fotoğraf No:	123
Türü:	Anahtarlık
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Gün Deri Balıkçıoğlu çarşısı No: 6/75 Sıhhıye Ankara
Kaynağı:	Fazıl Gündüz
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	8 cm
Boyu:	5.3 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kapalı zımba, fermajup, sırım, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
Yüzey süslemede:	Keserek işleme linol işleme, boyama
Birleştirmede:	Çarklı zımba ile delerek elde sırımla çapraz birleştirme

Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Köselenin doğal rengi, sarı, siyah, beyaz
Kompozisyonu:	Yatay geometrik bordür içersinde yer alan zigzak çizgiler ile tekrar eden üçgenler oluşturulmuştur. Üçgenlerin içinde ve dışında yer alan iki sıra yatık çizgiyle desen tamamlanmıştır

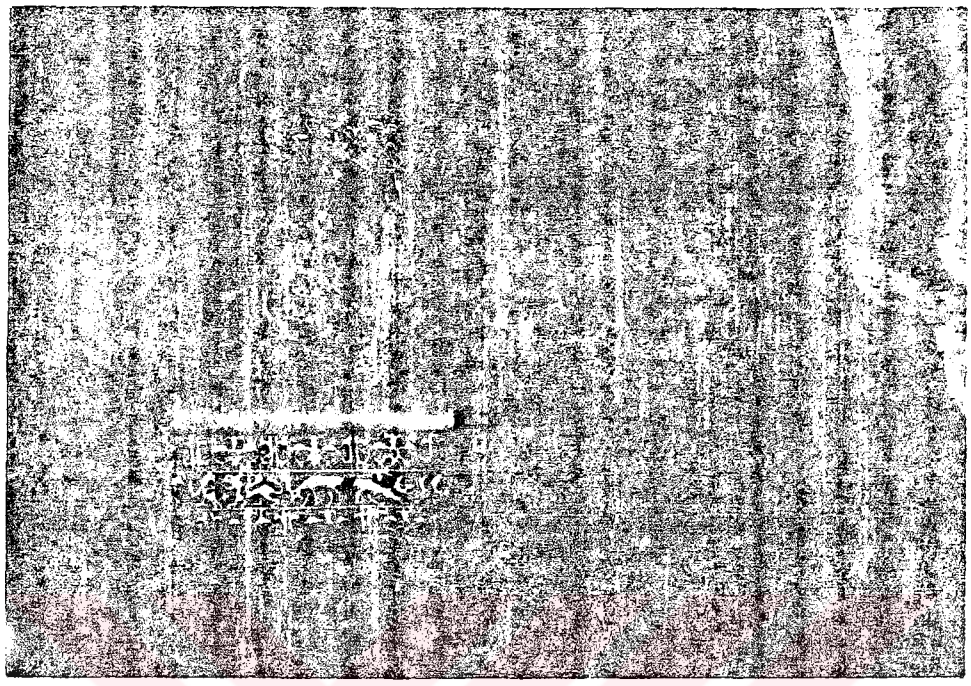

Fotoğraf 124: Anahtarlık

Örnek No:	73
Fotoğraf No:	124
Türü:	Anahtarlık
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Ura Leather Güven han No. 37 Samanpazarı Ankara
Kaynağı:	Uğur Çalışkan
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	6 cm
Boyu:	10 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, fermajup, demir halka
Uygulanan Teknik:	Baskı ve boyama
Desen Özelliği:	Sembolik hayvan figürü
Rengi:	Kahverengi tonu

Kompozisyonu:	Dikdörtgen biçimli anahtarlığın üzeri Anadolu uygarlığı dönemini yansıtan sembolik hayvan figürlerinin baskı tekniği uygulaması sonucu oluşturulmuştur

Fotoğraf 125: Anahtarlık

Örnek No:	74
Fotoğraf No:	125
Türü:	Anahtarlık
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Gün Deri Balıkçıoğlu çarşısı No: 6/75 Sıhhıye-Ankara
Kaynağı:	Fazıl Gündüz
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	6 cm
Boyu:	3 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, demir halkası, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Boyama
Desen Özelliği:	_
Rengi:	Koyu kahverengi, turuncu
Kompozisyonu:	Anahtarlık sandalet formunda yapılmıştır.

Tabanı oluşturan parçanın üzerine üst yüzeyi ve bileziğe yakın kısmına sandalet atkısı yapılmış ve atkı kısmına anahtar halkası takılmıştır.

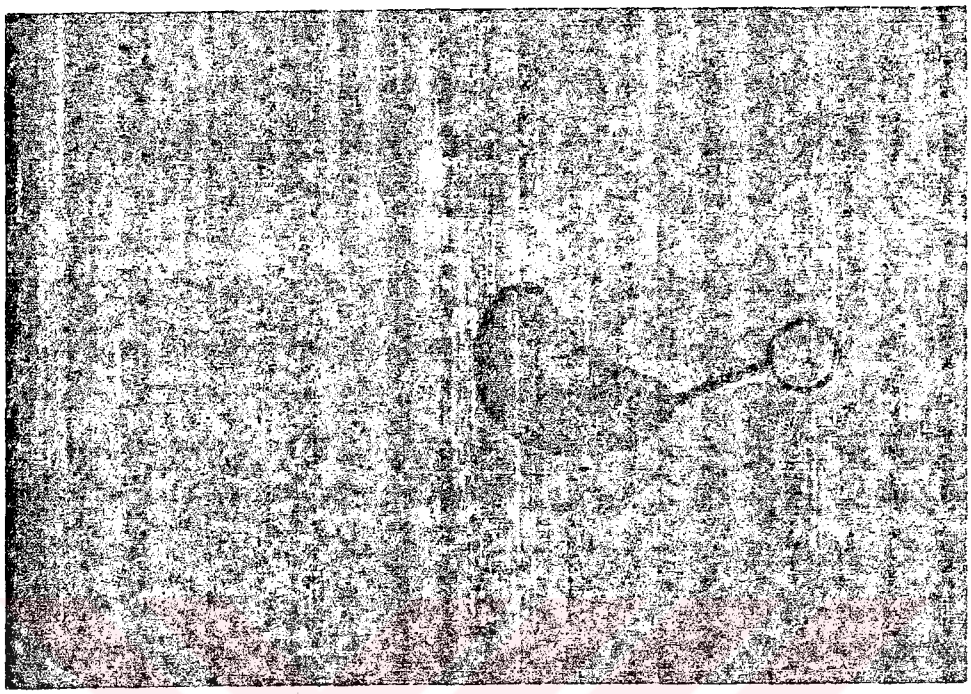

Fotoğraf 126: Anahtarlık

Örnek No:	75
Fotoğraf No:	126
Türü:	Anahtarlık
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	A. Ayrancı Hüseyin Onat cad. Ayrancı Hali-Ankara
Kaynağı:	Ertuğrul Şen
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	7 cm
Boyu:	4 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Baskı ve boyama
Desen Özelliği:	Doğadan görünüm Peyzaj
Rengi:	Köselenin doğal rengi

Kompozisyonu:

Yaprak biçimini andıran anahtarlığın üzerine baskı tekniği ile yapılan manzara deseni oluşturulmuştur. Anahtarlığın uç kısmına halka geçirilmiştir.

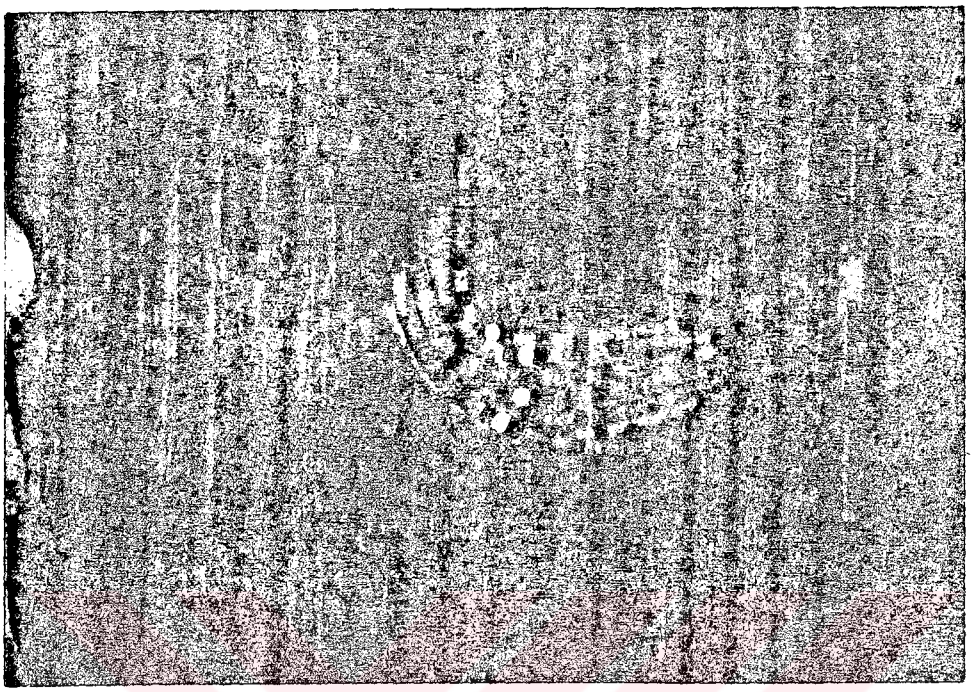

Fotoğraf 127: Bilezik

Örnek No:	76
Fotoğraf No:	127
Türü:	Bilezik
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Ura Leather Güven han no 37 Samanpazarı Ankara
Kaynağı:	Uğur Çalışkan
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	1 cm
Boyu:	2.5 cm.
Kullanılan Malzeme:	Deri, ahşap ve cam boncuklar, merserize ip
Uygulanan Teknik:	–
Desen Özelliği:	–
Rengi:	Deride; bej Boncukta; kahverengi, mavi,sarı

Kompozisyonu:

Çarklı zımba ile delinerek elde edilen yuvarlak biçimli deriler yine ortalarından delinmek suretiyle floş ipe dizilmiştir. Ayrıca deri parçalarının aralarına yer yer tahta ve cam boncuklar geçirilerek bileklik oluşturulmuştur.

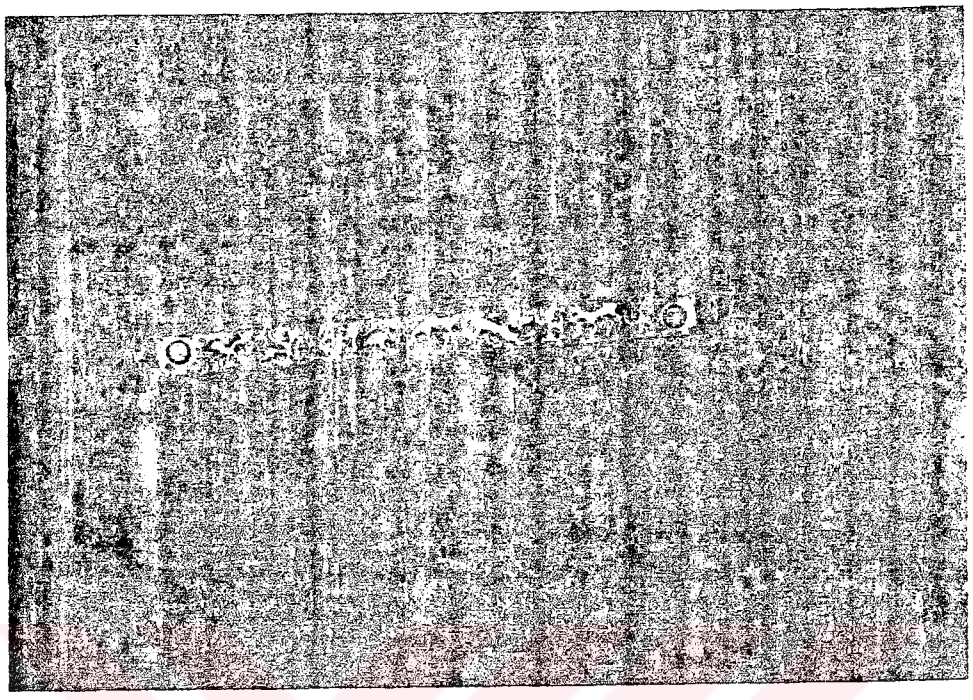

Fotoğraf 128: Bilezik

Örnek No:	77
Fotoğraf No:	128
Türü:	Bilezik
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Ura Leather Güven han 37 Samanpazarı Ankara
Kaynağı:	Uğur Çalışkan
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	1.5 cm
Boyu:	15 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kapalı zımba, demir halka, merserize iplik, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Baskı ve boyama
Desen Özelliği:	Sembolik hayvan figürleri
Rengi:	Koyu kahverengi

Kompozisyonu: İnce uzun dikdörtgen bilekliğin üzeri Anadolu uygarlıkları dönemini temsil eden sembolik hayvan figürleri baskı tekniğinin uygulanması sonucu oluşturulmuştur

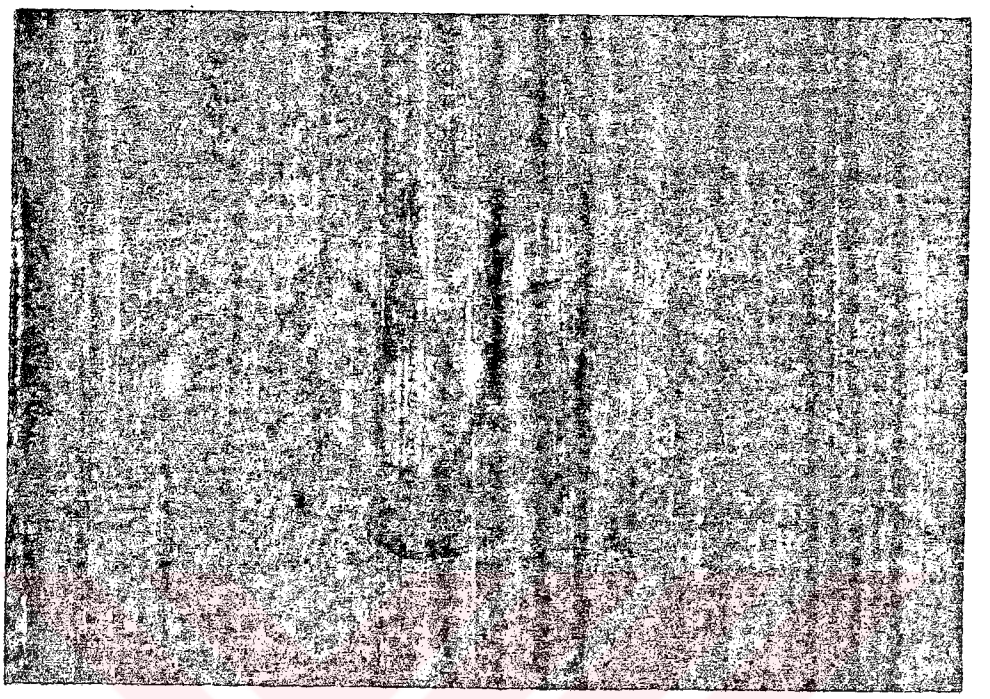

Fotoğraf 129: Kolye ve Küpe

Örnek No:	78
Fotoğraf No:	129
Türü:	Kolye ve küpe
İnceleme Tarihi:	10.3.1995
Bulunduğu Yer:	Duygu İmalat Ziya Gökalp cad. 24/62 Kızılay-Ankara
Kaynağı:	
Kullanım Amacı	Giyim aksesuarı
Boyutları:	Küpe en: 3.5 cm, boy 5.3 cm Takı: 16x5 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, tahta boncuk, makina kayışı, pirinç kanca, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Baskı ve boyama
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Koyu kahverengi, orta kahve, yeşil ve siyah

Kompozisyonu:	Karışık çiçek motifi ortada kare formun etrafına yerleştirilmiştir. Renkler kahverengi, yeşil ve siyahdır. Köşele parçaları tahta boncukla sırımın üzerine yerleştirilmiştir.

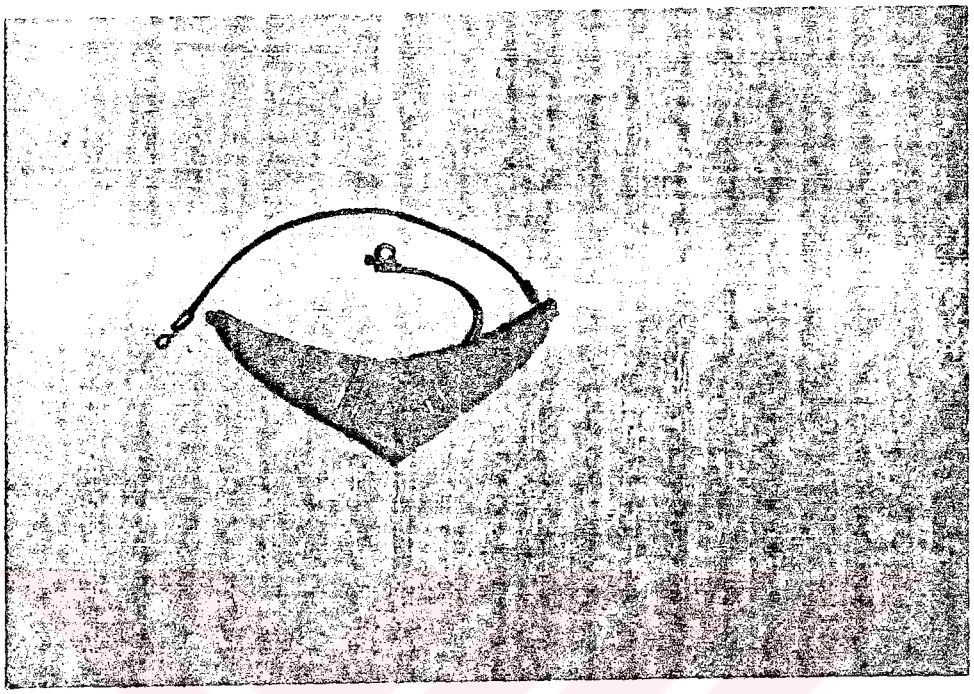

Fotoğraf 130: Kolye

Örnek No:	79
Fotoğraf No:	130
Türü:	Kolye
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	(GESAV) Geleneksel Türk El Sanatları Vakfı Kireçli sok. No: 6 Hisar-Ankara
Kaynağı:	_
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	15 cm
Boyu:	5 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, pirinç levha, plastik sap, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Keserek işleme, aplike, boyama
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Açık ve koyu kahverengi, siyah

Kompozisyonu:	Ortada beşgen şeklin etrafına çeşitli büyüklükte yerleştirilmiş üçgenlerin bir kısmı pirinç levha ile bir kısmı ise deri ile süslenmiştir.

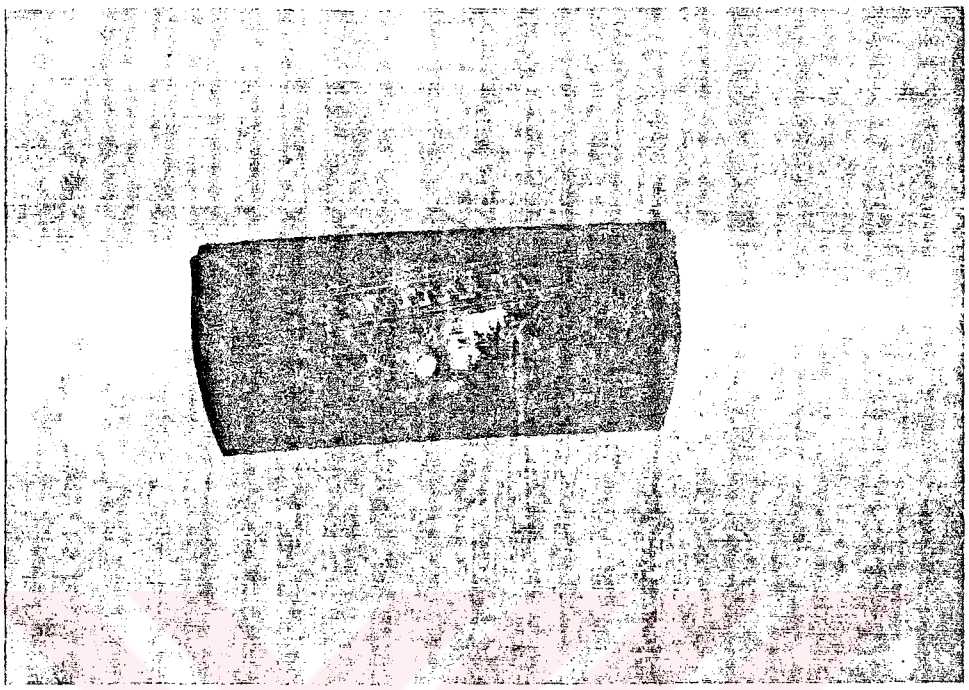

Fotoğraf 131: Gözlük kılıfı

Örnek No:	80
Fotoğraf No:	131
Türü:	Gözlük kılıfı
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Gün Deri Balıkçıoğlu çarşısı No: 6/75 Sıhhıye-Ankara
Kaynağı:	Fazıl Gündüz
Kullanım Amacı	Foksiycnel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	18 cm
Boyu:	8 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, sırım, fermajup, anilin boya
Uygulanan Teknik:	
Yüzey süslemede:	Linol işleme, boyama
Birleştirmede:	Elde makina dikişi
Desen Özelliği:	Geometrik

Rengi:	Koyu koyu kahverengi, siyah, beyaz
Kompozisyonu:	Dikdörtgen formlu gözlük kılıfının kapağında yer alan geometrik bordür eğik yatay biçimde yer almaktadır. Bordürün içi karşılıklı birbirine bakan çizgilerden oluşmaktadır. Gözlük kılıfı üzerinde yer alan geometrik desen kılıf kapağının ortasına sağa eğik bordür biçiminde yerleştirilmiştir. Kapağın kenarları siyah ve beyaz renklerde 2 sıra kontur geçilmiş kenarları çarklı zımba ile delinerek sırımla birleştirilmiştir.

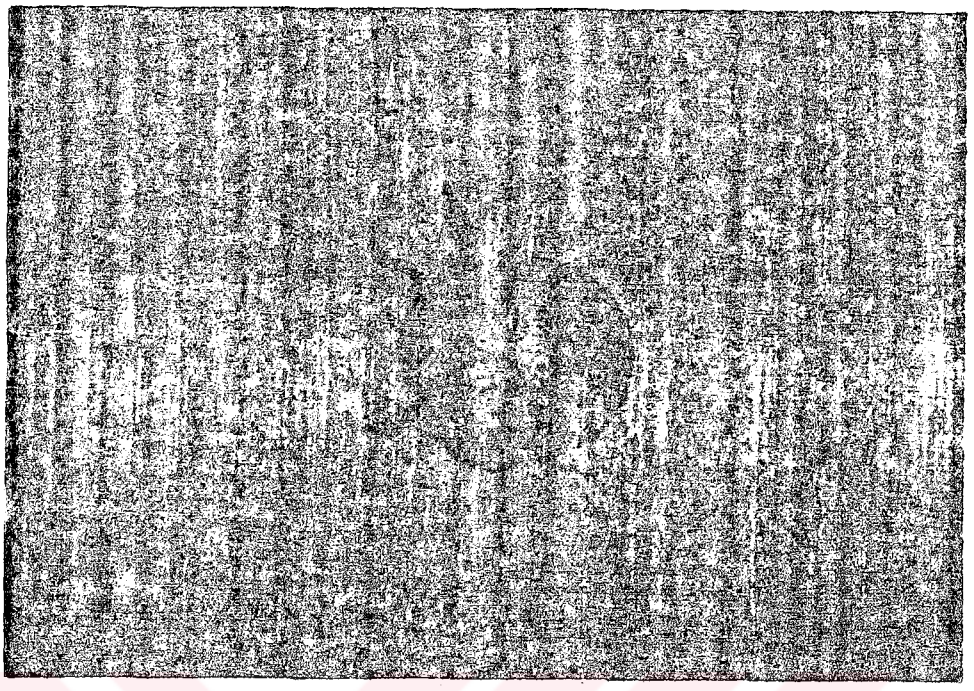

Fotoğraf 132: Saç tokası

Örnek No:	81
Fotoğraf No:	132
Türü:	Saç tokası
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Ura Leather Güven han No:27 Samanpazarı-Ankara
Kaynağı:	Uğur Çalışkan
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Çap:	8 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, ahşap çubuk, tüy, kurdele, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Islatarak şekil verme ve boyama
Desen Özelliği:	
Rengi:	Kızıl kahve
Kompozisyonu:	Şapka formu verilen kösele parçasının tepe kısmı delinerek ahşap çubuk geçirilmiş üzeri tüy ve deri kurdela ile süslenmiştir

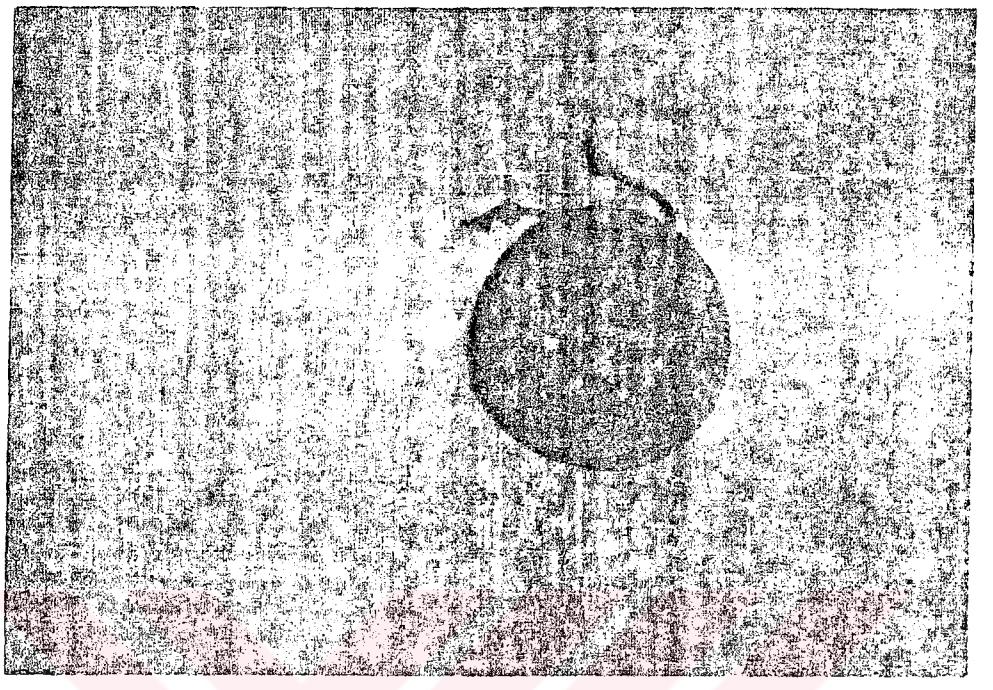

Fotoğraf 133: Saç tokası

Örnek No:	82
Fotoğraf No:	133
Türü:	Saç tokası
İnceleme Tarihi:	17.3.1995
Bulunduğu Yer:	Gün Deri Balıkçıoğlu çarşısı No: 6/75 Sıhhıye-Ankara
Kaynağı:	Fazıl Gündüz
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Çap:	10 cm
Kullanılan Malzeme:	Kösele, kapalı zımba, plastik boncuk, floş iplik, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Baskı ve boyama
Desen Özelliği:	Geometrik
Rengi:	Koyu kahverengi

Kompozisyonu:	Şapka formu verilen köselenin kenarlarını çevreleyen geometrik şekil zigzak çizgilerin kesişmesiyle oluşan dörtgenlerden ibarettir. Şapkanın tepesine geçirilen boncukla süslenmiştir.

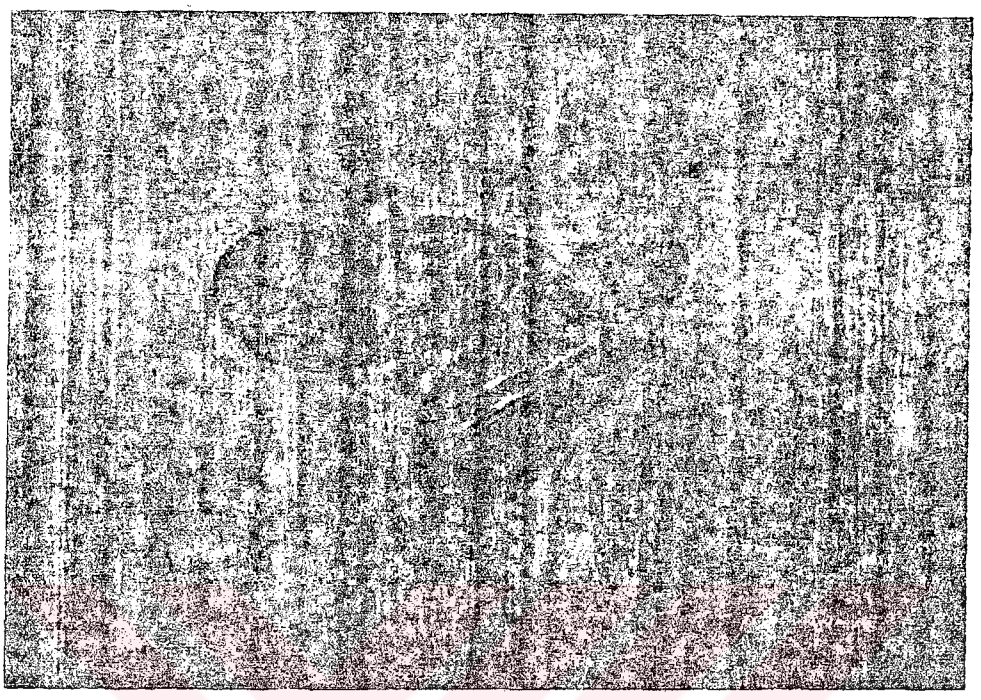

Fotoğraf 134: Saç tokası

Örnek No:	83
Fotoğraf No:	134
Türü:	Saç tokası
İnceleme Tarihi:	13.4.1995
Bulunduğu Yer:	Ura Leather Güven han 37 Samanpazarı-Ankara
Kaynağı:	Uğur Çalışkan
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	10 cm
Boyu:	5 cm.
Kullanılan Malzeme:	Kösele, sırım, metal saç tokası, anilin boya
Uygulanan Teknik:	Boyama
Desen Özelliği:	
Rengi:	Kahverengi

Kompozisyonu:	Ayakkabı biçimi verilerek kesilmiş deri parçasının üzeri çizilmiş ayakkabının bağçıkları zımbayla delinerek geçirilen sırımların bağlanmasıyla oluşturumuştur.

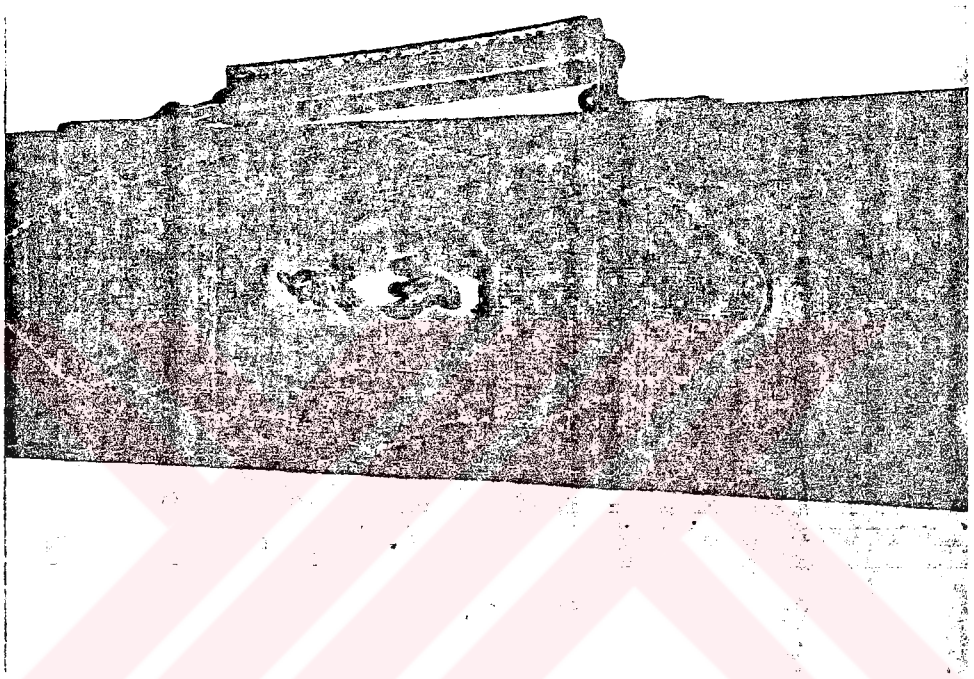

Fotoğraf 135: Silah kılıfı

Örnek No:	84
Fotoğraf No:	135
Türü:	Silah kılıfı
İnceleme Tarihi:	16.3.1995
Bulunduğu Yer:	Melody Hobby Kök çarşısı 12/38 Atatürk Bulvarı Kızılay-Ankara
Kaynağı:	Hilmi Katoğlu
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	137 cm

Boyu:	70 cm.
Kullanılan Malzeme:	Merserize iplik, demir halka, kapalı zımba
Uygulanan Teknik:	
Yüzey Süslemede:	Baskı, aplike
Birleştirmede:	Makina dikişi
Desen Özelliği:	Geometrik, sembolik hayvan figürü
Rengi:	Koyu ve kızıl kahve
Kompozisyonu:	Baskı tekniği uygulanarak hazırlanan desende ızgara sistemi denilen karalerin tekrarı biçimindedir. Ortada ise geyik ve kuş figürü görülmektedir. Tüfeğin şeklinde hazırlanmış deri kılıf üzerine yapılan bu baskı aplike tekniğiyle geometrik biçimlidir.

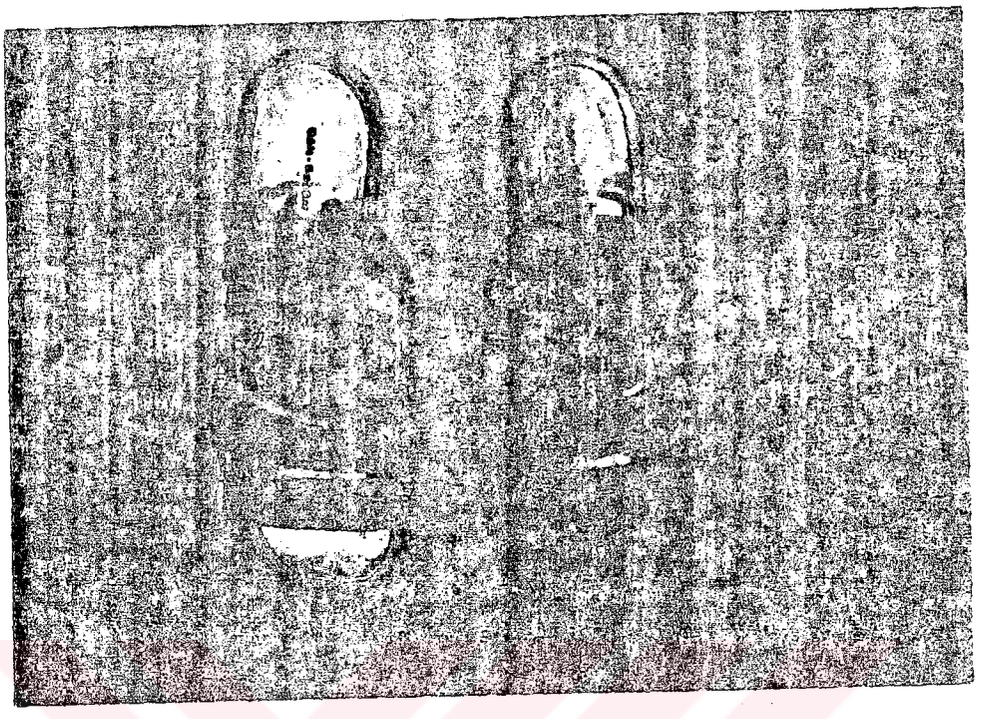

Fotoğraf 136: Sandalet

Örnek No:	85
Fotoğraf No:	136
Türü:	Sandalet
İnceleme Tarihi:	17.05.1995
Bulunduğu Yer:	Elle
Kaynağı:	Gön deri
Kullanım Amacı	Foksiyonel giyim aksesuarı
Boyutları:	
Eni:	
Boyu:	
Kullanılan Malzeme:	Kösele, deri, güderi, açık zımba
Uygulanan Teknik:	
Yüzey Süslemede:	Aplike
Birleştirmede:	Yapıştırma, makina dikişi
Desen Özelliği:	
Rengi:	Siyah

Kompozisyonu:	Sandalet dört sıra atkıdan oluşmuştur. Taban kısmına bağlantılı atkıların kenarları siyah deri biye ile çevrelenmiştir. Atkıların üzeri belli aralıklarla basılmış açık zımba ile süslenmiştir. Bantlar tabana makina dikişi ile tutturulmuştur.

Çizelge 20 b Kullanılan Gereçler

Kullanılan Gereçler		Deri Ev ve Giyim Aksesuarları	
		f	%
Temel Gereçler	Kösele	67	78.82
	Sırım	19	22.3
	Deri	18	21.17
	Alkantara	7	8.23
	Meşin	5	5.88
	Güderi	3	3.52
	Makina Kayışı	1	1.17
Alt Yapı Gereçleri	Mukavva	10	11.7
	Toprak Kap	6	7.05
	Ahşap Kutu	3	3.52
	Cam	2	2.35
	Ahşap Çerçeve	2	2.35
	Ahşap Plaka	1	1.17
Boyalar	Anilin Boya	61	71.76
	Deri Boyası	3	3.52
	Guaj Boya	3	3.52
	Kumaş Boyası	2	2.35
	Çiçek Boyası	1	1.17
İplikler	Merserize	9	10.58
	Naylon	6	7.05
	Floş	5	5.88
Yardımcı Gereçler	Zımba	39	45.88
	Toka	20	23.52
	Fermajup	20	23.2
	Demir Halka	19	22.3
	Metal Çubuk	5	5.88
	Fermuar	3	3.52
	Pirinç Kulp	2	2.35
	Plastik Sap	2	2.35
	Pirinç Klips	2	2.35
Süsleme Gereçleri	Boncuk	7	8.23
	Metal Levha	3	3.52
	Rozet	1	1.17
	Tüy	1	1.17
	Kurdele	1	1.17

%'ler fx100/n'e göre hesaplanmıştır.

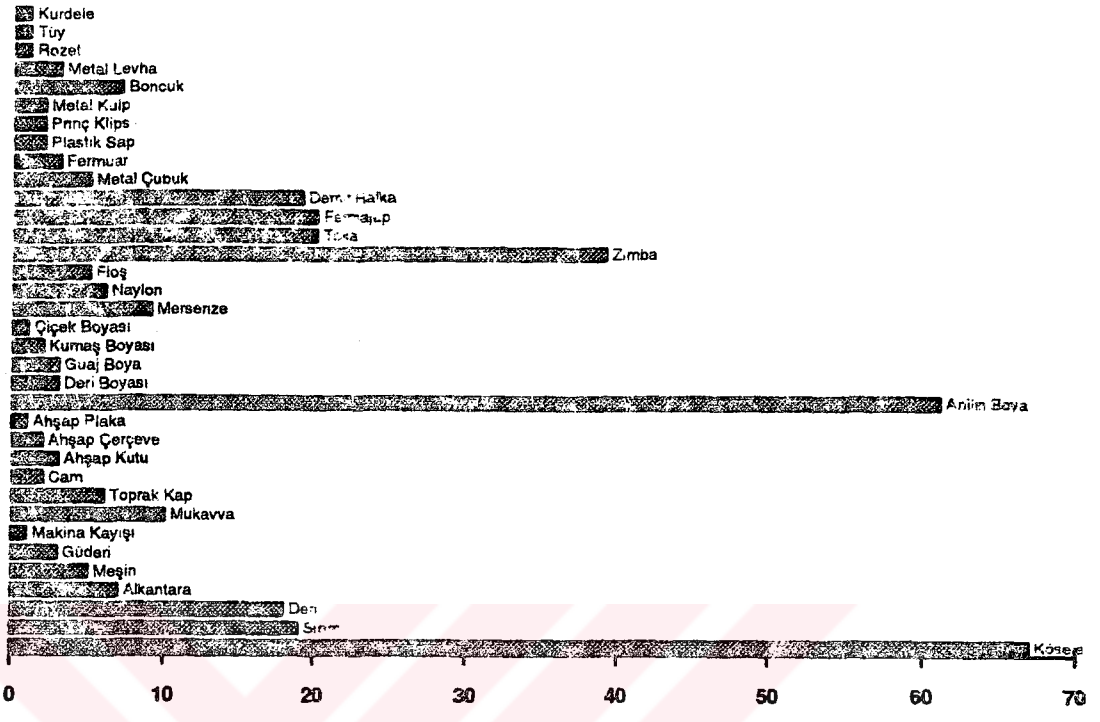

Grafik 1: Kullanılan Gereçler

Çizelge 20 b'de dekoratif deri ev ve giyim aksesuarlarında kullanılan gereçler değerlendirilmiştir.

Çizelge 20 b incelendiğinde temel gereç olarak; %78.82 kösele, %22.3 sırım, %21.17 deri kullanıldığı anlaşılmıştır.

İncelenen 85 örnekte daha çok köselenin kullanıldığı görülmüştür. Sırımın kullanıldığı örnekler ise genellikle kenar birleştirme (Bkz. Ör. No: 52, 66, 67, 68, 70) ve yüzey süslemelerindedir (Bkz. Ör. No: 10, 11, 13, 15, 18, 31, 83).

Alt yapı gereçleri olarak %11.7 mukavva, %7.05 toprak kap, %3.52 cam kullanılmıştır.

Dekoratif deri ev ve giyim aksesuarları üretiminde mukavva; çerçeve, pano, kitap kılıfı, saat, kutu, sümen takımı ve çanta gibi ürünlerde kullanılmıştır (Bkz. Ör. No: 1, 8, 16, 17, 18, 27, 30, 49). Toprak kaplarda ise; dekoratif amaçlı eşya üretiminde (Bkz. Ör. No: 12, 13, 14, 15), kalemlik yapımında (Bkz. Ör. No: 11) ve abajur ayağı yapımında (Bkz. Ör. No: 29) kullanılmıştır.

Boya çeşitleri incelendiğinde %71.76 anilin boya, %3.52 deri ve guaj boya, %2.35 kumaş boyası, %1.17 çiçek boyası kullanılmıştır. Bu ürünlerde en çok kullanılan boya anilin boyadır.

İplik çeşitleri olarak %10.58 merserize, %7.05 naylon, %5.88 floş iplik kullanılmıştır. Merserize ve naylon iplik genellikle ürünlerin kenar birleştirmelerinde kullanılmıştır.

Yardımcı gereç olarak %45.88 zımba %23.52 toka ve fermajup kullanılmıştır.

Süsleme gereçleri olarak %8.23 boncuk, %3.52 metal levha, rozet, tüy ve kurdelelerin herbiri % 1.17 oranında kullanılmıştır.

5.2.1.2. Dekoratif Deri Ürünlerinde Kullanılan Yüzey Süsleme Teknikleri

Çizelge 21 a Kullanılan Teknikler

Çizelge 21 b Kullanılan Teknikler

Kullanılan Teknikler	Yüzey f	Süslemelerinde %
Boyama	73	85.88
Baskı	24	28.23
Aplike	19	22.3
Linol İşleme	17	20
Islatarak Şekil Verme	17	20
Keserek İşleme	12	14.11
Yakma	3	3.52

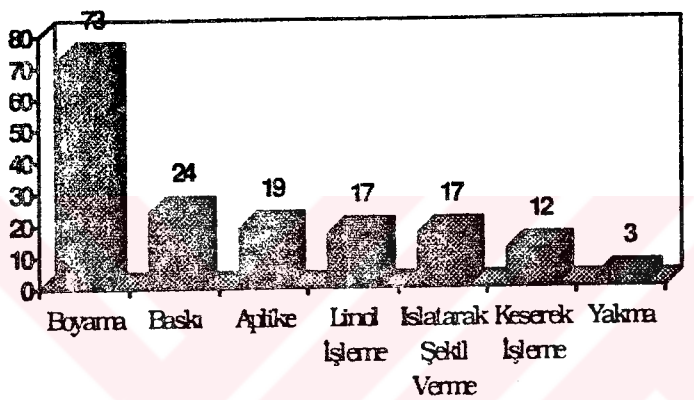

%'ler fx100/n'e göre hesaplanmıştır.

Grafik 2: Kullanılan Teknikler

Dekoratif deri ürünlerinde yüzey süsleme tekniği olarak 11 farklı teknik kullanılmaktadır. Ancak incelenen 85 örnekte 7 farklı teknik kullanılmıştır.

Çizelge 21 b incelendiğinde yüzey süsleme tekniği olarak %85.88 boyama, %28.23 baskı, %22.3 aplike tekniği kullanılmış, diğer teknikler ise azalan oranlarla devam etmektedir.

İncelenen 85 örneğin yüzey süslemelerinde en çok boyama tekniği en az ise yakma tekniği kullanıldığı tespit edilmiştir.

5.2.1.3. Dekoratif Deri Ürünlerinde Kullanılan Desenler

Çizelge 22 a Kullanılan Desenler

Çizelge 22 b Kullanılan Desenler

Kullanılan Desenler	Deri Ev ve Giyim Aksesuarları f	%
Geometrik	34	40
Bitkisel	11	12.94
Hayvan Figürü	5	5.88
Soyut	5	5.88
Mask	5	5.88
Doğa Tasviri	4	4.70
İnsan Figürü	3	3.52
Portre	2	2.35
Nesneli Bezeme	1	1.17

%'ler fx100/n'e göre hesaplanmıştır.

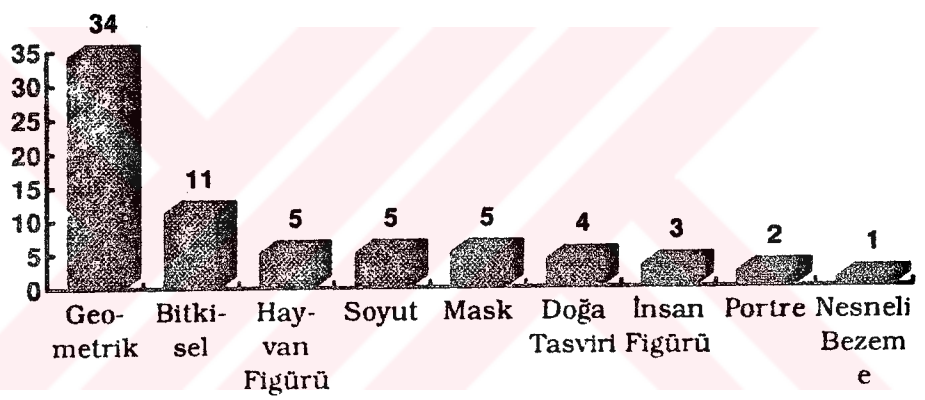

Grafik 3: Kullanılan Desenler

Çizelge 22 b incelendiğinde 9 farklı desen kullanıldığı tespit edilmiştir. Dekoratif deri ev ve giyim aksesuarlarında en çok %40 geometrik, %12.94 bitkisel, %5.88 hayvan figürü, soyut ve mask kullanılmış, diğer desenler ise azalan oranlarla devam etmektedir.

İncelenen 85 örnekte en çok kullanılan desen geometrik, en az kullanılan desen ise nesneli bezeme olduğu anlaşılmaktadır.

5.2.1.4. Dekoratif Deri Ürünlerinde Kullanılan Renkler

Çizelge 23 a Kullanılan Renkler

Çizelge 23 b Kullanılan Renkler

Kullanılan Renkler	Deri Ev ve Giyim Aksesuarları f	%
Kahverengi	71	83.52
Siyah	30	35.29
Yeşil	14	16.47
Köselenin Doğal Rengi	9	10.58
Sarı	9	10.58
Beyaz	8	9.41
Kırmızı	7	8.23
Bordo	6	7.05
Turuncu	6	7.05
Mavi	3	3.52
Pembe	3	3.52
Gri	2	2.35
Lacivert	1	1.17

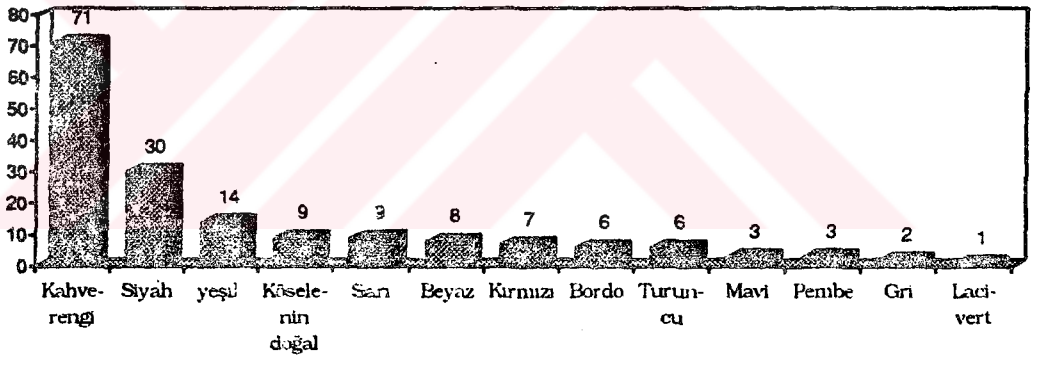

%'ler fx100/n'e göre hesaplanmıştır.

Grafik 4: Kullanılan Renkler

Çizelge 23 b incelendiğinde 13 farklı renk kullanıldığı tespit edilmişti. Dekoratif deri ev ve giyim aksesuarlarında en çok %83.52 kahverengi, %35.29 siyah, %16.47 yeşil renk kullanılmış, diğer renkler ise azalan oranlarla devam etmektedir.

İncelenen 85 örnekte en çok kullanılan rengin kahverengi, en az kullanılan rengin ise lacivert olduğu anlaşılmaktadır.

6. SONUÇ

Derinin prehistorik dönemden buyana giyim ve günlük hayattaki çeşitli eşyalarda kullanıldığı bilinmektedir. Dericilik sanatı Osmanlı İmparatorluğu döneminde en parlak devrini yaşamıştır. Bu dönemde sırma işlemeli terlikler, sahanlar, kupalar ve benzeri birçok eser meydana gelmiştir. Ancak 19.yy. ortalarında büyük ekonomik krizin sonucunda dericilik alanında gerileme başlamıştır. Son yıllarda ise deri eşyalara olan talebin artması ve döviz geliri dericiliğin sanayide önem kazanmasına neden olmuştur.

Ankara il merkezinde piyasada bulunan dekoratif deri ürünler konu itibariyle turizme yönelik hatıra ve hediyelik eşya olma özelliği taşımaktadır. Bu nedenle yurdumuzun turistik bölgelerinde ve genellikle yaz mevsiminde satışa sunulmaktadır. Örneğin Antalya, Alanya, Bodrum, Kuşadası, Marmaris gibi yörelerimizde deri ürünlerine sıkça rastlanmaktadır. Ancak yapılan araştırma sonucunda deri ürünlerin üreticilerinin Ankara'da bulunmaları ve ürünleri kış aylarında üretip yazın büyük şehirlere ve turistik yörelere pazarlamaları nedeniyle araştırma Ankara il merkezi ile sınırlandırılmıştır.

Dekoratif deri ürünleri pazarlayan ve üreten bireyler 26-31 yaş grubuna giren ya da 32-37 yaş grubundaki bireylerden oluşmaktadır. Bu da dekoratif deri ürünleri pazarlayan ve üreten bireylerin daha çok genç yaşta olduğunu göstermektedir.

Son yıllarda deri ürünlerin fonksiyonelliğinin yanısıra dekorasyonda ve giyime yönelik yeni kullanım alanları bulunması bunun yanısıra turistik özelliğe sahip olmasıyla birlikte pazar durumunun olumlu yönde etkilemektedir. Bireylerin genç sayılan yaş grubunda yoğunlaşması deri ürünlerin güncellik kazanmasıyla birlikte genç kuşağın bu konuya ilgisini artırmıştır.

Bu işle uğraşan bireylerin tamamı eğitimli ve çoğunluğu (%70) erkek bireylerden oluşmaktadır. Yine çoğunluğu (%70) yüksek öğrenimlidir. Satış yeri sahibi ve üreticilerin %75'i konuyla eğitimlerinin ilgili olmadığı belirtmişlerdir. Bireylerin bu iş koluna yönelmesinde ekonomik yönden kazanç sağlayacağını düşünmeleri ve dekoratif deri ürün çeşitlerinin bir ya da birkaçının ailede üretilmesi gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır.

Satış yerlerinde dekoratif deri ev ve giyim aksesuarı olarak tam 32 çeşit ürün pazarlanmaktadır. Bunlardan 21 çeşiti ev aksesuarlarıdır. Bunlar; çerçeve, pano, çanak, ayna, kitap kılıfı, nazarlık, saat, sandık, abajur ayağı, büro malzemesi, bardak altlığı, mask, şaraplik kül tablası, likör takımı, tavla takımı, gazetelik, minder ve amerikan servisidir. Giyim aksesuarı olarakda 11 çeşit ürün tespit edilmiştir. Bunlar çanta, kemer, sigaralık, para cüzdanı, anahtarlık, takı, gözlük kılıfı, saç tokası, av saraciyesi, sandalet, başlık gibi ürünlerdir. Bu ürünlerde ev aksesuarı olarak; %85 oranla çerçeve, %75 oranla kalemlik, %60 oranla panonun yoğunlukta olması bu ürünlerin hediyelik eşya olma özelliğinin bulunması ve fiyatlarının diğerlerine göre

daha uygun olmasındandır. Giyim aksesuarlarında ise %90 oranla çanta, %85 oranla kemer, %80 oranla da sigaralık ve para cüzdanının bulunmasında çanta ve kemerin giyim ve süslemeye yönelik kullanımı ve fonksiyonel özelliği olmasından yine yoğun şekilde sigaralık, para cüzdanı vb. ürünlerinde fiyat açısından uygunluk taşıması satışı olumlu yönde etkilemektedir. Satış yerlerinde en çok bulunan dekoratif deri ürünlerin alıcılar tarafından da en çok satın alınan ürünler olduğu tespit edilmiştir.

Dekoratif deri ürün pazarlayıcıları ürün seçiminde tüketici isteğini dikkate almaktadırlar. Ayrıca ürünlerin boyutunu gözönüne almaksızın temin edilmesi kolay her tür ürünü bulundurmaktadırlar. Bu ürünlerin büyük çoğunluğu yabancı turistlere pazarlanmaktadır. Yabancı turistler Türkiye'nin geleneksel el sanatlarını yansıtan ürünleri tercih etmektedirler. Yerli turistler ise ürünlerin genel görünüşü güzel ve çok renkli ve değişik konumda olmasına önem vermektedirler.

Pazarlanan bu ürünlerde tüketiciler tarafından dikkat edilen hususların başında fiat gelmektedir (%75). Daha sonra bunu kalite (%55) ve fonksiyonellik (%45) izlemektedir. Kaliteli dekoratif deri ürün seçiminde tüketicilerin gelir durumu etkili olmaktadır. Ürünün boyutları tüketicileri fazla ilgilendirmemektedir.

Tüketicilerin %90'ı satın aldıkları ürünler hakkında bilgi edinmek istemektedirler. Bunlar ürünün yapılış tarzından kullanılan malzeme, ürünün bakım ve korunmasına kadar her tür bilgiyi kapsamaktadır.

Satış yeri sahiplerinin %60'ı ürünleri kendisi üretmekte, %25'i atölyelerden almakta, %10'u ilgili yerlere sipariş vermekte, %5'i üreticilerin kendileri getirmektedirler.

Bu işle uğraşan bireylerin %65'i gelirlerinden memnunken %35'i gelirlerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. bunun için tüketicilerin gelir gücünün yükseltilmesi (%57.3) sermaye yetersizliği (%28.4) ilgili bakanlık kurum ve kuruluşlarının birlikte teşvik edici çalışmalar yapması (%14.3) gerektiği konusunda öneriler getirmişlerdir. Satış yerlerinin %60'ı dekoratif deri ürünlerin ithalatını yapmaktadır. Ancak bu işi sanayiye yönelik deri ürünleri üreten ve satan büyük firmalar düzeyinde değildir.

Kaliteli dekoratif deri ürünlerini pazarlamayı tercih eden satış yerleri çoğunluktadır. Bununla birlikte kaliteli ürün çıkarmak konusunda bazı işlemler yapmaktadırlar. Bunlar; önce örnek bir ürün yapıp üzerinde kritik yapma (%70), örnekleri bizzat kendisi hazırlama (%25), her tür ürünü alıp satış şansı olup olmadığını anlamaya çalışmak (%10) ve konsinye satış yapmak (%10) gibi işlemlerdir.

Bu ürünlerin pazarlanması konusunda satış yeri sahiplerinin %70'i güçlükle karşılaşmazken %30'u ise güçlükle karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Karşılaşılan bu güçlükler; ürünlerin el yapımı olması nedeniyle üretimin zaman alması (%66.6), bu işle uğraşan birey sayısının az olması ve özgün ürünler olmamasından (%16.6) kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Yapılan araştırma sonucunda dekoratif deri ürünlerin satışını etkileyen faktörlerin başında mevsimler gelmektedir. En çok yaz aylarında satış yapılırken en az kış aylarında satış olmaktadır. Ayrıca özel günlerinde satışı etkilediği görülmektedir (Yılbaşı, anneler günü, bayram). Mevsimlerin dışında teşhir, müşteriye ilgi, moda ve ihtiyaç gibi faktörlerde önemli oynamaktadır. Hammaddenin pahalı oluşu, gittikçe artması gibi nedenlerle dekoratif deri ürünlerinin taksitle satışı yapılmamaktadır. Ancak tüketiciler ekonomik nedenlerle ürünlerde takside yönelik ödemede bulunmak istemektedirler.

Satış yeri sahipleri pazarladıkları oranda ürün temin edebilmektedirler (%80), Küçük bir azınlık ise (%20) üretimin zaman alması ve hammaddenin pahalı olması gibi nedenlerle pazarladıkları oranda ürün temin edemedikleri ifade etmişlerdir.

Kaliteli ürün konusunda aranılan özelliklerin başında kullanılan malzeme(%75) gelmektedir. Sonra yapılış tarzı (%60) ve ürünün dayanıklılığı (%20) izlemektedir. Hammaddenin pahalı oluşu, kalite kontrolü yapacak bir ara müessesenin bulunmaması ve üreticilerin bir kısmının işini gereği gibi ciddiye almaması gibi nedenlerden kaliteli ürün üretiminde güçlüklerle karşılaşılmaktadır. Bu nedenle deri ürünleri üretiminin ve satışının ciddi bir iş kolu haline dönüşmesi için bu işten anlayan uzman üretici, tüketici ve pazarlamacıların örgütlenerek koordineli bir şekilde çalışmaları gerekmektedir.

Öğretim kurumlarında öğretilen dekoratif deri ürünlerin pazar bulabilmesi için eğitim, pazarlama, kredi işbirliği ile piyasadan farklı ürünlerin yapılması gerekmektedir.

Dekoratif deri ürünleri; malzeme, teknik, desen ve renk açısandan incelenmiştir. Bunun sonucunda bu ürünlerde ençok kullanılan malzeme köseledir. Köselenin kolay şekil alması istenilen forma sokulması gibi özelliklerinden dolayı en çok tercih edilen malzemedir. Kenar birleştirme ve yüzey süslemelerinde ise sırım, merserize ve floş iplik kullanılmaktadır. Bunu ençok elde birleştirmede sırım, makinada birleştirmede floş ve naylon iplik izlemektedir. Ayrıca çeşitli zımba, fermajup ve demir halkalar özellikle çanta yapımında kullanılan gereçlerdir. Bunların dışında süsleyici malzemeler de kullanılmıştır (Kurdele, boncuk, tüy, vb.).

Dekoratif deri ürünleri üretiminde yüzey süslemede 12 çeşit teknik kullanılmaktadır. Bunlar aplike, kabartma, oyma, gömme, baskı, boyama, keserek işleme, linol işleme., ıslatarak şekil verme, yakma, işleme ve dikiştir. Deri ürünlerinde en yoğun olarak kullanılan teknik boyamadır. Yüzeylerin renklendirilmesinde genellikle anilin boya kullanılmaktadır.

Araştırmaya konu olan ürünlerin tamamına yakını kahverengidir. Siyah, köselenin doğal rengi, yeşil, sarı, beyaz, kırmızı, bordo turuncu, mavi, pembe, gri, lacivert renklerin de kullanıldığı dikkati çekmektedir.

Bugün birçok alanda kullanılan dekoratif deri ürünler çeşitli kuruluşlar ve atölyelerin ürettikleri ürünler arasında kalitesiz ve bu sanat dalını yozlaştırıcı nitelikte olması nedeniyle sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde piyasada malzeme, teknik, sanat değeri, kalitesi ve kullanım amacı farklı olan deri ürünler pazarlanmaktadır. Ayrıca üretimde kontrol ve denetimde sözkonusu değildir. Bu durum deri sanatının geleceği için tehlikelidir ve önlem alınması gereğini gündemegetirmektedir.

Bu nedenle deri sanatımıza üretim tanıtım ve pazarlama aşamasında destek verecek ve kalite açısından denetleyecek bir kurum oluşturulması gerekmektedir. Bunun içinde bu konuyla ilgili özel ve kamu kuruluşlarının, derneklerin, üretici-tüketici ve üniversitelirn işbirliğine ihtiyaç vardır.

Bu sistem ile deri işçiliğinin üretim ve pazarlaması yaygınlaşacak, kalitesini iyileştirecek, bireylerin gelirini arttıracak şekilde değerlendirmesini sağlayacak ve dolayısıyla sağlıklı bir şekilde yaşatılmasına ve gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayacaktır.

Bu ürünlerin yaşatılmasının bir başka yönüde, müzeler ve koleksiyoncuların yaygınlatırılmasıdır.

Ancak yapılacak çalışmalardan iyi bir sonuç alabilmek için tüketiciyi dikkate alarak üretim faaliyetleri planlanmalı ve bu konunun eğitim kurumlarınca ele alınmasıyla mümkündür. Özellikle üniversitelerin ilgili

birimlerinde yapılacak çalışmalar, bu alanda yapılan araştırma, geliştirme, tanıtım ve yayma çabalarının yanı sıra sanatsal özellikli özgün ürünler geliştirme ve üretim çalışmalarına ışık tutacaktır.

KAYNAKÇA

AKALIN, S., A.YILGÖR, N. SEYHAN

1986 Ayakkabıcılık Terimleri Sözlüğü
İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası

AKAR, A., C. KESKİNER

1978 Türk Süsleme Sanatlarında Desen ve Motif
İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası

AKER, M., H. BOSTANCIOĞLU

19770 Genel Teknoloji
Ankara: Güneş Matbaacılık

AKTAN, Oğuz

1989 El Sanatları
Ankara: Makro Yayıncılık

ARLI, Mustafa

1990 Köy El Sanatları
Ankara: A.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları: 1185

ARSEVEN, C. Esad

1984 Türk Sanatı
İstanbul: Cem Yayınevi

ASLANAPA, Oktay

1989 Türk Sanatı
İstanbul: Remzi Kitapevi

ATAY, Ayten

1987 Örücülük
İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

BORNES, S.

1947 Arts And Crafts, "Leathercroft" A.Proctical Handbook, Newyork

BİLGİN, Nuran

1990 "Dekoratif El Sanatlarında Folklorik Bebek ve Deri Dokulu Toprak Kapların Günümüzdeki Yeri" Milli Kültür Dergisi, 74, Temmuz: 16-18

BİROL, A.İ, Ç. DERMAN

1991 Türk Tezyini Sanatlarında Motifler İstanbul: Koş Matbaacılık

ÇAĞMAN, Filiz

1968 Mimar Sinan Dönemi Türk Mimarlığı ve Sanatı İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, Mısırlı Matbaası

CEMALCILAR, İ, D. BAYAR, İ. AŞKUN, Ş. ÖZALP

1985 İşletmecilik Bilgisi Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi

DELİBAŞ, Selma

1989 "Osmanlı Sarayında Deri" Deri Leather Fashion, 17, Ekim: 1-18

DENEL, Bilgi

1981 Tasarım Ankara: O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Yayınları

DERİCİLİK ARAŞTIRMA VE EĞİTİMİ ENSTİTÜSÜ

1975 Genel Çizgileriyle Dericilik Enstitüsü ve Türk Dericiliği İstanbul: Erkmen Matbaası

DOĞANÖz, Gönül

1994 "Geleneksel El Sanatlarında Piyasa Etüdü" Kamu ve Özel Kuruluşlarla Orta Öğretimde, Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi

FEHER, Geza

1991 Craftsmans Ship in Turkish Ruled Hungary

FEHER, Geza

1992 "16. yy.'a ait Deri Kaftan" Kültür ve Sanat Dergisi, 13, Mart: 56

GÖKÇESU, Zeynep

1987 Ankara İlinde Dericilikle Uğraşan İş Yerlerinde Kullanılan Teknikler (Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi) Ankara: Gazi Üniversitesi

GÜLER, Mediha

1993 Türk Dericilik Sanayi İli Beykoz Fabrikası (Yayınlanmamış Araştırma) Ankara: Gazi Üniversitesi

GÜLER, Mediha

1994 "Kösele ve Köseleden Yapılan Dekoratif Ürünler" Kültür ve Sanat Dergisi, 23, Ekim: 52

GÜNER, Latife

1990 Temel Tasarım İstanbul: istanbul Teknik Üniversitesi Yayın: 1419

HANÇERLİOĞLU, Orhan

1992 Türk Dili Sözlüğü İstanbul: Remzi Kitabevi

KANBAY, Hülya

1993 "Derinin Öyküsü" Art Decor, 7, Ekim: 86-91

KAPUCU, Benan

1995 "Dekorasyonda Deri" Art Decor, 31, Ekim: 208-292

KIZ TEKNİK ÖĞRETMEN OKULLARI

1994 Deri Teknolojisi İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

KORKUSUZ, Süheyla

1992 Nakış

İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

KOTHER, Philip

1984 Pazarlama Yöntemi

İstanbul: Beta Basımevi

KÜÇÜKERMAN, Önder

1988 Geleneksel Türk Dericilik Sanayii Beykoz Fabrikası

İstanbul: Apa Ofset Basımevi.

MESARA, Gülbün

1991 Türk Sanatında İnce Kağıt Oymacılığı

Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

MEYDAN LAROUSSE BÜYÜK LUGAT VE ANSİKLOPEDİ

1969 İstanbul: Meydan Yayınevi, Cilt 1, 576

MUCUT, İsmet

1987 Pazarlama İlkeleri

İstanbul: Deri Yayınları

MÜLAYİM, Selçuk

1982 Anadolu Türk Mimarisinde Geometrik Süslemeler

Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları

NAZİLLİ DERİ SANAYİİ TİCARET A.Ş.

1974 Ham Deri, Deri İşleme ve Deri Konfeksiyon I. Fizibilite Raporu, Haziran, s. III

ÖNAL, Gaye

1984 "İnsanların En Eski Sanatlarından: Dericilik" Deri Dergisi, Temmuz: 17

ÖNCÜ, Cahit

1968 Dericilik Temel Bilgileri

Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi

ÖZEL, Mehmet

1993 Geleneksel Türk Sanatları
İstanbul: Apa Ofset Basımevi

ÖZTUNA, Yılmaz

1978 Büyük Türkiye Tarihi cilt: 8
İstanbul: Mısır Matbaası

SEÇKİNÖZ, M., S. ALPASLAN, Ş. KOMŞUOĞLU, A. İMER, S. ETİKE

1987 Süsleme Resmi ve Süsleme Sanatları Tarihi
Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi

SÖZEN, M., U. TANYELLİ

1994 Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü
İstanbul: Remzi Kitabevi

SÖZEN, Metin

1983 Tarihsel Gelişimi İçinde Türk Sanatı
İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası

SÖZEN, Metin

1992 Arts in The Age of Sinan
İstanbul: Cem Ofset

SÜMERBANK HOLDİNG A.Ş.

1992 Beykoz Deri ve Kundura Sanayii İşletme Dosyası
İstanbul

SÜRÜR, Ayten

1976 Türk İşleme Sanatı
İstanbul: Apa Ofset Basımevi

T.C. BAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI

1976 Deri ve Deri Mamülleri Sanayii İhtisas Komisyonu Raporu
Ankara: D.P.T. Yayın No: 1487 Cilt I

TEKÇE, Fuat

1993 Pazırık Altayları Bir Halının Öyküsü
Ankara: Levent Matbaacılık

TEKİN, Zeki

1993 "Osmanlı Debbağhanelerde Kullanılan Aletler ve Dericilik Tabirleri" İlim ve Sanat, 37, Kasım: 51-56

TURANİ, Adnan

1993 Sanat Terimleri Sözlüğü
İstanbul: Remzi Kitabevi

TÜRK HENKOL ANONİM ŞİRKETİ

1984 Deri Seminer Bildirileri
İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası

TÜRKİYE TİCARET ODALARI, SANAYİ ODALARI VE TİCARET BORSALAR BİRLİĞİ

1962 Türk El Sanatları ve Hediyelik-Turistik Eşya Mevzuu ve Bu Kollarda Gelişme İmkanları
Ankara: Ticaret Odası Yayınları

TÜRKİYE TİCARET ODALARI, SANAYİ ODALARI VE TİCARET ODALARI BİRLĞİ

1958 Türkiye'de Deri ve Kösele Sanayii
Ankara: Ticaret Odası Yayınları

WİLLCOX, Donald

1971 Modern Leather Design
Newyork

YAPI KREDİ BANKASI

1977 Türkiye'de Deri Sanayi
Ankara: Yapı Kredi Bankası Yayınları

YELMEN, Hasan

1986 "Türk Deri Sanayi Tarihi" Türkiye'de Deri Sanayi Kataloğu, İstanbul: 37-46

YILDIZ, Nuray

1993 Eski Çağda Deri Kullanımı ve Teknolojisi İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları

YILDIZ, Nuray

1987 "Tarih İçinde Deri" Deri Dergisi, 40, Ekim: 22-23

İHRACATI GELİŞTİRME MERKEZİ

1974 El Sanatları ve Hediyelik Eşya Pazarlanması
Ankara: İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları 68

ZÜBER, Hüsnü

1971 Türk Süsleme Sanatı
Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları

1985 "Türk Kültürünün Avrupa'da Bıraktığı İzler Sergilendi"
Antika Dergisi, 9, 21

EKLER

ANKET FORMU

ANKARA İLİ PİYASALARINDA BULUNAN DEKORATİF DERİ ÜRÜNLERİ ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

1. İş yerinin adı: (Ünvanı):

2. İş yerinin adresi:

3. Ana faaliyet konusu:

4. Satış yerinizde hangi tür dekoratif deri ürünleri pazarlıyorsunuz, özellikleri nelerdir?

Ev Aksesuarları:

( ) Yastık
( ) Minder
( ) Masa örtüsü
( ) Çanak
( ) Kitap kılıfı
( ) Pano
( ) Abajur ayağı
( ) Ayna
( ) Kalemlik
( ) Çerçeve

Giyim Aksesuarları

( ) Çanta
( ) Kemer
( ) Başlık
( ) Takı
( ) Anahtarlık
( ) Sigaralık
( ) Para cüzdanı
( ) Çarık

( ) Başka

5. Alıcılar pazarlamakta olduğunuz dekoratif deri ürünlerinden en çok hangisine ilgi göstermektedir?

(İlgi derecesine göre yazınız.)

1. .....

2. .....

3. .....

6. Dekoratif deri ürünlerinde kullanılan teknik ve malzeme en çok kimler tarafından önemseniyor?

( ) a. Yüksek gelir grubu

( ) b. Orta gelir grubu

( ) c. Her ikiside

( ) d. Başka

7. Satın alınan dekoratfi deri ürünlerinde alıcılar en çok neye dikkat ediyorlar?

( ) a. Ürünün çeşidine

( ) b. Ürünün kalitesine

( ) c. Ürünün desen renk ve kompozisyonuna

( ) d. Ürün in fiatına

( ) e. Ürünün boyutuna

( ) f. Ürünün fonksiyonelliğine

( ) g. Başka

8. Dekoratif deri ürünlerin satışı yerli turistlere mi yabancı turistlere mi daha fazla oluyor?

( ) a. Yerli turistler

( ) b. Yabancı turistler

( ) c. Her ikiside

9. Yerli turistler satın alacağı dekoratif deri ürünlerinde en çok hangi özelliği arıyorlar?

( ) a. Genel görünüşü güzel ve estetik yapılı olanlar

( ) b. Geleneksel bir yapı içerisinde olması

( ) c. Çok renkli ve değişik görünümde olmalarına

( ) d. Başka

10. Yabancı turistler satın alacağı dekoratif deri ürünlerinde en çok hangi özelliği arıyorlar?

( ) a. Kendi kültürüne yakın olması

( ) b. Türkiye'nin geleneksel el sanatlarını yansitan ürünler

( ) c. Diğer

11. Kaliteli veya kalite kontrolü yapılmış dekoratif deri ürünlerinin satışının daha fazla olacağına inanıyor musunuz?

( ) a. Evet

( ) b. Hayır

12. Cevabınız evet ise üreticinin daha kaliteli ürün çıkarmasını sağlamak üzere yönlendirmeyi nasıl yapıyorsunuz?

( ) a. Üreticinin prototip hazırlamasını isteyip onun üzerinde kritik mi yapıyorsunuz?

( ) b. Örneği kendiniz mi hazırlıyorsunuz?

( ) c. Getirdikleri herşeyi kabul ediyor musunuz?

( ) d. Kalite kontrolünü yapacak bir ara müessesenin ihtiyacını duyuyor musunuz?

( ) e. Üreticiden alınacak bir sonraki ürünlerin hangilerinin satış şansı olduğunu karar vermek için her tür ürünü kabul ediyor musunuz?

13. Kalite kontrolünde ölçütünüz nedir?

a. Kullanılan malzeme

b. Yapılış tarzı

c. Başka

14. Dekoratif deri ürünlerini kendi isteğiniz doğrultusunda mı tüketici isteği doğrultusunda mı seçiyorsunuz?

( ) a. Kendi isteğim doğrultusunda seçiyorum

( ) b. Tüketici isteği

( ) c. Hem kendi isteğim hem de tüketici isteği doğrultusunda

( ) d. Başka

15. Cevabınız tüketici isteği doğrultusunda ise hangi nitelikte ürün seçiyorsunuz?

( ) a. Büyük ve kaliteli

( ) b. Küçük ve kaliteli

( ) c. Temin edilmesi kolay her tür ürün

( ) d. Başka

16. Satışı iyi olan dekoratif deri ürünü için üreticiyi mi tüketiciyi mi yönlendiriyorsunuz?

( ) a. Üretici

( ) b. Tüketici

( ) c. Her ikiside

17. Eğer üreticiyi yönlendiriyorsanız daha çok ürünün hangi özelliği üzerinde yoğunlaşıyorsunuz?

( ) a. Geleneksel bir yapıda olması

( ) b. Kalitesi

( ) c. Ucuz ve kolay üretilebilen ürünler olmasıw

( ) d. Başka

18. Satışı yapılan dekoratif deri ürünleri ihtiyaca göre mi yoksa moda akımına göre mi satın alınıyor?

( ) a. İhtiyaca göre

( ) b. Moda akımına göre

( ) c. Diğer sebepler

19.Satışını yaptığınız dekoratif deri ürünlerin büyük ve küçük olması alıcıyı etkiliyor mu?

( ) a. Evet

( ) b. Hayır

20. Cevabınız evet ise etkileme nedeni sizce neler olabilir?

( ) a. Büyük ürünlerin fiatının yüksek olması

( ) b. Büyük ürünlerin tüketici tarafından ilgi görmemesi

( ) c. Küçük ürünlerin kolay taşınabilir olması ve fiatının düşük olması

( ) d. Başka

21. Dekoratif deri ürünleri ile ilgili öğretim yapan kurumların öğrenci çalışmalarının ürünlerini pazarlamak ister misiniz?

( ) a. Evet

( ) b. Hayır

22. Öğretim kurumlarının uygulamalı çalışmalar sonucu elde ettiği ürünlerin pazar bulabilmesi için önerileriniz nelerdir? (Çeşit ve nitelik yönünden).

Çeşit	Nitelik
1.	
2.	
3.	

23. Satışı yapılan ürünler hakkında müşteriler bilgi istiyorlar mı?

a. Evet

b. Hayır

24. Cevabınız evet ise ne tür bilgiler istiyorlar?

25. Satışını yaptığınız dekoratif deri ürünlerin kalitesi konusunda tereddütlü olduğunuz zaman konsinye satış yapıyor musunuz?

( ) a. Evet

( ) b. Hayır

26. Satış durumunuz özel günlere ya da mevsimlere göre değişiklik gösteriyormu?

( ) a. Evet

( ) b. Hayır

27. Cevabınız evet ise en çok satışı hangi mevsim veya günlerde yapıyorsunuz?

( ) a. İlkbahar

( ) b. Yaz

( ) c. Sonbahar

( ) d. Kış

( ) e. Başka (Yılbaşı, anneler günü vs.)

28. Sattığınız oranda ürün temin edebiliyor musunuz?

( ) a. Evet

( ) b. Hayır

29. Cevabınız hayir ise temin edememe nedeni sizce neler olabilir?

30 Dekoratif deri ürünlerin ihracatını yapıyor musunuz?

( ) a. Evet

( ) b. Hayır

31. Cevabınız evet ise en çok hangi ülkelere ihracat yapıyorsunuz ve hangi çeşit ürünleri?

Ülkeler Ürün Çeşidi

32. Satışını yaptığınız dekoratif deri ürünlerini nasıl temin ediyorsunuz?

( ) 1. İlgili yöreden kendiniz alıyorsunuz

( ) 2. İlgili yörelere sipariş veriyorsunuz

( ) 3. Üreticiler kendileri getiriyorlar

( ) 4. Kendiniz üretiyorsunuz

( ) 5. Atölyelerden temin ediyorsunuz

( ) 6. Çeşitli kurum ve kuruluşlardan

( ) 7. Başka

33. Dekoratif deri ürünlerinin temin edilmesinde size destek veren kurum veya kuruluş var mı?

34. Cevabınız evet ise kuruluşunuzun size hangi yönlerden katkısı olduğunu belirtiniz.

( ) a. Ekonomik

( ) b. Sosyal

( ) c. Hukuki

( ) d. Diğer

35. Satış yerinizde karşılaştığınız güçlükler var mı?

( ) a. Evet

( ) b. Hayır

36. Cevabınız evet ise bu güçlükler nelerdir?

37. Karşılaştığınız güçlüklerin giderilmesi için önerileriniz nelerdir?

38. Mağazanızda ürün pazarlamanıza etki eden faktörler nelerdir?

( ) a. Müşteriye ilgi

( ) b. Teşhir

( ) c. Belli bir kurum veya kuruluşa bağlı çalışmak

( ) d. Diğer

39. Vitrin ve satış yeri düzenlemesini nasıl yapıyorsunuz?

( ) a. Kendiniz

( ) b. Dışarıdan elemanlar tarafınndan

( ) c. Başka

40. Bu iş yerinde kaç yıldır çalışıyorsunuz?

( ) a. (1-10 yıl)

( ) b. (11-20 yıl)

( ) c. (21-30 yıl)

( ) d. Daha fazla

41. Göreviniz meslek eğitimi ile ilgilimi?

( ) a. Evet

( ) b. Hayır

42. Öğrenim durumunuz.

( ) a. İlköğretim

( ) b. Orta öğretim

( ) c. Lise

( ) d. Yüksekokul

43. Doğum yeri ve yılınız.

44. Adınız Soyadınız

45. Kaç yıldır bu konuyla ilgileniyorsunuz?

46. Gelir durumundan memnun musunuz?

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Çizelge-21a Yüzey Süslemede Kullanılan Teknikler

ek No:	Aplike	Baskı	Boyama	Keserek İşleme	Linol işleme	Islatarak Şekil Verme	Yakma
1		X	X				
2			X	X			
3		X	X				
4			X				
5		X	X				
6			X			X	
7			X	X			
8			X				
9		X	X				
10	X		X				X
11	X		X				X
12		X	X				
13	X		X				
14			X			X	
15	X		X				
16		X	X				
17			X	X	X		
18	X		X			X	
19			X		X	X	
20			X			X	
21			X			X	
22			X			X	
23	X	X	X				
24	X		X				
25	X		X				
26	X		X				
27	X						
28		X	X				
29			X			X	
30			X	X	X		
31							X
32	X		X	X			
33			X			X	
34			X			X	
35			X			X	
36						X	
37			X			X	
38		X	X				
39		X	X				
40		X	X				
41		X	X				
42		X	X				
43			X		X		
44			X		X		
45			X	X	X		
46	X		X	X			
47			X		X		
48	X		X		X		
49	X	X	X				
50			X			X	
51		X	X				
52	X		X				
53			X		X	X	
54			X		X	X	
55							
56							
57			X		X		
58			X	X	X		
59			X				
60							
61							
62							
63							
64			X		X		
65		X	X				
66		X	X				
67		X	X				
68			X	X	X		
69			X	X	X		
70		X	X				
71	X						
72			X	X	X		
73		X	X				
74			X				
75		X	X				
76							
77		X	X				
78		X	X				
79	X		X	X			
80			X		X		
81			X			X	
82		X	X				
83			X				
84	X	X					
85	X						
Toplam	19	25	72	12	17	17	3

Çizelge-22a Kullanılan Desenler

k No:	Geometrik	Bitkisel	Portre	Doğa Tasviri	Soyut	İnsan Figürü	Hayvan Figürü	Mask	Nesneli Bezem
1		X							
2	X								
3	X								
4									
5		X							
6									
7		X							
8			X						
9			X						
10				X					
11		X			X				
12		X			X	X			
13	X								
14		X			X				
15					X				
16				X					
17	X								
18	X				X				
19		X							
20									
21									
22									
23		X							
24									
25									
26	X								
27									
28	X								
29									
30		X							
31							X		
32									
33								X	
34								X	
35								X	
36								X	
37						X			
38	X								
39	X								
40		X							
41	X								
42		X							
43	X								
44	X								
45	X								
46	X								
47	X								
48	X								
49	X								
50								X	
51							X		
52									
53							X		
54									X
55									
56									
57	X								
58	X								
59									
60									
61	X								
62									
63	X								
64	X								
65	X								
66				X					
67	X								
68	X								
69	X								
70	X								
71	X								
72	X								
73							X		
74									
75				X					
76									
77							X		
78	X								
79	X								
80	X								
81									
82	X								
83									
84	X					X			
85									
oplam	34	11	2	4	5	3	5	5	1

Örnek No:	Köselenin Doğal Rengi	Kahverengi	Mavi	Yeşil	Bordo	Sarı	Turuncu	Siyah	Kırmızı	Pembe	Lacivert	Gri	Bey.
1		X											
2					X			X					
3		X						X					
4		X											
5		X		X				X	X				
6		X						X					
7		X		X				X					
8		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	
9					X			X					
10		X											
11	X	X											
12		X											
13		X						X					
14	X												
15		X				X	X	X					
16		X											
17	X							X					
18		X											
19		X		X	X	X		X					
20		X											
21		X											
22		X											
23		X											
24		X											
25		X											
26		X											
27						X							
28		X											
29				X									
30		X		X			X						
31	X												
32		X											
33		X											
34		X											
35		X											
36	X												
37		X											
38		X											
39		X											
40		X											
41		X											
42		X		X	X			X					
43		X				X		X					
44		X			X			X					
45	X	X						X					
46		X		X					X				
47		X				X	X	X					
48		X											
49		X											
50		X											
51		X											
52		X											
53		X	X					X		X			
54		X	X	X	X	X				X			X
55		X											
56								X					
57		X						X					
58		X											
59								X					X
60		X											
61								X					
62		X											
63		X											
64		X		X				X	X				
65		X											
66		X		X			X						X
67		X		X				X	X				
68		X						X					
69		X						X	X				
70		X		X		X		X	X				
71		X											
72	X					X		X					X
73		X											
74		X					X						
75	X												
76	X												
77		X											
78		X		X				X					
79		X						X					
80		X						X					X
81		X											
82		X											
83		X											
84		X											
85		X										X	